

LOUIS BROMFIELD
EL DORADO

ROMAN

Traducere de C. IOSIF

EDITURA CONDOR - HYBRIS București, 1992

Titlul original: McLeod's Follies

Cu cât treceau anii, doamna McLeod își dădea seama că are tot mai puțină nevoie de somn; de aceea își făcu obiceiul să se scoale devreme, puțin după răsăritul, soarelui și să lucreze la cartea ei. Faptul acesta îi îngăduia să consacre în fiecare zi câte două ceasuri cărții și câte un ceas pentru baie, pentru toaletă și pentru a da dispozițiunile necesare întregii zile, dispozițiuni pe care le lua împreună cu Aida. Aida era bucătăreasă, de aproape treizeci de ani în casa McLeod, adică dinainte de ziua nenorocită când J.E. McLeod avusese primul atac de inimă, boală ce-l dusesse la groapă, lăsând Scutul și Drapelul - pe atunci cel mai însemnat ziar din Platteville - fără director.

Doamna McLeod nu avea copii, așa încât s-ar fi putut crede că măsurile ce trebuiau luate în fiecare dimineață erau un lucru destul de simplu; totuși nu era așa. În primul rând, casa era foarte mare și destul de prost întreținută; în al doilea rând, mai era și Jane Baldwin, nepoata dinspre soț. fata unei surori a lui J.E. McLeod. Fata locuia împreună cu mătușa și avea obiceiul să se încurce în nesfârșite complicații sentimentale și romantice. După aceea, erau cerșetorii, care-și petreceau noaptea și uneori chiar o parte din zi în subsolul casei. Și în sfârșit: rubedeniile Aidei, numeroase și de culoare întunecată,

care o considerau pe doamna McLeod ca pe un fel de divinitate a familiei, având puterea să le risipească necazurile. Putea întotdeauna să le dea ceva de mâncare când le era foame, să se ducă la judecătorul care trebuia să-i judece pe acei ce se trezeau luni dimineața în închisoare, să-i ajute la pregătirea lecțiilor pe acei membri ai familiei ce aveau înclinări intelectuale și urmau școlile.

Toate acestea, împreună cu alte încurcături, alcătuiau grijile casei McLeod; nu reprezentau însă decât începutul zilei doamnei. De obicei, casa aceea mare, cunoscută sub numele de „Trăsnaia lui McLeod”, adormea la opt și jumătate dimineața și reîncepea să trăiască seara, când doamna se întorcea sfârșită de oboseală, dar fericită – de la redacția ziarului Scutul și Drapelul; adeseori mai aproape de ora nouă seara decât de ora șase după amiază, în tot acest răstimp, doamna McLeod aparținea ziarului și orașului Platteville.

Atunci când Aida venise din cartierul negru, avea treizeci de ani: era o femeie înaltă, cu pieptul plin, dornică de viață și bogată în admiratori. Avusese un bărbat pierdevară, mort într-o cârciumă în același an în care domnul McLeod plecase dintre cei vii din pricina bolii de inimă; iar cele două văduve rămăseseră singure în imensitatea casei celei mari din St. Anthony Street. De atunci, viețile lor se depănau împreună, iar legăturile dintre ele – după atâția ani – erau mai degrabă acelea ale unor prietene gata să-și ierte una alteia câte ceva, decât acelea dintre stăpână și slugă.

De altfel nu prea era mult de iertat din nicio parte. Cel mai rău lucru pentru care doamna McLeod o putea muștra pe Aida, era tirania acesteia; și cel mai rău lucru de care se putea plânge bucătăreasa, era zăpăceala stăpânei și prietenei sale. De multă vreme nu mai fusese vorba de leafă; cele două femei trăiau într-o deplină comunitate. Când aveau bani, cheltuiau amândouă ca și când ar fi fost

milionărese; când nu aveau, se întreceau amândouă să facă planuri pentru a scăpa de - creditori și pentru a face economie și aceasta nu atât pentru a ajunge la sfârșitul lumii, cât pentru a-i hrăni pe cerșetorii găzduiți în pivniță și ca să nu scadă nivelul meselor, unele dintre cele mai bune din toată regiunea de Sud-Vest. Doamna McLeod avea obiceiul să spună: „Se poate face economie la orice, numai la mâncare nu”. Iar Aida, pe vremea când era tânără, adăuga la această maximă câteva cuvinte pentru ea: „Și la iubire”; acum era însă bătrână, ca și doamna McLeod și nu mai trebuia să le dea bani îndrăgostiților platonici din cartierul negru. Cu timpul, ziarul Scutul și Drapelul ajunsese din ce în ce mai puțin răspândit, iar reclamele tot mai rare, așa încât erau tot mai puțini bani pentru doamna McLeod.

Din fericire, exista Scutul și Drapelul; într-adevăr, dacă uneori nu prea aveau bani, ziarul reprezenta un fel de credit. De multe ori datoriile la băcan sau la măcelar erau plătite cu reclame gratuite în coloanele ziarului; și se întâmpla chiar că până și instalatorul, trebuia să fie plătit cu un sfert de coloană în paginile ziarului, pentru reparațiile făcute la conducta de apă și la robinete.

Casa fusese construită pe la începutul secolului XIX. de tatăl lui J.E. McLeod, vestitul „Jack Cangurul”, din câștigurile realizate cu vânzarea bumbacului, a vitelor și a terenurilor, și încă de multă vreme, pe când casă, grindă cu grindă, cărămidă cu cărămidă, își înălța măreția stil rococo în acel oraș de graniță format din bordeie, cârciumi și căsuțe modeste, locuitorii din Platteville o botezaseră „Trăsnaia lui McLeod”. După aproape șaiszeci de ani, cu toate că pe Main Street și în cartierele Alamo se înălțau vreo sută de case mai frumoase și mai mari, numele acesta îi rămăsese.

Deși clădirea era uriașă, în interior avea de fapt foarte puțin spațiu, pentru că atât arhitectul cât și „Jack

Cangurul” dovediseră un gust pronunțat pentru măreț și fantastic, Camerele erau puține, dar uriașe, și un spațiu enorm fusese risipit într-un număr nesfârșit de turnulețe, verande, scări și colțuri în stil baroc. Casa se înălța pe un teren foarte mare și plătit foarte scump (deși avea multe ipoteci), înconjurat de un gard vechi de lemn, dărăpănat, în mijlocul unei vegetații bogate, crescută la întâmplare, de liliac, merișor și magnolii, umbrite de plopuri uriași și bătrâni ce presărau la sfârșitul verii o ploaie de puf alb pe iarba neîngrijită.

Odată, e mult de atunci, „Trăsnaia lui McLeod” fusese centrul districtului Platteville; dar puțin câte puțin, în cei șaptezeci de ani în care orașul se întinsese, centrul se mutase, iar turnulețele fantastice și verandele priveau acum la o panoramă de magazine, depozite de benzină, birturi economice și depozite de cărbuni. Zugrăvirea din nou a „Trăsnăii Lui McLeod”, cu toate colțurile și reliefurile ei, ar fi costat o mică avere; și nici chiar mirajul unei reclame gratuite nu îndemnase vreodată pe vreun zugrav să se apuce de această lucrare costisitoare, așa încât de douăzeci de ani nicio bidinea nu mai atinsese zidurile, iar bucăți de reliefuri și de cornișe se desprinseseră de pe ziduri și căzuseră sfărâmate.

Ca o garnizoană neîncetat asediată, care rezistă vitejește, doamna McLeod și cu Aida împărțeau casa cea veche cu singurul lor oaspete, nepoata doamnei.

Locuitorii mai curioși din Platteville ar fi spus că doamna McLeod e prea de tot sentimentală și că toate necazurile ei veneau din romantismul și din lipsa ei de bun-simț. Într-adevăr, încă din tinerețe fusese o ființă deosebită: o femeie care iubise cu patimă și fusese iubită la fel; o femeie care își găsisse fericirea deplină cu un singur bărbat. Era fata unui crescător de vite din Calamons County; la nouăsprezece ani se îndrăgosti de ochii luminoși și albaștri, de mustățile groase și de statura

zveltă a lui J.E. McLeod, și îl luase de bărbat. Timp de cincisprezece ani, până în ziua când el își dăduse sufletul, fusese fericită cu el; iar după aceea, de treizeci de ani, era fericită cu amintirea lui. Când soțul ei se prăpădi, văduva se hotărî să ducă singură mai departe ziarul pe care el îl iubise aproape tot cât o iubea pe ea, și să nu plece niciodată din casa aceea fantastică, numită „Trăsnaia lui McLeod”; ci să o locuiască mai departe, până la moarte, cu toate că se părăginea tot mai mult.

Poate era o sentimentală, însă avea gânduri sănătoase; iar banii nu aveau în ei înșiși nicio însemnătate pentru ea. Își purta rochiile - moderne sau nu - până se rupeau fâșii-fâșii. Era primitoare și-i plăcea să mănânce bine, iar Aida se îngrijea de aceasta cu o cheltuială necrezut de mică. Toată viața ei - în care nu știuse ce este vacanța - și-o petrecuse între „Trăsnaia lui McLeod”, redacția și tipografia ziarului. Se oflise, căci din ziua morții lui J.E. McLeod nu mai avusese nici timp, nici motiv să se facă atrăgătoare. După moartea lui, ajunsese un fel de mașină destinată să continue ideile lui J.E., preocupată de bunăstarea orașului Platteville, singurul oraș pe care-l cunoscuse vreodată și pe care-l iubea tot atât cât îl iubea pe J.E. McLeod. Și în treizeci de ani, „Trăsnaia lui McLeod”, Scutul și Drapelul și risipa ei, mâncaseră toată averea rămasă.

Era înaltă, slabă și foarte dreaptă. În tinerețe fusese o frumusețe, vestită în Calamons County și în toată regiunea, iar acum, când era bătrână, cu toate grijile, cu toată îmbrăcămintea neîngrijită și cu toată nepăsarea ei, rămăsese o femeie frumoasă, deși frumusețea ei stătea acum mai mult în glas, în ochi și în expresia chipului, decât în trăsături.

Deși fața ei era zbârcită și obrajii căzuți, iar părul îi ieșea în şuvițe răzvrătite, dintr-o pălărie veche și deformată, avea în ea ceva ce atrăgea atenția și te făcea să

sput ăh ghid: „Trebuie să fi fost o femeie frumoasă”.

Cât timp J.E. McLeod nu suferise încă atacurile de inimă, care-l uciseră, doamna McLeod nu se gândise nicicând că ar putea scrie altceva decât o biată scrisoare; dar când el, îmbolnăvinduse, trebui să stea în pat zile întregi, soția fu nevoită, ca să-l liniștească, să se ducă la redacție și să se ocupe de ziar. Și cum J.E. era unul dintre acei oameni care fac totul singuri, ea trebui să învețe, de la o zii la alta, multe lucruri. Scria chiar articole de fond, socotite de unii mai bune decât ale soțului ei. Iar după moartea lui, se gândi să scrie un roman despre el și despre familia lui; despre locuitorii din Calamons County și din Platleville, despre viața pionierilor pe marile câmpii prăfuite în timpul verii și acoperite de noroi în timpul iernii, unde își petrecuse toată viața.

Odată început, își dădu seama că are destul de puțin timp pentru scris: trebuia să scrie în ceasurile cele mai ciudate, dimineața de tot sau seara târziu, și când se sfârșea un capitol, îl puneă într-un plic albastru și îl închidea într-un geamantan vechi de piele de bou, în podul uriaș al „Trăsnăii lui McLeod”.

Era din câmpie, care zvâcnea în sângele ei, așa cum mustea în seva plopilor bătrâni ce-și fremătau frunzele, chiar în fața ferestrei. Nu știa ce va face cu romanul, după ce-l va fi terminat. Simțea numai că trebuie să-l scrie. Și nimeni nu știa nimic despre el, afară de Aida. Nici chiar nepoata ei, Jane Baldwin, nu bănuia că timp de două ceasuri, înainte ca ea să fie trezită de zbâmlitul fioros al deșteptătorului, doamna McLeod lucrase cu stăruință în cămăruța de la etaj unde fusese biroul lui J.E. McLeod, și unde stiloul, pipa și punga lui de tutun rămăseseră neatinsse, întocmai așa cum le lăsase în seara când îl fulgerase moartea. O cămăruță pe care doamna McLeod nuri îngăduia Aidei să o curețe și să o deretice; o ținea închisă cu cheia, loc sfânt, ca și apartamentul Prințului

Consort la Osborne.

La ora opt, în dimineața zilei ce trebuia să însemne începutul unei revoluții în viața sa, doamna McLeod părăsi biroul lui J.E., după ce scrisese două ceasuri. Închise ușa cu cheia și coborî să ia micul dejun, la care Aida era mare meșteră. Plăcinte și șuncă prăjită în unt (plătită cu două anunțuri în coloanele ziarului); o șuncă rumenită de jur-împrejur și trandafirie la mijloc. Marmeladă de fragi (uscate la soare pe acoperișul porticului din spatele „Trăsnăii lui McLeod”), franzeluțe proaspete, miere, gelatină de mure, ochiuri la capac și o cafea dumnezeiască; o cafea cu aromă mai minunată decât toate parfumurile Arabiei.

Cu timpul, Aida ajunsese atât de grasă și de rotofee pe cât se uscaser doamna McLeod; și când intra, venind de la subsol și aducând o farfurie cu plăcinte aurii, corpul ei rotofei umplu cu totul ușa. Pentru ea, doamna McLeod – acum îmbătrânită și zbârcită – era încă tânăra drăgălașe în serviciul căreia intrase atunci când J.E. era încă om voinic și sănătos, cu mustățile răsucite în sus și cu o şuviță de păr pe frunte. Privind-o pe Aida, nimeni nu și-ar fi putut închipui că era în stare să-și bată capul cu gânduri. Într-adevăr, acestea nu făceau parte din firea ei; obiceiul de a se gândi mult îi venise în timpul lungilor ani de singurătate bolnăvicioasă în imensitatea, } Trăsnăii lui McLeod. Visul ei ar fi fost să aibă o căsuță comodă, cu perdele luminoase la ferestre și cu un sistem de încălzit care să nu se strice, să nu fie murdar și să nu coste scump. În schimb, trebuia să locuiască într-un mausoleu vast ca un muzeu din secolul XIX, cu ferestre uriașe și cu perdele de catifea, cu mobile grele și cu covoare înflorite. Dintr-un anumit punct de vedere, faptul că era o casă mare și, importantă, deși rău întreținută, îi plăcea; era însă o casă în care avea mult de lucru și Aida simțea neîncetat o spaimă nelămurită că într-o zi sau alta clădirea s-ar putea prăbuși, îngropându-le sub

dărâmături pe ea, pe doamna McLeod și pe domnișoara Jane. În așteptare, era mereu îngrijorată din pricina tirajului tot mai scăzut al ziarului, de prietenia domnișoarei Jane cu acel pierde-vară de băiat al Bătrânului Dougherty, șeful Partidului Democrat, și își făcea griji pentru oamenii din subsol și pentru perspectiva că într-o zi sau alta va trebui să împartă cu doamna McLeod o celulă la închisoarea din Platteville. Păstra însă, pentru ea aceste griji, căci știa că doamna are ea destule la birou.

Totuși, atunci când intră în sufragerie, chipul ei de culoarea cafelei cu lapte era voios, și spuse zâmbind, ca în fiecare dimineață, de treizeci de ani:

— Nădăduiesc, doamnă* că ați dormit bine.

— Foarte bine, Aida, foarte bine.

Nu era adevărat. Stătuse trează câteva ceasuri, fră[mântată de gândul banilor ce trebuiau plătiți la tipografie, și întrebându-se dacă va izbuti să scape de la falimentul Bazarului Filman's sumele ce le avea de primit pentru reclamele făcute. Dar treizeci de ani răspunsese mereu: „Foarte bine, Aida, foarte bine”, și acum era prea târziu să mai schimbe, chiar dacă se simțea obosită.

Aida așază farfuriile pe masă, spunând câteva cuvinte, așa cum obișnuia întotdeauna să vorbească cu doamna McLeod. O întrebă:

— Îmi închipui că acum cartea a ajuns destul de groasă, nu?

— Da, merge bine. Mai am puțin până la sfârșit.

— Unde ați ajuns acum?

— Acolo unde bunicul domnului McLeod a fost prins de o furtună de zăpadă, pe când avea optzeci și șase de ani.

— Atunci trebuie să fiți foarte aproape de sfârșit.

— Da, foarte aproape.

Aida mai aruncă o privire stăpânei sale:

— Nu mâncați franzeluța astăzi, doamnă?

— Ba da, Aida; știi că o mănânc întotdeauna la urmă. Aida se făcu că scotocește după ceva în uriașul bufet de stil gotic. Când își scoase capul afară, spuse:

— Poate cartea pe care o scrieți ne va face din nou bogate doamnă.

— Nu-ți face prea mari speranțe, Aida, râse doamna. Poate va fi o altă „Trăsnaie a lui McLeod”, mare și goală.

— Ce titlu va avea?

— Nu m-am gândit încă. Cred că „Trăsnaia lui McLeod” ar fi un titlu bun.

Doamna puse furculița pe masă. Nu avea poftă de mâncare. dar se îndopase ca să-i facă plăcere Aidei. Nu prea ascultase până atunci vorbăria negresei, însă prin norul de gânduri ce o învăluiau, ultima frază îi ajunsese la ureche. Aida, cu capul în bufet, își arăta numai spatele lat, în rochia de bumbac, iar glasul ei părea că vine dinlăuntrul mobilei gotice, ca, glasul unui oracol însoțit de ecou.

Ani de-a rândul, doamna McLeod se gândise în fel și chip la ti-tlul cărții, și iată că Aida îl găsisese: „Trăsnaia lui McLeod”! Chiar așa -! Un titlu ce avea în el un ecou de măreție, îmbrățișând și cuprinzând o epocă întreagă, închizând în el toată viața bogată și fantastică a regiunii în perioada premergătoare clipei în care se opriseră imigrările în Comitat; perioada în care Platteville era un mare oraș deschis, plin de oameni voinici, târcați și colorați, cu obiceiuri și gusturi primitive; perioade în care nu erau încă cluburi feminine, conferințe, în serie, greci conducători de restaurant și irlandezi politicieni, ca de pildă Bătrânul Dougherty. Viziunea aceasta stârni în doamna McLeod un val neașteptat și dureros de melancolie. I se păru dintr-odată că vede Platteville-ul așa cum era cu cinzeci de ani mai înainte, atunci când, tânără, vioaie și neastâmpărată, venea în oraș cu bunicul ei, pe un căluț târcat pe care-l chema Satana, străbătea strada

principală și trecea prin fața cârciumilor și a prăvăliilor să-l lege pe Satana de inelul de fier de la El Dorado. cârciumă și local de dans ținute de tatăl Mariei Cashouse, turnantă neîncetat de speranța de a-l întâlni pe tânărul J.E. McLeod pe scările ziarului Scutul și Drapelul.

Pe atunci era un oraș frumos; nu prea mare și nici prea bogat, dar curat și însuflețit, unde toți cetățenii erau liberi și în cea mai mare parte cinstiți. Nu era orașul strălucitor de astăzi, dominat de Bătrânul Dougherty, caic

— Ca un păianjen în mijlocul pânzei sale - cerea tributuri de la fiecare cârciumă și de la fiecare bazar, însușindu-și banii strânși pentru îngrijirea străzilor și pentru construirea canalelor. Nu, viața aceea de odinioară părea acum un vis. Tot ce va fi fost urât, necinstit sau stricat, dispăruse din imaginea rămasă acum în creierul de șaizeci și șapte de ani al doamnei McLeod. Dorea cu deznădejde să poată schimba viața de acum, să facă o cruciadă pentru a mătura murdăriile și pentru a-l doborî pe Bătrânul Dougherty din situația lui. Ar fi dorit să mai organizeze odată un Comitet de Veghe, cum făcuse bunicul ei atâția ani înainte, în timpul imigrărilor dinspre câmpie. când Platteville era copleșit de tot felul de indivizi îndoielnici, jucători, oameni de afaceri certați cu legea și șarlatani. Astăzi, viața era aproape tot atât de imorală ca și atunci, și poate mai rău, fiindcă viciile și nedreptățile nu mai erau fățișe și libere ca atunci, ci ascunse și josnice. Scoase un oftat atât de adânc, încât Aida o întrebă:

— Ce aveți, doamnă? Vreo plictiseală?

— Nu, n-am nimic.

Nu spusese bucătăresei că ofta fiindcă n-avea un băiat, un flăcău voinic, cu pumnii zdraveni ca toți cei din familia McLeod și ca rudele ei, un băiat care ar fi putut conduce ziarul și ar fi făcut o campanie pentru a biciui I oameni ca Bătrânul Dougherty. Avea în schimb drept tovarăși numai pe Jane Baldwin și pe Willie Ferguson, un

bătrân reporter, sfârșit și nenorocit, care nu avea altă dorință decât să se poată îmbăta sâmbătă seara, îndată după ce ziarul intra la mașină.

Aida, privind-o pe furiș, îi întrerupse încă odată gândurile:

— Fac prinsoare că domnișoara Jane a adormit din nou. Ar fi trebuit să coboare de zece minute. N-am văzut de când sunt o somnoroasă ca ea.

— E tânără, Aida. Tinerii au mai multă nevoie de somn decât bătrânii ca noi. Faafce ai face mai bine să te duci să vezi dacă n-a adormit iar.

Aida se îndreaptă spre ușă, dar se opri în mijlocul camerei:

— Doamnă, ce-i povestea asta de dragoste cu tânărul Dougherty?

— Cred că nimic serios. Cine ți-a spus?

— Doamne sfinte, doamnă! Tot orașul vorbește. De aceea îi e mereu așa de somn: în fiecare seară se plimbă cu acel pierde-vară alb.

— Nu trebuie să vorbești așa, Aida.

— La urma urmei nu-s decât niște irlandezi ticăloși și nu pot crede că o fată ca domnișoara Jane să intre într-o asemenea familie. Ce-ar* spune sărmanul ei bunic dacă ar trăi? Parcă nu i-ar fi lăsat o situație frumoasă!

Doamna oftă din nou și spuse:

— Vezi, Aida, lucrurile nu mai sunt așa cum erau odinioară. De altfel pe noi nu ne privește ce face domnișoara Jane. Iar familia Dougherty e bogată și Mino Dougherty nu e om rău, ca bătrânul. E chiar un băiat chipeș.

— Nu înfățișarea lui îmi dă de gândit. Da, e destul de frumos, răspunse Aida cu un fel de dispreț și apoi izbucni: Cei din familia Dougherty sunt oameni răi. Bani! Văd că noi ieșim din încurcătură și fără să-i avem, nu-i așa? De ani de zile nu mai avem o para!

Ar fi trebuit să-i bage în creierul obtuz al Aidei că în loc de bani avuseseră ceea ce câştigaseră prin coloanele de reclame ale ziarului Scutul şi Drapelul; şi că nici sistemul acesta nu putea continua la nesfârşit. Ziarul putea muri dintr-o clipă într-alta şi atunci sărmana Aida ar fi văzut ce înseamnă să n-ai bani.

Aida deschise uşa şi tocmai atunci Jane Baldwin, co-directoarea ziarului Scutul şi Drapelul, intră în cameră. Nu era prea înaltă, şi uşa foarte mare o făcea să pară încă şi mai mică. Drăguţă, cu părul auriu şi cu ochii albaştri, cu o gură încăpăţanată, avea un născior ridicat în sus, care se încreţea când râdea. Avea douăzeci şi trei de ani, dar părea de optsprezece, şi din pricina aceasta Aida se purta întotdeauna cu ea ca eu o fetiţă cu mintea copilăroasă. Intră grăbită, puţin plictisită, deoarece o muştra conştiinţa pentru că după ce se trezise, oprise soneria deşteptătorului şi se întorsese cu bună ştiinţă pe partea cealaltă să adoarmă iar; se mai temea şi de muştrările Aidei, fiindcă nu fusese la masă când se scosese plăcintele din cuptor.

— Nu ştiu ce mi s-a întâmplat, şopti în timp ce se aşeza. Trebuie să fie din pricina primăverii. Altă dată n-am să mai întârziu.

Aida refuză cu demnitate să răspundă, dar ieşi legănându-se, din cameră, cu o izbucnire mai elocventă decât orice răspuns, şi se duse să încălzească plăcintele pentru vinovată. Domnişoara Jane mânca mult, faţă de statura ei.

— Nu înţeleg, se plânse ea după ce bucătăreasa ieşi, ce drept are Aida să se poarte cu mine ca şi cum mi-ar fi mamă.

Doamna McLeod râse:

— Nu-i place când vine cineva târziu la masă. Toate bucătăreşele bune sunt la fel. Aida e o adevărată artistă.

Ar fi voit să o întrebe pe Jane dacă în ajun ieşise iar

seara cu Mino Dougherty. O auzise întorcându-se acasă după miezul nopții, când ea era încă trează, pradă gândurilor ce o frământau. Uneori Jane îi spunea când se duce cu tânărul; dar din cinci ori îi spunea o singură dată, ceea ce dovedea că avea ceva pe conștiință. Nu încăpea \ îndoială că fata se rușina de doamna McLeod că iese la plimbare cu fiul Bătrânului Dougherty. Dar mătușa ei îngândurată, fiindcă știa că Jane e încăpățânată, foarte mult deosebită de felul cum erau fetele pe vremea sa. Cu toată statura ei mărunță și cu toată tinerețea ei, Jane nu avea nimic duios sau drăgăstos.

— Cred că va trebui să mă duc astăzi la nunta lui

Starburger, spuse tânăra. Va fi unul dintre evenimentele de lume cele mai mărețe pe care le-a văzut vreodată orașul nostru.

— Și nu uita că astăzi este corespondența provinciei.

— Măcar de-aș putea uita!

Tăcerea căzu între cele două femei. Niciuna, nici cealaltă nu știau ce să spună, deși fiecare știa ce gândea cealaltă. Amândouă se gândeau la Dougherty. Bătrâna îl privea cu dușmănie, fiindcă era fiul acelui bătrân stricat; dar avea și alte obiecții. Îi plăcea în special gândul că o fată din familia McLeod, venită în Platteville de multă vreme și crescută odată cu orașul, să se mărite cu băiatul unui politician ridicat din nimic. N-avea nevoie să-i spună Janei aceasta, deoarece fata știa bine totul. Crescuse într-un rancho al familiei McLeod și știa ce înseamnă propria-i familie. Mai știa că și dacă erau săraci, niciunul dintre ei n-ar fi făcut vreun lucru necinstit pentru bani. De mai bine de cizeci de ani tot districtul avusese ochii ațintiți asupra tribului McLeod și se bizuise pe ei în tot ceea ce privește ordinea, datoria și buna gospodărie publică. Acum însă toate acestea se schimbaseră; Platieville. dezvoltându-se, părea că nu mai are nevoie de familia McLeod și de obiceiurile ei învechite. Acum erau demodați. așa cum era

demodată „Trăsnaia lui McLeod, ajunsă într-o stare tristă de decădere în mijlocul plopilor bătrâni.

Doamna McLeod tuși, dădu scaunul înapoi și se ridică în picioare, spunând:

— Acum plec. În dimineața aceasta trebuie să văd o mulțime de oameni. Apoi se întoarce și strigă spre ușa bucătăriei: Aida!

Un glas îi răspunse:

— Viu, doamnă; și silueta cunoscută apăru în prag.

— Mă întorc la cină. Se întoarce șovăind spre nepoată: Dar tu, Jane?

Jane înghiți și răspunse:

— Mănânc în oraș!

Doamna McLeod nu spuse nimic, dar Aida nu se putu stăpâni

— Ai să-ți distrugi stomacul, domnișoară Jane mâncând tot timpul pe unde se întâmplă... tot felul de porcării. Arăți foarte rău de câțva timp încoace. Dacă ai fi fata mea, ți-aș da o porție bună de sulfat de sodiu și de magnezie.

— Las-o în pace, Aida! o muștră doamna McLeod. Și Aida se întoarce în bucătărie, fără să spună nimic ce se putea înțelege, dar bombănind și pufnind ca un vulcan.

Continuă să mormăie și să vorbească în sinea ei, în timp ce făcea alt cuptor de plăcinte și altă omletă. Nu pregătea însă pentru ea acest supliment de mâncare; ea n-ar fi mâncat decât după ce toți locatarii, văzuți și nevăzuți ai casei erau hrăniți. Când sfârși de gătit, încărcă o tavă uriașă cu plăcinte, marmeladă, ouă, franzeluțe și cafea, și după ce împinse ușa bucătăriei cu piciorul, coborî treptele verandei din spatele casei, se întoarce și coborî treptele de afară ce duceau la subsol. În asemenea împrejurări era întotdeauna nevoită să iasă afară ca să coboare la subsol; scărița interioară era prea strâmtă pentru a îngădui trecerea unei tăvi așa de mari și așa de încărcate.

Ajunsa în subsol puse tava pe o masă de lemn grosolan și strigă:

— Ei! Ieșiți afară! Masa e gata!

După o clipă, apărură două siluete, venind din camera caloriferului. Una era a unui bărbat încovoiat și cărunț de vreo șaiszeci de ani, îmbrăcat cu haine uzate. Cealaltă era a unui tânăr de vreo nouăsprezece ani, îmbrăcat cu haină de postav albastru, grosolan, pătată de grăsime. Văzând tava cu mâncări calde, ochii lui albaștri sclipărau de bucurie.

— Ascultați, le spuse Aida. Mai bine mâncați-le cât sunt calde. Dacă nu vă ajunge, n-aveți decât să bateți în tavan. Bucătăria mea e chiar deasupra.

Sui scara, iar după puțin timp zgomotul loviturilor în podea o făcu să pregătească din nou plăcinte la cuptor.

În vestibulul uriaș, doamna McLeod luă dintr-un cuier de lemn sculptat în formă de trunchi de arbore pe care se cățărau ursuleți, un pardesiu bleumarin, ros pe la cusături, și o blăniță de vulpe roșie, jupuită toată. Pe ciutul de păr își puse o pălărioară pe care se înălța o pană prinsă prost. Apoi deschise servieta descusută de piele (care pentru ea era un fel de marcă de fabrică), să vadă dacă are destulă hârtie și destule creioane, și aruncând o privire fugară în oglindă, se întoarse și ieși. * În timp ce cobora aleea năpădită de buruieni, între două garduri vii de arbuști țepoși, silueta doamnei McLeod avea în ea ceva aproape fantomatic, ca și cum „Trăsnaia lui McLeod” ar fi fost un loc vrăjit unde timpul stătea pe loc.

Era silueta unei femei îmbrăcate cu lucruri vechi demodate ca și ea însăși. Întâlnind-o când ieșea pe porțiță, ai fi putut-o crede o fantomă, fără lumina din ochii ei. Privirea unei persoane care la șaiszeci și șapte de ani era încă plină de viață; privirea unei persoane care, deși nu se îndepărtase niciodată de Platteville mai mult de câțiva kilometri, nu lăsa să-i scape nimic din ceea ce se întâmpla

în jurul ei și știa aproape tot ce se poate ști despre oameni.

Se pregătea de obișnuita plimbare de dimineață, în timpul căreia aduna știri pentru reportaje. De ani de zile hotărâse astfel: dimineața se ducea să viziteze unele prăvălii și centre de afaceri; Jane vizita după amiază altă serie de întreprinderi, iar Willie Ferguson se ocupa de cartierul gării și al magazinelor, în afară de Franklin Street cu casele ei sinistre, închise și întunecate ziua, luminoase și zgomotoase în timpul nopții. Nu era bine să-l trimiți pe Willie prin Franklin Street. Cu mulți ani înainte îi dăduse voie; dar din trei vizite, două se sfârșeau cu o beție cumplită a redactorului, care dispărea apoi câte două zile atunci, Myrtle soția lui Willie, devenea isterică, și întreaga redacție era dată peste cap câteva zile. Așa încât de multă vreme Franklin Street cu excepția răstimpurilor de sâmbătă de la șase după amiază, până luni la ora nouă, nu mai făcea parte din domeniul supus stăpânirii lui Willie. Ceea ce făcea în acest răstimp îl privea numai pe el „atâta vreme cât nu stânjenea activitatea ziarului Scutul și Drapelul.

Doamna McLeod știa, dintr-o lungă experiență, unde să culeagă informații. La agențiile de pompe funebre afla despre morți și despre accidente. Hostetter era un cioclu modern „având și o capelă mortuară, se îmbrăca elegant și își spunea „antreprenor Agenția lui nu dădea niciodată multe anunțuri, afară de câte un anunț mortuar. Biroul, un fel de sală de așteptare pentru barca lui Charon, era drapat în violet și negru, având un covor verde închis și un birou de mahon, îndărătul căruia stătea chiar domnul Hostetter, îmbrăcat întotdeauna impecabil în negru. Locul și persoana cam mieroasă a domnului Hostetter avuseseră întotdeauna un efect deprimant asupra doamnei McLeod. Atmosfera grea a localului te făcea nu numai să simți moartea aproape, dar» făcea să semene cu o ceremonie pompoasă și plictisitoare, ca pornirea unei persoane

oficiale. De la domnul Hostetter nu aflai niciodată nici cea mai mică bârfeală sau cea mai mică informație. În rolul de asistent al lui Charon, cane părea să-l țină departe de viață s-ar - îi spus că nu avea nicio legătură omenească u. concetățenii lui. De aceea vizita era întotdeauna scurtă.

Domnul Hostetter se ridică și înainta să o primească, freondu-și mâinile. Primirea aceasta o tulbura întotdeauna puțin, căci i se părea că ochii verzi ai antreprenorului o priveau ca pe o viitoare clientă. Nu o singură dată gândise în sinea ei: „Când voi muri, nu va putea ce ne să i se achite factura prin publicarea unor reclame; Scutul, și Drapelul va muri odată cu mine”.

— Ce mai nou, domnule Hostetter?

— Nimic, doamnă McLeod. Nimic de ieri, de la înmormântarea lui Jones. Ați putut merge?

— Nu, la ora aceea nu sunt niciodată liberă.

— Păcat! A fost una dintre cele mai frumoase înmormântări văzute vreodată în Platteville.

— Nu-mi plac prea mult înmormântările „spuse doamna McLeod îndepărtându-se încet către ușă.

Prevenitor, căci chiar reclama unui ziar ce stă să moară, ca Scutul și Drapelul, are oarecare preț, domnul Hostetter se repezi să-i deschidă.

— Nu trebuie să priviți înmormântările în felul acesta. Nu sunt decât o trecere printr-o porțiță.

— Poate ai dreptate, domnule Hostetter, dar... Nu voia să spună că nu-i plăcea felul lui mieros de a pregăti această trecere. Dar, în sfârșit am atât de lucru. Și nu-mi place să mă gândesc la ziua de mâine.

— Bună ziua, doamnă McLeod

— Bună ziua, domnule Hostetter.

Odată în stradă, inspiră cu lăcomie aerul proaspăt și Uscat, căruia îi datora Platteville renumele său. Puse creionul la loc, închise servieta și se îndreptă spre cea mai apropiată prăvălie, agenția de pompe funebre a lui Ján

Newman.

Jim făcea parte din generația ei și din aceeași tradiție, așa încât lângă el se simțea la îndemână, și se apropia de

Iflocal fără groaza care-i pătrundea în oase când deschidea ușa prăvăliei lui Hostetter. îl cunoștea pe Jim de când era copil. Venise din Calamons County, cel mai apropiat sat de ferma tatălui ei. Agenția lui Jim ocupa o clădire veche, simpatică, de cărămizi roșii, puțin retrasă de la stradă, cu un grajd alături, pentru caii de culoarea abanosului și pentru dricurile negre. Lucrul acesta îi plăcea doamnei McLeod; simțea că mai erau încă pe lume cel puțin o pereche de cai care ar fi putut-o duce cu demnitate la groapă. Gândul de a fi dusă spre veșnicie în autocarul funerar al domnului Hostetter îi făcea greață.

Deschizând ușa, îl găsi pe Jim cu o jumătate de duzină - de prieteni în jurul unei sobe de tuci. Aerul era cald și plin de fum de tutun și de miros nelămurit de dezinfectant, însă mirosul acesta puțin acru nu se simțea mai mult decât mirosul de bere în prăvălia lui Hostetter. Făcea parte din local și nu avea nimic sinistru în el. Prietenii erau toți cam de vârsta lui Jim, adică trecuți de șaizeci de ani; oameni de la țară, cu aceleași amintiri din copilărie ea ale doamnei McLeod. îi cunoștea pe toți. Veneau din ranchos și din fermele de la țară. Veniseră în oraș fiindcă era sâmbătă, folosindu-se de automobilele lor vechi. Unul dintre ei, Sam Henderson, om încăpățânat, nici nu voia însă să audă de automobil. Ști abătea cele douăzeci de mile dintre casa lui și oraș într-o careta trasă de o pereche de cai suri tărcăți, de care era foarte mândru. Când o văzură intrând, toți o salutară. Sam zvârli o gură de scuipat amestecat cu zeamă de tabac în scuipătoarea plină de nisip de lângă sobă și strigă:

— Hello, Vinia! De câte ori te văd, ești tot mai tânără!

Jim îi spuse lui Sam Henderson să se scoale și să-i

dea scaunul, căci aici doamna McLeod nu stătea niciodată în picioare, cum obișnuia să facă în anticamera paradisului de la Hostetter; aci ședea la pălăvrăgeală. Culegea frânturi de informații, știri despre nașteri, despre morți și despre logodne din toate părțile întinsei provincii. Scotea creionul și foile de hârtie și zmângălea cu scrisul ei necâteț o informație după alta despre marea și bogata regiune pe care o iubea atât.

Jim Newman era gras. Când ședea pe scaun, burta îi atârna înainte, rezemându-se de genunchi. Nu se sculă când o văzu pe doamna McLeod intrând; se ridică și își mișca burta de pe genunchi cât putea mai rar. Se margini să zâmbească și să întrebe.

— Ce mai nou, Vinia?

Nimic, răspunse doamna McLeod.

Sam Henderson îi dădu o țigară mexicană și i-o aprinse spunând: **v**

— Fata lui Heni **y** Goddard s-a logodit cu băiatul lui Jim Wolson.

— Care?

— Aceea care a făcut școala de coafură la St. Louis.

— Asta înseamnă că probabil va uita să se facă coafeză și se va ocupa cu broderiile, spuse Jim.

Din servieta roasă ieșiră hârtii și un creion.

— Cum merge baraca?, întrebă Sam.

— Așa și-așa, răspunse doamna McLeod, continuând să scrie.

— Ai avea nevoie de un tânăr să te ajute, se amestecă Jim în vorbă. Nu mai suntem tineri, ca odinioară... Nici chiar dumneata. Vinia...

— Și Cum să-l găsesc?

— Încearcă cu rugăciunile, o sfătui Hal Pierce. Metodistii organizează un mare pelerinaj spre Little Canyon. Ai putea să te duci să-l rogi pe pas tor să pună o vorbă pentru dumneata.

Rând pe rând îi dădură informații despre viața de la țară, și doamna McLeod lua notițe despre tot. Scutul și Drapelul era un bun ziar provincial; nu uita niciodată să publice informații ce priveau orașelele și satele, iar abonamentele de la ranchos și ferme nu lipsiseră niciodată, Era țara ei și lumea ei. Le cunoștea. Numai în oraș ziarul ei părea cam învechit și cam gol. Doamna McLeod nu înțelesese niciodată pe greci și pe irlandezi. Nu izbutea să înțeleagă și nici să iubească pe toți oamenii aceia care se îmbulzeau în oraș. În timp ce-și zmângălcă notițele, cei cinci prieteni vechi de la țară continuă să glumească eu ea, fumând și scuișcând de departân scuișcătoare. Toți o cunoșteau de când era fetiță; iar acum, când era bătrână și ei, se purtau cu ea ca și cum toți ar fi fost încă ștengarii, iar ea frumoasa satului, culegând informații despre tot ce se întâmpla. t? tiau că pardesiul ros, blana roasă, pălărioara caraghioasă cu pană erau puțin ridicole; dar știau și câtă tărie, câtă dreptate, câtă cinste și câtă integritate se ascundeau sub această înfățișare ciudată. Și toți fuseseră prieteni cu J.E. McLeod și cunoșteau mândria ciudată și neînfrântă și dârzenia ce caracterizau pe membrii acestei familii; chiar și pe Jane Baldwin, care se dusese la școală într-un oraș din Est.

— Sunt contagioase, obișnuia Jim Newman să spună despre mândria și încăpățânarea familiei McLeod. Toți cei ce intră în familia aceasta dau dovadă de ele... deși Vinia McLeod are destul și de la familia ei.

Când i se păru că adunase destul material din pălăvrăgeala din jurul sobei, doamna McLeod se ridică, spunând:

— Băieți, acum mă duc. Dacă se întâmplă ceva mai de seamă, scrieți-mi. Și ieși salutată de un cor de „La revedere, Vinia, toate cele bune”.

Străbătu spațiul îngust din fața casei, simțindu-se înviorată, însă abia fu din nou în stradă, și deprimarea o

învăluia ca un nor. Era întotdeauna plăcut să se ducă la Jim Newman mai ales sâmbăta, când prietenii de la țară veneau în Platteville; însă ceea ce avea să înfrunte acum nu era menit să-i liniștească sufletul. Trebuia să se ducă la Palatul de Justiție, atât de melancolic, și la poliție; după aceea trebuia să treacă pe la Bătrânul Dougherty și, dacă-i mai rămâne timp, să se ducă pe la Maria Gashouse. Singurul loc unde putea nădăjdui să găsească puțină prietenie și simpatie.

Pe stradă, din trei persoane, una o saluta cu un „Bună ziua, doamnă McLeod”. Altă dată îi cunoștea pe toți locuitorii orașului; acum aproape numai pe cei mai în vârstă. Dintre aceștia, unii o găseau caraghioasă; și toți tinerii, fără deosebire, aveau această părere despre ea. Cel puțin jumătate dintre cei ce o salutau erau negri; unii de vârsta ei, alții mai bătrâni. Străbătu Louisiana Street și intra pe Main Stilet, strada elegantă a orașului, de care își «mintea de pe and era o străduță prăfoasă».

nnepavată, mărginită de cârciumi și de case de joc. Acum era la ieii cu strada principală a mii și mii de orașe americane, plină de prăvălii și de bazaruri, de cinematografe și de birouri, de automobile ce staționau. Vederea acestei străzi, mai mult decât orice alt lucru din oraș, o făcea pe doamna McLeod să-și simtă bătrânețea. De câte ori o vedea, simțea o ușoară strângere de inimă și avea un sentiment duios de nostalgie dureroasă.

Nu dorea prea mult să se ducă la Bătrânul Dougherty, însă palatul lui era pe strada pe care trebuia să treacă pentru a se duce la Maria Gashouse; și se gândi deodată că dacă s-ar duce numai decît la Maria, s-ar simți mult mai voioasă. Se hotărî să se ducă mai târziu la Tribunal, care pînă atunci își va sfârși probabil ședința și va fi închis pînă luni; apoi s-ar duce la poliție, unde cu puțin noroc - nu va avea de copiat decît lucruri obișnuite.

Dacă s-ar fi putut, ar fi dorit să se ferească de drama

și de mizeria a tot ceea ce venea în legătură cu poliția; în special constatarea felului cum se petreceau toate sub administrația Bătrânului Dougherty și a acoliților lui, o umplea de milă și de deznădejde.

Totuși, un bun reporter nu putea ocoli un asemenea spectacol. Știa că abonaților ziarului le plăceau povestirile despre furturi, crime și răpiri; și uneori i se întâmpla să dea la poliție peste câte o întâmplare plină de umanitate; știa bine că acestea erau sângele necesar vieții și răspândirii ziarului.

Nici omenie și nici măcar inteligență nu se puteau găsi la Tribunalul închisorii. Bill Flynn, judecătorul, i se păruse întotdeauna mai degrabă un om care se folosește de mizeriile omenеști decât un magistrat. Era nespus de rău cu bieții nenorociți ce veneau la Platteville să caute de lucru; nu haimanale ce cunoșteau orașul și știau să stăruieze, ci oameni cinstiți ce căutau de lucru ca să poată trăi. Bill Flynn nu făcea nicio deosebire între cerșetorul de meserie și omul cinstit care căuta o ocupație. Niciunul dintre aceștia nu găsea nici cea mai mică înțelegere, deoarece fiecare dintre ei însemna bani în punga clicii lui Dougherty. Acuzația de „vagabondaj* îi aducea foloase mai mari decât orice alt lucru. Orice străin fără ocupație putea fi trimis la închisoare două-trei luni; nefericitul săpa șanțuri, căra cărămizi, aduna gunoaiele și murdăriile prin orașul Platteville; dar munca lui nu aducea nicio economie contribuabililor, deoarece Bătrânul Dougherty storcea Primăriei sume foarte mari și încasa banii pentru el. În toate și pentru toate era un sistem nerușinat, căci în felul acesta cetățenii din Platteville se vedeau lipsiți de o posibilitate de muncă ce altfel li s-ar fi cuvenit lor. Doamna McLeod știa totul; însă nu știa în ce fel s-ar putea schimba această situație rușinoasă. Nu poți aduce învinuiri, dacă n-ai dovezi și bani să le susții.

Rumegându-și gândurile și temerile, părăsi Main

Street și coti în ulița Cherokee, luând cel mai scurt drum spre Dougherty. Ulița era strâmtă și întunecoasă; aci se afla restaurantul „La albinele harnice” și berăria „Euieka”, două localuri ce atrăgeau prin prețurile lor scăzute pe nenorociții de coate-goale. Depărtându-se în linie dreaptă de malul fluviului, aceștia veneau aci ca albinele atrase de lucernă; iar clica Dougherty, știind aceasta, își trimitea mereu paznicii să-i culeagă alți lucrători învinuiți de „vagabondaj”. Doamna McLeod apuca întotdeauna pe drumul; acesta, nu. numai fiindcă era mai scurt, dar fiindcă i se întâmplă adesea să dea peste câte un nenorocit pe care îl putea preveni din timp să plece din oraș. Colind în ulicioară, uită de deprimarea ei și privi împrejur cu grijă, să descopere vreun nenorocit în căutare de lucru.

Mal înainte de-a fi făcut o sută de metri, văzu venind spre ea un zdrențaros de vârstă mijlocie, vădit în mizerie. Avea barbă lungă și purta o pălărie de fetru, care fusese cândva de un verde aprins, însă ploaia, vântul și soarele îi dăduseră o culoare gălbuie. Hainele erau roase, umflate la coate și genunchi, în privirea descurajată era o expresie de oboseală, de deznădejde și de groază, ca în privirea unui animal care a avut multe de îndurat vreme îndelungată. Doamna McLeod cunoștea semnele acestea. De mai bine de o mie de ori i se întâmplase să dea peste astfel de oameni, în ultimii trei-patru ani.

Îl privi în timp ce venea spre ea, și când era tocmai să treacă de ea, îi spuse cât putu mai vioi:

— Bună ziua.

— Bună ziua.

— Ești fă: a lucru?

— Da, doamnă. Nu cumva îmi puteți da vreo indicație? în glasul lui era un accent de disperare. Ori ce fel de lucru.

— Nu. Însă e mai bine să umbli prin orașul acesta după lucru.

— De ce? Nu vreau decât să înrxez.

— Firește, dar orașul acesta nu este pentru dumneata. Dacă te vede vreun polițist, te arestează pentru vagabondaj și atunci va trebui să lucrezi două luni pentru comună.

Omul o privi ca și cum aceste cuvinte ar fi însemnat pentru el o lovitură definitivă. Doamna McLeod continuă:

— Ascultă. Te învăț eu ce trebuie să faci. Mergi drept înainte, până la prima stradă pe dreapta; când vei ajunge în vârful dealului, cotește din nou la dreapta, și după ce vei străbate două terenuri virane, vei găsi o casă: mare, cu o curte uriașă. E singura casă mare pe strada aceea, deci nu te poți înșela. Ajuns acolo, du-te la ușa de ser -, viciu. Vei găsi o negresă. Spune-i că te-a trimis doamna McLeod. Îți va da mâncare și vei putea să faci și o baie. să-ți calci hainele și să stai ascuns până se înnoptează, când vei putea pleca din oraș.

Omul o privi fără să vorbească, cu o înfățișare nedumerită.

— Dacă te oprește cineva (vreau să spun vreun polițist) - adăugă repede doamna - spune-i că faci un drum pentru doamna McLeod. Ai înțeles bine?

— Foarte bine, răspunse celălalt.

Ea îi repetă încă odată, rar, sfaturile; apoi adăugă:

— Dacă te rătăcești, întreabă pe oricine unde e „Trăsnaia lui McLeod”. Așa i se spune casei. Oricine va ști I s-a te îndrepte.

— Bine, doamnă. Omul păru puțin nedumerit, însă își ridică pălăria și murmură: Mulțumesc, doamnă! apoi făcând continuă drumul spre deal. Câteva clipe, doamna în McLeod rămase nemișcată, să vadă dacă mergea în direcția arătată. Într-un timp, omul se întoarce să privească îndărăt, cu o înfățișare de uimire. Văzând că doamna se e oprise acolo, i-i scoase iar pălăria.

Întâlnirea aceasta o întări oarecum. Dacă omul

trecea de Main Street, era probabil că vă ajunge teafăr la Aida, care-l va ascunde în subsol; iar la lăsarea nopții va putea pleca din oraș cu un tren local sau cu unul dintre trenurile de marfă din timpul nopții. Doamna McLeod știa mersul trenurilor. Tom Higgins, cantonierul, o informa regulat. Știa toate locurile unde se opreau trenurile să ia apă sau își încetineau mersul. Acestea făceau parte din sistemul născocit de ea și de Aida. Bucătăresei îi plăcea tot ce mirosea a taină și îi plăcea să aibă vagabonzi în subsol. (îi ținea acolo și încuia ușa scării din interior). Însă mai mult îi plăcea să dea de mâncare oamenilor prost hrăniți de săptămâni de zile. Aceasta costa bani și își avea riscurile sale; iar dacă șleahta lui Dougherty ar fi aflat vreodată despre existența „Gării subterane” din „Trăsnaia lui McLeod”, s-ar fi putut ajunge la încurcături serioase.

Cele mai ciudate tipuri se adăposteau acolo: oameni care, prin mijlocirea Aidei, împrumutau cărți prăfuite din biblioteca clasică a lui J.E.; cutare care spunea că fusese director de bancă; altul care fusese profesor și un al treilea care se dădea drept conte spaniol. Cea mai mare parte a acestor refugiați erau descoperiți de doamna McLeod în partea orașului situat de-a lungul fluviului; alții erau aproape întotdeauna scăpați din ghiarele poliției pe ulița Cherokee. Dacă trecea vreo zi fără să trimită pe cineva la „Trăsnaia iui-McLeod”, Aida rămânea dezamăgită și mâhnită.

Ajungând în piața Tribunalului, prima persoană pe care o zări doamna McLeod fu Sam Hildreth, polițistul a cărui grijă era să înhațe vagabonzii de pe ulița Cherokee.

O salută cu glas tare:

— Bună ziua. doamnă McLeod.

Auzindu-i glasul, ea tresări și roși tare, pe când răspândea:

— Bună ziua.

— Păreți foarte grăbită. Arde undeva?

Simți cum îi bate inima tare și trebui să recurgă la toată putere ei de voință ca să-și stăpânească glasul, când răspunse: – Nu, dar sâmbăta e o zi foarte încărcată.

Se grăbi până ce ajunse lângă fântâna ridicată în mijlocul pieții, în amintirea soldaților și marinarilor, și aci se întâlni cu un alt individ, care-și ridică pălăria și o întrebă politicos:

— Lertați-mă, doamnă, n-ați putea să mă ajutați să iau o cafea ?

Era un tânăr în haine de stofă cenușie, pline de pete; iar pălăria pe care o ținea în mină era decolorată și fără panglică. Faptul că îi vorbise o uimi, deoarece de obicei indivizii de soiul acesta nu-și pierdeau vremea cu ea, judecând desigur după îmbrăcămintea ei modestă nu făcea să-i ceară ceva. Mai întotdeauna ea era aceea care vorbea întâi.

Deschise grăbită geanta de piele, scoase o monedă și în timp ce i-o întindea iar el îi mulțumea, își dădu deodată seama că semăna mult cu J.E. McLeod când era tânăr. Nu avea mustăți, nici şuvița de pe frunte, dar în chipul lui și chiar în linia maxilarelor și în privirea ochilor albaștri-cenușii era ceva care-i aduse aminte imaginea lui J.E., așa cum îl vedea de obicei, cu atâția ani înainte, pe treptele redacției Scutul și Drapelul.

Privi repede înapoi și-i spuse:

— E mai bine să-mi ascuți sfatul și să pleci de aci înainte de a fi arestat pentru vagabondaj.

— Mulțumesc doamnă, am să fac așa cum spuneți.

Ea mai făcu câțiva pași, în așa fel încât fântâna să-i

1 ascundă privirile lui Sam Hildreth, oprit acum în fața

I

bodegii lui Hennesey.

— Ascultă, îi spuse; și îi dădu aceleași indicații ca și celuilalt.

Tânărului parcă nu-i păsa de ceea ce spunea ea.
Ducea

I mereu privirile de la polițist la ea. U interesa atât de pu

1 țin, încât pe neașteptate ei i se păru că vorbește singură: și se întrerupse, întrebându-l:

— Mă asculți?

— Da, doamnă.

— Bine, atunci grăbește-te și șterge-o înainte ca polițistul acela să te vadă, căci altfel vei sta două luni în închisoare.

— Mulțumesc, doamnă.

Doamna McLeod se îndreaptă grăbită, inic; undu-se de două ori să privească sfioasă înapoi. Când ajunse la colț. își dădu seama că tânărul stătea tot lângă fîntmă și-l privea pe Sam Hildreth.

„Ce Dumnezeu are?”, se întrebă singura „S-ar spune că dorește să fie arestat și pus lg răcoare”.

Continuă să se gândească în timp ce mergea spre biroul Bătrânului Dougherty. În tânărul acela era ceva ciudat. Nu numai asemănarea cu J.E... Avea? i o înfățișare hotărâtă, aproape autoritară. îi lipsea expresia aceea deznădăjduită și abătută a celor mai mulți vagabonzi, iar hainele lui, deși murdare și necălcate, nu erau haine de – cerșetor. Meseria de reporter pe care o făcea de treizeci de ani îi ascuțise spiritul de observație. Accentul tânărului îi dovedise că venea din Est; iar când îi spusese „Mulțumesc, doamnă”, ca orice cerșetor, i se păruse că aceste cuvinte erau lipsite de sinceritate. Parcă ar fi fost un actor. – și un actor diletant – care repeta un rol învățat pe dinafară.

„Ei!” gânde cu filosofie, dacă vrea să fie prinș, treaba lui. Fjăc prinsoare că nu știe cât de aspru st poartă poliția cu vagabonzii aci în Vest”. Era totuși puțin neliniștită de teamă că păruse neroadă și de g: neH.i că tânărul i idea

acum de ea în spatele ei.

Biroul Bătrânului Dougherty era în V - tul. clădirii care-i purta numele, singurul zgârie-novi **d**; **r**; tot orașul, puțin., îl văzut de la o. depărtare de zece. r-ue pe vreme senină. Pe ușa cu geamuri erau scrise e: → W. Dougherty & Fiul, antreprenori". „Fiul” Invarmă Mino Dougherty, cel ce se plimbă cu Jane. Într-un oraș în creștere, făceau multe afaceri ca antreprenori; dv: doamna McLeod știa prea bine că nu acesta era iOvinii cel mai de seamă al câștigurilor lui uriașe. Acestea aveau de obicei o origine nu tocmai curată, fie că erau bani plătiți de oameni nevoiași, ca bietele femei ce locuiau.**r**. Întunecoase de pe Franklin Street, fie că era vorba de mici învârteli publice. Bătrânul Dougherty avea în mim" * Partidul Democrat; iar în Platteville. Partidul Demoi... i era totul.

Urcând scările cam obosită, începu să se gândească ce frumos ar fi să înceapă o campanie pentru liberarea orașului de banda aceea, pentru a doborî clica Bătrânului Dougherty și a o sfărâma. Citea mereu că directori de ziare din alte state ale Statelor Unite duceau campanii pentru curățirea orașelor lor. Se gândi nedeslușit la medalii și la premii date unor ziaristi pentru servicii aduse statelor loi\ Lucruri la care visa, la care se gândea uneori noaptea când nu putea să doarmă. Bunul simț îi răspundea însă întotdeauna: „Nu poți face aceasta cu o foaie învechită ca Scutul și Drapelul. Ar trebui mulți bani, multă energie și multă influență; și tu n-ai nimic din toate acestea. Ești bătrână, obosită și încărcată de ipoteci”.

Uneori, când se simțea neobișnuit de bine și de tare, se gândea că romanul va rezolva totul. Vedea „Cartea” - cum îi spunea Aida - terminată și vândută unui editor

O vedea răspândindu-se în toată țara ca o ștafetă grecească, își amintea că auzise vorbindu-se despre averi câștigate de unii scriitori din vânzarea romanelor unor case de **t** filme, și câteodată, chiar în clipele de optimism

nemăr[ginit, i se întâmplă să acopere pagini și pagini de cifre [bazate pe ipotetica avere pe care i-ar fi adus-o cartea. e cu banii ce nu existau, cumpăra în gând alte linotypuri.

L repara vechea rotativă, zugrăvea de două ori „Trăsnaia dui McLeod” și plătea doi-trei reporteri care s-o ajute în (campania împotriva Bătrânului Dougherty.

t

Dar când clipele acestea de optimism și de înflăcărare [treceau. își dădea seama că toate erau visuri și nebunie, clar cifrele o prostie. Orice ar fi spus Aida despre părțile pe leare le câțise, romanul era învechit și prea lung; și de fapt, pe nimeni nu l-ar fi interesat povestea unei familii de pionieri. Mai rău încă, știa că din pricina timidității care o chinuse încă de când era fetiță, pentru tot ce făcea cea însăși, n-ar fi avut niciodată curajul să trimită vreunui «editor paginile manuscrise ce umpleau vechiul geamantan! de piele de bou din podul „Trăsnăii lui McLeod”. Niciun editor nu și-ar fi luat pe cap plictiseala să le câtească pinii la capăt.

În biroul său, Bătrânul Dougherty dicta câteva scrisori, pentru a încheia activitatea săptămânii înainte de a pleca lupescuit. Înalt și gras, roșu la față, avea o ceafă de taar, un] spate de atlet și ochi irlandezi albaștri și pătrunzători. Părul îi încărunțise și smocuri negre îi acopeau dosul palmelor lui mari. Era urit: un tip de spaniol ieșit din mlaștinile Irlandei; în forța animală a trupului său era însă o anumită măreție; și din – când în cindl ochii lui mici albaștri, clipeau în așa fel încât să-l dezarmeze chiar pe cel mai rău dușman al lui. Avea un temperament de artist; artist din aceia înflăcărați care, în ultimii ani ai secolului trecut, colindau teatrele de Vest declamând melodrame irlandeze, violente și sentimentale.

Când ușierul intră să-i vestească vizita doamnei 3 McLeod, Dougherty șovăi o clipă, gândindu-se; apoi spusei

secretarului său:

— Mai bine s-o primesc și să scap cât mai repede de ea. Poftește-o înăuntru și după aceea poți pleca.

O cunoștea destul de bine. Mai venise și altă dată l-ai el, să-i ceară informații asupra construirii străzilor, său. asupra planurilor aripii Dougherty din localul Partidului! Democrat. Șovăise acum. nu fiindcă se temea de ea: cum] s-ar fi putut teme un om puternic ca el de o bătrână caraghioasă, proprietara unui ziar ce sta să moară, ca Scutul! și Drapelul? Nu-i era frică de ea, însă în fața ei simțea!

O strângere nelămurită, pe care, cu toată șiretenia lui, nu o putea înțelege. Știa că doamna McLeod făcea parte dint tr-o lume ce apunea. Era respectabilă și puțin cam fantastică; cinstită și dârză. Acestea nu erau în să motive suficiente pentru ca fața zbârcită și ochii ei albaștri, limpezi, sub pălăria caraghioasă cu pană, să-l facă întotdeauna să se înfiorase în sinea lui. Dougherty era un cinic conștient¹ de necinstea lui: și obișnuia să-și spună sieși că, dacă n-ar fi luat-o el, bucățica ar fi ajuns în mâinile altora: prin Urmare nu îl muștra conștiința la vederea doamnei McLeod. Poate neliniștea aceea ușoară pornea de la faptul; că era vorba de o femeie: o femeie bătrână și urâtădeși odinioară fusese drăguță și poate chiar frumoasă. Dacă directorul ziarului Scutul și Drapelul ar fi fost un bărbat, Bătrânul Dougherty i-ar fi dat o țigară, bătându-l cu palma pe umăr și l-ar fi trimis la plimbare îndopat eu pălăvrăgeli în loc de informații. Dar eu e femeie ca doamna

McLeod?"

Ușa se deschise și ea intră sfioasă, oprindu-se o clipă în prag să privească silueta greoaie și grosolană a bătrânului rezemat nepăsător de scaunul turnant.

— Bună ziua, doamnă McLeod. Luați loc. Cu ce vă pot fi de folos?

Doamna McLeod înaintă și se așază; și dintr-odată e nu mai u în stare să-și amintească de ce venise acolo și [ce dorea să-l întrebe. Ieșind din biroul lui Jim. își adunase [tot curajul și se hotărâse să-l întrebe pe șleau de ce lu-Icpările noului apeduct mergeau atât de încet și costau atât

I dt mult. Mai voia să-l întrebe și de ce felinarele cele noi Ide pe Hillyard Street nu erau încă instalate. Și se mai gân ea să portesteze împotriva brutalității poliției și a Imagistraților față de vagabonzi, al căror număr - cu (toate acestea - era tot mai mare.

Acum însă toate îi fugiseră din minte. își dădea seama că în această privință, informaț-iile trebuiau luate de Ela primar și de la Consiliul comunal; acesta g ar fi fost singurul răspuns pe care i l-ar fi dat Dougherty, deși i-ar fi putut răspunde mai bine decât toți ceilalți; era (foarte sigură de aceasta. Înțelegea acum că dacă i-ar fi spus asemenea întrebări, el s-ar fi purtat cu ea ca față ide o proastă ce era. Vederea corpului acela voinic și a Kigurii aceleia mari și compacte o făcea însă să-și dea Beama de propria-i slăbiciune feminină. Cunoștea foarte ibinr această senzație, care o trădase nu numai o singură dată. Fără slăbiciunea aceasta, ar fi fost o ziaristă și

I o directoare de ziar destul de bună.

fac așsză pe marginea scaunului și spuse încet:

— Nimic deosebit. Am trecut numai pentru a afla Elacă din întâmplare aveți vreo noutate. Și, pe neaștep-I? tate, dori să-l lingusească pe omul acela tiranic și necinstit fipe care-l disprețuia din tot sufletul. Spre marea ei rușifie.

! le auzi spunând aceste cuvinte:

t - Cred că directorii de ziare ar trebui să aibă legături mai stxânse cu persoanele influente dia oraș.

Băcrânul Dougherty zâmfei

— Mulțumesc pentru - compliment, doamnă McLeod. 1 își scoase țigara de foi din gură și întorcându-se în scaun strigă: Mino, vino aici o clipă. Apoi, întors Spre ea: B Mi no

știe mai bine decât mine ce se întâmplă. Eu m-amb cam lăsat de afaceri. 1

Din camera alăturată un glas răspunse: 1

— Vin îndată; acum telefonez”. 1

Bătrânul Dougherty continuă să o măsoare pe doamna.

McLeod: I

— E drăguță verișoara care lucrează cu el - Coastrăa la ziar.

— E o nepoată, lămuri doamna McLeod; nepoataie mea, fata Hallyei Baldwin. Hally era din familia McLeacă.» Sora lui J.E. Și în clipa aceea își dădu seama că toate e amănuntele acestea nu-l puteau interesa pe un nou-venitM în regiune, ca Bătrânul Dougherty; și simți din nou că e o neroadă.

— Frumoasă fată, spuse celălalt. Lui Mino i s-au* cam aprins călcâiele după ea. Sâmbăța trecută a dus-o i s-a danseze la „Ulmul”. Am băut un pahar de beră împreună, e

Doamna-McLeod simți un fel de junghi în stomac. Jane nu-i spusese că se dusese la „Ulmul”. Lucrurile trebuie să fi ajuns mai departe decât știa ea.

Răspunse cu glasul slab:

— Da. a fost crescută la Wellesley, în Est.

— Păcat că nu aveți un bărbat să vă ajute să dați puțină viață ziarului. Nu v-ați gândit niciodată să-l vindeți?

Doamna simți că roșește. Individul acesta făcea acum pe protectorul cu ea. purtându-se ca și cum ea au fi; fost una dintre figurile caraghioase ale orașului. Răspunse:

— Nu, și cred că nu mă voi gândi niciodată la aceasta i când a murit J.E., i-am făgăduit să mă ocup de ziar.

Dougherty strivi mucul țigării și aprinse alta.

— Oricum, dacă vreodată, vă tr-ece prin gând să-i vindeți, spuneți-mi și mie. Mi-ar plăcească am un ziac al meu. Sunt coproprietar la Gazeta, dar mi-ar face plăcere

să am un ziar cu totul al meu. De eltăva vreme mă gândesc la aceasta. Și de altfel sunt prea multe ziare, la Platteviile, care nu-i un oraș tocmai mare.

I se păru că simte un fel de ameteală, căci pentru prima oară înțelese deplin că dacă lucrurile vor merge tot fitât de rău, într-o zi sau alta va trebui să vândă, eu să u fără Voie, Scutul și Drapelul, iar monstrul acela bătrân l-ar fi cumpărat la ce preț ar fi vrut. Scutul și Drapelul, ziarul pe care J.E. îl iubise atât și aparținuse întotdeauna familiei McLeod, să sfârșească în mâinile Bătrânului Dougherty!

Ușa se deschise și Mino Dougherty intră. Doamna McLeod abia îl cunoștea, dar îl ținea minte de când era copil. îl văzuse crescând hoinărind prin oraș, apoi îl văzuse când se întorsese de la Universitate și din când în când la adunările politice; dar acum, văzându-l intrând „înțelese că nu-l văzuse cu adevărat până atunci, fiindcă îl socotire întotdeauna drept unul dintre cei patruzeci de mii de locuitori din Platteviile. pe când acum îl privea. ca pe., tânărul” Janei.

Și văzu un tânăr care era o reproducere în mai bine a Bătrânului Dougherty; mai bine chiar decât ceea ce trebuie să fi fost bătrânul înainte de a fi ajuns atât de gras, de greoi și de păros. Înalt și zvelt, cu părul negru ondulat și cu ochii albaștri; și era elegant. Când se apropie și o salută, zâmbetul lui era plin de sinceritate f simpatică. Văzându-l doamna McLeod gândi: Zău, nu [pot spune că Jane greșește. Gura era poate puțin prea E senzuală și unghiul bărbiei era atât de precis încât

I dădea o impresie de - încăpățănare ce putea semăna cu

* cruzimea. Și poate era puțin prea sigur de sine, având B un nu știu ce comun. Nu puteai spune însă că n-ar fi V într-adevăr un tânăr frumos.

— Bună ziua, doamnă McLeod. spuse intrând; și strălătu camera, ca să-i strângă mâna. N-avem des plăcerea

% să vă vedem.

— Te-am chemat să ne spui dacă ai vreo știre carp ar putca-o interesa pe doamna, spuse tatăl.

Mino zâmbi:

3 - EI Do rade - Nu cunosc multe întâmplări despre care dumneavoastră & sau Jane să nu fiți informate. De câte ori știu ceva, o înștiințez pe Jane.

— Da, mi-a spus, minți doamna McLeod. Jane nu-i pomenise niciodată nimic asemănător; avusese însă un instinct de apărare, mai ales pentru că cei doi păreau că o socotesc pe Jane ca făcând parte din familia lor. Nu putea să-i lase să creadă că Jane nu-i spusese nimic.

— E totuși banchetul în aer liber organizat de Partidul Democrat, adăugă Mino. Tocmai facem planuri mărețe. Veți putea scoate o bună jumătate de coloană. Se îndreaptă spre ușă. O secundă. Mă duc să aduc un program. După o clipă se întoarce cu un program scris la mașină. Anul acesta banchetul va fi la Millersville. Vor fi premii pentru cei ce vor prinde mai mulți pești și pentru cel mai mare pește; și o cupă de aur pentru cel mai frumos copii și un concurs de frumusețe pentru înotători; călătorie gratuită cu autobuzul... și multe alte lucruri. Le va întrece pe cele dinainte!

Doamna McLeod luă foaia, o îndoi și o puse în geantă. Apei se ridică tot cu simțământul ciudat că se purtau cu ea ca față de o nebună bătrână șimurmură sfioasă:

— Nu vreau să vă fac să mai pierdeți timp.

— Mai dați pe la noi din când în când, spuse bătrânul ridicându-se să o însoțească. Îmi face întotdeauna plăcere să vă văd.

După ce ușa se închise, tatăl și fiul se priviră zâmbind.

— Nu strică să fim drăguți cu bătrână asta nebună, spuse Dougherty. Nu ne costă nimic și e mai bine să o

avem de partea noastră. Chiar, și gazetuța ei ne-ar putea aduce plictiseli.

Mino răspunse:

— Cu atât mă mult, cu cât în scurt timp va face parte din familie.

— Ți-a spus da fata?

«— Nu încă, dar va spune.

— Bagă de seamă, nu face vreo prostie, cum ai făcut cu fata lui Ritchie.

— N-ar fi ușor, chiar dacă aș vrea, râse Mino. Nu știi ce fel de fată e Jane.

Doamna McLeod păcăsi casa Dougherty eu, un sentiment de deprimare. Deși soarele strălucea – soarele puternic din Sud-Vest, uneori așa de vesel și de binefăcător, alteori atât de arzător și de neîndurat – nu-și dădea seama. Dacă ar fi întrebat-o cineva cum e vremea, ar fi răspuns că cerul e acoperit și soarele ascuns, căci în ea soarele se stinsese.

Se rușina de propria-i feminitate și slăbiciune; se rușina că cei doi Dougherty, tată și fiu, își bătuseră joc – într-un anumit fel – de ea. Nu știuse niciodată cum să se poarte cu oamenii nesinceri și cruzi; în fața lor simțea că se proteste și mintea ei nu era în stare să li se adapteze. Își spusese singură de mai multe ori. „Împotriva focului, trebuie să lupți cu focul. Ca să prinzi un hoț, trebuie să fi hoț!” Dar de câte ori încercase să întrebuințeze metode machiavelice, nu izbutise, și în cele din urmă i se înfundase, simțindu-se și puțin caraghioasă. Altă dată puțin îi păsase de lucrul acesta; acum însă îi dădea impresia că e bătrână, obosită și descurajată. Și se rușina că fusese atât de slabă și atât de femeie încât să-l găsească simpatic pe un hoțoman, ca Mino Dougherty, când îl privise cu ochii Janei.

Plecase de la „Trăsnaia lui McLeod” cu gândul să se ducă să o vadă pe Maria Gashouse în Franklin Street* dar

acum, pe când mergea pe Main Street, aproape fără să vadă persoanele care-i zâmbeau și o salutau, i se părea zadarnic. Ce folos să încerce să descopere dovezile ticăloșiilor celor doi Dougherty. dacă era de ajura ca aceștia să vorbească zece minute cu ea, ca să o dezarmeze?

Ar fi renunțat, dacă n-ar fi fost vorba chiar de Maria. Oricum, femeia aceasta îi fusese întotdeauna simpatică. Era în ea o anumită dârzenie, un simț al realității neperversit de cinism, din care ea însăși își sorbea energie. Se gândi că Maria Gashouse nu era o ființă neroadă și sentimentală, cu capul în nori, ca ea care scria romane și le ascundea timidă în geamantane. Maria Gashouse umbla întotdeauna cu picioarele pe pământ.

Iar Maria putea avea noutăți, știri din acelea din lumea îndoielnică, ce nu puteau fi aflate în alt loc din Platteville.

Ajunsă la colț. coti aproape fără să-și dea seama spre fluviu și spre Franklin Street. În direcția aceea, strada era cu fiecare pas tot mai murdară, mai neîngrijită, tot mai josnică. Până și copacii păreau mai obosiți și mai îmbătrâniți decât sicomorii, stejarii și plopii ce se înălțau în partea de sus a orașului.

Franklin Street mergea de-a lungul fluviului; o stradă mai degrabă scurtă, cu trei grupe de case. Într-un cartier inundat cam la fiecare trei ani. când fluviul se revărsa umflat de ultimele ploi de iarnă. Inundația se retrăsese de puțină vreme, lăsând în urma ei un strat gros de mâl, care uscându-se umplea aerul de un miros greu de putregai. Pentru a apăra de noroi încălțăminte cu tocuri înalte a femeilor de stradă ce locuiau acolo, fuseseră puse scânduri; doamna McLeod o luă de-a lungul acestor scânduri, trecând prin fața a zece sau douăsprezece case murdare și neîngrijite, cu ferestre mari la fațade. Acum toate erau închise: însă doamna McLeod știa că se vor

deschide după apusul soarelui

Atunci bezna de pe Franklin Street, cufundată acum în umbră, se schimba în veselie nebună și gălăgioasă, acompaniată de sunetul pianelor mecanice ce răzbea pe ferestrele închise.

Cea din urmă casă din strada aceea era deosebită de celelalte din două motive: mai întâi fiindcă fusese zugrăvită de curând în alb și galben, și apoi pentru că într-o parte ora lipită de o clădire mare cu un singur rând, pe care se cătea inscripția pictată în litere uriașe, repetate de becuri electrice: El Dorado, Bar și local de dans. Casa avea aceeași arhitectură ciudată ca și celelalte; aceeași, la drept vorbind, care caracteriza uriașa „Trăsnaia lui McLeod”; nu făcea însă nicio încercare să se ascundă după obloane. Căci Maria Gashouse, proprietăreasa, era singura locatară din acest cartier care funcționa în chip legal. Vederea clădirii joase, cu firma El Dorado, bar și local de dans, trezi în doamna McLeod un noian de amintiri, ducând-o înapoi la copilăria ei, pe vremea când

Platteviile era un oraș de graniță deschis tuturor, cu o cârciumă El Dorado, unde se dansa, pe Main Street, acolo unde acum se înălța palatul Dougherty; un local în fața căruia era un stâlp de care erau legați caii negustorilor de vite. Maria Gashouse era fata proprietarului primului El Dorado, și dusesese acum tradiția în cealaltă parte a orașului.

Doamna McLeod trecu prin curtea noroioasă ne o, puncte de scânduri și sună, nu fără să simtă o ușoară emoție. În tot cartierul și în localul Mariei era un aer de libertate, un nu știu ce. sălbatic și neîmblânzit. care-i răscolea întregul ei romantism. De pe când era fetiță, în timp ce-l aștepta pe tatăl ei în fața Băncii Fermierilor, ascultase cântecele, strigătele și muzica sălbatică ce veneau de la primul El Dorado de pe Main Street, l-ai târziu, de-a lungul vieții, avusese clipe în care simțise o

dorință aprigă să vadă, cel puțin odată, ce fel de viață era îndărățul ușilor unui local de felul acesta. Nu fusese însă niciodată în stare să o vadă în toată desfășurarea ei. Atunci când era copilă, ar fi fost cu neputință să se ducă într-un asemenea local; iar după ce se căsătorise, îi fusese și mai cu neputință să se ducă, ea, soția primului cetățean al orașului și proprietar al ziarului Scutul și Drapelul. Deși era ziaristă și proprietara unui ziar nici acum nu se putea libera de prejudecățile unei doamne din timpurile de odinioară.

De aceea, când ușa se deschise și o văzu pe Minnie, negresa cameristă a Mariei Gashouse, încă neîmbrăcată pentru primire, purtând un șorț cenușiu și vechi de pânză decolorată, simți o ușoară tresărire la această fugară atingere cu viața dinlăuntrul unui local ca El Dorado, și spuse:

— Bună ziua Minnie. Doamna McGovern s-a sculat?

— Tocmai se îmbracă. Poftiți.

1 - Nu vreau să o stânjenesc.

— N-o stânjeniți deloc; îi face întotdeauna plăcere să vă vadă. Ce face Aida?

— Foarte bine, răspunse doamna McLeod intrând.

— Transmiteți-i omagiile mele. Nu-mi mai vorbește de când lucrez pe Franklin Street.

37

1 - Aida e cam ciudată, observă cu bunătaite doamna McLeod.

Minnie deschise larg ușa și o conduse pe doamna McLeod în salonul Mariei Gashouse, spunându-i;

— Luați loc. Apoi, tocmai când ieșea, se întoarse: Ponți puțină bere, sau cafea?

— Cafea, Minnie.

— Doamna McGovern vine îndată.

— Mulțumesc.

Văzuse de multe ori camera aceea De atunci de când

își dăduse seama că nu-l mai poate trimite pe bietul bețivan bătrân de Willie Ferguson în cartierul acesta și se hotărâse să se ducă ea însăși, venise mereu la Maria Gashouse să ia informații și fusese primită în salon ca un oaspete însemnat. Încăperea era destul de mare, și avea un cămin cu o poliță sculptată în multe compartimente mici, pe fiecare dintre acestea fiind pus câte un obiect de porțelan pictat de mână. În fața oglinzii, un mănunchi prăfuit de ierburi nemuritoare din Pampas; în partea cealaltă, un portret al lui Knobly McGovern, boxer de mână treia, care timp de douăzeci de ani fusese soțul Mariei Gashouse, și peste tot pe unde soția lui ținuse un local public, își luase sarcina să-i dea afară pe scandalagii. Portretul era o mărire pictată de mână a fotografiei unui bărbat cu mustați mari, cu urechile blegi și nasul turtit și cu o privire melancolică în ochii albaștri. Doamna McLeod nu-l văzuse niciodată, dar înfățișarea lui îi plăcea. Semăna cu nenumărați oameni pe care-i văzuse pe Main Street când era fetiță.

Restul camerei era încărcat cu mobile ce semănau cu acelea din salonul „Trăsnăii lui McLeod”: scăunele aurite, perne brodate, un divan mare de lemn de nuc, o masă sculptată din lemn de tek, cu catifea deasupra, un album și un palmier prăfuit. Camera părea învăluită în lumina slabă ce pătrundea prin crăpăturile obloanelor.

Minnie se întoarse după puțin timp, aducând cafeaua și riteva felii de pâine prăjită unse cu unt; pe când mânca și bea, doamna McLeod simți că mintea ei începe să se trezească, iar imaginația ei romantică să lucreze amețitor.

Oare ce se putuse întâmpla – se întreba – în camera aceea ciudată cu obloanele închise? Pe cine mai primise Maria în afară de ea? Cum fusese de fapt domnul McGovern, cu chipul lui turtit și cu ochii prea albaștri, de copil? Mai mult de orice se întreba însă cât de departe mersese Maria Gashouse. Casa ei nu era ca celelalte de pe

aceeași stradă. În chip oficial era un local de dans, funcționând cu autorizație în regulă; și totuși...

Vecinătatea era îndoielnică, și nu putea crede că Maria Gashouse, cu tot felul ei prietenos de a se purta, nu-și Vârâse nasul și în alte afaceri decât-localul ei. Era sigur că între Maria și Bătrânul Dougherty trebuia să fie vreo înțelegere. Încet-încet, începu să se indigneze și totodată se trezi vechea-i dorință de a-l demasca și de a-l doborî pe bătrân. Poate că Maria ar fi putut să-i dea ajutor și informații. Avea un singur lucru de făcut; să-și ia. inima în dinți și să se destăinuiească Mariei.

Abia sfârșise cafeaua și ușa cea mare se deschise și intră Maria Gashouse. O femeie voluminoasă, atât de grasă și de voinică încât în localurile îndoielnice din Memfis, Natchez și New Orleans se spunea că la început chiar ea însăși zvârlea afară pe clienții nedoriți. Se mai spunea că înfățișarea plouată a răposatului McGovern nu se datora atât nereușitei carierei de boxer, cât isprăvilor soției sale. Chiar acum mai era ceva puternic în femeia aceea de vreo șaizeci de ani, care intra în salonul ținut în semiîntuneric, după obiceiul burghez. Era măreață și impresionantă. Împreună cu ea intră parcă și altceva în cameră: ceva mare și sălbatic, plin *de* viață. Se îmbrăcase cu o rochie de casă, de catifea purpurie, și purta pantofi roșcați împodobiți cu pene de struț. Corpul ei strâns într-un corset vechi, foarte înalt, se revârsa în toate părțile. Avea părul roșcat de culoarea mahonului și chiar la ora aceea timpurie pieptănătura ei era o clădire complicată de șuvițe, bucle și cocuri strânse sus de un pieptene de broască țestoasă împodobit cu briliante. Tot tabloul avea ceva strălucitor și aprig, rămașiță din vremurile când Platteviile era un oraș foarte primitiv,

Zâmbea. arătându-și cele două rânduri de dinți falși și silulind-o pe doamna McLeod, care puse ceașca jos, se ridică pe jumătate, puțin sfioasă, și răspi; nii:

— Bună ziua, Maria

Cu mulți ani înainte, pe când doamna McLeod era o fetiță și-l aștepta pe tatăl ei să-și sfârșească treburile, ca să se întoarcă cu el la ranc no, se jucase împreună cu Maria pe micul teren viran din fața cârciumii El Dorado. Terenul acela era acum un parc cu un monument înconjurat de plop, dedicat soldaților și marinarilor, iar ele două trecuseră de șaiszeci de ani. Doamna McLeod îi spusese întotdeauna Maria. ca atunci când erau copii; dar cealaltă, după ce se întorsese din diferitele-i peregrinări, îi spusese întotdeauna „doamna McLeod” fostei sale prietene din copilărie. Lucrul acesta o cam plictisea pe doamna McLeod, însă nu îndrăznise să se plângă, de teamă să n-o pună pe Maria în încurcătură.

— De ce n-a deschis obloanele proasta de Minnie? spuse Maria. Nu vezi nici să-ți bei cafeaua. Deschise tereastră și împinse cu putere obloanele. Zgomotul făcut de oblonul trântit de perete fu auzit pe toată Franklin Street.

Apoi femeia se așeză și-i oferă vizitatoarei o țigară. Doamna McLeod nu fuma de obicei, fiindcă nu-i plăcea, iar țigările costau bani, de care avea nevoie pentru a ține în viață Scutul și Drapelul și pentru plata dobânzilor nesățioase ale ipotecilor puse pe „Trăsnaia lui McLeod”; când venea la Maria Gashouse. fuma însă întotdeauna, căci i se părea că fumul le apropie mai mult.

— Luni merge?, întrebă Maria.

— Foarte bine, mulțumesc.

— Și Scutul și Drapelul?

— Și e! e bine.

fy-laria Gashouse desluși în glasul prietenei sale o umbră de oboseală și de deznădejde și-i spuse:

— Ceea ce-i trebuie ziarului dumitale, doamnă McLeod, este o transfuzie de sânge nou. Nu mai suntem tinere ca odinioară.

— Și unde l-aș putea găsi?

— Dumnezeu, răspunsul nu-i ușor. Păcat că n-ai avut un băiat să te ajute. Teniându-se să nu fi atins sensibilitatea doamnei McLeod, adăugă: nici eu n-am avut... cel puțin n-am avut nici unul care să fi trăit. Da, firește, de vreme ce n-ai avut, se emane să duci mai departe singură ziarul.

Nepoată-mea Jane lucrează și ea la Scutul.

— Da. am văzut-o de câteva ori pe stradă. Mi se pare că-i cam încrezută.

— A fost crescută în Est; dar nu de aceea e încrezută.

PCeea ce îți trebuie e un tânăr voinic, cu mușchi de oței și care să știe ce are de făcut.

— O, da. știu.

Urmă o tăcere puțin încurcată. Apoi Maria continuă:

— Săptămâna aceasta n-am nicio informație pentru dumneata. Nu s-a petrecut nimic de seamă prin părțile noastre.

Doamna McLeod tuși; apoi își luă avânt:

— N-am venit să iau informații, ci pentru altceva. O pauză ucigătoare...

— Ce anume?, întrebă Maria. Nu trebuie să te sfiești de mine.

— Uite... M-am gândit, și mi se pare că orașul acesta are nevoie de o purificare strașnică.

— Foarte adevărat. Dar în ce fel?

Mâinile doamnei McLeod îi tremurau.

— M-am gândit că dacă aș putea începe o campanie în Scutul și Drapelul... știi, cântind fapte. etc... în legătură cu corupția, despre șperțurile ce se dau și despre felul în care sunt risipiți banii contribuabililor... *

— Ai vrea să-l ataci pe bătrânul Dougherty și pe clica lui?

— Da: cred că așa ar trebui să fac.

Maria Gashouse zâmbi. Un zâmbet aspru. plin de

dinți falși, de experiență și de cunoașterea unei lumi păcătoase care n-o putuse învinge niciodată pe ea, fiindcă ea era o materialistă, și nu o sentimentală ca doamna McLeod.

— Și cine ai putea face acest lucru? Dumneata, cu verișoara dumitale încrezută și cu bătrânul bețivan de Willie Ferguson?

— Ei... ar putea fi sprijinită și de alții», cel & țent cistiti, ca dumneata și, ca mine, indignați din pricina sisteme* lor acestea rușinoase.

— Adevărat? După mine - nu te poți încrede în cetățenii cinstiți, decât dacă ai ceva să le oferi. Trebuia un șef bun și o organizație bună, și ceilalți te vor urma poate. Mi s-a întâmplat să văd alte campanii de felul acesta în regiunea Mississippi, dar prea puține au ajuns la un rezultat apreciabil. Tocmai atunci când ai nevoie de ei, e cetățenii de treabă se dau înapoi. Eu am respectat întotdeauna legea, fiindcă mi-am dat seama că e mai bine și costă mai puțin, și în bani și în neazuri. De aceea nimeni n-a izbutit să mă gonească din vreun loc. Și mie mi-ar plăcea să văd că se face curățenie. A trebuit să pun la punct unele lucruri cu Bătrânul Dougherty, și nu-mi poate face nimic pe cale legală... cu desăvârșire nimic.

Doamna McLeod respiră adânc.

— Vrei să spui că ai fi dispusă să mă ajuți?

— Fără îndoială, dacă am găsi mijlocul potrivit. Nu poli crede însă că Scutul și Drapelul ar putea fi o armă potrivită. Eălrânul Dougherty l-ar vin în buzunar cât ai clipi din ochi. Și e zadarnic să vorbești cu Hoppins, de la Ei onica zilnică, fiindcă este proprietarul a jumătate din casele acestui cartier. Veșnic aceeași poveste. Îți spun că am văzut atâtea... Mai întotdeauna pungașii sunt prea bine organizați și multe orașe nu doresc să se facă o „curățenie”, de teamă să nu piardă câțiva gologani în felul acesta.

Doamna McLeod tăcea, și Maria Gashouse continuă snfierbântindu-se:

— Nu spun că nu e multă lume josnică în cartierul acesta; Însă nu prețuiește mai puțin decât ticăloșii care trăiesc pe spinarea ei. Chiar acum plătesc o sumuliță...

— De ce? întrebă doamna McLeod. Firma dumitale e recunoscută legal.

— Puțin se sinchisește Bătrânul Dougherty, izbucni cealaltă, dar se liniști îndată. Iartă-mă că vorbesc așa, doamnă McLeod; însă lucrurile acestea mă scot din sărite”.

— Înțeleg. Dar spune-mi ce ți s-a întâmplat.

Maria Gashouse. își trase scaunul lângă doamna McLeod.

— Dacă îți spun, trebuie să-mi dai cuvântul dumitale că nu te vei folosi de aceasta în ziarul dumitale. O femeie în situata mea nu-și poate îngădui luxul să se ciocnească ca Bătrânul Dougherty... cel puțin până nu are în mână tot ce trebuie ca să-l poată distruge.

— Firește că tot ce-mi vei spune rămâne între noi.

— Dacă tipărești ceva, răspunse Maria, voi nega că N-am spus un singur cuvânt. Aprinse o țigară și continuă: Vezi, mi-a plăcut întotdeauna Platteville, de când (ram ietiță; iar când muri sârmanul McGovern, m-am hotărât să părăsesc ITew Oricans și să viu să mă așez aci, deschizând un bar cu local de dans, așa cum avusese Uita. Îmi plăcea gândul să-mi petrec bătrânețele aci. Aruncă altă privire doamnei McLeod și continuă: întotdeauna am ținut localuri ocrotite de lege; așa e și cu El Dorado. Nu e într-o parte prea frumoasă a orașului, dar nimeni nu poate spune că e ceva neregulat.

Câteva clipe făcu rotogoale de fum, ca și cum ar fi șovăit să continue. Apoi reîncepu:

— Bătrânul Dougherty a stors gologani de la Marnie Farnoy, de la Estella Laverne și de la alte fete care locuiesc prin părțile acestea, ca să nu le sâcăie, și abia am deschis

eu El Dorado, când unul din șleahța lui veni a A-mi ceară să plătesc o contribuție săptămânală pentru Fondul Orfelinatlui Orașului: așa se cheamă venitul acesta special. L-am întrebat: De ce? N-am nicio nevoie să fiu ocrotită. El Dorado e un simplu debit de băuturi și un local de dans. Pentru ce să cer ocrotire? Individul plecă, și după două zile veni în local un grup de flăcăi și trântiră o bătaie în care îmi sparseră pahare și alte lucruri de vreo două sute de dolari. Trimisei pe Minnie să caute un polițist și telefonai și la Poliție dar gardianul care trebuia să fie la colț nu era acolo, iar când sosiră polițiștii, bătaușii dispăruseră. Asemenea lucruri nu mi se întâmplaseră niciodată până atunci în localfiriile mele săptămâna următoare se întâmplă la fel, și apoi din nou, până când fui chemată de primar (unul dintre oamenii de paie a lui Dougherty) să-mi spună că, dacă se mai petrec dezordini, va fi silii să închidă localul El Dorado, deoarece calcă regulamentul poliției.

Tăcu iar; chipul ei era acum roșu de mânie și de indignare.

— Și ce-ai făcut?, întreabă doamna McLeod.

— Ce era să fac? Când omul Bătrânului Dougherty a venit iar la mine, am plătit contribuția pentru orfeline. Strivi mukul țigării. Lucrul acesta mă înfurie la nebunie.

Pe vremea când dumneata și cu mine eram micuțe, doamnă McLeod, era tobiceiul să se spună că Platteville e un oraș deschis, plin de haimanale; dar în comparație cu ceea ce csre acum. era o grădiniță de copii. Ori unde le îndrepti, dai peste unul din clica lui Dougherty care săvârșește vreun abuz. O adevărată rușine să vezi un oraș frumos ca al nostru intrat pe mâinile unei bande de politicieni murdari. Ar trebui făcut într-adevăr ceva pentru a pune capăt acestei stări de lucruri; dar cine e în stare să facă ceva?

— Nu știu, răspunse obosită doamna McLeod. Aș

vrea ca J.E. să fi trăit acum.

Câtva timp Maria Gashouse și directoarea Scutului rămaseră tăcute, gânditoare. Amândouă se gândeau la vremurile când, în timpul imigrării, nu exista încă Palatul Dougherty pe Main Street, iar în fața parcului era un șir de cârciumi și de localuri de dans, și exista o comisie de supraveghere care dădea fiecăruia un teren. J.E. McLeod retrăi în amintirea celor două femei, sever, cinstit, bun cetățean, răpus de moarte în puterea vârstei. Ce putea face însă văduva lui fără parale și numai cu puterile ei, ale bătrânului bețivan Willie și alo nepoatei Jane?

În cele din urmă, doamna McLeod spuse:

— Mda, gândește-te, Maria: mă voi gândi și eu și poate vom găsi mijlocul să ne luptăm cu el.

— Să mă gândesc? Dar acesta e singurul meu gând: să fac curățenie și să fac din nou din Platteville un oraș așa cum trebuie. N-am fost însă niciodată învinsă și nu doresc să fiu neum.

Pe neașteptate, doamna McLeod simți o izbucnire de iubire față de Maria Gashonte și de simpatie pentru dârzenia ei. Amândouă femeile aparțineau unor vremuri când viața era simplă, sănătoasă și plăcută. Și își dădu seama deodată, cu un sentiment de deznădejde, că Maria Gashouse era, ca și ea, o rămășiță, o relictă. O clipă înțelese chiar că amândouă trebuiau să pară destul de caraghioase celor mai mulți locuitori din Platteville; adevărate ciudățenii pentru cei tineri.

Oftă și se ridică în picioare.

— Bine, Maria; dacă n-ai alte știri, plec.

— N-am altele; și bagă de seamă să nu suflă nimic din ceea ce ți-am spus.

— Ai cuvântul meu.

Merseră împreună spre ușa mare de nuc.

— Vino oricând vrei. De obicei dorm până la zece și jumătate; însă după aceea mă apuc de lucru. Nu e ușor să

conduci singură un local ca acesta. Nu mi-am dat seama de ajutorul pe care mi-l dădea McGovern, decât după ce a murit.

Trecură în vestibul și Maria Gashouse o însoți pâm la ușă.

În lumina puternică ce venea din stradă, cu toată înfățișarea ei voinică, părul vopsit și pieptănătura complicată, cu tot fardul și cu toată pudra, părea îmbătrânită, obosită și zbârcită...

— Salută-l din partea mea pe Willie Ferguson, îi spuse doamnei McLeod. Îi simt lipsa; dat nu-i spune, rogu-te, căci altfel îi va veni gust să-și reînceapă vizitele pe aci.

— Atât. ar mai lipsi! răspunse doamna McLeod.

Palatul de Justiție era o clădire melancolică, zidită pe la 1P>»! O, în același stil pompos și încărcat ca și casele de pe Franklin Street și ca și „Trăsnaia lui McLeod”. Până cu doi ani înainte avusese un acoperiș frumos de aramă, din care Bătrânul Dougherty scosese zece mii de dolari. În aula lui se desfășura toată viața oficială a districtului; și când doamna McLeod intră și străbătu coridoarele luminoase și mirosind tare de fumul aciu de tutun și de scuiptoare necurățite, fu salutată de crescătorii de vite și de rancheros veniți în oraș să plătească taxele, să înregistreze acte, sau să stabilească hotarele diferitelor proprietăți. Mulți se opreau să-i vorbească spunându-i „doamnă McLeod și câteodată „Vinia”. Schimbară străngeri călduroase de mină și trei sau patru o invită să vină la ei la țară pentru o săptămână, două. Nu primi însă invitațiile, răspunzând că ar fi bucuroasă dacă le-ar putea primi, dar era ocupată toată săptămâna cu ziarul, iar Duminica era foarte obosită și trebuia să-și spele părul și să se îngrijească puțin de casă.

Pierdu în felul acesta puțin timp, așa încât atunci când ajunse în sala de ședințe, judecătorul Flynn plecase. Ajutată de grefier, trecu în revistă tot ce se făcuse în cursul

dimineții, mulțumind în gând lui Dumnezeu că nu fusese de față la interogatoriile amintite simplu și cu zgârcenie în registru. Nimic nou: un caz nenorocit de beție, bătaie conjugale, adultere, furturi și în sfârșit trei cazuri de „vagabondaj”, ceea ce însemna alți trei lucrători închiși ce vor lucra pentru Bătrânul Dougherty. După ce își însemnă faptele, puse la loc în servietă hârtia și creionul, o închise bine, mulțumi grefierului și plecă.

Leși pe sub ușa împodobită cu struguri, străbătu coridorul ce mirosea a putregai, și se îndreptă spre biroul poliției. Aci, ca și în Palatul de Justiție, se bucura de toate privilegiile ziariștilor. Îi cunoștea pe toți „băieții” și îi simpatiza pe cei mai mulți. Știa că șeful, Harvey Bingham, nu era un mielușel, altfel n-ar fi rămas în postul acela; în orele libere însă era un om de treabă, nu era rău și avea opt copii de crescut. Harvey Bingham îi plăcea: îl cunoscuse întotdeauna, și înaintea lui îi cunoscuse pe tatăl și pe mama lui. Era localnic, nu un nou venit ca Bătrânul Dougherty și cei din șleahta lui, toți oameni stricați. În fond, Harvey nu era om rău: era numai un om care lua lucrurile ușor. Dacă Bătrânul Dougherty și banda lui nu și-ar fi întins plasa peste tot orașul, Harvey ar fi fost un cetățean simplu și drept.

Îl găsi în camera unde se aduceau arestații pentru stabilirea identității, stând la birou cu picioarele puse pe masă.

Noroc, Vinia I îi spuse când o văzu intrând; și își lăsă picioarele joc. Cum merge?

Ca de obicei. Alți doi polițiști o salutara, zâmbind, așa cum făceau întotdeauna văzându-i silueta subțire, părul ciufulit și îmbrăcămintea demodată.

— Tocmai mă pregăteam să mă duc la masă, continuă șeful. Ce pot face pentru dumneata?

— Am venit numai să aflu noutățile.

— Niciuna; vechea poveste.

Doamna McLeod luă registrul și începu să-l cîtească în grabă. Șeful se ridică și își puse pălăria.

— Bine, Vinia: dacă nu-ți pot fi de folos mă duc să înghit ceva.

— Fă cum crezi, răspunse doamna McLeod fără să ridice privirea.

Continua să copieze din registru. Auzi ușa închizându-se, și apoi, după un anumit timp, își dădu seama că intrase un alt polițist, împreună cu un arestat. Unul dintre gardieni se așeză automat lângă ea la birou, deschise un registru și luă un toc. Nimic nou în toate acestea. Stând atât de mult de vorbă cu Maria, Doamna McLeod își dădea seama că se făcuse târziu; iar ediția de sâmbătă seara, cu toate corespondențele din provincie, era întotdeauna o mare încurcătură. Scrise deci mai departe, aproape fără să audă răspunsurile date de cel interogat despre identitatea lui.

Auzi nedeșluit numele „Thomas Richardson”, locul de unde venea „New York”, vârsta „douăzeci și nouă de «ni”, locul de naștere „Boston, în Massachusetts, profesiunea „ziarist”, învinuirea „vagabondaj.

La cuvântul „ziarist” doamna McLeod ridică privirea și văzu, în fața polițistului ce scria în registru, pe tânărul lăsat lângă fântâna monumentală închinată soldaților și marinarilor. Gândi: Mare nătărău! I-am spus că dacă se tot învârtește pe acolo va fi agățat 1 Totuși nu reuși să se supere pe el. Acum, din profil, nu i se mai părea că seamănă deloc cu J.E.: era însă tipul de tânăr pentru care avusese slăbiciune de când fusese fetiță.

În trăsăturile feței și în forma umerilor, era ceva ce-i dădea ei o conștiință puternică despre propria-i feminitate; și iată că, de treizeci de ani impliniți, Vinia McLeod, cea mai feminină dintre toate femeile Sudului, conducea im ziar, se ciorovăia cu bărbații și se prefăcea t-a este ea însăși un bărbat. Atâția alți bărbați - de pildă chiar

Bătrânul Dougherty – aveau bărbia puternică și umerii hiți. Tânărul acesta avea însă în el altceva – cum avusese: și J.E. – o anumită liniște, care îi făcea mai atrăgătoare trăsăturile feței și forma umerilor. Liniștea aceea senină, care odinioară îi îngăduise lui J.E., dezarmat, să domina o cârciumă întreagă plină de jucători și de oameni de la graniță ce urlau cât îi ținea gura. Iată ce-i amintea de J.E. În tânărul acela. Nu o asemănare adevărată cu soțul ei mort de treizeci de ani, ci aceeași seninătate.

În timp ce îl privea, tânărul întoarse capul, și recunoscând-o, îi zâmbi și o salută:

— Noroc! Un zâmbet prietenesc, aproape d. Ăgăstos; chiar surâsul pe care l-ar fi putut aștepta de la un fiu, dacă ar fi avut unul.

— Noroc! îi răspunse; și încercă să-i spună din ochi: Ți-am spus ce ți se va întâmplă!

— Agentul așezat la birou ridică privirea și întrebă:

— Îl cunoașteți pe arestat, doamnă McLeod?

Ea răspunse repede:

— Nu. Dar azi dimineată mi-a cerut de pomană.

— Ai1 fi trebuit să-mi spuneți numaidecât.

— N-am avut timp. Sunt atât de grăbită.

Simți că roșește și se aplecă iar pe foaia pe care scria.

Cu o anumită răutate, agentul așezat la birou îi spuse tânărului:

— Cred că va trebui să stai la răcoare duminica. Azi e sâmbătă. și până luni nu mai e nicio ședință.

Tânărul nu răspunse, și doamna McLeod înțelese că celor doi agenți le era necaz pe el fiindcă era tânăr și simpatic, pentru felul lui de a se purta și pentru că se vedea de la început că nu e un nătărău. În înfățișarea lui era ceva tăios și provocator, un fel de sfidare și de dispreț, care nu i-ar fi priit la Platteville – doamna McLeod era sigură. Liniștea lui făcea ca purtarea sa să pară și mai

sfidător, accentuându-i înfățișarea provocatoare. Cei doi agenți zâmbeau, ca și cum ar fi gândit: Te facem noi să-ți pleci capul, tinere. Orașul nostru e vestit prin puterea lui de a-i face pe tipii ca tine să-și mai lase nasul în jos.

— Du-l afară Jim, și în chide-l, spuse cel care era așf
r. at.

Doamna McLeod ridică privirea. Era gata să spună „Lăsați-mă să-i vorbesc o clipă”, dar își mușcă limba, zâmbind: Dacă vorbesc cu el, agenții ar putea bănuși ce se întâmplă la mine în subsol și totul va fi distrus.

Ar fi vrut să întrebe dacă îi putea trimite cărți sau ceva - deosebit de mâncare, gătit de Aida, însă nu îndrăzni.

Când polițistul ieși cu el afară, doamna întrebă:

— Unde a fost arestat?

Agentul de pe scaun zâmbi:

— În parc, lângă fântâna monumentală. Parcă a vrut cu tot dinadinsul să fie înhățat. S-a vârat în sufletul lui Sam Hildreth. Mare nătărău trebuie să fie să umble prin centrul unui oraș ca Platteviile! Mi se pare într-adevăr cam prost.

Doamna McLeod își puse fciie de hârtie și creionul în servieta voluminoasă și o închise. Nu, firește că nu ei a un nătărău, dar nu-l putea trăda.

Avem noi grijă să-l punem să muncească, urmă polițistul. Mi se pare destul de voinic. Avem nevoie de oameni ca el pentru săparea canalului cel nou de pe Bellmere Avenue.

Ducându-se spre redacție, doamna McLeod nu izbuti să-l alunge pe tânăr din minte, tot timpul drumului. Ar fi fost într-adevăr păcat să vezi un tânăr atât de simpatic săpând două luni la canale.

Trecuse de ora unu când doamna McLeod ajunsese la redacția ziarului Scutul și Drapelul din Platteviile și trecu prin fața ghișeului îndărătul căruia Myrtle, soția lui Willie Ferguson, ședea pentru a primi abonamentele și a încasa

puținii bani pentru reclamele publicate în ziar. Casierita era o femeie rea și colțoasă, întruchiparea integrității nedezmintite și încezute a femeilor din vremea ei Purta o bluză albă învechită, cu guler înalt, o fustă cu buzunare mari și mâneci scurte de alpaca neagră. Pe nasul ei subțire jucau o pereche de ochelari prinși cu un lănțisor de aur de un nasture al bluzei. Ochelarii îi folosea numai pentru ci [re ți socoteli; de aceea, când vorbea cu un abonat sau cu cineva venit pentru un anunț, era nevoită să-și «plece capul înainte și să privească peste sticlele ochelarilor.

Văzând-o pe doamna McLeod că intră roșie la față și nepăsătoare, Myrtle se mulțumi să-i spună „Bună ziua”, pe un ton brusc: dar glasul ei voia să însemne mult mai mult. Voia să-i spună fără cuvinte: Leafa soțului meu și a mea n-a fost plătită de două a Aptămâni. Nu s-a plătit lumina. N-am izbutit să iau nicio para acout de la bătrânul Weissman. Și tu probabil ai colindat orașul, rumegând în creierul tău nebun vreo nouă idee.

Dar doamna McLeod, recunoscătoare că Myrtle îi spunea toate acestea numai în gând, se grăbi să treacă, de teamă să nu-și schimbe gândul și să nu fie mai deslușită. Fu deci foarte bucuroasă când, ajungând la scara ce ducea la redacție, auzi trântindu-se ușa în urma ei, în timp ce Myrtle rămânea pradă gândurilor ei melancolice.

Scutul și Drapelul ocupa aceeași clădire construită în chip special cu șaptezeci de ani înainte, pe vremea întemeierii ziarului, de tatăl lui J.E. Alte clădiri mai mărețe și mai moderne se ridicaseră pe marginea Pieții: clădiri ce strângeau căsuța de cărămizi roșii cu două caturi în îmbrățișarea neîndurătoare a progresului neîngăduitor. Fațada cu tablă mare, pe care era scris cu litere aurite, acum decolorate. Scutul și Drapelul din Platteville, avea ceva ciudat și trist. Arhitectura aparținea firește altor vremuri; printre surorile sale mai moderne, apărea puțin ca o frumusețe de pe la 1860 într-o horă țărănească.

La parter, în dosul birourilor administrației, învechitele mașini tipografice uruiau și bâzâiau până târziu, în timp ce la etajul de deasupra, vechiul și prețiosul linotype țacănea, topind și turrind literele lui vrăjite, îndărătul polițelor la care Zimmerman, bătrânul zețar, pregătea corecturile, puneă în pagini și scotea greșelile, de ia nouă dimineața până la șase după masă.

La etajul al doilea, la față, cu ferestrele dând spre piață, era o încăpăre mare cu o cămăruță într-un colț. Aceasta din urmă era Sancta Sanctorum a doamnei McLeod; de acolo conducea destinele ziarului Scutul și Drapelul, în felul ei nelămurit și distrat. Aci primea reclamele și încerca să pună ordine într-o contabilitate care de treizeci de ani nu avusese niciodată un bilant precis. În încăperea cea mare erau șiruri de rafturi pline cu ziare prăfuite, și o masă lungă cu numere din cotidienele admirate de J.E. și care procurau Scutului, cu o tnlirziere du două zile, cea mai mare parte dintre știrile interne și externe. Într-o parte, de-a lungul peretelui, erau birourile celorlalți redactori: Jane, nepoata doamnei McLeod, și Willie Ferguson: unul curat și îngrijit ea Jane însăși, celălalt o învălmășeală de foi de hârtie, corecturi, mucuri de țigări, creioane, borcânașe cu gumă de lipit, agrafe pentru hârtie și pachetele de gumă de mestecat. Aceeași neorânduială care-l caracteriza și pe Willie.

Încăperea mirosea a clei, a praf și a fum de țigară stătut, cu care se amesteca uneori și un miros îndepărtat de latrină sau un parfum ușor de whisky, venit din sticla ținută de Willie în ultimul sertar al biroului. În fond era un loc murdar și prietenos, unde se respira atmosfera a cincizeci de ani de ziaristică intimă și învechită.

Cu toate că birourile Janei și al lui Willie Ferguson erau apropiate, legăturile dintre cei doi erau foarte puține. Rareori schimbau vreun cuvânt care nu privea ziarul și editarea lui. Jane socotea necuviincios haosul biroului lui

Willie, considerându-l pe Willie însuși drept un bețivan bătrân; la rândul lui, Willie socotea că Jane e încrezută și că avea purtări reci și disprețuitoare, deprinse în colegiul unde studiasă. După părerea lui – pe care nu se sfia să și-o arate, atunci când mintea îi ei; a îmboldită de sticla de whisky – locul femeilor, chiar al Viniei McLeod, era acasă, nu într-un loc ca redacția unui ziar, unde zilnic erau în contact cu nenumărate întâmplări i josnice și vulgare, pe care o femeie n-ar fi trebuit mei să le cunoască. Willie era bătrân și înăcrit, și fusese crescu t în marea tradiție a cavalerismului meridional. Era neștrămutat în credința că până și o mamă cu zece copii n-ar fi trebuit să arate, chiar față de soțul ei, că știe în ce fel fuseseră făcuți acești copii.

Nu-i plăcea să audă cuvinte ca „nelegitim”...răpireși „sedusă”, în gura unei tinere ca Jane; și de vreo două ori fusese surprins de doamna McLeod pe când ștergea aceste cuvinte din informațiile în care se găseau, numai fiindcă nu trebuiau să cadă sub ochii Janei sau să ajungă la urecliile ei; un gest simbolic al acelui cavalerism nu tocmai plăcut, de care Jane nu voia să audă în sufletul lui n-o iertase niciodată pe văduva lui J.E. pentru că îi luase rubrica Franklin Street și fiindcă se ducea ea însăși la Maria Gashouse; această supărare se născuse atât de nemulțumirea că-i luase lui rubrica, ci din groaza de a și le închipui pe Lavinia McLeod și pe Maria Gashouse stând împreună de vorbă într-o casă de pe Franklin Street.

Era un omuleț mic, slab și mușchiuâos. cu ochii albaștri, batjocor tori și cu mustați mari țepoase, părând întotdeauna că se pierde înhainele prea largi. De obicei era mai degrabă acru, acea acreală plăcută pe care o au anghinarii în oțet; dar erau și clipe în care mânia îi răscolea corpul lui mic de bătrân, într-o frământare care semăna mai mult cu mofturile unui copil decât cu mânia unui bărbat.

Când doamna McLeod deschise ușa redacției, găsi

atmosfera încărcată de acea încordare ce nu te poate înșela, care urma de obicei după o ceartă între nepoata Jane și Willie Ferguson. Mai erau și alte două semne % lămurite; Willie își întărită mânia cu o dușcă bună de whisky, iar Jane își trăsese scaunul în așa fel încât să-i întoarcă de tot spatele dușmanului ei. În fața ei „pe birou, era un cartonaș cu tartine și o sticlă eu cafea...

— Mu te duci la masă?. Întrebă doamna McLeod.

— Nu, trebuie să sfârșesc redactarea corespondenței din provincie.

Willie se ridică. își săltă pantalonii prea lungi și prea largi și își încheie haina roasă, spunând:

— Mda, mă duc să mănânc ceva caid. nimic nu strică mai mult stomacul decât mâncările reci și apa murdară.

O clipă așteptă, privind spatele Janei cu o ușoară expresie de speranță pe chipul supt: speranța că o va face să-i răspundă. Dar Jane părea că nu auzise cuvintele lui și speranța dispăru de pe chipul lui Willie. făcând loc

* unei expresii de descurajare acră și caraghioasă, obișnuită la el. Nu știu ce să facă altceva decât și trântescă ușa când ieși.

După ce Willie ieși. Jane lăsa creionul și spuse:

— Nu înțeleg de ce îl ții aci pe bețivanul acesta bâitrân.

— Nu e chiar așa rău, răspunse mătușa.

— N-ar putea fi mai rău. Nu e niciodată în toate mințile. Nu-și aduce aminte de nimic, strică toate informațiile și-mi cade pe nervi.

— Lucra și cu J.E. Nu-l pot da afară.

Jane vorbi atunci întâia oară aspru mătușii ei:

— Ziarul nu va putea merge bine câtă vreme redacția va fi plină de vechituri. Va merge din ce în ce mai rău.

Doamna McLeod o privi o clipă dojenitor:

— Și ce s-ar întâmpla cu Willie dacă l-am da afară? Nu e în stare să facă altceva.

— S-ar putea duce la azilul de bătrâni.

— Nu, n-ar putea. Pentru el aceasta ar însemna moartea. Jane nu răspunse, și doamna McLeod adăugă: Și Myrtle? Gândește-te la situația ei!

Jane își luă creionul și începu iar să lucreze; dar doamna McLeod rămase câțva timp în picioare în spatele ei. Apoi adăugă:

— Vezi., tu nu poți înțelege mândria lui Willie. Nu ești încă destul de bătrână, ca să înțelegi cum era Platteville odinioară și provincia de demult.

Jane n-avea însă nimic de spus. Ridică din umeri și își văzu de treabă. Mătușa intră în cămăruța ei și închise ușa: singurul semn de dezaprobare pe care cei din redicție o vedeau făcându-l vreodată. Când doamna McLeod închidea ușa cămăruței, însemna «a lucrurile nu merg prea bine.

Dar nu închisese ușa bine din pricina celor spuse de Jane: își dodea foarte bine seama de ceea ce gindea nepoata ei. Înțelegea că Jane era tânără, ambițioasă și nerăbdătoare, având asprimea și lipsa de îngăduință a tinereții; și înțelegea de ce bietul bețivan de Willie era înfuriat, plictisit și înăcrit de propria-i slăbiciune și de friptul că nu izbutise în viață. Nu-l puteai critica prea mult pentru sticla de whisky din ultimul sertar al biroului.

Era îngândurată din pricina Janei: Jane și Mino Dougherty. Știa că Jane mânca la birou, fiindcă dorea să poată pleca mai devreme; și bănuia că era nervoasă nu din pricina copilăriilor lui Willie, ci din pricina conștiinței sale încărcate.

Doamna McLeod nu era nici pe departe în stare să facă ceea ce se numește un proces intelectual; avea înși instinct din belșug. Dezordonată din punct de vedere intelectual și foarte sensibilă, știa atâtea lucruri din instinct. Ceea ce o neliniștea era greutatea de a se înțelege cu nepoata ei. Nu numai din pricina marei deosebiri de

vârstă ci din pricina deosebirii de creștere și din alte puncte de vedere. Jane și toată generația ei o intimidaseră întotdeauna și o speriaseră puțin. Nu pricepea bine ce înțelegeau când vorbeau de îndrăgostire; și în sufletul ei nu înțelegea cum se poate îndrăgosti un bărbat de o creatură așa de aspră și de sigură de ea însăși ca Jane. Vedea că e destul de drăguță și avea chiar un anumit farmec. Firește că un bărbat putea fi atras de chipușorul ei frumos și de corpul ei elegant, dar mai erau atâtea alte lucruri care, cu timpul, aveau poate mai multă însemnătate decât calitățile fizice. Iubirea pentru doamna McLeod, fusese întotdeauna ceva dulce și duios, în care intra un sentiment de umilință și de adorație. Și nu i se părea cu puțință ca un bărbat să poată simți duioșie și adorație pentru o ființă atât de dezghețată și de plină de încredere în ea, ca Jane. Cât despre sentimentele de duioșie și de umilință sau admirație din partea Janei, pentru vreun bărbat oarecare, acestea i se păreau de neînchipuit. Știa că nepoata ei o socotea învechită și sentimentală. O socotea în sinea ei nebună pentru că se încăpățănase să țină în viață Scutul și Drapelul, ruinându-se puțin câte puțin, numai fiindcă iubise un bărbat mort de acum treizeci de ani. Și Jane avea idei noi, strălucite, moderne, câștigate – în cea mai mare parte – în orașul unde studiasse, idei asupra libertății și independenței femeii și asupra a ceea ce numea ea „dreptul femeii de a-și trăi viața”. Doamna McLeod nu se temea că Jane ar putea i sedusă nicichiar de un tânăr frumos ca Mino Dougerly: care avea reputația de a II Don Juan-ul orașului Platteville. Nu, Jane nu avea niciodată de suferit din prea mare slăbiciune, dar putea să aibă de suferit din pricina prea marii sale nepăsări și îndrăzneli.

Simțea că trebuie să facă ceva pentru fată, că trebuia să-i dea vreun sfat scos din lungii săi ani de experiență și de observații; dar habar n-avea cum trebuie să procedeze,

fiindcă orice i-ar fi spus Janei, ea ar fi socotit-o tot o bătrână neroadă. Ceea ce o neliniștea mai mult decât orice, era faptul că atunci când Mino Dougherty intrase în biroul tatălui său, iar ea îl văzuse pentru întâia oară cu ochii Janei, i se păruse un tânăr frumos, simpatic și atrăgător – cu toate prejudecățile ei împotriva familiei Dougherty și a partizanilor acesteia. Roșind puțin, gândi: La vârsta ei, eu aș fi putut să fiu sedusă de un tânăr ca Mino Dougherty.

Ceasuri întregi ar fi rămas pe gânduri la biroul ei vechi cu rulou, dacă zbârnâitul telefonului n-ar fi făcut-o să tresară. Se îndreptă, luă receptorul și auzi un glas care întreabă:

— Doamna McLeod?

— Da.

— Aci e Tom Higgins.

— Vorbește, Tom.

— S-a întâmplat o ciocnire de trenuri la două mile de Spoonerville și am crezut că e bine să vă înștiințez la timp, pentru ziar. Azi dimineață, după ce a trecut Willie pe ael

— Sunt morți?

— Nu; era un tren de marfă. Mecanicul și-a rupt o mână și fochistul un picior.

— Cum îi cheamă?

— Nu știu încă. Vă telefonez îndată ce voi afla.

— Mulțumesc, Tom.

— La revedere.

— La revedere.

Telefonul acesta o liniști întrucâtva, fără să știe de ce. Toți încercau, în orașul acesta, să o ajute: oameni ca Tom Higgins, paznicul sălii de așteptare de la gară, îi telefona să-i dea informații. Aceștia erau adevărații reporteri ai ziarului Scutul și Drapelul: reporteri fără leafa. Și totuși u ajutau. Era ceva ce nu pute? înțelege Jane, cel puțin deocamdată: îi lipsea acel fel de înțelegere ce vine cu

vârsta și cu experiența. Jane însă nu știa că lumea îți înapoiază tot ceea ce îi dai cu prietenie, bunătate și înțelegere.

Privirea i se opri în clipa aceea la deșteptătorul pu3 pe partea de sus a biroului, și văzu că e ora două: avea mai puțin de un ceas pentru a pune în ordine informațiile care ar fi putut găsi loc în ediția de sâmbătă-seara.

Deschise servieta, scoțând foile de hârtie acoperite cu însemnările zmingălite în grabă, și întorcându-se pe vechiul v. scaun turnant al lui J.E... începu să lucreze bătând cu un deget pe literele bă t cinci zgomotoase mașini de scris.

Nu avea multe informații: de fapt mai nimic, afară, de puținele mărunțișuri aflate la Poliție, la Palatul de Justiție și la agenția de pompe funebre a lui Jim Newman.

„Bucata „cea mai lungă era aceea pe care trebuia să o scrie despre programul banchetului în aer liber oferit de cei doi Dougherty în fiecare an acoliților lor și familiilor acestora. Informația aceasta umplu jumătatea de coloană de care avea nevoie pentru încheierea ziarului. Făgăduise să nu se folosească de povestirea Mariei Gashouse. care ar fi impresionat orașul și ar fi stârnit un adevărat scandal. Deprimată, „simțea acum că n-ar fi fost niciodată în stare să se folosească de această povestire. Era pre). bătrână, obosită și istovită. Tocmai în dimineața aceea pornise cu gândul să înceapă o campanie pentru purificarea orașului, și iat-o scriind la mașină programul banchetului, ceea ce îi folosea lui Dougherty, în loc să-l lovească.

Pe când sfârșea de scris, telefonul zbârnâi din nou; auzi 5 n receptor glasul lui Willie Ferguson. își începuse „sfârșitul săptămânii” mai devreme decât de obicei: glasul lui și felul în care pronunța cuvintele, arătau că se ameteșe puțin.

— Am ceva strașnic. Nu voi putea veni la ziar decât târziu”. - Sff „rifeăț

— Despre ce este vorba?, întrebă doamna McLeod.

— Aci în vecini o femeie tocmai naște. Până acum a născut trei gemeni și doctorul Harllet spune că mai vin și alții.

— Cum o cheamă?

— Maria Kowlski... **k** de la Kaiser, o de la O Harra, vv de la Willie, 1 de la Livorno, **s** de la sare, un alt **k**, i de la idiot.

— Foarte bine.

— Bărbatul ei lucrează în fabrica Chain; adresa e - Franklin Street, no. 62. îl cheamă John...

— Am înțeles. Telefonează îndată ce stror naște și ceilalți.

— Bine.

— Unde te pot chema, la nevoie?

O clipă de șovăire; apoi un glas slab spuse:

— La Maria Gashouse.

— Foarte bine.

Dintr-odată se simți din nou descurajată. Willie își călcase cuvântul și se duse la localul Mariei Gashouse înainte ca ziarul de sâmbătă seara să fi intrat în mașină.

Începu iar să bată literele mașinii: „Doamna Maria Kowlski, locuind pe Franklin Street „No. 82, a născut astăzi patru gemeni. Bărbatul ei lucrează în întreprinderile Chain din Platteville. Doamna Kowlski va fi după cât se pare. câștigătoarea premiului oferit de W.M. Dougherty familiei care va fi avut cei mai mulți copii în anul *lv & !*”

Tocmai termina, când linotipistul Alf Kvman își băgă pe ușa chipul ascuțit care - sub sprâncenele zbârlite - îi dădea înfățișarea unui corb flămând, și întrebă:

— Mai e material, doamnă?

— Numai acesta, răspunse doamna întinzându-i înfor. tnația cu banchetul și aceea cu ciocnirea de trenuri. Și apoi mai este o femeie care a născut patru copii... trei 6-au născut și al patrulea e pe drum; de aceea am scris patru

gemeni.

— Străină?

— Da, poloneză.

— Atunci mai bine să așteptăm înainte de a culege informația. S-ar putea să aibă mai mulți.

— Bine. Pune informația deoparte.

Știrea aceasta neobișnuită îi învioră întrucâtvi; mintea.

și după zece minute telefonă la localul Mariei Gashouse și-l ceru pe Willie, spunându-i:

— Ziarul intră în mașină. Mai sunt și alții?

— Cinci! răspunse Willie triumfător; doctorul spune că s-a terminat. Tocmai sărbătorim evenimentul.

Doamna McLeod străbătu în grabă camera și-l chemă pe Alf, strigându-i tare, ca să acopere țacănitul linotypului:

— Sunt cinci! O naștere quintuplă!

— Vedeți că aveam dreptate?, strigă Alf.

Închirind ușa, își aminti de fraza asupra premiului oferit de W.M. Dougherty. Avusese de gând să-l atace, și în schimb Scutul și Drapelul din seara aceea nu era altceva decât o foaie a familiei Dougherty, pusă să-i facă cea mai mare reclamă bătrânului.

În timp ce doamna McLeod lucra îndărătul uții închise a cămăruții sale, Jane continua să-și scrie coloana ei despre viața mondenă și să pună la punct corespondența din provincie. Căsătoria nu avea loc înainte de ora patru; ea se dusese însă pe la doamna Vanderpfool, mama miresei, și obținuse toate informațiile necesare: împodobirea casei, lista invitaților, descrierea darurilor, meniul. Restul îl scoase din propria-i închipuire, folosind frazele înflorite care, după părerea mătușii Vinia, plăcea cântitorilor. Toate frazele pe care le scria i se păreau groaznice și-i era rușine că le scrie. Doamna Vanderpool fusese neghioabă și plicticoasă, și repetase. neîncetat: „Te

rog să fii atentă. Dumneavoastră ziariștii faceți atâtea greșeli". Oricum, slavă Domnului!, putea să se scutească de a lua parte la nuntă și să o vadă pe Mazel Vanderpool zâmbind prosteste în rochia ei de mireasă, lui Herman Starburger, plin de furuncule, sub pergola de trandafiri și de liliac. La ora patru va putea să se întâlnească cu Mino și să meargă cu el în automobil la Millersville și să ia cina la hotelul unde se și dansa de obicei.

Sfârșind cu nunta, se ocupă de corespondența din provincie. De la început, de când venise să lucreze la Scutul și Drapelul, obișnuia să taie și să corecteze neSudurătoare aceste corespondențe, schimbând cuvintele și frazele pentru a întrebuița altele mai moderne, condensând și distrugând perioadele înflorite ce făceau pasiunea mătușilor și ale văduvelor care în fiecare săptămână, din fiecare colț al provinciei, se osteneau să trimită reportajele acelea. Doamna McLeod, prinsă de ocupațiile sale, le publicase întotdeauna fără să le câtească măcar; și își dădu seama de nelegiuirea săvârșită de nepoata ei numai când Scutul și Drapelul începu să primească un val de proteste de la corespondenți și de la prietenii lor. Atunci îi spuse Janei:

— Nu te îngriji de stilul lor. Și așa corespondentele nu le câtesc decât ei singuri. Au scris întotdeauna așa și acesta este stilul care le place.

— Dar sunt și negramaticale, protestă Jane.

— Și ce importanță are gramatica? Nu putem jigni sentimentele lor. Le place, cum îți place și ție, să vadă tipărit ceea ce au scris.

— Și totuși gramatica are însemnătate. E unul dintre lucrurile cele mai însemnate din lume.

Dar mătușa Vinia zâmbise, spunând:

— Fii bună și lasă-le în pace. Îngrijește-te numai de ortografie, căci ajunge.

Când mătușa Vinia vorbea așa, Jane n-o putea suferi,

mai cu seamă pentru că atunci când mătușa era drăguță, zâmbitoare și hotărâtă, nepoata avea senzația că ea este nemaipomenit de tânără și de proastă. Se simțea aproape mai rău decât dacă ar fi strigat la ea, cum făcea Aida. După această discuție, lăsă în pace corespondențele, corectând numai ortografia.

Firește, nu era plăcut pentru ea să cîtească: „D-na Curtis s-a dus duminică la ferma lui Henry Billings și a primit două șunci și ouă, darul mărinimosului Henry”. Sau: „Doamna Bert Peare a născut un copil drăgălaș. Felicitările noastre, Bert!;

Sau de pildă:

„Se așteaptă dintr-o clipă într-alta ca domnișoara Elvira Sefton să-și anunțe logodna cu Homer Banks”.

Când se întorsese acasă de la colegiu, corespondența aceasta de provincie îi dăduse un anumit sentiment desuperioritate; în ultima vreme însă și acesta dispăruse, lăsând în loc numai o plictiseală cumplită. Aceasta era lumea ei. Crescuse în mijlocul ei. ti cunoștea pe toți, a doua și a treia generație a pionierilor care, dintr-un loc pustiu și sălbatic, făcuseră o regiune bogată și înfloritoare. Dacă mama ei, rămasă acasă la ferma sa lângă Pottstown, ar fi scris o corespondență, aceasta ar fi fost într-un totu la fel cu acelea pe care în fiecare săptămână trebuia să le (i)tească și să le corecteze câte o jumătate de zi.

De aceea numai rareori se rușina că este ceea ce Maria Cashouse și cu Aida numeau „încrezută”.

N-ar fi fost așa, dacă n-ar fi fost și nefericită. Și era nefericită din mai multe pricini: fiindcă după război ferma de lângă Pottstown dădea tot mai puține câștiguri, fiindcă ea însăși nu făcea parte dintre cetățenii orașului natleviie și nu reușea să se adapteze la acel mediu destul: le deosebit: și mai ales fiindcă simțea că nu se putea fi: ea nicăieri. Uneori stătea multă vreme trează în camera uriașă pe care o ocupa în „Trăsnaia lui Mc-Leod”.

gândindu-se: Am douăzeci și doi de ani și n-am **l** acut nimic. Lucrez la un ziar vechi și învechit, unde n-am nici măcar o leafă regulată. Îj-am nici rochii frumoase, și nimic altceva. Nu m-am măritat încă. Voi ajunge o mătușică bătrână și sâcâitoare, care-și va petrece zilele într-un birou, ca Myrtle Ferguson.

Nu dorea totuși să se instaleze, măritată. Într-o căsuță oarecare din Platteville. Dorea o casă mare și două automobile, și destui bani ca să-și poată ajuta părinții și ferma din Pottstown, locul pe care îl iubea mai mult decât orice pe lume. Dorea să aibă bani și să fie cineva. Fusese destulă vreme săracă. Privind îndărăt, îi era acum de anii aceia petrecuți în Est, când trebuise să lucreze în sala de mese a colegiului, pentru a contribui la plata taxelor și a întreținerii sale.

Ambiția o făcea nefericită. Voise să plece la un colegiu în Est, în loc să meargă la Universitatea de Stat, ca celelalte fete din județ. Dorise să cutreiere lumea. Dar în cele din urmă nu reușise. Trăise numai puțină vreme singură și se întorsese mai descurajată decât ducă n-ar fi văzut și alle locuri.

Mai nefericită era însă din pricina lui Mino Dougherty.

Se îndrăgostea de el, ceea ce de fapt n-ar fi voit. Știa că aceasta o o trădare față de mătușa Vinia, față de părinții și de ideile lor, ba chiar o trădare de ea însăși. Uneori, când **'s**» afla cu el într-un restaurant, se rușina gândindu-se la acei ce o puteau vedea împreună cu el.

Înșela pe mătușa Vinia și pe Aida, fiindcă îi era rușine.

Și totuși nu se putea împiedica să meargă cu el. De câtăva vreme luase chiar obiceiul să rămână privind îndelung în gol. Încercând fără voia ei să vadă ochii albaștri și zâmbetul acela simpatic, batjocoritor și puțin pervers. Și auzea mereu un glăscior groaznic care-i spune:

Dacă te măriți cu Mino Dougherty, vei putea avea o casă foarte frumoasă și două automobile, și vei putea să te plimbi lanț; **w** Orléans, la St. Louis și chiar la New York. Vei fi cineva. Și în scurtă vreme vei izbuti să faci în așa fel încât nimănui să nu-i pese că este băiatul Bătrânului Dougherty.

Ne o ceruse încă în căsătorie; și Jane se temea că dacă o va cere, îi va răspunde „da”, din pricina părului său negru, a ochilor albaștri și a zâmbetului său. Și din pricina banilor, cu care ar fi putut face tot ce-i plăcea. Aceste două motive o făceau să se simtă rușinată și nefericită.

Noaptea nu adormea, gândindu-se: Am împlinit douăzeci și doi de ani și n-am făcut nimic.

La ora cinci făcu ordine pe birou, închise sertarele și se duse să-și așeze părul și să-și pună pălăria la oglinjoara opacă, reclamă a ȕigărilor de foi Reiselman. Se mișcă nervoasă, temându-se să nu vadă ușa deschizându-se și pe Willie Ferguson intrând înainte de plecarea ei, Dorea cu deznădejde să plece de la redacție fără să o vadă pe mătușa Vinia și fără să îndure vreo observație acră de la Willie; De aceea se grăbi cât putu de mult. Când se întoarse, îl văzu însă în prag pe Willie care, împleticindu-se puțin, o privea cu expresia batjocoritoare a ochilor săi de bețiv și se întreba cam răgușit:

— Mergem la plimbare, hai?

Ea își dădu capul pe spate și nu-i răspunse; dac glasul bețivanului continuă: - Bine fad că te porți Inimos eu tânărul Dougherty; nu vei ajunge la nimic bun.

Jane simți cum 1 se roșesc obraji de mânie nes & apl* nită și spuse:

— Am eu grijă de mine. Dumneata gândește-te la ce faci dumneata, bătrân nătărău și bețiv.

Nu primi însă alt răspuns decât un răs răgușit și glasul bețivului care spunea:

— La vârsta dumitale și eu făceam pe grozavul; dar

am coborât din nori. Așteaptă să ai un bărbat și o duzină de copii. Așteaptă să ajungi la vârsta mea. Atunci vei vorbi altfel.

Jane se pregăti să răspundă, însă ușa cămăruței se deschise și mătușa Vinia intră cu părul mai ciufulit ca oricând, cu fața și mâinile pătate din pricina încercării făcute de a schimba panglica mașinii de scris. Apariția aceasta tocmai în clipa când încerca să o șteargă, fu o lovitură pentru Jane; și mai rău fu însă când mătușa Vinia o întrebă:

— Vii acasă la cină?

Răspunse răstit fără să vrea:

— Știi prea bine că nu. N-ai auzit când i-am spus azi dimineață Aidei 7

Mătușa Vinia nu-și pierdu cumpătul și răspunse potolit:

— Se vede că am uitat.

Deschizând ușa, Jane mai auzi încă glasul răgușit.

— Fetițo, nu trebuie să vorbești cu tonul acesta mătușii Vinia.

Fata nu știu ce să răspundă și trânti ușa, ceea ce o făcu să se simtă mai prost ca oricând.

Pe când cobora scările, lacrimile îi inundară obraji abia pudrați: lacrimi de mânie, de rușine și de umilință.

În redacție, doamna McLeod tocmai îi spunea lui Willie Ferguson:

— Las-o în pace, Willie; e o fată bună.

— Prea e mândră.

— Îmi aduc aminte, Willie, de pe când erai și dumneata mândru. Îmi amintesc de pe când erai cel mai mar* hoț de inimi din district. Cuvintele acestea îi făcăm plăcere lui Willie. Chipul îmbătrânit și zbărcât se încreți într-un zâmbet, izbucni într-un hohot de râs, care ar fi vrut să fie batjocoritor, și scoase din sertarul biroului sticla de whisky.

— Nu luați o înghițitură, doamnă? E sâmbătă seara, împotriva obiceiului, doamna McLeod îi răspunse:

— Nu zic nu.

Bătrână rotativă continua să duduie la etajul de dedesubt. Doamna McLeod își terminase lucrul și se simțea obosită, îmbătrânită și deprimată.

Willis scoase două pahare de carton, turnă în amândouă băutura și îl ridică pe al lui. O expresie ciudată apără în ochisorii albaștri și spuse:

— În amintirea lui J.E.

Sorbi paharul dintr-o înghițitură și adăugă:

— Totuși whisky-ul nu are gustul lui adevărat în pahare de carton.

Din pricina lacrimilor care-i șterseseră fardul, Jane fu nevoită să se oprească în Boston Square și să intre la un coafor de doamne să-și refacă fața. Lucrul acesta o întârzie și contribui să-i înrăutățească starea de spirit, nu tocmai veselă nici până atunci. Mino aștepta în automobilul lui cel nou cu două locuri, de culoare verde deschisă, oprit în fața palatului Dougherty. Vederea automobilului, nou și clipitor, și vederea tânărului ce sărea jos zâmbindu-i. îi dădură un simțământ de bucurie. N-ar fi putut spune ce-i făcuse mai multă bucurie: tânărul sau automobilul nou.

— Îmi pare rău că am întârziat, spuse, cerându-și iertare, dar azi toate mi-au mers pe dos.

— Te pot aștepta oricând, dacă te pot vedea.

— Nu-mi plac complimentele.

Se urcară amândoi în automobil și el porni motorul.

— Ești fata cea mai ciudată pe care am cunoscut-o vreodată.

— De ce?

— Îmi spui întotdeauna lucruri neplăcute. Te porți mereu rău cu mine.

— Iartă-mă; dar frazele acelea ml se par luate din filme.

De fapt, nu-i plăceau complimentele. Ba chiar îi plăceau; i se părea însă că el vorbise la fel cu alte o sută de fete. Instinctul îi spunea că Mino era un asemenea bărbat; mai rău chiar; era simpatic tocmai fiindcă era. așa. I se păru vulgar faptul că-i plăceau complimentele acelea; și totuși, auzindu-le de la el, o măguleau. Iar în sinea ei avea o înclinare nefericită să spună lucruri neplăcute persoanelor care-i plăceau mai mult.

După o clipă adăugă:

— Și apoi, astăzi sunt rău dispusă.

— De ce?

— Fiindcă de când m-am trezit azi dimineață, toate mi-au mers pe dos.

— Ce anume, de pildă?

— Nimic: n-are importanță.

Nu putea și nu voia să-i spună că dimineața începuse cu strigătele Aidei. Nu voia nici să-i povestească vreunul din incidentele din timpul zilei, fiindcă povestirea lor ar fi însemnat să o trădeze pe mătușa Vinia. Acesta era unul dintre lucrurile ce tulburau prietenia ei cu Mino: să nu poată fi sinceră cu el, să nu i se poată destăinui fără să-și trădeze mătușa și toată familia McLeod. Își spunea în sinea ei: Mai curând mi-aș tăia o mână.

— Nu te pot ajuta în niciun fel? o întrebă tânărul.

— Nu.

Tânărul zâmbi, folosind înșelătoria aceasta, care o dezarma întotdeauna:

— Îți va trece când vom ajunge la Millersville și vom lua un apetitiv. i

— Poate.

— În orice caz e o zi minunată.

Era adevărat. Ziua era cum nu se poate mai frumoasă, iar ea simțea aproape fizic frumusețea aceea. Începutul verii îmbrăcase în verde câmpiile și malurile pâraiașelor și ale șanțurilor. O seară în care fiecare trebuia

să simtă bucuria de a trăi, așa cum o simțea Mino; în schimb ea stătea lângă el potrivnică și supărată. Străbătură o parte din drum fără să vorbească, peste câmpia presărată cu ferme ce ducea spre un șir de dealuri pe care apusul le făcea să scânteieze ca opalul; și în timp ce automobilul gonea, starea ei de spirit se schimbă. Încordarea nervilor se potoli și o cuprinse un simțământ ușor de pace.

În clipa aceea Mino spuse:

— Mătușa dumitale a venit azi dimineată pe la noi!

Bănuî un accent de dispreț în glasul lui și înțelese că Mino zâmbea; nu voi încă să-l privească, de teamă să nu-și piardă stăpânirea asupra ei însăși. Întrebă cu oare -, care asprime:

— Care mătușă? Doamna McLeod?

— Da; nu știam că ai altele.

— Am mătuși în toată provincia. Familia mea e așetală aci de foarte multă vreme. Voise să-i spună o obrăznicie în schimbul batjocurii lui. Însă aproape numaidecât îi păru rău.

— Ne face plăcere să o vedem, continuă tânărul.

— Da; sunt sigură că atunci când pleacă râdeți de vă prăpădiți în spatele ei.

De data aceasta tânărul nu-i răspunse. Însă după ce conduse un timp în tăcere, îi spuse j

— Ești una din femeile cele mai puțin binevoitoare pe care le-am cunoscut vreodată. Nu știu de ce mă interesez de dumneata; poate fiindcă ești așa de frumoasă.

— Mulțumesc.

— Și fiindcă în fond știu că nu ești așa cum vrei să pari.

— Știu eu cum sunt într-adevăr! și ar fi yoit să adauge: Sunt egoistă, răutăcioasă și cârcotașe; nu voi însă să-i dea această satisfacție.

— Un bărbat care ar ști cum să se poarte, te-ar face

mai maleabilă.

Fraza i se păru destul de insultătoare, așa încât n-o putu răbda. Ochii i se umplură de lacrimi și acestea o orbiră, iar mânia o cuprinse din nou, izbucni:

— Dacă nu încetezi să vorbești despre mine, săr jos și mă duc acasă.

Lică odată el nu, răspunse, însă spre uimirea ei duse automobilul pe marginea drumului și opri moterul; apoi îi spuse

— Ascultă, trebuie au ne înțelegem. N-are rost să ne ducem la Millersville dacă trebuie să ne certăm toată seara.

5 - EI Doratlo

— Eu nu mă cert.

— Nu știi dacă aceasta înseamnă a se certa sau nu, dar e sigur că niciunul dintre noi nu se distrează.

— Iartă-mă. Voi încerca să fiu mai bună; dar e și yina dumitale.

— Se poate.

Îi luă mâna. Mâna lui era frumoasă, mare și liniștitoare.

— Voi fi bun și eu, dacă vrei.

Jane răspunse încă neîmblânzită:

— Bine. E destul să nu vorbești până ce ajungem la MIU - ersviue.

— Ne-am înțeles.

Mino porni automobilul și conduse tăcut; iar ea începu să se gândească la ceea ce o frământa de atâtea ori noaptea, când nu dormea; că era o pl ostie să-l mai întâlnească, de vreme ce știa că din legătura lor nu va putea ieși nimic bun. Își spuse că aceasta va fi ultima oară, că la sfârșitul serii va rupe orice legătură cu el și poate că atunci își va regăsi liniștea și chiar firea i se va îmblânzi. Și toți vor fi fericiți; mătușa Vinia, Aida, și până și urâciosul de Willie Ferguson.

Tăcură vreo jumătate de ceas, când odată ajunși la poalele dealurilor, ea spuse aproape fără să vrea:

— Îmi place regiunea aceasta; n-o voi părăsi niciodată.

— Nici chiar ca să te duci iar în Est?

— Nu. Acolo e prea mare îmbulzeală. Numai aci să i respiră în voie.

— Da, e mai mult spațiu.

Spațiu! Nu era în stare oare să vadă altceva? îi veni să râdă disprețuitoare, însă se stăpâni. Ce putea ști un nou-veni. **t** despre o regiune unde fiecare piatră și fiecare pomișor avea oarecare legătură cu familia McLeod.

Când începură să suie dealurile spre Millersville, Jane uită de ceartă, iar reaua dispoziție îi dispăru. Dealurile acelea aveau ceva ce ușurau întotdeauna sufletul acelora care zi de zi, an de an, trăiau pe câmpia nesfârșită. Vechii crescători de vite și familiile lor, socotiseră întotdeauna dealurile ca un loc de refugiu sufletesc, – și se duceau, în zilele de sărbătoare, să facă plimbări și să pescuiască în lăcușoarele ascunse în văile cele mai îndepărtate. Dealurile aveau asupra lor o înrâurire de vrajă; și tocmai această vrajă încânta acum sufletul și mintea Janei. Erau aci copaci robuști și flori sălbatice, precum și foarte multe animale, tot sălbatice. Prima adiere a verii dăduse o culoare deosebită dealurilor ce străluceau în lumina apusului. *i* Suiră mai departe în tăcere; ajunseră pe neașteptate pe creasta unei înălțimi și văzură jos Millersville cu crângurile lui, hotelul și o tabără pentru turiști pe malul lăcușorului; în umbrele amurgului ce cuprindeau valea cea mică, lacul avea o culoare închisă de safir. Un loc cunoscut foarte bine de Jane, de pe când era fetiță. Millersville și lacul făceau parte din tradiția familiei McLeod, căci acel Miller care descoperise lacul și construisese hotelul, era fratele bunicii Janei. Familia locuia tot acolo, iar Ira Miller, nepotul întemeietorului conducea

hotelul și tabăra de turiști, care aduseseră belșugul locului acestuia. Jane cunoștea lacul albastru și adânc, și toți copacii crângurilor de pe mal; iar acum, în timp ce coborau șoseaua în serpentină ce ducea jos, priveleştea aceasta îi goni neliniștea și îi aduse în loc un val de amintiri plăcute. În clipa aceea nu se mai simți supărată pe Mino, nici pe mătușa Vinia, nici pe ea însăși și nici măcar pe bătrânul bețivan de Willie Ferguson. În lumina apusului simți pe neașteptate înflorindu-i sufletul, precum și o bunătate ce semăna cu iubirea pentru toți acei pe care-i cunoștea. Și se simți fericită fiindcă era tânără Mai înainte ca amurgul ce cuprinsese vâlceaua să se fi schimbat în întuneric, luară o barcă de la Ira, să vâslească pe lac, vorbind puțin, dând câte o lovitură de lopată de-a lungul malului, printre nuferi, deșteptând păsările ce zburau înspăimântate scoțând strigăte în timp ce barca aluneca printre trestii. Și Jane simți că-l privește pe Mino Dougherty așa cum nu-l privise până atunci, cercetându-l pe furiș, întrebându-se cum arăta atunci când nu făcea pe încrezutul pentru a le impresiona pe femei, întrebându-se ce anume dorea de la ea, ce avea în el care o făcea să simtă nevoia să-l vadă cu orice preț și de ce se gândise uneori că într-o clipă de slăbiciune ar fi putut chiar să se mărite cu el. Îi știa defectele: era cu mult prea vesel, se îndrăgostea ușor ca o pisică, nu era prea bine crescut. O plictisea faptul că el nu-i vorbea niciodată despre teatru, despre cărți, despre problemele sociale, sau despre politică, afară de lumea restrânsă a orașului Platteville, a cărei politică o cunoștea chiar prea bine. Nu era în stare să vorbească despre altceva decât despre ceea ce îl interesa atunci și despre ceea ce făcuse în ziua aceea. Trăia fără să privească înapoi, fără să prețuiască toate lucrurile subtile pe care ea învățase să le admire în Est. Și își repeta sieși că nu s-ar fi putut mărita nicicând cu un bărbat fără niciun fond de cultură, căci printre visurile ei de mărire era și proiectul

de a avea un salon ca acela de altă dată. Își închipuia că ar înviora societatea din Platteville. căci ar putea organiza conferințe. expoziții de pictură, concerte simfonice; că „ar fi...

Uită toate acestea, într-o străfulgerare neașteptată pricinuită de o privire aruncată de Mino pe când își întorcea capul să îndrepte barca. Mino își scosese haina, suflecându-și mânecile cămășii, și vâslea cu ușurința cuiva care-și cunoaște corpul și îi știe puterile: a cuiva în care trup și suflet sunt deplin armonizate, fără complicațiuni, fără temeri, fără prostii. În clipa aceea Jane gândi: „Se potrivește cu lacul acesta dintre copaci, ca animalele sălbatice ce trăiesc aci. Mult mai bine decât mineM. Din pricina; aceasta o fermeca. De aceea era încântător: fiindcă era un animal sănătos și puternic. Își dădu seama atât de lămurit de faptul acesta, încât se rușină la gândul a ceea ce înseamnă cu adevărat iubirea; se rușină fiindcă se crezuse deasupra acestui fel de emoții. Și se înspăimântă. În timp ce el împingea lin barca grea pe apele transparente, văzu în el ceva ce o făcu să simtă dorinței să plângă.

Apoi clipa aceea drevelație trecu și îndată izbuti să-și amintească ceea ce i se revelase. Îl auzi spunându-i:

— Bine să ne întoarcem și să mergem să luăm un apetitiv.

✓ și fiindcă umbra spaimei fele o mai copleșea încă. răspunse grăbită:

— Da. se face întuneric. Schimbând direcția bărcii, tânărul vâsli în tăcere, ra Arginindu-se să zâmbească de două ori, ca și cum ar fi vrut să spună că era o seară frumoasă și că se simțea fericât văzând-o în fața lui. Apropiindu-se de micul debarcader îi spuse:

— Mai târziu trebuie să te întreb ceva.

Fără voie inima îi zvâcni. Nu dorea să fie cerută în căsătorie de Mino, fiindcă ar fi trebuit să-l refuze. Și totuși

girtul era plăcut și ispititor. Ar fi voit să-l măi vadă; dacă el o cerea în căsătorie, trebuia totuși să-i răspundă „da” sau „nu”. Și nu putea spune da. Erau prea multe motive împotriva. Iar dacă spunea nu, ar fi trebuit să renunțe să-l mai vadă, ceea ce o mâhiâea. Se simți cum roșește și, mulțumind în gând umbrei amurgului răspunse: **v**

— Foarte bine.

Când ajunseră la debarcader, văzură că tot terenul din fața hotelului era plin de automobile de toate felurile. Jumătate din tineretul „de familie” din Platteviile venise aci pentru dansul de sâmbătă seara.

O lume pe care ea n-o cunoștea prea bine, căci înainte de a se duce la colegiu trăise aproape mereu în rancho, văzând numai familiile vechilor crescători de vile; iar de când se întorsese acasă și venise la Platteviile să lucreze cu mătușa Vinia, cunoscuse prea puțină lume. deoarece se simțea o străină, neadaptabilă, aproape ca și cum ar fi fost în altă țară. Lumea acelor automobile nu era lumea de la țară, ci aceea de la oraș: fii de bancheri, de avocați și de industriași, printre care nu se simțea niciodată la îndemână. Apoi lumea vilegiaturistilor, pentru care nici ea nici familia ei și nici chiar mătușa Vinia nu fuseseră vreodată destul de bogate.

De aceea, când intră în sala cea mare de mese, se simți sfioasă și încurcată: sfioasă fiindcă vedea adunat tot tineretul din Platteviile, și încurcată fiindcă aceștia o vedeau cu băiatul Bătrânului Dougherty. Luă însă o înfățișare de sfidare, plină de mânie împotriva sentimentului ei de rușine.

Luară un apetitiv și dansară; apoi vărul Ira Miller veni și le arătă măsuța lor. Era un om voinic, de aproape șazece de ani, tăiat dintr-o bucată, cu mâinile și picioarele groase, părul cărunț și ochii albaștri pătrunzători. Moștenise Millersville și hotelul cel mic în cele mai rele condiții și trăise aproape douăzeci de ani într-

o modestie mediocră, vânând, pescuind, cultivând puțin pământ și aducând pe lume opt copii: o viață idilică, foarte apropiată de aceea a plantelor și a animalelor. Și iată că, ajuns la o anumită vârstă, automobilele îi aduseseră belșugul la Millersville și în micul hotel părăginit de pe marginea lacului. În serile de vară, venea lume din Platteville și chiar din orașe mai îndepărtate; venea lume să-și petreacă sfârșitul săptămânii pescuind și vâslind; și venea **l**jme să locuiască în tabăra turiștilor, care crescuse tot mai mare, până ce umpluse tot crângul din spatele hotelului. Tatăl lui Ira fusese primul alb care descoperise lacul și acum, după șaiszeci și cinci de ani, Ira trăgea foloase instinctului care îl îndemnase pe tatăl lui să se așeze acolo.*

Ira e sărută pe Jane, cerându-i vești despre familie și despre mătușa Vinia; apoi îi spuse:

— Nu trebuie să pleci până nu treci pe la bucătărie și să-i dai bună seara Elbei. Sâmbătă seara e foarte ocupată, căci veghează să meargă toate strună.

Când Ira se îndepărtă, Mino spuse:

— Îmi face întotdeauna plăcere să-l văd pe Ira. Mi se pare un personagi dintr-un film ce se petrece în Vest.

Masa fu bună: un păstrăv prins de Ira în heleșteul săpat în spatele pădurii și o bucată minunată de mușchi. Băură bere de St. Louis; apoi dansară iar, și în cele din urmă Mino spuse:

— Să ne plimbăm puțin cu barca pe lună.

Și Jane gândi pesimistă: „Acum îmi va face cererea* iar eu nu-l pot opri. Of, de ce nu pot rămâne lucrurile mai departe tot așa?”

Pe lac, vâsliră multă vreme fără să vorbească, tăcuți din pricina frumuseții nopții; Jane gândi însă mai departe: „Ce-i răspund dacă mă cere în căsătorie? Ce să-i spun?” Nu voia să-l ia de bărbat. Nu putea. Darii auzi pe Mino spunând cuvintele:

— Ți-am spus că vreau să te întreb ceva.

Și îi răspunse scurt J - Ce anume?

— Ți-ar plăcea un post bun la Gazeta?

Întrebarea o făcu să tresară și se gândi: } (Ce ciudat fel da începe". Spuse însă:

— Ce vrei să spui?

— Că pot face să ai un post bine plătit. M-am gândit de mult. La Scutul și Drapelul nu poți ajunge departe. Nu-mi place să te văd pierzându-ți timpul pentru un ziar învechit și care stă să moară.

Mândria Janei se aprinse. Se simți pe neașteptate cuprinsă de mânie. Simți nevoia să plângă și chiar să-l bată pe Mino, și încercând să se stăpânească, protestă:

— E un ziar destul de bun. Pentru nimic în lume n-aș părăsi-o pe mătușa Vinia.

Și în clipa aceea înțelese că într-adevăr aceasta era tot ceea ce voise Mino să-i spună; că nu gândise niciodată să o ia de soție; și în penumbra tainică pe care razele lunii n-o împrăștia de tot, simți că obrajii i se aprind de mânie, ca și cum tânărul ar fi insultat-o.

— Nu știam, răspunse umil Mino. Credeam că ți-ar fi făcut plăcere.

— Nici cu vârful gheței n-aș atinge un ziar murdar ca Gazeta.

Mino nu-i răspunse. Însă Jane fu sigură că el înțelesese tocul cuvintelor ei: că nu ar fi dorit să aibă nicio legătură cu un ziar care aparținea familiei Dougherty. Trecuse măsura: trecuse într-adevăr măsura, dacă șleahta aceea, cu Mino cu tot, îndrăznea să-i ofere ceva ei, unei McLeod! Era prima dată când făcuse aluzie la faptul că ea era o McLeod, iar el fiul Bătrânului Dougherty; că ea se trăgea din acei ce creaseră regiunea pe când el nu era altceva decât copilul unui politician ticălos și îndoielnic, nou-venit aci.

Tânărul tăcu, mărginindu-se să îndrepte barca spre

micul debarcader. Când ajunseră, spuse cu un glas ciudat:

— Cred că ar fi mai bine să ne întoarcem acasă.

— Cum vrei.

Din tonul lui înțelesese că îl jignise.

Se întoarseră împreună la automobil. Împreună, unul lângă altul, se întoarseră la Platteville. Nu schimbă însă nici un singur cuvânt de-a lungul drumului; și când în sfârșit ajunseră în fața „Trăsnăii lui McLeod”, el sări jos, deschise ușa și o ajută să coboare. Apoi, fără să spună un cuvânt, îi deschise poarta aproape scoasă din țiț ni: fata îi spuse atunci:

— Nu-i nevoie să vii până la ușă.

Însă tânărul îi răspunse:

— Nu te voi lăsa în niciun caz să mergi singură. pe alee printre tufișuri.

Jane simți dintr-odată nevoia să plângă și să strige: „Am fost o proastă. Nu trebuie să ne certăm. Nu trebuie. Nu spuse însă nimic și intră în curte, cu o demnitate înțepată, despre care inima ei îi spunea că e cu desăvârșire caraghioasă.

Ajunși la ușă, în timp ce ea puneă cheia în broască, Mino îi spuse: „

— Mătușa dumitale n-ar trebui să adăpostească vagabonzi în subsol. Într-o zi sau alta unul dintre ei ar putea încerca să o omoare.

Fala nu putu răspunde decât un melodramatic:

— Ce vrei să spui?

Mino se mulțumi să-și scoată pălăria, murmurând „Noapte bună”, așa încât ei nu-i rămăsese decât să deschidă ușa și să intre în casă.

Abia i-i vestibulul luminai cu gaz aerian își dădu seama că nu o întrebase ca întotdeauna: „Ce faci joi? u Sau: „Când ne vedem”? îi spuse numai „Noapte bună” și plecase.

Atunci gândi: „Cum Dumnezeu a aflat despre

cerșetorii din subsol? Trebuie să fi știut întotdeauna. Iar acum îi va face neplăceri mătușii Vinia". În sufletul ei era însă, sigură ca Mine nu va face una ca aceasta.

Sus, în camera ei, după ce se dezbrăcase și se întinsese în patul uriaș de lemn de nuc, nu izbuti să adoarmă: era frământată de gândul a ceea ce dorea în viață. Fusese o zi îngrozitoare și totul îi mersese pe dos încă de dimineață. Ceea ce îi spusese Mino cu privire la vagabonzii din subsol începu să o îngrijoreze atât de mult. Încât nu reuși să se liniștească până ce nu coborî din pal și nu încuie ușa cu cheia nu mai făcuse niciodată acest lucru de când venise să locuiască în Trăsnaia lui McLeod. Și dintr-odată avu închipuiri tulburătoare de indivizi ciudați, cerșetori cu obraji acoperiți de peri țepoși, ce colindau prin încăperile mari ale casei cele vechi.

Ajunsa acasă, doamna McLeod mâncase într-o doară Una dintre mesele cele mai îngrijii pregătite de Aida. Îndurând neîncetatele muștrări ale bucătăresei pentru nepăsarea ei și pentru lipsa de poftă de mâncare: așa încât sfârșitul cinei și, odată cu el, sfârșitul muștrărilor Tu o ușurare. Înainte de a-i spune „noapte bună Aidei. îi vorbi despre tânărul pe care îl văzu la poliție.

— Păcat că l-ați zărit înaintea lor. spuse negresa. E dureros să vezi un tânăr voinic agățat de banda Bătrânului Dougherty.

Când Aida se duse la culcare, doamna McLeod stinse toate luminile, afară de aceea din vestibul, și urcă la etaj să îacă obaie și să-și spele părul cărunț și fin. I se părea că nu mai fusese niciodată atât de obosită și stătu un ceas în apa caldă, gândindu-se la ceea ce s-ar fi întâmplat. ftcum când lucrurile mergeau așa de rău cu ziarul, dacă ea și-ar fi pierdut puterile de care avea mai multă nevoie ca oricând.

— După ce se culcă, nu adormi până ce auzi zgomotul motorului în fața porții și apoi pe-acela al ușii ce se

închidea. Se ridică și caborî în vestibul, cu gândul să-i spună Jane)... noapte bună". Un gând duios, căci știa că Jane e nefericită; însă în gândul acesta nu era și curiozitate, deoarece știa cu cine își petrecuse seara nepoata ei. Străbătând vestibulul uriaș, se simți cuprinsă iar de dorința să o ajute pe fală. fără să știe în ce fel. Când ajunse la ușa Janei. O auzi suspinând și se opri puțin speriată și nesigură. Nu avusese niciodată copii, așa încât nu știa cum. să se poarte. O clipă i se păru chiar că Jane era mai înțeleaptă și avea mai multă experiență decât ea. Mai la urmă. fata fusese într-un colegiu din Est și făcea parte dintr-o generație care știa ce voia și cum să obțină aceasta. Într-un fel pe care ea nu-l cunoscuse nicicând. Rămase multă vreme nemișcată, și. În eeje din urmă, copleșită de sentimentul propriei sale nerozii și neputințe, se întoarse în camera ei.

Dar nu putu dormi. Stătu trează în întuneric, apăsată de propria-i oboseală și de preocupările; ce o frământau. Se gândi la șleahta lui Dougherty, la Jane. la facturile pentru hârtia de ziar care trebuiau plătite de mult, la ipotecile pe „Trăsnaia lui McLeod”, la tânărul chipeș arestat la poliție și care își va petrece duminica în închisoare, Uf ceea ce îi spusese Maria Gashouse; iar amintirea Mariei o făcu să-și aducă aminte cum era orașul pe vremea când amândouă erau letițe. Și își spuse: „Se vede că îmbătrânesc”, căci i se părea acum mai plăcut să admire trecutul decât să privească prezentul și să facă proiecte pentru viitor.

Amintirea trecutului deveni atât de stăruitoare, încât se ridică, puse pe ea o rochie de stofă cenușie și, luând cheia unei casete de lac chinezesc pe care i-o dăruise cu mulți ani înainte verișoara Elena, misionară în China, coborî încă. odată în vestibul, aprinzând chibrituri ca să-și lumineze drumul. Odată ajunsă. În josul scării, se îndreptă spre biroul lui J.E., deschise ușa și aprinse vechea lampă

de gaz aerian. Se așază în fotoliul de piele roasă și rămase o clipă cu ochii ațintiți la biroul de mahon, la tocul II & J.E., la pipa lui de spumă de mare și la tăvița de creioane t toate rămase întocmai cilm le lăsase el cu treizeci de ani mai înainte. Și amintirile fericirii ei de odinioară o răpiră, făcând-o să se simtă iar tânără. umilă și mulțumită. Știa că avusese ceea ce puține femei cunoscuseră: o fericire deplină, o iubire întreagă și veșnică: iubirea care dorea cu deznădejde să o întâlnească și Jane, însă pe care fata, atât de tânără și încăpățânată, nu știa să o prețuiască și nici să o înțeleagă; o iubire căreia Jane i-ar fi spus sentimentală și nesuferită.

Învierera vechilor amintiri îi alungă oboseala; scoase dintr-un sertar un teanc de hârtii și un creion (nu unul din creioanele sfinte ale lui J.E., ci al ei) și începu să lucreze la carte.

Scria acum repede și nestăpânită – cu o putere și o ușurință nemaicunoscute nicicând până în seara aceea. paginile finale ale cărții în care picurase sfioasă toată bogăția amintirilor și experienței sale, toate tradițiile și tot focul și patima pe care treizeci de ani de văduvie nu le stinsese, negândindu-se niciodată, în umilința ei, că viața meschină pe care o trăise la Platteville, nu era, în esență, deosebită de aceea a lumii largi din afară. Scria fiindcătrebuia să scrie, fundei simțea în ea ceva ce trebuia spus. Era o recoltă coaptă de multă vreme.

Începuse de multă vrame cartea, rușinându-se de pretenția ei: ea, Lavinia McLeod, îndrăzne să se creadă scriitoare! Voise să scrie numai ceea ce știa și ceea ce îi amintea de viața de odinioară; și fără să vrea, ceea ce* scria devenise un roman al cărui erou principal era J.E., și scrisese mereu, până ajunsese foarte lung: sute de pagini ascunse în vechiul geamantan de piele de bou, sus, în mansarda prăfuită a „Trăsnăii lui McLeod”. Nimeni nu-l ya vedea înainte de moartea ei, nici chiar Jane. Cartea era,

într-un anumit fel, creatura maternității ei neîmplinite, asupra căreia revărsase toată dragostea rămasă fără obiect după moartea lui J.E., afară de Aida și de Jane, de cerșetorii nenorociți găzduți în subsol și de săracii din Platteville, ca și de vreun individ ciudat, rămășiță a altor vremuri, ca Maria Gashouse sau sărmanul bețivan de Willie Ferguson.

Continuă să scrie până ce întunericul, dincolo, de ferestre, începu să se risipească într-o ușoară lumină cenușie. Atunci se simți pe neașteptate sfârșită, o sfârșeală pe care n-o mai simțise până atunci: ca și cum tot sufletul i s-ar fi golit. Obosită, puse paginile manuscrisului în sertar, împreună cu creionul, se ridică și stinse lampa. Acum i se făcuse frig, și în timp ce urca scările, se gândi că frigul era grozav de neplăcut și se gândi la frigul pe care să-l îndure săracii fără adăpost. Aceasta îi aminti de tânărul care fusese arestat și în clipa aceea îi trecu prin minte o idee atât de firească încât fu uimită că nu-i venise mai înainte. Avea putința să-l scape; avea mijlocul să-l cruțe de dormitul în fiecare noapte în închisoare, să-l scape de măturatul străzilor, de spălatul canalelor și de căratul gunoaielor. Era ziarist. Îi oferea deci un post, așa încât să nu mai fie fără lucru. Nu era prea târziu, căci, din fericire, ședințele judecătoriei erau suspendate până luni. Harwey Bingham, șeful poliției, îi era prieten vechi; o va ajuta desigur să descurce lucrurile. Nu-i putea da leafă mare tânărului; aceasta nu putea avea însă mare însemnătate pentru el. Desigur că va fi bucuros să împartă câștiguri săptămânale ale Sculului ții, Drapelul. Era tânăr. Părea voinic și energic. Pulea fi tocmai omul de care avea nenoie, trimis de Dumnezeu. Oricum, va fi în orice caz mai bine să lucreze pentru scutul și Drapelul decât să măture gunoaiile din Platteville și să-și petreacă nopțile într-o celulă rece și neprimitoare.

Tremurând de frig, se culcă în patul cel mare pe care

îl împărțise cu J.E., și zorile se iviseră de mult când adormi în cele din urmă. Aida n-o scula niciodată duminica, așa încât dormi până la ora patru după amiaza.

Seara, Jane cină cu mătușa și apoi se duse numaidecât la culcare. Convorbirea nu fusese prea vioaie; niciuna dintre ele nu pomenise de Dougherty. Și nici doamna McLeod nu aminti deloc despre planurile ei cu privire la ziaristul ce lâncezea în închisoarea orașului. Tăcuse fiindcă știa că Jane ar fi spus că planurile acestea sunt neroade și nebunești; că nu știa nimic de tânărul acela, care putea fi foarte bine un hoț sau un ucigaș. La drept vorbind, doamna McLeod nu se temea atât de argumentele Janei, cât de ea însăși; dacă ar fi vorbit cu fata, era sigură că n-ar fi ajuns până la capăt, deoarece chiar bunul ci simț îi spunea că e o neghiobie. Fusese întotdeauna neroadă și ciudată; și prețuise întotdeauna bucuria de a irăi, chiar când, după moartea lui J.E., i se părea că n-a mai rămas pe pământ nimic pentru care să merite să trăiască. Chiar dacă tânărul era un om de nimic, faptul acesta n-ar i i făcut rău nimănui.

De aceea, luni dimineața luă dejunul cu o jumătate de ceas mai devreme, pentru a putea ajunge la închisoare înainte de ședință, să vorbească cu tânărul deținut. Dacă ajungea târziu, ar fi putut să fie condamnat la două luni închisoare, pentru „vagabondaj”.

Schimbarea aceasta a orei la care mânca îi dădu de bănuț Aidei; ori de câte ori intra în sufragerie cu vreo farfurie, arunca aluzii care ar fi trebuit, după părerea ei, să-i smulgă vreo informație precisă doamnei McLeod.

Curiozitatea Aidei era o patimă neîndurătoare. Trebuia să știe tot, altfel „punea botul” *, sau „avea nervi”. Mai înainte de a sfârși de mâncat, doamna McLeod putu să-și dea seama de nervii Aidei: negresa târa picioarele și trântea ușile de câte ori ieșea din cameră; sau își privea stăpâna cu priviri piezișe, șterse, aproape sinistre. Iar în

cele din urmă scoase un geamăt ușor. ca și cum ar fi fost chinuită de un rău ascuns și necruțător.

În clipa aceea, doamna McLeod înțelese că se cuvenea să o întrebe despre motivul acestei tânguiri; la întrebarea ei. Aida răspunse, cu o înfățișare de martir creștin.

— Mereu aceleași rele, doamnă. Într-o bună zi mă vor duce la mormânt.

— Nu spune prostii. Aida, răspunse aspru doamna McLeod. N-ai nimic să le faci să mori așa de cu rând. Ce te doare: stomacul, dinții, sau ce?

— Nimic «pecial, doamnă. Mă simt rău peste tot.

— Voi spune doctorului Craig să vină să te vadă.

Cu un oftat adânc, Aida spuse:

— Doctorii nu-mi pot face nimic, doamnă. E o boală a sufletului.

De data aceasta doamna McLeod rămase nepăsătoare la durerile Aidei. O lăsă să târască un picior după altul. ca o condamnată la moarte, știind bine că dacă s-ar fi întors acasă cu acel tânăr, „nervii”, ar fi dispărut îndată.

Cu presimțirea aceasta porni de-a lungul aleii mărginite de merișor. Lunea era o zi proastă la ziar. Nu era niciodată nimic nou, iar Willie Ferguson - dacă venea cumva - suferea de dureri de cap și de dispepsie). la parter, soția lui, Myrtle, țepănă în gulerul ei înalt și alb, era acră și îmbufnată fiindcă Willie se îmbătase în localul Mariei Gashouse și nu venise acasă sâmbătă seara. Pe de altă parte, Jane era prost dispusă, fiindcă o muștra conștiința ei pentru că se petrecuse ceva neplăcut între ea și Mino. Da. Lunca era întotdeauna o zi proastă, fiindcă i se părea că trebuie să ducă în spate toată greutatea ziarului și jumătate din povara creațiunii.

Nu întâmpină nicio greutate la șeful poliției. Trebui să-l aștepte, să sosească și de îndată ce-l văzu, îi vorbi

despre ceea ce îi stătea pe inimă.

Dacă dorea să-i dea o slujbă tânărului - îi spuse șeful

— El nu avea nicio obiecție; și era sigur că nici judecătorul n-ar avea. Tânărul i se părea un nătărău nvpiimejdios, petrecându-și timpul cântind cârți, cu care îi erau pline buzunarele. În orice caz - adăugă șeful - nu părea, într-adevăr, una dintre obișnuitele secături ce năpădiseră Platteville. Probabil că n-ar fi fost de niciun folos la curățitul străzilor și pentru repararea acestora. Dacă avea slujbă, firește că nu mai era un vagabond, și deci legea n-ar fi putut face nimic împotriva lui.

— Oricum, adăugă mărinimos, sunt întotdeauna gata fiă-ți fac pe plac, Vinia. Dumneata ai fost întotdeauna drăguță cu mine.

Auzind cuvintele acestea, doamna McLeod se rușina, fiindcă simțea că tocmai atunci nu fusese sinceră; dar se liniști și spuse:

— Poate că ar fi mai bine să vorbesc cu El mai înainte.

— Firește, e o idee bună. Unul dintre băieți te va însoți la închisoare.

Doamna McLeod îi strânse mâna, mulțumindu-i; - acum nu-i mai păsa că e luni, de vreme ce avea sa de întâmpla ceva mișcător.

Când ajunse, deținutul se bărbieră și o rugă înainte de a intra, ca să se spele de săpun pe față. Părea acum *i* mult mai curat și avea o înfățișare mult mai vioaie decât atunci când îl văzuse lângă fântână; zărintu-l dincolo de zăbrele, avu impresia că era un tânăr ordonat și chiar elegant, iar hainele acelea mototolite și pătate și pălăria Veche erau un costum de bal mascat. Paznicul deschise ușa celulei și-l chemă pe deținut în coridor, unde îl lăsă cu doamna McLeod.

— Bună ziua, spuse doamna McLeod, și el îi răspunse la fel.

O clipă de tăcere, și apoi, ca și cum ar fi fost stăpâna

casei, doamna McLeod adăugă:

— Nu vrei să șezi?

— Mulțumesc.

O privi rece, cu ochii lui albaștri pe care până atunci ea nu-i văzuse bine. Erau într-adevăr cinstiți și - ca și glasul lui - mai degrabă reci.

— Sunt doamna McLeod... Doamna J.E. McLeod.

Da, răspunse tânărul cu nepăsare. Și cu ce vă pot fi de folos doamnă? Iar ea își dădu seama că dacă a fi J.E.

McLeod putea să însemne ceva în Platteville, pentru lumea cealaltă nu însemna chiar nimic.

— Sunt proprietara ziarului Scutul și Drapelul, cea mai veche gazetă din Platteville, și eu însumi sunt ziaristă.

— Înțeleg; tonul era încă rezervat, cu o umbră de dispreț.

Iar ea avu din nou impresia că în bărbatul acela era ceva ciudat. Cu toată înfățișarea lui mândră, i se păru că nu-i pasă deloc că fusese arestat și închis în închisoarea de drept comun. Se purta cu o demnitate ciudată, aproape ca și când situația lui ar fi fost foarte onorabilă. Și sentimentul că e o neghioabă și caraghioasă, o făcu să-l întrebe deodată:

— Dar dumneata nu vrei să ieși de aci?

Simți cum roșește când spuse aceasta și gândi: „Poate e un falsificator sau poate ceva de felul acesta, și vrea să se ascundă în închisoarea din Platteville”.

Apoi îi povesti nervoasă cum, văzându-l arestat, bănuise numaidecât că făcea parte dintr-o categorie mai bună și i se părea un păcat să-l vadă pus să facă o muncă de măturător de străzi.

Tânărul, nu păru tulburat de descrierile ei catastrofale, așa încât, tot mai nervoasă și simțindu-se tot mai prost, continuă să le umfle. Descrise ceasurile lungi de muncă, mâncarea. păcătoasă și (făcând cu ochiul spre paznic) suferințele crude îndurate de deținuți. Exageră așa

de mult, încât la sfârșit tabloul zugrăvit de ea era mai degrabă acela al unei închisori medievale cu instrumente și roți de tortură.

Când ea se opri să răsuflă, tânărul spuse!

— Nu-mi pasă de acestea.

— Îți voi da slujbă la ziarul meu și în felul acesta nu vei mai fi vagabond. Am stabilit totul. Nu ți-ar place să ai o slujbă?

— Nu acum.

— Dorești să stai în închisoare?

— Da.

Un gând trecu prin mintea doamnei McLeod: „Sunt cumva nebună? Sau el e nebun?”, dar întrebă cu glas tare **1**
- De ce?

— Nu vă pot spune.

Firește, trebuie să fii o într-adevăr un vxeroc, un ucigaș sau altceva. Totuși i se părea cu neputință, din pricina chipului lui.

Simți că părea neroadă și că ar fi trebuit să se ridice demnă și să-l lase pe încăpățânat în plata sortii. Era luni și proiectul acesta îi mersese la inimă; pe de altă parte era în el ceva așa de tineresc, aproape copilăresc, care nu-i îngăduia să renunțe la asemenea plan fără luptă. Și mai era și puțin necăjită, fiindcă își dădea seama că deținutul o socotea o femeiușcă mediocră și sentimentală.

Privind încă odată pe furiș spre paznicul rămas la oarecare depărtare, continuă:

— Vezi, am obiceiul să mă ocup de asemenea lucruri. și îi povesti despre „gara subterană* pentru nenorociții fără lucru, organizată de ea și de Aida în subsolul „Trăsnăii lui McLeod”. Aminti despre corupția adusă în oraș de Bătrânul Doughetry, despre șperțurile necinstite și despre neomenia întregului lor sistem. Și în timp ce vorbea, o lumină ciudată și tinerească îi lumina chipul obosit și zbârcât.

Sfârși spunându-i că nădăjduia de multă vreme să încapă o mișcare de reformă, o campanie menită să provoace o purificare care să facă din nou din Platteville orașu plăcut de odinioară. Când i se tăie respirația și nu mai putu să vorbească, se opri; tânărul îi zâmbi:

— Trebuie să vă cer iertare. Dacă m-am arătat nepăsător față de ajutorul dumneavoastră, e fiindcă v-am crezut una dintre acele femei sentimentale care-i vizitează pe deținuți. Sunt cu duiumul.

— Nu; am venit într-adevăr fiindcă socoteam că o slujbă ți-ar face plăcere și pentru că am nevoie de un tânăr dezghețat și activ.

Tânărul o privi și zâmbi:

— Mulțumesc pentru compliment: dar doresc să rămân în închisoare.

— De ce?

— Fiindcă doresc să o cunosc întocmai așa cum este și am venit aci la Platteville. lăsându-mă înadins arestat, pentru că am auzit ca acesta este unul dintre cele mai rele locuri din Sud-Vest. De data aceasta el fu acela care aruncă o privire furișe spre paznic. Dacă ar fi știut de ce am venit, mi-ar fi dat drumul numaidecât. Vedeți: tocmai, am scris o serie de articole asupra tratamentului la care sunt supuși oamenii fără lucru dar cinstiți. Mai târziu vor fi publicate în volum, așa încât lumea va putea ști ce se întâmplă.

— O!, exclamă doamna McLeod.; și se simți pe neașteptate dezarmată. Se hotărâso să scape un tânăr nenorocit și iată că aceasta nu dorea deloc să fie scăpat. Voia să rămână în închisoare, să fie prins în plasa Bătrânului Dougherty. Și avea un motiv foarte temeinic; un motiv pe care ea îl înțelegea și pe care J.E. l-ar fi respectat. Ceva ce chiar J.E. ar fi putut face. Făcu o efortare deznădăjduită să-și adune ideile și să găsească un argument împotriva, căci nu voia încă să cedeze. Cu cât vorbea cu tânărul acela, cu atât îl găsea mai simpatic. Și

intuiția ei feminină îi spunea că la rândul ei era simpatică celuilalt", că, în ciuda vârstei și a îmbrăcămînții ei neîngrijite, îi plăcea și îl impresiona puțin pe tânăr.

În cele din urmă îi spuse:

— Dumneata și cu mine am putea face multe lucruri împreună.

— Ce vrei să spunei?

— Iată: am un ziar cu vreo zece mii de abonați, și, dacă vrei să lupți pentru această reformă, ți-l pun la dispoziție. De multă vreme caut un tânăr ca dumneata. Poți face cu ziarul meu tot ce vrei.

— Mă tem că nu pot primi. Cel puțin deocamdată.

— Și totuși ar fi multe de făcut chiar aici. Așteaptă să-i răspundă ceva, dar fiindcă tânărul tăcea, continuă: Ai putea obține nenumărate informații pentru cartea dumitale: în Platteville și în alte localități, și, locuind aci, ai putea avea toate informațiile direct de la izvor.

Tânărul o privi o clipă gânditor și în ochii lui linpezi cenușii se putea câți că propunerea îl interesează.

Apoi murmură:

— Poate.

La acest semn de încurajare, entuziasmul doamnei McLeod se înflăcăra; apropiindu-se mai mult de el, îi povesti alte amănunte asupra ticăloșiilor Bătrânului Dougherty, îi vorbi despre neputința ei din pricină că avea așa de puțini bani și numai pe Jane și pe Willie Ferguson drept colaboratori.

— Ai putea vâna doi iepuri cu o împușcătură, și e întotdeauna mai bine să vânezi doi iepuri decât unul singur.

— Da, dacă reușim, răspunse. tânărul. Apoi tuși și își îndreptă privirea în altă parte câteva clipe; după aceea spuse: Trebuie să mă gândesc puțin.

— Dar n-ai timp. Peste un ceas vei fi dua în fața judecătorului și cu siguranță îți va da două luni.

Câteva clipe tânărul o privi cu ochii lui cenușii ce i se părură că o pătrund în adântul sufletului. Apoi spuse!

— E nemaipomenit.

— Ce anume?

— Să se dea două luni de închisoare unui om care caută să muncească cinstit.

— Și totuși e așa și chiar mai rău... Apoi adăugă tulburată: N-u-ți poți închipui grozăvia unei asemenea vieți...

— Am un ceas de gândit, răspunse tânărul gânditor.

— Da, însă eu trebuie să știu ce ai hotărât înainte de a fi dumneata dus la interogatoriu, ca să pot afirma că ai venit la Platteville să lucrezi pentru mine.

Tânărul se gândi iar. Se vede bine că nu e un ușuratic dintre aceia ce se aruncă pe negândite în orice aventură, în cele din urmă propuse:

— Putem face în felul următor: Când voi intra în sala de ședințe, vă voi face un semn că primesc propunerea dumneavoastră.

— Ai putea face mult bine.

— Poate că aveți dreptate. În orice caz vom vedea. Se ridică și dădu mâna. Nu vreți să știți nimic despre mine?

— N-ai spus că ești ziarist?

— Da; aș putea să fiu însă un șarlatan sau un hoț.

— Nu cred; în orice caz, dacă ai fi, n-ai putea să-mi furi nimic fiindcă nu e nimic de furat.

— În sfârșit, nu știu. La revedere și vă mulțumesc pentru grija arătată. Ne vom vedea în sala de ședințe.

— Foarte bine.

Tânărul strigă:

— Paznic! Și când acela se întoarse, îi spuse: Vino să mă închizi în celulă.

Doamna McLeod așteptă ca paznicul să închidă ușa celei și să vină să o conducă afară.

„Ce ciudat tânăr! gândi. Poate că e așa de rece fiindcă e născut în Nord”.

Ceasornicul Palatului de Justiție arăta nouă și cinci, așa încât avea mai puțin de jumătate de ceas pentru a da o fugă până la redacție să vadă dacă totul merge bine.

Willie și Jane erau amândoi la locurile lor; Willie ceva mai puțin abătut decât era de obicei luni dimineața. Intrând, doamna McLeod se gândise să-i spună Janei unde fusese; o privire spre fată o făcu să înțeleagă însă că nu era timpul potrivit. Jane se așezase în așa fel încât să-i întoarcă spatele de tot lui Willie; dovadă că mai fusese o furtună. Și doamna McLeod își dădu seama că fata plânsese. Cât despre Willie, lui n-avea de ce să-i spună noutățile, mai ales într-o luni dimineață, când atmosfera redacției era încărcată de miros de whisky. Va fi destul de greu dacă și când tânărul își va face apariția în redacție.

Așa încât, după un „bună ziua” nepăsător, intră în cămaruță, adună telegramele, deschise corespondența, văzu ce era de făcut și le dădu Janei, spunând:

— Am ceva anume de făcut la Palatul de Justiție. Las totul pe tine, până la întoarcerea mea. Nu știu sigur la ce oră voi putea fi înapoi.

Când ajunse în sala de ședințe, judecătorul deschisese ședința, însă nu văzu nici urmă de tânăr. Trebui deci să aștepte, ascultând procesele meschine care o dezgustau întotdeauna: două servitoare învinuite de furt (condamnate); un mexican învinuit că-și bătuse soția (vinovat); doi vagabonzi învinuiți de cerșetorie (condamnați). După aceea ușa se deschise și tânărul pe care voia ea să-l scape din acel iad în miniatură, intră însoțit de un polițist.

De un ceas, închipuirea ei romantică bătea câmpii. Cât timp mersese pe stradă și chiar când vorbise cu Jane și cu Ferguson, se gândise mereu la el. Era aproape ea și cum ar fi compus un roman. Inventă o poveste lungă și foarte

complicată, în care el ajuta la purificarea oraşului şi la întinerirea îmbătrânitului ziar Scutul şi Drapelul, îi schimba întreaga ei existenţă: Ba chiar se îndrăgostea de Jane şi o smulgea din ghearele lui Mino Dougherty. Într-un ceas, devenise o figură legendară. Fără să-şi dea seama, îi dăduse tocul băiatului pe care nu-l avusese niciodată. Şi acum, văzându-l însoţit de realitatea groaznică a unui poliţist, simţi că-i stă inima în loc. deoarece tânărul i se păru iar rece, depărtat, aproape duşmănos, cu felul nordic de a se purta. Aceasta o făcu să se socotească singură o bătrână nebună, neghioabă şi romantică. Încercând mereu să facă din lumea aceasta un toc mai bun decât era în realitate.

Iar tânărul nu scăpase încă de ghearele legii, ba chiar nici nu părea că doreşte să scape.

Îi zvâcnea inima privindu-l cum străbate sala de sedinţe şi se duce să se așeze în faţa bătrânului judecător Flynn. îl auzi răspunzând la întrebările cu privire la identitate, profesiune şi la motivele care-l aduseseră la Platteviile. Până atunci tânărul nici măcar nu privise în sală să vadă dacă doamna McLeod era în public.

Cu mâinile la piept, doamna McLeod se rugă, în gând: „Dumnezeule fă-lsă vină să lucreze la Scutul şi Drapelul”.

După aceea, când judecătorul îl întrebă cu asprime ce fel de lucru nădăjduise să găsească la Platteviile. tânărul ridică încet mâna şi se scărpină în cap. În aceeaşi clipă ea sări în picioare şi se grăbi să străbată sala pentru a ajunge în faţa judecătorului.

Restul fu simplu în ceea ce priveşte procedura, dar nu tot atât de simplu în ceea ce priveşte emoţiile doamnei McLeod. Era o femeie incapabilă de intrigă; şi nu mai fusese niciodată aşa de emoţională din ziua când, cu îmbine de patruzeci de ani înainte, J.E. O ceruse de soţie. Roşi şi se sili să arate ceea ce voia să spună. Dar, după

douăzeci de minute, în timpul cărora toți, afară de deținut, discutară întâmplarea, judecătorul spuse:

— Mă rog, acum vă spun eu ce vom face. Prevenitului i se pot aduce două învinuiri (doamna McLeod simi oi că - i stă inima în loc): mai întâi de toate „vagabondajul”, și în al doilea rând faptul că a înșelat societatea de cale ferată, călătorind fără bilet. Ținând seama de intervenția doamnei McLeod, cetățeană c-minentă și de seamă, voi fi îngăduitor și-l voi pune în libertate, pe cuvântul de onoare și cu obligația că timp de două luni purtarea lui va fi fără greșală; și va fi încredințat răspunderii doamnei McLeod.

Ei i se păru că-i vine să leșine și se așează. Judecătorul continuă:

— Deținutul e liber din clipa aceasta.

Atunci doamna McLeod își luă inima în dinți și spuse:

— Nu-l voi pierde din vedere, domnule judecător și în entuziasmul ei, adăugă: îl voi ține în pensiune la mine acasă.

Nu era cum se așteptase. Dorise să-l vadă liber, fără nicio obligație; iar libertatea aceasta condiționată era

O obligație cu care putea să-l înhațe în orice clipă. Dacă ar fi ajutat-o într-o campanie menită să doboare corupția din Platteville, oamenii aceia ar fi găsit un pretext să-l închidă din nou și să-l silească apoi să sape canale. Bătrânul Flynn era mai șiret decât îl crezuse. Și acum, iat-o cu un tânăr încredințat răspunderii sale. Privindu-l, nu

I se mai păru un tânăr simpatic care ar fi putut să fi o băiatul ci: un personagiu de roman. Era un străin despre care nu știa cu desăvârșire nimic și pentru care își luase toată răspunderea. Își dădu seama că el stătea în fața ei, liber, și că amândoi se priveau într-o tăcere încurcată. Simți că trebuie să facă ceva; și cu o înfățișare aproape aspră, ca și cum ar fi avut înaintea un școlar, îi spuse:

— E mai bine să vii cu mine.

Era o zi frumoasă de iunie: când fu din nou în aerul

proaspăt de afară, după atmosfera înăbușitoare din sala de ședințe, se simți înviorată și ușuratăși-i spuse:

— Cred că mai înainte de toate ar fi bine să-ți cumperi haine.

— Nu e o idee rea; dacă-mi puteți da bani necesari, vi-i voi înapoia mai târziu. Nu mi-am luat bani cu mine: am plecat cu buzunarele goale, întocmai ca un om fără lucru. Voiam să pot a-ea informații autentice.

— Poate ți-ar face plăcere o țigară?

— Da... mai mult decât orice.

Doamna McLeod intră sub gangul cel mai apropiat și, Beezându-se în așa fel încât să nu fie văzută de trecători, Scoase o hârtie de cinci dolari din talmeș-balmeșul servietei celei mari, în care erau amestecate de-a valma hârtii, notițe, creioane și pastile de tuse.

— Poftim, îi spuse. Ia aceasta; un acot.

— Mulțumesc. îi voi înapoia peste câteva zile.

Iar doamna McLeod gândi: N-am vorbit nici despre leafă, nici despre altceva. Ce proastă sunt!

Ca și cum i-ar fi cânt gândul, tânărul continuă cu nepăsare:

— Nu vă îngrijiți de aceasta.

O părăsi pe neașteptate și trecu strada, intrând într-o tutungerie, în timp ce ea se prefăcea că privește lucruri din vitrina unei băcănii; de fapt, nu vedea nimic, nici măcar reflexul chipului ei în geam. Gândea că fusese o neroadă dându-i o hârtie de cinci dolari în loc de o monedă de douăzeci și cinci de cenți. Cinci dolari! Ea, Jane și Aida trăiau o săptămână cu atâția bani! Și îi dăduse așa, ca și cum ar fi fost o bucățică de hârtie nefolositoare, unui om despre care nu știa nimic.

Îl văzu dintr-odată lângă ea, nu cu un pachet de țigări, ci cu o cutie mare. Se vedea cât de colo că e risipitor.

Tulburată de vederea acelei cutii de țigări, se

răzgândi, și în loc să-l ducă la croitoria Blackmore, îl însoți la magazinul Frendlich de haine gata. Aici alese cu răbdare, dintre multele costume pe care le examină, unul mai puțin rău croit decât celelalte. Când îl văzu ieșind din cămăruța unde se dusesse să se îmbrace, doamna McLeod se rușină de propria-i bănuială, deși în costumul lui pătat tânărul îi plăcuse mult mai mult. Spuse domnului Frendlich:

— Treceți costumul acesta în contul reclamelor dvs. la ziar. Apoi, ieșind din prăvălie, se întoarse spre tânăr' **s** Acum trebuie să te gândești să mănânci. Mai bine să vi la mine acasă.

Spre uimirea ei, tânărul răspunse 1

— Nu; dacă nu vă supărați, mă voi duce la un restaurant, tot trebuie să arunc o privire asupra orașului și să încep să-l observ.

Neavând cum să se împotrivească, doamna McLeod îi spuse cu toată tăria de care fu în stare:

— Atunci te aștept la cină. Oricine îți va putea arăta unde e casa mea. Întreabă de „Trăsnaia lui McLeod”.

— La ce oră?

— Către șapte și jumătate.

Îi întinse mâna spunând:

— Mulțumesc. Cred că ne vom înțelege bine.

După aceea, cu mâinile în buzunar și cu țigara în gură, întoarse spatele și se îndepărtă.

Câtva timp rămase locului, privindu-l. Era fără îndoială un tip ciudat. Acum vedea că nu seamănă deloc cu J.E., și nu putea înțelege cum i se păruse să descopere oarecare asemănare; poate din pricină că în ciudățenia ei toți linerii îi aminteau de J.E. așa cum fusese acum patruzeci de ani. Cunoștința aceasta nouă avea însă ceva rece și rezervat. Da; „rezervat” era cuvântul potrivit. Nu-i destăinuise nimic și plecase cu cei cinci dolari și cu costumul nou, plătit de ea.

Se înspăimântă, și pentru întâia oară înțelese adâncimea propriei sale nerozii. Firește că nu-l mai va vedea niciodată. Va dispărea, iar ea va ajunge de râsul întregului oraș, când se va cunoaște povestea. Se gândise să-i vorbească Janei despre el, când se va întoarce la redacție, dar acum nu se mai simți în stare. Mai bine să aștepte până ce va vedea dacă tânărul se întoarce sau nu. În cea de a doua ipoteză, nu-i va vorbi deloc Janei și poate nepoata ei nu va afla niciodată despre această întâmplare.

Ajungând la redacție, află cu oarecare ușurare că Jane plecase, lăsându-i un bilet în care-i spunea că se va întoarce după masă. Faptul acesta i se păru ciudat, deoarece de obicei Jane mânca la birou sau se întorcea cu ea acasă, să se desfăteze cu mâncările pregătite de Aida. Văzându-l pe Willie, îi păru rău că nu plecase și el, în loc să mănânce la birou două sandviciuri cu brânză și să bea jumătate de pahar cu whisky, așa cum obișnuia să facă luna.

„Zadarnic”, gândi; „Lunea e întotdeauna o zi proastă. Totuși, pe de altă parte –, dacă n-ar fi tăcut ceva în ziua aceea, ar fi pierdut urma tânărului. La ora aceea, împreună cu uii trei sau patru vagabonzi, ar fi golit gălețile cu gunoi într-o căruță mare”.

Privirea ațintită și stăruitoare a lui Willie îi întrerupse însă gândurile. O simți, deși era cu spatele la el, aplecată pe biroul Junii. Câtva timp rezistă, răsfoind ziarele, iar în cele din urmă trebui să cedeze ca întotdeauna când Willie era timid, fiindcă își dădea seama că era un ratat; când era însă numai amețit, devenea un amestec de leu și de bătrân colonel meridional care le socotea pe toate femeile biele ființe neputincioase.

Spre a înrăutății lucrurile. Willie vorbi, spunându-i pe nume:

— Ei, Vinia ce-ai făcut?

Încercă să facă pe supărata și chiar pe indignata,

însă nu izbuti deee să roșească toată ca o școlăriță și întreabă:

— Ce vrei să spui?

Willie risc:

— Nu mă poli înșela. Nu încerca să-mi spui că te-ai plimbat toată dimineața. Lăsa capul pe umăr și întreabă: Ai fost iar la Maria Gashouse?

— Nu.

— Sigur că te-ai dus să pui ceva la cale, Vinia; să nu-ți închipui că nu voi afla.

De data aceasta nu numai că roși, dar se și mânie, spunându-i supărată:

— Nu vei afla nimic. Și. În orice caz. nu e treaba dumitale!

Se îndreptă spre biroul ei și. după ce intră, trânti ușa. mai supărată pe ea însăși decât pe Willie, pentru că deși ușa era închisă, știa că Willie ședea de partea cealaltă, zâmbind pe jumătate ameteii, cu un zâmbet care spunea: „Toate femeile sunt niște biete creaturi neputincioase; și Vinia s-a băgat acum în altă încurcătură”.

Stând la vechiul birou cu rulou al lui J.E., se simți zăpăcată, că fetele cărora Willie le făcuse curte și pe care le seduse cu atâtea ani înainte. Și nu știa de ce intrase în încurcătura aceea, decât, poate, fiindcă într-o clipă fugară i se păruse că tânărul acela semăna cu J.E.

Restul zilei nu fu mai bun. Jane se întoarce prost dispusă, și pe măsură ce trecea timpul. numeroasele libații de whisky nu ajutară la împră. știerea consecințelor orgiei săptămânale a lui Willie. care fu tot mai cârcotaș, și mai nesuferit, până când, pe la ora patru, doamna McLeod îi spuse:

— Mai bine du-te acasă și culcă-le. Willie.

Iar Willie, fără să răspundă. își luă pardesiul ros și pălăria deformată și plecă de data aceasta fără să mai discute.

Abia ieși. că Jane, roșie la față. se întoarce pe scaun și-i strigă mătușii:

— Ce-ai de gând să faci, mătușă Vinia? Individul acesta este din ce în ce mai rău. Astăzi a încercat să mă ciupească.

— Dar nu ți-a făcut niciun rău. nu-i așa?

Jane nu se mai stăpâni:

— Nu-ți fie teamă, nu mi-a făcut nimic. N-a izbutit să mă atingă: i-am tras însă o palmă zdravănă, de care își va aduce aminte multă vreme.

— Așa trebuie să-i faci. O femeie are întotdeauna dreptul să se apere.

— Și asta-i tot ce-mi spui?

— Ce vrei să spun. Jane? Ești destul de mure și destul de puternică să știi să te aperi singură. Pe nenorocitul acela poți să-l sperii cu un deget.

— Frumos vorbește o doamnă din sud, cu altă doamnă, n-am ce spune!

Doamnei McLeod îi veni să râdă cu hohote, hi gândui că Jane îi spunea ei, o doamnă din sud", însă izbuti să se stăpânească. Apropiindu-se de nepoată. îi spuse:

— Ascultă-mă. Jane. Willie e un biet nenorocit, ratai și dezamăgit.

— Și ce mă privește pe mine?

— Dacă l-aș da afară, ar însemna să se prăpădească.

— Mă rog, trebuie să alegi între el și mine, fiindcă cu m-am saturai...

— Singurul lucru ce i-a mai rămas pe lume, e să fie reporter la Scutul și Drapelul. Dacă i-l iei și pe acesta, nu mai e nimic de el.

Jane se ridică și își luă pardesiul și pălăria!

— Atunci mă voi întoarce la raijeho.

— Nu poți face aceasta, Jane. Ar trebui să renunț și eu...

Fata izbucni în plânsete și se repezi spre ușa

redacției. Ieșind pe ușă, strigă:

— M-am săturat de Willie și de Scutul și Drapelul. M-am săturat de toate!

Rămasă singură, doamna McLeod stătu o clipă în mijlocul camerei; apoi se lăsă pe scaunul lui Willie, foarte obosită, și își acoperi fața cu mâinile. N-avea decât o singură dorință, nestăpânită: să se întoarcă la „Trăsnaia lui McLeod”, să se întindă în pat și să rămână acolo pentru totdeauna, fără să mai vadă niciodată persoane cu care nu se putea înțelege, fără să-și mai bată capul, vreodată cu banii trebuitori pentru a ține ziarul în viață, fără să trebuie să se mai gândească la Bătrânul Dougherty și la ticăloșiile lui. Înțelese că e o nebunie să crezi întotdeauna lumea mai bună decât era. Aceasta fusese nebunia ei; și a lui J.E. Dacă cel puțin ea și soțul ei ar fi fost cruzi și egoiști, dacă ar fi avut o părere rea despre aproapele lor, în loc să aibă una bună. Scutul și Drapelul nu ar fi ajuns ceea ce era astăzi. Și iată că dezerta și Jane; nu într-un avânt neașteptat de luciditate, nu pentru că Willie o sâcăia și încerca să o ciupească, ci fiindcă n-avea nicio îndoială, orice ar fi spus ea, că se îndrăgostise de Mino Dougherty și întreba – firea omenească era întotdeauna atât de îndrăcât de complicată și de nemulțumită? De ce Willie. altă dată don Juanul provinciei, ajunsese acum, când era un bătrân ratat, bețivan și înăcrit? De ce Jane nu putea fi simplă și sinceră, în loc să fie complicată și capricioasă, voind să se răzbune” pe ea și pe Willie și chiar pe Aida pentru prostia ei față de Mino Dougherty?

Într-o izbucnire de deznădejde avu siguranța că tânărul pe care-l ocrotise își bătuse joc de ea. Reușise să-i șterpească o cutie de țigări, cinci dolari și un costum nou.

Obținuse libertatea și o ștersese, făcând din ea încă odată subiectul glumelor întregului oraș.

Dori din nou să se ducă acasă, să se întindă în pat și

să nu se mai scoale, așa cum făceau altă dată femeile atunci când le învingea viața; știa însă că n-ar putea face așa, fiindcă în orânduirea care dă un loc tuturor lucrurilor, nu-i era îngăduit unei femei ca ea să se poarte în felul acesta. Se ridică încet și ducându-se la chiuveta nu tocmai curată, își răcori fața cu apă, pentru ca Myrtle, țafnoasa soție a lui Willie, să nu-și dea seama că plânsese. Se luptă puțin cu părul ei răzvrătit care îi dăduse o înfățișare rebelă de pe când era tânără și drăguță, iar acum ajunsese o adevărată. pacoste. După aceea, se întoarse să facă puțină ordine pe biroul lui Willie, pe al Janei și în cele din urmă pe al său, răsfoind numeroasele facturi ce umpleau întotdeauna primul sertar, să vadă care trebuiau să fie plătite la sfârșitul săptămânii. își spuse neliniștită: „Trebuie să fac ceva. Nu pot lăsa Scutul și Drapelul să moară”.

Căci atunci ar fi fost ca și când ar fi murit ea însăși, chiar mai rău, fiindcă dacă murea ea, se sfârșeau toate și s-ar fi odihnit pentru totdeauna. Pe când dacă murea ziarul, ea ar fi trebuit să trăiască mai departe, cu nostalgia celor o mie de preocupări nostalgia mirosului de hârtie și de cerneală de tipar și chiar al mirosului de whisky ce ieșea din biroul lui Wilue; ciudat, acesta era singurul miros pur din toată redacția.

La ora șase coborî la parter, și-i ceru doamnei Myrtle puținii în locul celor cinci dolari dați tânărului ce-și bătuse joc de ea Casierița întunecată și țeapănă ședea în dosul grătiilor ruginite, neîncrezătoare în nimic și în nimeni. Era întotdeauna o ființă neplăcută; însă luna, după beția săptămânală a lui Willie, era de-a dreptul nesuferită.

Spuse rece:

— Cred că vă pot da un dolar și jumătate, doamnă. A trebuit să plătesc factura de gaz, căci altfel lynotipul ar fi trebuit să se oprească.

Cu acel dolar și jumătate ascuns în pătușeala servietei, se îndreptă spre casă în întunericul serii, de-a lungul străzilor familiare ții prin piața unde cu atâția ani înainte pe când Platteviile ora un oraș deschis, se jucase împreună cu Maria Gashouse. Ceva mai departe, dincolo de piață, se înălța „Trăsnaia lui McLeod”, uriașă și fantastică pe azurul limpede al serii de vară. Vederea aceasta o uimi, fiindcă – așa bătrână cum era – până în clipa aceea, visase orașul așa cum fusese odinioară, înainte de a se construi „Trăsnaia lui McLeod”.

Descuind poarta aproape scoasă din țătâni, străbătu aleea printre tufișurile de Liliac și de merișor, înspre casa întunecată, simțindu-se puțin deprimată. căci nu-i era foame, iar rugămințile și stăruințele Aidei, amenințările* și silniciile ei, vor sfârși prin a o face să mănânce cu toate protestările sale. Casa era în întuneric, fiindcă Aida făcea mare economie de gaz aerian. Fără să se ostenească măcar să aprindă un chibrit, Vinia McLeod străbătu vestibulul cel mare și se duse prin sufrageria uriașă, spre subsol. Un zvon de glasuri venind din bucătărie o făcu să înțeleagă că Aida nu era singură; celălalt era un glas bărbătesc. O clipă, fiindcă plutea încă nelămurit între trecut și prezent, crezu că Aida primise un admirator; își aminti numaidecât că negresa era aproape tot atât de bătrână ca și ea, și de multă vreme nu mai avea admiratori în înțelesul romantic al cuvântului.

Luându-și inima în dinți, se hotărî să deschidă ușa și o văzu pe Aida lângă mașina de gătit, iar lângă ea ședea un bărbat, fără îndoială tânărul care o părăsise în mijlocul străzii. Scria ceva într-un carnet, în timp ce Aida spunea:

— Și alte lucruri se mai petrec pe aci! Ar trebui să stați puțin la Platteviile, să vă convingeți! Veți vedea lucruri să vi se facă părul măciucă!

Cât ai clipi din ochi, doamna McLeod nu se mai simți abătută și pofta de mâncare îi reveni ca prin farmec.

„Nervii” Aidei dispăruseră și ei. Negresa era voioasă ca o privighetoare, fiindcă îi trimisese Dumnezeu ceea ce dorea ea mai mult. Tânărul era un reformator înăscut; se și apucase de lucru, luând notițe.

După ce fugise din redacție, lacrimile Janei se opriseră; i se părea acum că simte un gol în inimă. Ajunsese în stradă fără să știe încotro merge. Dacă ar fi plecat de la slujbă la ora obișnuită plănuise să se ducă la biserica prezbiteriană să ajute la servitul cinei anuale date pentru strângerea fondurilor misiunilor; era însă prea devreme, și dacă se ducea acum, știa că va trebui să ajute la curățatul cartofilor să pună mesele și să facă multe alte lucruri care nu-i plăceau. Pe deasupra ar fi trebuit să stea de vorbă cu celelalte doamne și să le asculte pălăvrăgelile despre copii, despre servitoare și despre fleacurile orașului. Altă dată lucrurile acestea ar fi distrat-o; dar de când fusese în colegiul din Est, socotea prostiile acestea mai prejos de ea. Cu toate acestea, se înflăcăra puțin la gândul că va ajuta la servitul cinei date în folosul misiunilor. Sentiment izvorât în parte din tradiție, căci mama și bunica ei se ocupaseră întotdeauna de misiuni, și fiindcă ea însăși, înainte de a se duce la colegiu, „ajutase” întotdeauna la servit, de la vârsta de patrusprezece ani. De fapt îi plăceau mamele și soțiile bune și simple pe care le-ar fi găsit acolo. Căci aceasta era lumea ei; lumea provinciei, nu aceea acercurilor de vilegiaturiști pe care nu-i iubea, nici lumea străină, ca familia Dougherty.

De aceea, odată plecată de la ziar, fiind răduspusă făcu tocmai ceea ce n-ai fi vrut să facă; și în loc să se ducă de-a dreptul în biserică, începu să se plimbe prin piață. În sinea ei se simțea supărată, așa încât vitrinele bine eunoseute ale prăvăliilor nu-i treziră în niciun fel interesul, ci i se părură străine și dușmănoase. După ce făcu. ocolul pieței, neștiind ce să facă, începu altul. De data aceasta, din pricina acțiunii fizice, starea ei sufletească era puțin

deosebită: începu să se simtă nemulțumită de felul cum se purtase cu mătușa Vinia și chiar cu Willie Ferguson. Și în timp ce supărarea i se potolea, sentimentele ei nelămurite deveniră tot mai lămurite; Jane își dădu seama că se gândea la Mino Dougherty și că dorea să-l vadă. Dacă s-ar fi întâlnit din întâmplare și el i-ar fi venit în întâmpinare spunându-i „Salve”, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic... Ar fi fost minunat! Și ea ar fi renunțat – cu toate că făgăduise că se duce – chiar la cina misionarilor și sau și dus cu el la cinematograful. Fără voia ei, porni spre palatul Dougherty, făcându-și închipuiroromantice asupra celor ce s-ar fi întâmplat dacă l-ar fi zărit pe neașteptate venind spre ea pe Main Street.

Ajunsesese aproape de intrarea palatului, când își schimbă iar planurile, gândind: „Ce Dumnezeu faci? Alerg după un bărbat ca orice slujnică de rând! Ar trebui să-mi fie rușine”. Și aproape numaidecât logica își spuse cuvântul – „Și cu ce scop? N-am nicio intenție să mă mărit cu el. Nu se poate. Trebuie să fi înnebunit”.

Se opri deci și se întoarse din drum; nu apucă însă spre „Trăsnaia lui McLeod” și nici spre biserica prezbiteriană. Trecu strada și intră într-o prăvălie spunându-și „De aci îl voi vedea când iese”. Dar după ce trecu pragul, înțelese că trebuie să cumpere ceva, fiindcă vânzătoarele, domnișoarele Hamilton și Reeves, s-ar fi întrebat de ce intrase și ar fi bârfit pe socoteala ei, dacă ar fi intrat numai să privească. Le dădu deci „bună ziua” la amândouă, zâmbindu-le voioasă, și pierdu multă vreme căutând un mosor de ață care să se potrivească cu culoarea unei rochii închipuite pe care o descrisese nervoasă, în toate amănuntele. În tot timpul acesta ținu privirea îndreptată spre intrarea luminată a palatului Dougherty. Observă cu o ușoară tresărire un lucru pe care nu-l văzuse la început, din pricina emoției: automobilul cu două locuri, de culoare verde deschis oprit îndărătul altor

două automobile, în fața intrării.

După câțva timp sfârși și descrierea rochiei închipuite; înțelegând că nu putea să mai rămână acolo și, neavând destui bani să mai facă și alte cumpărături, plăti mosorul și urându-le „bună seara! celor două vânzătoare, se îndreptă spre ușă, dându-și foarte bine seama că cele două femei o urmăreau cu priviri curioase și că - de îndată ce va pleca - vor începe să vorbească despre ea.

Afară, se pomeni că trece strada, fără să știe cum. Și în clipa când se sui pe trotuar. Mino ieși din clădire, îndreptându-se spre automobil. Când îl zări, simți dorința să o înghită pământul; și în același timp simți îndemnul să alerge spre el și să-i spună: „Iartă-mă penir” ceea ce a fost seara trecută. Vrei să fim iar prieteni?”

Dar nu făcu nimic. Se opri și rămase nemișcată, simțindu-se neroadă și rușinată. Și nici măcar nu izbuti să-și dea seama dacă el o văzuse sau nu; nici dacă dorea sau nu să o vadă. El trecu pe dinaintea ei, sări în automobil și se îndepărtă, lăsând-o dezgustată și simțindu-se prost, frământată de un gând: „Trebuie să fi înnebunit. Mi-am pierdut mințile. Nu-i voi mai vorbi și nu mă voi mai gândi la el niciodată”.

La cina misionarilor, Jane avu o durere cumplită de cap, tot timpul cât ajută la servit. Încercă să nu vorbească cu nimeni și își dădu osteneala să fie drăguță. Serviciul ei fu destul de prost, răsturnă de câteva ori câte ceva, gândindu-se: „Ar fi trebuit să fac ce-am spus. Ar trebui să mă întorc la rancho și să mă căsătoresc cu cineva de la țară”. Și aproape numaidecât plănuie să se ducă la școala publică de agricultură. Se hotărî să uite lucrurile nefolositoare învățate la colegiu și care ajutau parcă la înmulțirea necazurilor ei; se gândi că se va ocupa numai de grajduri, de brânzeturi, de unt și de hrana vacilor de rasă. La sfârșitul mesei n-o mai durea capul și se tot gândea cum să revoluționeze rancho tatălui ei și să

înființeze o mare lăptărie la Platteville. Câteva clipe uită chiar și de Mino.

În cele din urmă cina se sfârși; stând și ea la masă; mănca mult mai mult decât crezuse că poate; nu-i mai rămânea decât să se ducă acasă. În drum de la biserica prezbiteriană la „Trăsnaia lui McLeod” se gândi la alte lucruri, supărată că e atât de sănătoasă încât chiar când avea durerile cele mai cumplite, pofta de mâncare n-o părăsea. Pentru întâia dată își dădu seama cât e de singură, iar singurătatea aceasta i se păru ciudată într-un oraș mare ca Platteville. Chiar acasă se simțea singură, fiindcă de fapt nu o cunoștea nici pe mătușa Vinia, nici pe Aida. Firește, nu din vina lor: ele ar fi vrut să fie prietenoase, împărtășindu-i și ei totul. Făceau ce puteau să se apropie de ea, pentru a-i împărtăși bucuriile și necazurile ei. Nu era vina lor; prin urmare trebuia să fie vina ei.

„Trebuie să fie ceva în mine”, gândi, „care îndepărtează oamenii. La rancho va fi același lucru. Trebuie să fie tocmai ceea ce l-a îndepărtat pe Mino”.

Ajunsesse la gardul „Trăsnăiei lui McLeod” și Tgândul lui Mino îi aminti de primejdiile despre care îi vorbise el: indivizi ascunși prin tufișuri, vagabonzi ce ar fi putut ieși din întuneric să o atace. Nu se gândise la asemenea lucruri mai înainte; acum însă, în timp ce deschidea poarta cea veche, până și scârțâitul țătânilor o făcu să se înfioare. Se opri o clipă în întuneric, ascultând cu grijă, nefind în stare să-și ia inima în dinți și să înfrunte liliacul și merișorul ce-i fuseseră altă dată prieteni. Trecuse de ora zece și nu se vedea nimeni în umbra plopilor și a stejarilor ce străjuiau St. Anthony Street; nici țipenie de om, să-i poată veni în ajutor dacă ar fi strigat.

În cele din urmă își spusese: „Nu pot sta uiți toată noaptea. Trebuie să străbat aleea”. Numără până la zece și porni, încercând să nu luge, deși picioarele făceau fără

voie pașii mult mai lepede decât se cuvenea pentru a-și păstra demnitatea și mândria.

Și iată că sui treptele și răsuci cheia în broască. N-o atacasc nimeni.

Deschizând ușa. văzu că vestibulul nu era așa de in -, t. unecat cum obișnuia zgârcâta Aida să-l țină. În fund era o pată de lumină ce venea pe ușa-întredeschisă a bibliotecii HHJJL, și Jane gândi: „Trebuie să fie mătușa Vinia care lucrează. Voi intra să-i spun „noapte bună” și să-i cer iertare pentru că am fost atât de mojiică”. I se păru ciudat însă faptul că mătușa Vinia alesese, pentru ca să lucreze, biblioteca așa de rai folosită, în loc de biroul lui J.E.

Își scoase pălăria și pardesiul, agățându-le în cuier, și se îndreptă spre ușa bibliotecii; tocmai ajunsese lângă scară, când ușa se deschise și silueta unui bărbat se profilă în lumină.

Într-o clipă o cuprinseseră iar toate spaimile ei și scoase un țipăt sălbatic, nu atât din pricina groazei de omul care se ivise, cât din pricfria imaginilor stârnite în închipuirea ei de Mino. Bărbatul nu se opri, ci continuă să vină spre ea; ea țipă din nou, și printre strigăte auzi un glas bărbătesc spunându-i: „Nu vă fie teamă. Eu sunt”. Simți însă cum i se taie genunchii și chiar lumina slabă din bibliotecă se șterse din ochii ei.

Deschizând ochii, se găsi într-unul din marile fotolii din piele ale lui J.E. Mătușa Vinia și Aida, în halate, erau aplecate asupra ei. iar îndărătul lor stătea un tânăr cupărul castaniu și eu ochelari eu rame de oțel. Mătușa Vinia tocmai îi spunea:

— Nu-ți fie frică. Nu-ți face niciun rău. Locuiește în casa noastră. Toate acestea i se păreau fără înțeles, deși i le spunea mătușa. Atunci Aida o făcu să soarbă câteva înghițituri de whisky și mătușa îi lămuri că tânărul era un anumit domn Richardson, care va lucra la Scutul și

Drapelul; îi povesti cum îl liberase din închisoare și îi spusese că este un ziarist, care va sta la ele în pensiune.

Și în timp ce mătușa Vinia îi explica acestea, Jane – simțindu-se mai bine și cu capul mai limpede decât ar fi crezut cu puțință – îl privi pe noul oaspete.

Ascultând ultima și cea mai fantastică dintre isprăvile mătușii Vinia, își dădu seama că tânărul, deși nu se putea spune că era cu adevărat frumos, avea o înfățișare plăcută. Ochelarii cu rame de oțel îi dădeau o expresie intelectuală, întrucâtva de bufniță, dar nu era slab, uscat și anemic, așa cum sunt de obicei intelectualii: avea umeri lați și un corp bine făcut. Cu toată slăbiciunea și nervozitatea ei, nu se putea împiedica să nu-și spună că prezența lui va face puțin melancolică viața în „Trăsnaia lui McLeod”.

— Îmi pare foarte rău că v-am speriat, spunea tină/rul. Căutam o carte în bibliotecă și am găsit memoriile lui Grant. Am dorit întotdeauna să le câtesc, dar n-am izbutit niciodată să le am la timpul potrivit. Așa încât mă așezasem și începusem să câtesc.

Fata îl asigură că totul trecuse; apoi urmă o clipă de tăcere încurcată, căreia Aida îi puse capăt, spunând;

— Mă duc să pregătesc puțină cacao și câteva tartine. Vă vor potoli nervii la toți.

O urmară pe Aida în bucătăria cea mare, și în timp ce negresa pregătea ceștile de cacao, doamna McLeod și Jane făcură câteva tartine. Whisky-ul începu să-i încălzească sângele și Jane se simți dintr-odată foarte voioasă și se gândi că la urma urmei gospodăria și chiar gătitul.

1 care i se păruseră întotdeauna groaznice, puteau fi plăcute. Tânărul nu se purta deloc ca un străin. Ajuta la prepararea tartinelor, pălăvrăgind și povestind anecdote

7 - El Dorado care nu-i plăceau Janei, dar care o făcură pe Aida să râdă. cu poftă.

Când totul fu gata, doamna McLeod, împreună cu Jane și cu tânărul, se așezară la o masă. Aida, după ce-i

servi.

«e așeză la altă măsuță. Totul era foarte plăcut și după puțin timp tânărul începu să le povestească aventurile de drum de la New York. Și Jane, ascultându-l, uită în cele din urmă de necazurile ei și se simți cu desăvârșire fericită. Fu mai ales bucuroasă atunci când auzi că studiasse la Harvard și gândi, puțin amețită de whisky-ul care o înviorase: „Acum voi avea la Platteville un intelectual ca mine”.

Câtva timp uită chiar de școala de agricultură și de gândul de a se ocupa de ferma, și-l privi ca pe un nou candidat la însurătoare. Oricum, va fi. plăcut să aibă și un bărbat în casă.

Trecuse de miezul nopții când, în cele din urmă, toți se duseră la culcare, lăsând-o pe Aida să curețe și să stingă lămpile.

Martți dimineața, demnul Richardson veni la slujbă; și din clipa intrării lui în redacție, se simți o schimbare în localul ziarului Scutul și Drapelul. În tipografie, linctypisti bătura cu energie înnoită pe clape, iar bătrânul Zimmermann, care de patruzeci de ani culegea literele? și le pune la loc, simți din nou plăcere să culeagă rândurile. La parter, chiar soția lui Willie Ferguson se apleca puțin la ghișeu și timp de o secundă, doamna McLeon o văzu schițând un zâmbet rece.

Noului-venit i se dădu un birou. vechi, așezat lângă o fereastră a redacției ce dădea spre piață, unde se așeză întorcând spatele lui voinic Janei și lui Willie. Pentru sărbătorirea acestui eveniment doamna McLeod își puse o rochie de mătase ușoară. Pentru Jane, ziua aceea fu la fel cu ziua când venise întâia oară să lucreze la Scutul și Drapelul abia ieșită de la colegiu, cu mintea plină de idei pentru transformarea ziarului într-o foaie legalizată. Faptul acesta se întâmplase înainte de a se fi simțit nemulțumită și umilită din pricina datoriilor acumulate din cauza

inertiei personalului și a zăpăcelii mătușii Vinia

Acum, privind silueta voinică din fața ferestrei, avea iar un sentiment de încredere și de înflăcărare. De câteva ori în timpul dimineții își întrerupsese lucrul și privi spinarea aceea îmbrăcată cu haine ieftine de la Frenclieh. Avea în el ceva solid și încurajator. Toți ceilalți din redacție erau bătrâni, obosiți și plictisiți. Aparțineau vremurilor de odinioară, pe care Jane, în modernismul ei, le socotea efârșite.

De aceea, tânărul era pentru ei mai mult o atracție și un simbol, decât un bărbat. Deși se purtase ca o neghioabă, leșinind, deși stătuseră în bucătărie împreună cu mătușa \Zinia și cu Aida, vorbind până la miezul nopții, simțea că nu-l cunoștea deloc. I se parcă simpatic – poate fără ochelari i s-ar fi putut spune frumos – însă era în el o anumită rezervă, un fel de răceală și de încredere, un fel abstract de a privi lucrurile, care o țineau departe. Ca și cum și-ar fi ținut semenii la depărtare de riteva zeci de centimetri, ea și cum în intimitatea bucătăriei le privise pe ele trei numai ca pe trei indivizi oarecare. Poate, gândi Jane, aceasta vine din pricină că era din Nord. Și poate puțin și fiindcă era un intelectual.

Fără voia ei se gândi iar la Mino Dougherty și văzu cât de deosebit era. Chiar când privea umerii aceia lați îl revăzu pe Mino cu ochii lui albaștri, cu părul negru și cu zâmbetul lui larg și prietenos. Pe Mino îl puteai cunoaște ușor, ca și cum ți-ar fi spus, fără cuvinte, din prima clipă când îi vedeai: „Lumea e frumoasă. Să fim prieteni”. Și i seipăru că și după multă vreme nu l-ar fi putut cunoaște cu adevărat pe domnul Richardson.

Începu însă să facă planuri în sinea ei. Poate că noul venit va fi mai prietenos când cineva s-ar apropia mai mult de el. Poate s-ar fi putut îndrăgosti de ea, se va însura cu ea și ar duce-o în Est, unde ar fi putut ajunge cineva. Dar chiar dacă nu se întâmplă nimic din toate acestea, putea

să-i facă curte. Putea să meargă cu ea la cinematograful, să ia masa împreună la Beauregard și în atâtea locuri unde i-ar fi văzut Mino-Nu s-ar mai fi coborât atât încât să cumpere un mosor de ață în magazinele Boston numai ca să-l zărească pe Mino când iese din palatul Dougherty. Acum putea să-l facă să vadă că nu era singurul bărbat din Platteville.

Își dădu însă seama că, de fapt, în dimineața aceea Richardson se ocupa foarte puțin de ea. Tânărul își petrecu jumătate din timp reparând cât putu mai bine mașina hodorogită de scris dată de mătușa Vinia, și cealaltă jumătate studiind toate numerele ziarului Scutul și Drapelul, câtindu-le rând pe rând cu atenție prin ochelarii lui cu rame de oțel. Fata căută să nu-și facă sânge rău din pricina nepăsării lui, însă nu izbuti decât pe jumătate.

În birourile ziarului, numai Willie Ferguson nu părea mișcat de apariția noului redactor. Ritmul vieții lui de toate zilele nu se iuțise, din pricină că – deși nu mai era atât de sensibil la urmările intoxicației alcoolice – marțea se găsea în faza a treia a evoluției sale săptămânale, în timpul căreia se simțea aprig și sever față de toată lumea, și în parte fiindcă socotea aducerea acestui necunoscut ca una dintre nebuniile mătușii Vinia, și poate cea mai mare dintre toate. Era conservator și nu-i plăceau schimbările: și instinctul îi spunea că tânărul acela va aduce o mare schimbare. Îi era apoi antipatic și pentru faptul că putea fi bănuțit voinic chiar prin hainele gata de la Frenlich, energii, cu inteligența vie, iar după filosofia lui Willie toate aceste calități răpeau vieții farmecul ei. Âcând-o un lucru de nimic.

De aceea Willie era îmbufnat și scotocea în ultimul sertar mai des decât obișnuia marțea, scoțând de fiecare dată câte un mârâit disprețuitor sau un fel de miorlăit batjocoritor, la care noul redactor părea că rămâne supărător și nepăsător.

Pe lângă înflăcărarea ce însoțea apariția noului redactor, era pe la birouri și un sentiment de adevărată emoție. Până și bătrânul Zimmerman, compunând titlurile cu mâna, își dădea seama de aceasta. Într-un cuvânt, în redacția aceea prietenoasă și învechită, toți - afară de Willie Fergusonerau gata să-l îmbrățișeze pe noul-venit și să-l facă să se simtă la îndemână. Cu cât trecea timpul, emoția scădea întrucâtva, și personalul își dădea seama puțin câte puțin că nu putea fi vorba să se gândească la îmbrățișări. Nu pentru că străinul ar fi rezistat în vreun fel, sau s-ar fi arătat ostil. Nu, era însă numai ca o mobila nouă, poate un mecanism nou și minunat, care lucra cu nespūsă îndemânare, dar fără nicio căldură personală.

Cei mai mulți rămaseră tulburați și nedumeriți. Willie, simțind dezamăgirea celorlalți pe măsură ce treceau ceasurile, deveni triumfător, ca și cum ar fi spus: „Vedeți? V-am spus eu!” Mai mult, decât încurcată Jane se simți de-a dreptul supărată. I se părea că are drept măcar la puțină atenție din partea noului venit. Privind umerii aceia voinici, se aștepta ca tânărul să se întoarcă să-i vorbească, sau cel puțin să-i vorbească prietenos. Doafhne sfinte! Atâția bărbați observară albastrul ochilor ei, culoarea umbrită a pielii sale, culoarea părului, eleganța siluetei sale; atâți bărbați, atâți imbecili care nici măcar nu o cunoșteau. Iar el nici cel puțin nu se întorcea, decât atunci când punea întâmplător vreo întrebare în privința stilului preferat, la Scutul și Drapelul, sau despre gusturile doamnei McLeod în legătură cu titlurile, sau ca să o întrebe numele vreunui cetățean de seamă.

În timpul primei săptămâni, totul continuă neschimbat. Richardson nu cina niciodată acasă, ci își petrecea serile în oraș; nici Jane, nici doamna McLeod nu izbutia să afle unde se duce. De obicei venea acasă când amândouă erau culcate, și se ducea în bibliotecă să lucreze cam oră. Luase din raft al doilea volum din Memoriile îi i

Illyse S. Grant să-l câtească înainte de a adormi, și-l ținea pe măsuta de noapte. De cinci ori pe săptămână, cele doi; femei, când coborau să ia cafeaua, constatau că el mânca-o și plecase la birou. Aida le spuse că de a treia zi, în fiecare dimineață, primea o scrisoare eu poșta aeriană, purtând ștampila din Boston. La sfârșitul săptămânii, doamna McLeod puiu spune triumfătoare judecătorului Elynn. că tânărul-ce-i fusese.: încredințat se purtase* - atât cât putea ști ea - în chip desăvârșal, și era pe cale să devină un demn cetățean al orașului Platteville.

Nu săvârșise firește nimic ce nu se cuvenea. Fusese sobru, liniștit, bine crescut. Însă doamna McLeod, neliniștită iar. Începea să aibă îndoieli. Tânărul acela nu era așa cum și-l închipuise mintea ei romantică; nu juca rolul pe care i-l crease ea. Nu era - așa cum crezuse și nădăjduse - un tânăr „strălucit”. Gânditoare, începu să creadă că săvârșise o neghiobie. Se temu că-și luase pe cap, cu masă și casă, un om care ii-va rămâne toată viața pe cap, din pricina bunătății ei. Un fel de „nobil de țară”, adăugat la personalul ce lucra. Și cel mai rău era faptul că Willie Ferguson devenea din zi în zi mai triumfător și mai supărător, cu ajutorul whisky-ului Bourbon.

Și iată că vinerea următoare veni schimbarea.

Mai întâi, în dimineața aceea, Richardson apăru eu Bâte haine, nu noi, însă sigur scumpe, atât ca stofă cât și ca tăietură. Avea altă cămașă, altă cravată și alți pantaloni, și toate păreau destul de scumpe. Doamn McLeod nu fu singura care observă aceasta; și Jane văzu numaidecât. Acum era îmbrăcat și avea înfățișarea unui domn din Est; a unuia dintre tinerii aceia eleganți și siguri de ei, pe care îi văzuse prin hoteluri și pe străzi la Boston. Văzându-l așa, inima ei - avu o mică tresărire și fata gândi: „Poate nu e atât de rău cum credeam”.

Pe la ora unsprezece, tânărul bătu la ușa cămăruței directoarei, ținând în mână un teanc de foi pline de

însemnări, și o întrebă dacă poate să-i răpească o jumătate de ceas; cerere pe care o încuviință cu un amestec de teamă și bucurie.

Închizând ușa în urma lui, Richardson se așează și puse teancul de însemnări pe marginea biroului acoperit cu hârtii răvășite. Își potrive ochelarii și o privi:

— Sunt sigur, doamnă McLeod - fură primele lui cuvinte - că vă dați seama că nu mi-am câștigat pensiunea în cursul săptămânii trecute; vă asigur însă că am lucrat temeinic. Eram străin de toate și trebuia să mă deprind cu ele.

Își scoase ochelarii, iar doamna McLeod, văzând ochii aceia sinceri, cenușii-albaștri, simți din nou că instinctul n-o înșelase în dimineața aceea la poliție.

— Nădăjduiesc că nu mă veți socoti necuviincios, continuă tânărul. Am multe propuneri de făcut.

— Dimpotrivă... dimpotrivă... răspunse doamna țicleod. Tocmai nădăjduiam că-mi vei face propuneri.

— Trebuie* să încep de la ceea ce privește ziarul propriu-zis?

— Da... dacă crezi. Chipul ei obosit se însenină și toată emoția i se concentrează în degete, care începură să bată toba pe birou.

Richardson zâmbi, ca pentru a-și cere iertare, și în clipa Beeea fugară semăna din nou cu J.E. Zău, dacă ar fi avut mustățile blânde ale lui J.E., asemănarea ar fi fost desăvârșită.

— Nădăjduiesc că nu mă veți socoti necuviincios, repetă tânărul.

— Ți-am spus că nu. Tocmai ce dorea și ea: propuneri, sugestii, schimbări, organizare, energie.

— Foarte bine, doamnă McLeod; cred că Scutul și Drapelul are nevoie să fie dezmoțit. Numele îmi place. Are vin ecou frumos și vechi de luptă. Și ar trebui să fie bătaios.

— E tocmai ce doresc... numai că... șovăi o clipă, apoi tîrși: Numai că nu știu cum să lupt.

Tânărul zâmbi iar:

— Poate vă pot ajuta eu. De unde vine numele ziarului?

— A fost întemeiat de tatăl lui J.E., care i-a dat și numele acesta... Numaidecât după războiul civil, în timpul Refacerii. Își aduse aminte atunci că deși în Platteville toată lumea știa cine fusese J.E., inițialele acestea nu puteau spune nimic domnului Richardson. De aceea adăugă: J.E. era soțul meu. Când s-a îmbolnăvit, am luat eu conducerea ziarului, și apoi a murit.

Spre uimirea ei, Richardson răspunse:

— Da, știu. Am aflat totul despre el. Trebuie să fi fost un om cu adevărat însemnat. Apoi luă foile de hârtie și continuă: Voi începe deci cu ziarul și punându-și iar ochelarii, adăugă: N-am uitat campania pe care trebuie că o facem. Mi-am luat note și pentru ea.

— Bine.

Își făcu propunerile una câte una, sugerând schimbări de paginație și de stil, adăugarea unei coloane* de „pălăvrăgeli” în legătură cu locuitorii orașului și chiar o ediție specială, sâmbătă, pentru agricultori și fermieri.

— Interesele lor, continuă, sunt atât de deosebite de acelea ale orășenilor... articole despre vaci de rasă, despre noile îngrășăminte... Multe lucruri de felul acesta.

În timp ce asculta, doamna McLeod se înflăcăra tot mai mult. Ideile acestea erau minunate. De ce nu-i veniseră și ei? Și apoi își aduse aminte că avusese destule, una, odată, alta altă dată, dar că nu lefolosise niciodată. Se pierduseră pe drum.

— Vedeți, reluă Richardson. trebuie să facem ziarul mai interesant, să atragem atenția asupra lui. sporind astfel numărul abonaților. după aceea vor veni și reclamele. Înțelegeți: înainte de a putea fi o forță în stare

să începem o campanie, trebuie să avem cântitori. Atunci, când vom începe lupta, abonații și cei ce fac reclame vor veni cu duiumul.

Doamna McLeod simțea că emoția ei ajunge aproape de nesuferit pentru inima ei: Scutul și Drapelul din nou un /iar însemnat! Scutul și Drapelul o l'ortă, așa cum era pe timpul lui J.E! Scutul. și Drapelul un mare ziar de luptă! însă un glăscior începu să vorbească în sinea ei, silind-o să spună:

— Dar toate acestea vor cere mulți bani. Ți-am spus că Scutul și Drapelul nu prea stă pe trandafiri, dar nu ți-am spus cât de rău stăm.

— Nu vor trebui mulți bani. răspunse redactorul; ba chiar la început nu vor trebui deloc. Am socotit totul. Dar va fi mult de lucru. l? i scoase din nou ochelari își aprinse o țigară. Apoi continuă: Domnișoara Baldwin; mereu tânără și voinică. îi plăcea să lucreze.

— Jane... Da, Jane e ca un taur de voinică. Uneori e însă puțin cam mofturoasă.

— Mi-am dat seama, zâmbi tânărul. Dar cred că activitatea îi va face bine. O va face mai puțin aprigă.

Cuvintele acestea o durură o clipă pe doamna McLeod: i se păru că redactorul e încrezut și chiar puțin necuviincios. El observă expresia din ochii ei și-i spuse:

— Iertați-mă dacă vorbesc așa; dar dacă trebuie să facem ceva, trebuie să fim tuti sinceri, prietenoși și să avem încredere unii în alții.

— O. da. da. Înțeleg. Cred că o vom putea face pe Jane mai maleabilă.

— Nu cred că Ferguson ne va putea ajuta prea mult. Nu: dar nu-l pot da afară.

— Vom încerca să-l. facem și pe el mai maleabil.

După aceea luă al doilea teanc de notițe:

— Acum să vorbim despre campania ce trebuie începută. Am făcut cercetări în această privință. M-am

făcut puțin cunoscut prin oraș. Înțelegeți, în domeniul acesta nu poți lucra bine dacă nu cunoști terenul.

Îi spusese ceea ce aflase colindând restaurantele, cârciumile și alte localuri publice. Nu era, firește, atât de puțin prietenos cum părea, dacă se împrietenise cu tot felul de oameni și obținuse de la ei tot felul de informații și de știri care nu ajunseseră niciodată la urechile doamnei McLeod: scandaluri recente și informații asupra ticăloșilor săvârșite de Bătrânul Dougherty și de banda lui. Doamna McLeod asculta cu nespus de mult interes, simțind că-i dispărea oboseala, părându-i-se că întinerește și că se întorc zilele când trăia încă J.E. și combătea corupția oriunde scoica capul. Totul era minunat, mai mult decât în așteptările ei.

Când tânărul termină, ea îi spuse:

— Într-adevăr. văd că nu (i-ai pierdut vremea.

— Mai osie și problema politicii din statul nostru. Nu știu cum stă acest Dougherty cu organele politice ale statului.

— Dar ce ne privește?

— O campanie nu are sorti de izbândă dacă nu ești susținut și nu ai oarecare putere. Dacă trebuie să ne ocupăm de politică, dacă într-adevăr trebuia să ne ridicăm în cap banda lui Dougherty. trebuie să știm cum stau lucrurile.

Doamna McLeod tăcu, gândindu-se. Apoi începu să vorbească:

— Mi-aduc aminte că am auzit spunându-se că inlir Dougherty și Swain erau neînțelegeri. Bill Swain e șeful statului. Nu știu însă dacă e adevărat. Se pare că Bătrânul Dougherty vrea să ia locul lui Bill Swain.

O nouă licărire apăru în ochii cenușii:

— Dacă e adevărat, e un lucru strașnic. E tocmai ce ne trebuie. Și eu am auzit câte ceva în acest sens.

— Și când începe campania? Săptămâna viitoare?

Richardson râse:

— Nu atât de repede. Deocamdată sunt încă în libertate pe cuvânt de onoare.

— Și ce importanță are aceasta?

— Până nu trece primejdia, mă pot pune oricând la răcoare și la săpat canaluri.

— Dar cum, dacă nu laci nimic rău?

Richardson râse iar, de data aceasta de naivitatea ei. așa încât ea roși, rușinându-se.

— O, vor găsi ei un pretext, nu vă îndoiiți de aceasta. Vor face așa încât să fac eu ceva. Nu e greu. Deveni din Bou serios: Nu; deocamdată, adică primele două luni, ne vom da silința să facem din Scutul și Drapelul un ziar modern., de mina întâia. Și între timp ne vom pregăti.

— Prin urmare ai de gând să stai multă vreme la Platteviile?

— Firește; voi rămâne până când voi duce la îndeplinire această sarcină.

Doamna McLeod îi întinse mâna și el i-o luă:

— Atunci e un contract.

— Da.

— Ziarul e al dumitale, poți face cu el ce crezi.

— E tocmai ce așteptam să aud de la Dumneavoastră.

În clipa aceea doamna McLeod își aminti pe neașteptate de Maria Gashouse. Trebuia să se ducă numaidecât la ea, să-i spună ce se întâmplase. Nu-i putu spune nimic până atunci, căci nu era sigură de el; dar acum da. Acum știa. Îl întrebă:

— Ai fost la Maria Gashouse?

— Aceea care ține un local de dans lângă fluviu?

— Da.

— Nu, nu o cunosc.

— Te voi însoți eu. Când zici să mergem?

— Astă seară?

Astă seară.

După aceea tânărul plecă; iar ea rămase mult timp privind țință parcul prin geamurile murdare ale ferestrei, fără să vadă nimic, cu o frământare lăuntrici din pricina emoției. Ce minunat era să se simtă din nou tânără; parcă treizeci de ani s-ar fi risipit în vânt. Gândi înfrigurată: „Acum trebuie să-mi fac curaj și să fiu la înălțimea situației. Și simțind că trebuia să înceapă îndată, își spuse sieși că primul lucru de făcut era să pună ordine pe birou. Se apucă îndată de lucru, examinând hârtiile, alegându-le, făcând tot ce se putea pentru a pune ordine în haosul acela, încercând să facă din biroul ei ceva asemănător celui al lui Richardson, orânduit precis, îngrijit. În sinea ei, știa însă că a doua zi va fi iar același haos...

Când sfârși, ieși din cameră să o caute pe Jane; se gândise să meargă cu ea să ia masa la cofetăria Pasadena, ca să-i povestească ceea ce se întâmplase; dar Jane nu era acolo. Willie îi spuse că plecase cu o jumătate de ceas mai devreme decât de obicei, spunând că se va întoarce înainte de ora două. Doamna McLeod înțelese ce însemna aceasta. Jane era iar supărată.

Avea dreptate, Jane era supărată. Neputând îndura să mai vadă spatele nepăsător al lui Richardson, se duse să ia masa singură: și abia ajunsă în stradă, începu să meargă spre palatul Dougherty.

După o săptămână, nerăbdătoare, renunțase să mai trezească interesul noului redactor; acum nu mai dorea decât să-l uite. Și îl dorea mai mult ca oricând pe Mino cu zâmbetul lui. Tânjea după ceva omenesc, obraznic, ba chiar rău. Dorea să-i arate ceva acelui nordic încrezut pe care-l chema Richardson.

Se plimba de trei ore în sus și-n jos prin fața clădirii; nu văzu însă nici urmă de Mino și nici de micul automobil verzui. Și atunci, ca și cum acea înfrigurare îi dispăruse pe neașteptate, își veni în fire, spunându-și Trebuie să fiu nebună. Ce-ar spune de mine oricine dacă m-ar vedea aci,

plimbându-mă încolo și înapoi ca o zădărnă? Ce Dumnezeu pune stăpânire pe mine și mă face să mă port așa?". Mâniată pe ea însăși, se întoarce și merge spre fluviu, la bodega lui Kirschbaum, unde era sigură că nu va da peste mătușa ei. Înclina aceea liniștea și simplitatea mătușii Vinia i-ar fi fost nesuferite.

Mâncarea era bună; dar Jane nici nu se uita la ceea ce mânca. Rămase acolo un ceas, cu primul volum din Memoriile lui Grant deschis și rezemat de pahar, întrebându-se ce Dumnezeu găsea Richardson atât de interesant în cartea aceea. Și din când în când i se întâmplă să rămână cu privirea ținută pe pagină, fără să vadă altceva decât ochii albaștri și zâmbetul lui Mino.

Când se întoarce la redacție, doamna McLeod o chemă în cămăruța ei și, după ce închise ușa, îi spune totul. Ascultă fără entuziasm, iar când mătușa ei sfârși, rămase tăcută și îmbufnată.

— Mă rog, de ce nu vorbești?, întrebă doamna McLeod. Nu-i un lucru minunat?

— Da, dacă e adevărat... dacă va reuși.

Observația aceasta fu ca o găleată de apă pe înflăcărarea doamnei McLeod, care întrebă îngrijorată:

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că Richardson acesta al tău n-are destul dinamism ca să reușească. E rece ca un pește.

Doamna McLeod înțelese cum stau lucrurile, însă nu arată nimic. Răspunse liniștită:

— Vom vedea, în orice caz, va fi interesant. Nu trebuie însă să spui nimic nimănui. Dacă află cineva, cade totul baltă. Pot să-l înhațe din nou pe domnul Richardson și să-l închidă.

Jane se ridică în picioare, cu înfățișarea obosită:

— Și cui vrei să i-o spun în orașul acesta de văcari?

De data aceasta doamna McLeod lua taurul de coarne:

— Lui Mino Dougherty. și așteaptă izbucnirea.

Dar aceasta nu. veni. Jane se mulțumi să deschidă ușa și să-i spună pe când ieșea:

— Nu-l văd deloc pe Mino Dougherty. Ce, crezi că eu mă duc la plimbare cu irlandezi păcătoși ca ei?

Doamna McLeod rămase uluită; însă după o clipă se făcu lumină în mintea ei și înțelese că Jane n-arâi voi bit cu alila dispreț, dacă sentimentul ei n-ar fi fost foarte puternic. Știa că într-adevăr Jane nu-l mai vedea pe tânărul Dougherty de o săptămână; și acum știa că fata ar fi dorit, în clipa aceea, să nu-l fi cunoscut niciodată.

Gândi: „lată ceea ce va îngreua mult compania noastră: îndoielile ei asupra lui Richardson și sentimentele ei față de băiatul acela”.

Cu o lună mai înainte, lotul ar fi fost simplu și limpede ca un cristal; acum, în schimb, totul părea iar complicat. Se întoarse în biroul ei și își dădu seama că, fără să știe cum. toate erau din nou într-o dezordine asemănătoare cu aceea din mintea ei.

„E zadarnic”, gândi uluită... Nu pot ține nimic la locul lui.

Luă telefonul și ceru numărul Mariei Gashouse. Și când auzi glasul cunoscut răspunzându-i, spuse numai atât:

— L-am găsit.

— Pe cine?

— Pe tânărul pe care-l căutam... care mă va ajuta să fac cruciada. Și-i povesti în grabă Mariei cum i-l trimisese Dumnezeu.

Maria întrebă cu glas foarte prevăzător i

— Ești sigură de el?

— Cum nu se poate mai sigură.

— E bine să fi prevăzătoare, doamnă McLeod. Dumnezeu ești întotdeauna prea încrezătoare...

— Adevărat. Dar astă seară, după cină, ți-l voi aduce,

așa încât vei da seama singură.

— Foarte bine. Voi fi în sala de dans. N-aș vrea însă să mai vorbesc la telefon.

După această convorbire, doamna McLeod se simți mai bine și uită de haosul de pe birou.

Serile Mariei Gashouse începeau devreme, spre ora opt; ora de deschidere depindea de numărul bărcilor și al vaporașelor ce se aflau atunci pe malurile fluviului. Sala de dans de la El Dorado era aproape tot atât de strălucitoare cum fusese la început, pe vremea pionierilor. Îndemnată de o amintire sentimentală, Maria modelase noul El Dorado cât mai asemănător cu puțință eu cel vechi.

O sală lungă, aproape cât o baracă, cu o tejghea lungă pentru vânzarea berii la un capăt și o tejghea cu casa și prăjiturile la celălalt capăt. Aci se puteau găsi sandviciuri, câmăciori și plăcinte calde. De-a lungul unui perete era un fel de incintă mare unde ședeau „fetele” între un dans și celălalt. Grinzile aparente ale tavanului erau împodobite cu ghirlande de hârtie colorată și cu stegulețe de ale tuturor țărilor. Centrul țării era rezervat pentru dans, afară de un locșor pătrat unde cânta o orchestri mică de negri, de la ora opt până când nu mai erau clienți. În două privințe localul se deosebea cu totul de El Dorado: nu avea mese de ruletă* de poker și de alte jocuri, iar „fetele” erau - cum spunea Maria - mai „rafinat”, ceea ce însemna că atunci când erau în incinta lor, aveau înfățișarea de institutoare vesele, dar de treabă. Fete care lucrau ziua, unele ca funcționare, altele ca vintoare în vreo prăvălie de mode sau în vreun bazar. La El Dorado puteau să danseze și totodată să câștige ceva: cinci cenți pentru fiecare dans și doi cenți și jumătate pentru fiecare pahar de bere. Maria Gashouse nu primea în localul ei pe niciuna dintre acelea căroră le spunea „femeiuște vesele” și adăugă:

Firește, nu știu ce fac „fetele” când părăsesc localul

meu; dar câtă vreme stau aici, trebuie să se poarte cum se cuvine”.

Și în felul acesta, cu toată clientela de marinari și de tineri din oraș, El Dorado își păstra un fel de demnitate aspră. Observând publicul acela, studiind chipurile aspre de oameni neîmblânziți, un străin s-ar fi putut întreba ce-i putea sili pe oamenii aceia să-și stăpânească patimile. Motivele erau mai multe: nu se serveau băuturi tari, iar Maria Gashouse nu îngăduia să se aducă nici din afară: și chiar Maria, îmbrăcată elegant și așezată la o măsuță lângă tejgheaua cea lungă, avea un nu știu ce care impunea reținerea: în silueta prea strâns încorsetată, încununată cu pieptănătura complicată a părului vopsit, era ceva ce umplea de respect și de teamă inima oamenilor celor mai neîmblânziți; și dacă acesta n-ar fi ajuns, Maria avea pe cel mai bun „dă-l afară” din tot orașul. Îl chema Jack și era puternic ca o gorilă. De obicei era destul de pașnic; dar când se întărită, devenea un demon. Atunci îi făcea plăcere să pocnească cu sticla în cap.

În sfârșit, El Dorado era un local foarte căutat, adurând venituri frumoase; rezultatul a șaizeci de ani de experiență în orașele de frontieră și de pe malurile fluviilor, experiență începută cu atâția ani mai înainte, când Maria se juca în piață, în vremea venirii pionierilor.

Era aproape de nouă când sosiră doamna McLeod și domnul Richardson; sala era plină de lume; toate scaunele de lângă barurile cu bere și cu prăjituri erau ocupate și toate fetele din incintă vedeau de clienți. Maria Gashouse îi aștepta la măsuța ei, îmbrăcată într-o rochie de stofă purpurie de merinos, strânsă pe corp, de un model pe care ea îl numea „pentru începutul serii”, având toate bijuteriile pe ea. Își dăduse în chip vădit toată osteneala pentru această împrejurare. Ședea ca de obicei în fața ușii și a spațiului rezervat pentru dans, așa încât să poată supraveghea tot ce se petrece. Putea să vadă și barul la

care se vindea berea, supraveghind în același timp cum merg încasările. Doamna McLeod și domnul Richardson se așezară în fața ei.

După ce le comandă bere, Maria Gashouse spuse tânărului:

— Sunt foarte bucuroasă că te-am cunoscut. Doamna McLeod mi-a povestit cum te-a scos de la poliție.

În timp ce comandase berea și îi invitase să șadă, îl cercetase pe tânăr cu ochii ei pătrunzători. Nu avea idei preconcepute, nici teorii; ci obișnuia să-și lase instinctul în voie. La tânărul acela îi plăcu forma capului, bărbia voluntară și gura mai degrabă mică, nasul drept și fruntea largă. Și mai presus de toate îi plăcu expresia cinstită, aproape nevinovată, a-ochilor îndărătul ochelarilor cu rame de oțel. Spuse aproape numaidecât în sinea ei: „E băiat cinstit. Dacă-l calci pe bătătură, sigur că sare în sus. Nu e dintre aceia cărora le place să se certe; dar dacă își pune ceva în gând, luptă până în pânzele albe pentru aceasta. Nu e bărbatul pe care mi l-aș alege; poate să fie însă foarte bun pentru atâtea alte lucruri”.

Vorbiră câțva timp despre diferite lucruri: despre iete, despre timp și despre muzică.

— Frumoasă muzică, spuse Richardson, ridicând glasul ca să acopere cacofonia orchestrei negrilor.

— Nu frumoasă, ci zgomotoasă, răspunse Maria Gashouse. Asta place publicului. Dați-mi voie o clipă. Se ridică

IU

și străbătu sala, apropiindu-se de o pereche ce se certa lângă bariera incintei. Pe când mergea, ceilalți doi văzură că rochia roșie are o crăpătură. Spuse câteva cuvinte celor doi care se îndepărtară numaidecât; apoi se întoarse la masă:

— Nu dau voie să se certe aci. Apoi, pe neașteptate, ca și cum i se păruse că vorbise destul despre lucruri

indiferente, se întoarse spre Richardson: Acum spune-ne ceva.: despre dumneata.

Deși se lăsase în voia instinctului, observase totuși două-trei lucruri: mai întâi că hainele lui erau prea bune pentru un ziarist: prea scumpe, dovedind și gust și pricepere. Erau „distinse”, nu din acelea pe care defunctul McGovern, cu gustul lui pentru pătrățele și cravate roșii, le boteza „distinse”, ci de o eleganță adevărată. Maria recunoștea „distincția” ori unde o vedea, deși lucrul acesta i se întâmplase rareori în viața-i zbuciumată. Și felul lui de a vorbi, ca și îmbrăcămintea era tot „distins”. Spuse în sinea ei: „Nu e un ziarist obișnuit, dacă într-adevăr e ziarist. Și nu e nepăsător cum pare. Poate că Vinia McLeod a găsit într-adevăr ceea ce ne trebuie”. O clipă în pieptul ei bogat se trezi speranța, odată cu înflăcărea pricinuită de gândul că poate acum vor putea să-l doboare pe dușmanul ei, pe Bătrânul Dougherty.

Richardson fu însă foarte rezervat și nu destăinui nimic mai mult decât ceea ce spusese doamnei McLeod. Apoi zâmbi deodată, un zâmbet neașteptat și luminos, un zâmbet care transformă chipul acela nepăsător, dezvăluind adâncimi nebănuite de simțire, de umor și de experiență. Văzând zâmbetul acela, Maria gândi instinctiv: Trebuie să cunoască lumea. Nu e tip de predicator*”.

În clipa aceea Richardson spunea:

— Fac prinsoare că tocmai acum vă gândiți că-mi bat joc de dumneavoastră. Vă asigur că am făcut tot ceea ce trebuie făcut la un ziar. Cunosc foarte bine meseria; trebuie să vă mulțumiți însă cu cuvântul meu.

Mai înainte ca Maria să răspundă, ușa se deschise; și ochiul ei deprins îi spunea îndată că intra cineva neobișnuit. Nu spuse nimic; însă doamna McLeod, urmărind - du-i privirea, se întoarse și-l văzu pe Mino Dougherty intrând pe ușă. Era puțin amețit, așa încât mergea cu pași nesiguri; împreună cu el era o fată,

îmbrăcată în verde, cu o blăniță de vulpe roșcată și cu o pălăriuță minusculă pusă pe fruntea încadrată de bucle platinat. Era tânără, dar avea chipul aspru și gura senzuală. Doamna McLeod își aminti că o mai văzuse și altă dată. Firește, se deosebea mult de fetele din local, cu rochițele lor ieftine și cu ondulațiile făcute acasă...

Maria Gashouse se aplecă puțin înainte și se așează din nou.

— Nu-mi place să vină aci tânărul acesta; și nu-mi place ea.

— Cine e?, întrebă doamna McLeod.

— Fata sărmanului Hedges, bătrânul meșter de vase de ositor. A alunecat spre viața veselă. Pentru moralul fetelor, nu e bine să-i vadă blana de vulpe. Nu-mi place să vină aci femeiuște vesele. I-am mai spus-o. Și desigur n-ar fi îndrăznit să vină dacă n-ar fi fost împreună cu Mino Dougherty. Și el e destul de nerușinat... după câte i-am spus lui și Bătrânului, ultima dată când i-am văzut. L-aș de pe ușă afară: da chiar acum mi-am cumpărat din nou toate lucrurile și m-ar costa o grămadă de bani...

Mino Dougherty se întoarce și îi văzu; lăsând-o pe fata platinată lângă barul eu bere, înaintă clătinându-se puțin. Ajunse lângă masă, se opri:

— Bună seara, Maria. Bună seara doamna McLeod. Apoi îl privi obraznic pă domnul Richardson, fără săvorbească. După aceea continuă, întors spre doamna McLeod: Vreau să vă rog să-i transmiteți Janei salutările mele călduroase.

— Îi voi spune, răspunse doamna McLeod.

— Mulțumesc.

Și pe neașteptate, tot cu pași nesigari, se întoarce spre bar. În afară de Willie Ferguson, toți bețivarii îi călcau pe nervi doamnei McLeod, care se simți puțin mâhnită văzân. cu-l pe Mino în starea aceea, deoarece, oricum, nu se putea opri să nu-l găsească simpatic.

Maria Gashouse spunea:

— Mino nu e băiat rău. Ar putea ajunge departe, dacă - ar putea părăsi pe hoțomanul de lată-său. Doamna McLeod nici d-o auzi însă: se gândea ia Jane și se întreba dacă trebuia sau du să-i transmită salutările lui Mino. Dacă i-ar fi spus totul Janei, povestindu-i unde îl văzuse, în ce stare și cu cine, ar fi scăpat-o, ar fi lăsat-o cu mâinile libere pentru campania ce trebuia începută. În fond înst, nu dorea să-i vorbească Janei despre Mino și nici să-i spună ce văzuse.

Maria Gashouse spuse:

— Cred că pot lipsi câteva minute. Să trecem în salon. Ridică tonul și strigă: Jack, ia „Dă-l afară”, care stătea lângă ușă, se apropie cu mâinile atârându-i până la genunchi.

— Ascultă Jack; dacă se întâmplă ceva, trimite să mă cheme înainte de a face vreo mișcare.

— Da, doamnă.

Maria se sculă și intră cu demnitate înaintea oaspeților săi, pe ușa ce dădea în salon, Aci, sub tabloul mărit al răposatului McGovern, cei trei stătură de vorbă cam un ceas. Maria Gashouse făcu planul campaniei. Se pricepea în politică. Avea o adevărată intuiție politică și era foarte dornică să-i încurajeze pe ceilalți doi - fără să le destăinuiească nimic - în intenția de a-l doborî pe Bătrânul Dougherty din poziția lui puternică. Doamna McLeod trebuia să se asigure de Sam Henderson și de Jim Newman și să-i pună la lucru, organizându-i în tăcere pe provinciali. Richardson. Își lăsase destul timp instinctul în voie, și el îi va veni vremea să se treacă la atac. Aveau destul timp * - aproape opt săptămâni - până să treacă perioada de libertate condiționată acordată tânărului. În ochii Mariei se cătea înflăcărarea luptei. Acum avea încredere în domnul Richardson. Își lăsase destul timp instinctul în voie, și el îi spunea că Richardson e omul potrivit.

Poate că în loc să o gonească din oraș pe Maria Gashouse, va fi gonit Bătrânul Dougherty. Se bătu cu palma pe șoldul plin. Foarte bine. Va fi un lucru strașnic. Închise puțin ochii, spunându-i lui Richardson:

Și dumneata ai face bine să nu încerci să ne înșeli, tinere. Spusese aceasta pentru cazul că instinctul ei ar fi înșelat-o cumva.

— Vă puteți bizui pe mine, răspunse Richardson.

S - Singurul lucru pe care nu-l înțeleg, este de ce vrei să-ți iei pe cap grija de a curăți un oraș de văcari plin de străini ca noi.

— Poate fiindcă îmi place ăă fac curățenie. O boală a mea... îmi place lupta, și-mi place să lupt de partea celui mai slab.

Și Maria, amintindu-și de îndelungata ei experiență cu reformatorii, gândi: Da, trebuie să fie o boală. Se găsea pentru prima oară de parcea acelora ce făceau o cruciadă. De obicei nu-i plăceau. Nu se simțea în largul ei; și nici chiar acum nu era tocmai sigură că se poartă înțelept.

Când se întoarseră în sala de dans, Mino Dougherty și cu însoțitoarea lui nu mai erau acolo. Comandară câte o bere; între timp, văzându-i, „Dă-l afară” se apropie scărpinându-se în cap:

— Îmi pare rău, doamnă McGovern, dar a trebuit să-l dau afară pe tânărul Dougherty.

— Dumnezeule! De ce?

— Fiindcă a pocnit pe unul care spusese o obrăznicie individei cu care venise. Nu mai era timp să vin să vă spun. I-am dat pe toți afară, cu individă cu tot.

Când Jack se îndepărtă, Maria spuse:

— Cred că aceasta îmi va pricinui neplăceri. Nu era însă necăjită în privirea ei strălucitoare era o lumină nouă. Îi plăcea politica, îi plăcea lupta; și nu i se întâmplase să mai ia parte la ceva de felul acesta, după moartea lui.

McGovern.

Afară, bălăcindu-se în noroiul rămas de la inundație, Mino își veni în fire. Bărbatul pocnit de el tocmai dispărea în ceața ce se ridica de pe fluviu în lumina lunii. Se simțea amețit și îl durea capul în fața lui era Fern Hedges, fata cu părul de platină, fata cositorarului.

— De ce nu l-ai pocnit?

— Dar i-am dat un pumn care l-a trântit jos!

— Nu vorbesc de acela. Întreb de ce nu l-ai pocnit pe Jack.

Mino se uită la ea:

— Ești nebună? E ca și cum ai vrea să pocnesc un rinocer.

— Mă rog. cum îndrăznește coțofana asta bătrână de Maria Gashouse să ne dea afară?

— Ea nu știe nimic.

— Zău? De câteva luni îmi poarlă simbetele. O plictisește concurența mea.

— Se poate.

În lumina slabă ce venea de la singurul felinar fixat pe ușă, Mino încerca să-și curețe noroiul de pe haine. Continuă cu nădejde, cu multă grijă, fără cine știe ce rezultat.

Fern îl privi câțva timp în tăcere; apoi strigă:

— Mă rog, trebuie să stăm toată noaptea aci?

— Nu vreau să mă întorc în centru în halul acesta. Glasul ei se îndulci puțin când îi spuse:

— Nu trebuie să ne întoarcem în centru. Poți veni la mine acasă și-ți voi curăța hainele.

— Nu merg la tine acasă.

— De ce?

— Fiindcă nu vreau. Își potrivi pălăria și adăugă: Haide să mergem împreună.

Porniră prin ceață, de-a lungul caselor prin ale căror ferestre zăbrelite trecea o muzică înăbușită și suiră dealul

spre centru. Câtva timp nu vorbi niciunul. Apoi Fem întrerupse tăcerea:

— Ce ai? Eram sigură că doreai să vii la mine.

— N-am nimic.

— Ești beul... Asta ai.

— Nu-i adevărat.

— Atunci trebuie să fie din pricina redacției aceleia de la Scutul și Drapelul. Știu, umblai cu ea. Credeați că sunteți șireți, dar tot am aflat. Știe toată lumea.

— Nu vorbi despre fata aceea.

— Ba vreau să vorbesc. De ce n-aș vorbi? Nu-i mai brează ca min știu eu bine!

— Dacă nu închizi gura, te fac și pe tine să-mi simți greutatea pumnilor.

Fata se opri și începu să țipe:

— Ai fi în stare. Te cunosc! Ești un Dougherty... băiatul spurcăciunii aceleia de Dougherty. Ho-ul bătrân! Nu-ți dau voie să-mi vorbești așa!

Mino o apucă de braț:

— Încetează cu țipetele! Și o zgâlțâi: încetează, înțelegeți?

— Nu! Nu! Dă-mi drumul! Și începu să urle: Ajutor! Ajutor!

Mino olăasă, își urmă drumul la deal, dar fata nu plecă după el. Rămase unde era, țipând. Fără să se întoarcă, el își văzu de drum și după câteva clipe auzi zgomotul pașilor ei apropiindu-se în goană. Când îl ajunse, reîncepu, dar fără să strige:

— Nimeni nu s-a purtat așa cu mine... Să pui mâna pe o femeie! Nu ești gentleman... Dacă ai fi un „domn” din Sud te-ai purta altfel. Nu ești decât un irlandez blestemat. Mă duc singură acasă, și dacă îndrăznești să mă urmărești, voi striga după ajutor. Voi urla așa încât să mă audă tot orașul!

Îi întoarse spatele și începu să suie dealul în goană,

în timp ce Mino stătea nemișcat, urmărind-o cu privirea. La colț, sub felinar, femeia se opri și aruncă o privire înapoi, să vadă dacă Mino o urmărește; apoi începu să meargă ceva mai încet. Când o văzu trecând de felinar, Mino coti într-o stradă laterală.

Fiind beat, se rătăci pe strada întunecată. O străduță mărginită de căsuțe scunde rezemate unele de altele; parcă ar fi fost pereții unui canal îngust. Nu-i păsa că se rătăcește. Se simțea îngreșat și dezgustat de el însuși și de purtarea fetei. O cunoștea de multă vreme; de pe când el și tatăl lui veniseră în Platteville și prea puțină lume le dădea „bună ziua” și le vorbea. Înotase împreună cu Fern. În frumoasele zile de vară, când aveau amândoi zece ani.

O întâlnise din nou la școala secundară și apoi la școala superioară, unde trecuse clasele fără rușine, ca „fată itșoară”. Se obișnuise să se gândească la ea ca la o veche prietenă: și iată acum se purta ca o femeie de stradă.

„Ceea ce probabil este” își spuse. Nu înțelegea cum nu se gândise niciodată până atunci la ea în felul acesta; poate fiindcă o cunoscuse de totdeauna. Deodată simți remușcări pentru că se îmbătase, și în loc să se îndrepte spre bodega lui Hennesey, cum avusese de gând. se întoarse și se îndreptă spre casă. Pe vremuri, când familia Dougherty venise în Platteville, ar fi fost o plimbare foarte scurtă; acum era însă lungă, fiindcă de nouă ani Bătrânul Dougherty locuia în partea cea mai elegantă a orașului, într-un mare palat care reprezenta ideile sale despre măreție. Construia în „stil antic”, având prea puțină legătură cu stilul obișnuit în Sud-Vest, se înălța pe Fleming Avenue, puțin retras de la aliniere, înconjurat de tufișdri de arbuști rari, transplantați de un grădinar din St. Luis. În felul lui, palatul acesta era „Trăsnaia lui McLeod” a altei generații.

După o jumătate de ceas, încă nesigur pe picioare,

Mino suia treptele ce duceau la veranda cea mare. Văzând lumină în încăperea pe care arhitectul o numise „bibliotecă”, înțelese că tatăl lui nu dormea încă. Perspectiva de a-l vedea pe tatăl lui era neplăcută, nu fiindcă s-ar fi temut de observațiile lui pentru starea în care se afla, ci fiindcă de câțva timp i se părea tot mai limpede că împlinind douăzeci și șase de ani, venise vremea și pentru el să-și facă un rost.

Descuie cu cheia și se duse drept la bibliotecă, ținându-se țeapăn printr-o mare încordare de voință, în speranța că tatăl său nu-și va da seama de starea lui. I se păru că reușește de minune, până în clipa când intră în cameră și ochisorii pătrunzători ai bătrânului, ridicându-se după teancul cu hârtii ținute în brațe, îl ținutură în timp ce glasului întrebă:

— Zău, o făcurăm iar, nu-i așa?

Bătrânul Dougherty ședea tolănit pe divan, fără ghete, cu picioarele puse pe marginea divanului. Fuma o țigară de foi și se vedea că făcuse socoteli pe foile de hârtie ținute. În brațe. Îndărătul lui, în umbră se aflau polițele lungi, aproape virgine de cărți. Pentru prima oară Mino își dădu seama, fără să știi de ce, de această goliciune.

Zâmbi în silă; încercarea aceasta îi schimbă înfățișarea, care nu mai semăna cu a lui însuși. Răspunse:

— Sigur. De ce nu? Am ieșit cu Fem. Trebuie să te distrezi din când în când, nu?

— Nu prea pari să te fi distrat mult. Cine te-a trântit în noroi? Uitase. Își privi haina bleumarin; arăta ca și cum cineva ar fi rostogolit-o într-o mociiia. Dacă și-ar fi amintit, s-ar fi strecurat tiptil-tiptil la etajul celălalt. Zâmbi însă iar:

— M-au dat afară.

— De unde?

— De la El Dorado.

— Nu te-ai împotrivit?

— Nu se putea. Îl cunoști pe Jack? Nu făcea să mă aleg cu nasul turtit și cu vreo ureche ruiptă.

— Tot e bine să ai puțin bun. simț. Se ridică și se așează Pe marginea divanului, punând picioarele jos. Totuși Maria Gashouse are curaj, nu glumă, dacă îndrăznește să-l dea pe ușă afară pe un Dougherty!

— Maria n-a știut nimic. Se dusesese în salon să stea de vorbă cu doamna McLeod și cu tânărul acela care este acum la ziar.

— Care tânăr?

— Acela care l-a scăpat de învinuirea de „vagabondaj”. E ziarist.

— Aha! acela! Bătrânul luă sticla de whisky și turnă Puțin într-un pahar pentru băiat. Vino aci, șezi jos și bea o dușcă. Vreau să te întreb câteva lucrșoare.

Mino se trânti într-un fotoliu și ridică paharul.

— Ce-i cu tine de vreo zece zile?

— Nimic. Nu mi se pare că...

— Mi se pare că nu te simți bine deloc.

— Se poate.

— Prea mult de lucru?

— Se poate.

— Ce-ai spune să te duci pentru două săptămâni la alveston, la pescuit?

— Să mă gândesc.

— Și încă un lucru.

— Care anume?

— Tu umbli mult mai mult ca mine. Ce pune la cale bătrâna McLeod?

— Nu știu. N-am observat nimic.

— Nici astă seară?

— Nici nu m-am gândit.

— În schimb eu m-am gândit de când mi-ai spus. Ce dracu' s-a duș să facă la Maria Gashouse?

— Poate vrea să scrie istoria localului.

— Nu-i ea destul de modernă pentru aceasta. Și de ce l-ai adus și pe tipul acela cu ea? Despre ce au vorbit. În salonul Mariei?

— Nu știu. Nu eram acolo.

Ochișorii albaștri ai Bătrânului Dougherty se închiseseră. Strivi mukul țigării, spunând:

— Hm. nu-mi place povestea aceasta. Maria Gashouse ar fi încântată să ne facă neplăceri... vrăjitoarea! Și bătrână McLeod e Obsedată de multă vreme de ideea reformelor... de când a murit J.E. Aprinse altă țigară și continuă: Ce fel de tip e ziaristul?

— Nu știu. Mi se pare om de treabă... foarte elegant. Se vede că vine din Est.

— Și ce dracu' vine să facă aci?

— Nu știu.

— Mă bate gândul că trebuie să fie un radical afurisit. Studie câțva timp capătul țigării. Apoi fălcile i se încleștară, gura i se subție și spuse: Tu umbli mult mai mult decât mine. Trebuie să descoperi ce-au pus la cale. Dacă baba are gânduri de reformă, va trebui să-i sugrumăm ziarul. E destul de ușor. îl privi ținând pe Mino și continuă: Ai ieșit des cu nepoata ei, nu-i așa?

— Da.

— Foarte bine. ai putea căpăta vreo informație de la ea.

— Nu se poate. Totul s-a sfârșit.

— De ce? N-a viul să cedeze?

— Nu-i vorba de asta... Nu e fală de enul acela.

— Trebuie să fi făcut tu vreo greșală de „tactică.

— Să nu mai vorbim despre aceasta.

— Cum vrei.

Mino sfârși de băut în tăcere și puse jos paharul. După Un minut tatăl său reîncepu să vorbească:

— Îmi pari puțin cam abătut. Mai bine du-te și le culcă, iar mâine vom vorbi despre concediu. Mino se ridică

și se îndreptă spre ușă. Adu-ți însă aminte ce ți-am spus. Dacă au de gând să facă ceva, trebuie să-i împiedicăm chiar înainte de a începe. Acum doi uni acest lucru n-ar fi avut Hlita însemnătate. Dar de când cu Bill Swain -, lucrurile s-au schimbat.

— Înțeleg, răspunse Mino, și ieșind din bibliotecă sui scara și se duse în camera lui. Odată în pat, nu putu însă să adoarmă. Stătu treaz două ore. În întuneric, încercând să-și adune și să-și amintească gândurile și emoțiile. Ei: i nemulțumit de sine, fără să înțeleagă de ce. În cei douăzeci și șase de ani de când trăia nu se simțise niciodată așa.

Jos în bibliotecă. Bătrânul Dougherty își încheie socotelile și puse foile în casa de bani construită în perete, hiar sub portretul soției sale. Apoi se tolăni din nou pe divan și rămase mult timp privind tabloul. Nu era un tablou faimos: avea însă calități fotografice care-i plăcuseră întotdeauna și care acum i-o readuceau pe răposata foarte lămurit în fața ochilor. Avea o față dulce și senină, cu Părul cărunt și cu aceiași ochi albaștri ce sclipeau pe chipul frumos al lui Mino. Tabloul fusese pictat înadins Pentru camera aceea din „casa nouă, care însemnase un Pas frumos înainte în averea familiei Dougherty; „casa Nouă” construită pentru ea și în care nu pusese niciodată piciorul, fiindcă murise înainte de a fi terminată.

În seara aceea, bătrânul simțea lipsa soției sale. Nu încetase niciodată să o regrete. Aparținuse unei familii mult filai bună decât a lui și primise să-l ia de bărbat împotriva tuturor obiecțiilor: și îndurase de la el - știa aceasta - țiuite lucruri ce nu-i plăceau, căci așa era ea făcută: tind filama muri. băiatul avea numai șaptesprezece ani, și murind, ea i-l lăsase în grijă rugându-l duios să-l facă să-și aleagă altă carieră decât politica. Dacă Bătrânul Dougherty: ar fi fost în stare de remușcări, acestea l-ar fi chinuit, căci fiu-i ascultase rugămintea. De fapt nu-și prea

bătuse capul CU Mino. Avusese atâtea de făcut, lucrând și luptând. Încât Mino crescuse maț; e fără să-i fi dat nimeni vreo îndrumare. Era însă un bărbat bun – gândi Bătrânul Dougherty; violent, ce-i drept, dar nu i-ar fi plăcut ca băiatul lui să fie L-n molău. Pe de altă parte era inevitabil ca Mino să se dedice politicii. Chipul lui frumos și felul lui de a fi, care-l Miceau atât de simpatic, ar fi fost altfel irosite.

În seara aceea se simțea obosit, o oboseală care, de câțva timp, îl cuprindea tot mai des. În clipa aceea, stând întins pe divan, simțea că s-a săturat de politică și de toate plictiselile pe care i le aducea aceasta. I-ar fi plăcut mult să se ducă și el la Galveston; nu puteau lipsi însă amândoi odată; iar Mino părea că are într-adevăr nevoie de puțină schimbare.

Era atât de distrat, încât lăsa țigarea să se stingă, Dezgustat, o azvârli cât colo și începu să se gândească ce frumos ar fi fost să se ducă la Dayton, chiar pe tot timpul iernii, fără să aibă nimic de făcut decât să bea, să joace popice, să pescuiască și să trândăvească pe plaje. Ar fi părăsit casa fără părere de rău, căci nu-i plăcuse niciodată; – era prea mare și atât de pretențioasă, încât atunci când își scotea ghetetele ca să se simtă mai bine, se rușina. Și apoi, fără o femeie să o conducă, nu era o casă adevărată; era numai o hardughie mare, foarte bogată, care fusese încă de la început o greșală. Soției sale i-ar fi plăcut: avea destulă noblete pentru a se simți superioară și a face umană clădirea uriașă. Nu-i putea lua lui Mino în nume de rău dacă ieșea în fiecare seară și socotea casa numai un loc de dormit. Pentru un tânăr, era prea melancolică; o pensiune ar fi fost fără îndoială mai veselă.

Ceasornicul uriaș din vestibul bătuse ora două. Era timpul să se ducă la culcare. Își puse picioarele în papucii

de stofă, stinse lumina și sui scările, lăsând în întuneric biblioteca cu rafturile goale. Da, mâine dimineață îl va trimite pe Mino la Galveston pentru două săptămâni. îi îngrijora mereu înclinarea lui pentru băutură; răul trebuia curmat de la început. Și apoi dorea ca Mino să arate cât mai bine și să se poarte fără greșală când va sosi epoca banchetului democratic anual. Avea un fel de presimțire. Ceva îi spunea că în anul acela banchetul și adunarea vor avea o însemnătate mai mare decât în trecut.

Când doamna McLeod și cu domnul Richardson se întoarseră la „Trăsnaia lui McLeod”, casa era cufundată în întuneric; Jane se și culcase. În vestibul, pe râne doamna McLeod își scotea pălăria și pardesiul, Richard-Bon o întreabă:

— Vă supără dacă rămân să lucrez în bibliotecă? Scriu câteva articole, și trebuie să le scriu seara, în afara orelor de birou.

— Fă cum crezi. Era sigură de el, și simțiodu-se plină de avânt și de prietenie, i-ar fi putut striga: „Și eu scriu o carte”. Însă chiar în aceeași clipă vechea ei sfială o copleși; se simți roșind de propria-i încredere în sine și se grăbi să adauge: Fă în toate și întotdeauna cum îți place. Doresc să te simți ca și cum ai fi la dumneata acasă.

Se simți pe neașteptate dornică de vorbărie. Înfierbântarea și sentimentul acela de încredere îi alungaseră orice oboseală, și acum simțea o dorință puternică să dărâme zidul de rezervă ce-l înconjura pe tânăr, și să vadă ce era dincolo de zid.

Însă înainte de a avea timp să-i propună o ceașcă de cacao, el îi spuse politicoș:

— Nu vreau să vă mai rețin. Am mult de lucru. Așa încât nu-i rămase altceva de făcut decât să se & ale sus la etaj și să se culce. O clipă se gândi să se ducă în biroul lui J.E. și să mai corecteze ceva la carte; dar renunță îndată la

această idee. Era prea înfierbântată pentru a lucra liniștită. A doua zi era sâmbătă și trebuia să se ducă la Jim Newman să vorbească despre campanie cu vechii prieteni ce se adunau acolo. Trebuia să înceapă să se gândească la organizarea provinciei.

Trecu prin fața ușii Janei; răsuflarea liniștită îi arătă că fata doarme. Cu atât mai bine; nu mai trebuia să-i transmită salutările lui Mino și să-i spună unde și cu cine îl văzuse, și că era puțin cam amețit. Mâine se va putea preface că uitase.

Revoluția începu luni dimineată. Începu în clipa când domnul Richardson intră în redacție și se așeză la biroul cel vechi de unde se vedea piața. Toți cei din redacție – chiar și Willie Ferguson cu toate fumurile băuturii

— Își dădură numaidecât seama că era ceva în atmosferă. Schimbarea fu cu desăvârșire vădită la ora zece, când doamna McLeod, cu atitudine puțin teatrală de autoritate și de mulțumire, ieși din cămăruța ei și spuse că vor ține o consfătuire, cea dintâi în istoria ziarului Scutul și Dra

1

oelul. Pentru o consfătuire trebuia însă o masă; așa încât i în timp ce doamna McLeod se duse să-l clicme pe bătrânul Zimmerman, domnul Richardson goli de ziare masa cea lungă din mijlocul redacției.

Zile, săptămâni, poate luni și ani, trecuseră fără ca nimeni să strângă grămezile de ziare și să facă orânduială pe masă; iar activitatea domnului Richardson stârnea nori de praf străvechi» care umplură încăperea, făcându-i pe Jane și pe Willie să tușească. Jane tuși tare, în semn de revoltă pentru ocara adusă mândriei-sale, și Willie tuși totuși ostentativ, ca să dovedească primejdiile și lipsa de rost a inovațiilor. 4 n cele din urmă Jane deschise fereastra, lăsând intrarea liberă aerului curat și îmbălsămat de început de vară. cu un gest inconștient

simbolic.

În sfârșit, se aduseră scaune în jurul mesei și toți se așezară: doamna McLeod la un capăt, domnul Richardson la celălalt, și Jane, Willie și bătrânul Zimmerman pe laturi. Richardson se pregătea să deschidă ședința când Willie Ferguson spuse:

— Dacă e vorba de o adevărată consfătuire, cred că trebuie să ia parte și Myl de de vreme ce se ocupă de administrație.

— Foarte adevărat, aprobă doamna McLeod. Du-te și o cheamă. Și spune-i lui Alf să lase linotipul și să stea în locul Myrtlei până ce vom termina.

Întunecat, ca și cum fiecare mișcare a lui ar fi însemnat o prevestire tristă, Willie se duse să-și cheme soția, în timp ce ceilalți așteptau într-o tăcere încordată. Sotia se întoarse, și Myrtle, cu gulerașul oi imaculat și cu înfățișarea mai ostilă decât de obicei, se așeză lângă Willie. Totul era gala; dar numai doamna McLeod părea entuziasmată și voioasă. Ceilalți, în afară de Zimmerman, erau ostili. Bătrânul nu trăda nicio emoție, continuând liniștit să mestece tabac.

Domnul Richardson își adună notițele și, după ce își dresese glasul. Începu:

— Doamna McLeod* a binevoit să mă roage să vă expun propunerile mele pentru reorganizarea ziarului. M-am gândit la ei te va schimbări și îmbunătățiri, dintre care niciuna nu poate întâmpina multe greutăți și nu cere mulți bani... La aceste cuvinte, Myl de «ispita zgomotos aerul, într-un fel plin de înțeles; auzind zgomotul acela. Richardson îi zâmbi respectuos și continuă privind spre eu

— Doamna McLeod mi-a explicat greutățile bănești ale ziarului și eu n-am uitat să țin seama de ele. Nădăjduiesc că în puține săptămâni sau în puține luni schimbările și îmbunătățirile voi; da asemenea rezultate încât să putem înfrunta altele mai mari și mai costisitoare.

Făcu o pauză, și aruncând o privire pe notițele sale. spuse mai departe: La început greutatea cea mai mare va cădea probabil pe umerii mei; sunt însă deplin hotărî să primesc această situație.

Cei din jurul mesei începură, unul câte unul. să fie impresionați: în primul rînd de seriozitatea și de demnitatea pe care domnul Richardson izbutea să le impună în împrejurarea aceea pe care numai doamna McLeod o luase în serios, fără urmă de bătaie de joc; și în al doilea rînd fiindcă tuturor le plăcea sunetul cuvintelor cam ceremonioase de care se folosea. Tînărul avea autoritate și se vedea bine că e obișnuit să vorbească în public. Doamna. McLeod era strălucitoare, ca o mamă al cărui fiu primea premiile, la sfârșitul anului școlar. Myrtle se juca cu cravata și respira ca și cum ar fi luptat să reziste. Jane era într-adevăr uimită, fiindcă ceea ce făcea Richardson era tocmai ceea ce dorise: ea să facă anul trecut, când venise să lucreze cu mătușa Vinia. Mai era impresionată și dedirzenia. claritatea și precizia tînărului.

Înțelese dintr-odată că era unul dintre oamenii aceea care înfrunta viață cu liniște și cu dârzenie și o supun scopurilor lor. Inima lui Willie se zbătea între administrație și dușmănie. Bătrînul Zimmerman nu dădea niciun semn de viață pe chipul care luase o înfățișare solemnă, afară de mișcarea ritmică a fălcilor ce mestecau tabacul

Richardson continuă liniștit., lămurind toate schimbările pe care dorea să le facă, arătându-le rînd pe rînd celor pe care îi priveau aceste schimbări, așa încât fiecare dintre el fu la rîndul lui măgulit de atenția și de felul politicos cum îi vorbea. Jane, cu ochii sclipitori, făcu oarecare obiec ții și exprimă câteva păreri asupra paginii pentru femeii și a paginii agricole. Primea să se ocupe de redactarea amîndurora. La început din pricina cheltuielilor, Myrtle se împotrivi fiecărei propuneri; dar puțin câte puțin, cu o cunoaștere a lucrurilor care o ului

puțin, Richardson o făcu să treacă de partea lui. Cu tact și puțină lingușire, îi sugeră lui Willie să scrie o coloană de „pălăvrăgeli plină de informați personale, scurte și măgulitoare, despre cetățenii din Platteville. Și Willie, fiind prin temperament un palavragiu, înzestrat cu o bună doză de umor, având și obiectul să dea cu nasul aproape prin toate localurile publice ale orașului, primi propunerea și se înflăcăra pentru ea. deși coloana trebuia scrisă luni dimineața. Când veni rândul bătrânului Zimmerman, el primi toate propunerile, fără cuvinte, înghițind mereu. Chipul său îmbătrânit și zbârcât părea că devine tot mai palid la cuvintele tânărului.

Consfătuirea ținu mai bine de un ceas; în sfârșit, domnul Richardson încheie:

— Vom începe schimbările cu numărul de luni. Între timp nu vom spune nimănui nimic; numai sâmbătă voi scrie un articol de fond, care va atrage atenția asupra noului Scut. Făcu o pauză, își scoase ochelarii și adăugă! Putem îndeplini această operă numai dacă vom colaborați împreună, ca buni tovarăși, spre binele acțiunii noastre și pentru tradiția aceuia care a fost odinioară și va fi din nou unul dintre cele mai mari ziare din Sud-Vest.

Cuvintele acestea fură primite cu aplauzele Janei și ale doamnei McLeod, la care se uniră și acelea puțin cam acre ale doamnei Myrtle. Willie, căpătând curaj dintr-o grăbită cercetare prin ultimul sertar al biroului, începu să strige: Bine! Bravo!

— Dacă sunteți de acord, spuse Richardson punându-și iar ochelarii, vom ține săptămânal aceste consfătuiri... ce pildă în fiecare luni.

— Da, da, aprobă Jane cu înflăcărare.

— Poate marțea e mai bine, observă Willie, gândindu-se la sâmbătă seara și la duminică.

— Foarte bine, încheie Richardson rămâne deci

marțea. Bătrânul Zimmerman, alb ca varul, își înghiți aprobarea.

Doamna McLeod, strălucind de bucurie, se ridici în picioare și spuse:

— Mi se pare că trebuie să arătăm că suntem de acord cu domnul Richardson și că-i aprobăm părerile. Amintindu-și de „Cercul Feminin”, adăugă: Ași crede că un vot de aprobare ar fi cel mai bun lucru. Cine e de acord să spună da.

De jur-împrejur se auzi un cor de da din partea tuturor, cu excepția bătrânului Zimmerman. Dintr-odată, pe neașteptate cu chipul verde, el sări în picioare și alergă repede afară. Fu o clipă de nedumerire și de tăcere; apoi doamna McLeod întrebă:

— Ce dracu' are bătrânul Zimmerman?

— Nimic, răspunse Willie, râzând răutăcios; dar n-a mai luat parte la nicio consfătuire și tot timpul a înghițit suc de tabac.

Restul săptămânii. domnul Richardson folosi din când în când câteva minute pentru încurajarea individuală a tuturor redactorilor. Doamna McLeod nu avea nevoie de așa ceva; dimpotrivă, trebuia domolită, spre a evita exagerările: buna femeie fierbea de entuziasm și începuse să aibă idei pe care Richardson era nevoit să le respingă, deoarece nu li s-ar fi putut face față cu mijloacele restrânse ale ziarului. Ceilalți treceau însă de la entuziasm la descurajare, după dispoziție. Jane eră firește nud mulțumită decât înainte și se ducea ba la bibliotecă, ba la librărie, să-și procure vreo revistă feminină și ziare agricole, din care fură fără remușcare idei, propuneri și articole întregi, pe care le scria din nou, în stilul ei curgător, pentru noua pagină feminină și pentru pagina dedicată grădinăritului, albinăritului și fermelor.

— Ceea ce ne trebuie, repeta mereu Richardson, este materialul original cu un colorit personal și local. Toate

lucrurile acestea plate și neinteresate nu ne vor duce la niciun rezultat bun.

Îndoielile Janei asupra faptului dacă tânărul era sau nu Hm ziarist dispăruseră cu desăvârșire. Nu încăpea nicio îndoială că era un om care cunoștea meseria; cunoștea toți termenii tehnici, știa tot ce privește un ziar și felul cum se face. Un singur lucru nu-l știa: cum să fie apropiat și prietenos. După părerea Janei, nu era altceva decât un mecanism desăvârșit. Totuși, noul regim îi plăcea; pe de altă parte, nu mai era silită să privească zilnic spectacolul acelui spate indiferent aproape până la dușmănie.

Domnul Richardson nu-și bătea capul numai cu idei și cu planuri, ci chiar cu reorganizarea materială a locarului. Pentru întâia oară de când se ținea minte, birourile fură curățite. Dulapurile și rafturile fură golite; se descoperiră chiar cuiburi de șoareci și documente vechi, ba chiar și un pachet întreg de articole de fond scrise de mâna lui J.E., pe care văduva le căutase într-o doară ani de zile. Se stârniră nori de praf. Podeaua murdară fu răzuită, iar scuipătoarea lui Willie Ferguson pusă într-o cutie de metal. Vechile hărți îngălbenite fură legate într-un sul și în cele din urmă pereții fură spoiți de trei ori. Când doamna McLeod se sperie de cheltuială, Richardson se mulțumi să-i spună: Lăsați pe mine. Nu vă îngrijiți Dumneavoastră. Veți vedea! Și din nou doamnei îi trecu o clipă prin minte gândul că scăpase din închisoare un om care o ruina.

Veni în sfârșit și sâmbătă seara și articolul domnului Richardson despre Scutul și Drapelul cel nou.

Era liniștit, demn, bun și puțin cam ceremonios, ca și cuvântarea lui de la consfătuire, și ocupa o pagină întreagă, începea cu evocarea originii glorioase și & trecutului ziarului. cu elogiul respectuoase amintirii lui J.E. și tatălui acestuia. Continua apoi cu istoria orașului însuși; de la început – când nu era decât o colonie de graniță – povestind vremurile când turmele de vile aproape sălbatice

rătăceau prin toată provincia, până la vremea imigrării celei mai mari. pentru a ajunge la importanta actuală a oraşului Platteville.

„Scutul şi Drapelul - scria Richardson. ca şi cum el ar fi fost unul dintre cei mai vechi locuitori ai oraşului

— A fost întotdeauna cel mai bun reprezentant al vieţii locale; Scutul şi Drapelul înnoit va continua în acelaşi fel, dezvoltându-se, nădăjduim, într-o formă nouă şi modernă a excelentului ziar întemeiat acum atâţia ani de bătrânul Angus McLeod, care a ajutat la eliberarea Sud-Vestului de perfidia tiraniei mexicane, şi a continuat în acelaşi spirit, sub direcţia pricepută a răposatului J.E. şi apoi a văduvei sale, doamna Lavinia McLeod”. La început scrisese „văduvei sale, una dintre doamnele cele mai cunoscute şi mai respectate din oraş”. Însă doamna McLeod se împotrivi acestei fraze cu toată autoritatea de care era în stare, şi o suprimă, căci spunea că i se părea că în felul acela ar fi socotită neghioabă.

Sfârşitul articolului căta foarte frumos câteva fraze ale răposatului J.E., scoase dintr-unul din articolele de fond găsite printre cuiburile de şoareci, în fundul unui dulap din perete.

„Platteville a fost întotdeauna un oraş de care toţi putem fi mândri; regiunea noastră, cu câmpiile sale, cu dealurile sale şi cu clima-i aşa de sănătoasă, ar putea stârni invidia tuturor cetăţenilor acestei mari şi glorioase naţiuni. Pământul nostru a fost întotdeauna leagăn de oatneni cinstiţi, tinzând neîncetat spre progres; iar Scutul şi Drapelul va lupta mereu pentru a-l păstra aşa”.

După cum recunoscără chiar Willie şi Myrtle, era un editorial frumos, care restabilea sentimentul de demnitate şi înviora sufletele tuturor acelor ce făceau parte din familia ziarului, de la primul redactor până la băieţii ce împărţeau ziarul rarilor abonaţi din oraş. Iar în afara redacţiei, avu efectul exploziei unei bombe care pusese în

mişcare toate limbile oraşului, două ceasuri după ce ultima foaie ieşise din rotativă. Acei ce nu ştiau încă despre venirea lui Richardson, gândiră cu cinism. „Altă trăsnaie a Viniei McLeod”; alţii se întrebară: „De unde dracu’ va lua bani?”

Dar duminică dimineaţa o mare parte din oraş aştepta numărul de luni cu nerăbdare şi curiozitate.

Cel mai înciudat dintre toţi cetăţenii din Platteville era 1 Probabil Bătrânul Dougherty. Sâmbăta aceea se tolănise seara, ca de obicei, pe divanul din bibliotecă, punând picioarele goale pe spetează, şi recâtise de mai multe ori Articolul de fond. Nu-i plăcea; şi ar fi dorit ca Mino să [fie acolo, să-l discute cu el, în loc să stea la Galveston pescuiască, pentru a uita de nepoata doamnei McLeod.

Ultima parte era cea mai ameninţătoare din tot articolul, căci McLeod, mort înainte de venirea Bătrânului Dougherty la Platteville, vorbea din mormânt. Nu-i plăcea fraza aceea: „Pământul nostru a fost întotdeauna 1*E Dorada leagăn de oameni cinstiţi, tinzând neîncetat spre progres; Scutul şi Drapelul va lupta mereu pentru a-l păstra aşa”.

Bătrânul Dougherty nu-şi făcea iluzii. Declaraţia aceasta era în opoziţie directă şi făţişă cu programul său pentru viitorul oraşului, căci înţelegea să țină Platteviile sub stăpânirea sa.

În seara aceea, Bătrânul Dougherty nu căzu într-un somn greu după ce se întinsese în patul cel mare. Rămase mult timp treaz, rumegând planuri şi luând note pe blocuri de hârtie de pe măsuţa de noapte; note pentru informaţii pe care voia să i le ceară lui Hirsch, noul redactor-şef şi administrator al Gazetei, despre datoriile ziarului Scutul şi Drapelul şi despre raporturile cu fabricile de hârtie, Hirsch îi putea da, desigur, informaţiile necesare.

Zăcea în patul lui „Louis XV” ca un păianjen uriaş,

țesându-și pânza în care se vor prinde doamna McLeod și ziaristul ei și, la nevoie, vor fi distruși.

Nu dorea în sinea lui să o ruineze pe doamna McLeod, fiindcă îi plăcea, așa cum poate place cuiva o pereche de ghete vechi și uzate; dar dacă femeia aceea începea să facă ceva ce nu-i era lui pe plac, va trebui să o reducă la tăcere pentru a se salva pe sine însuși de ruină și poate chiar de închisoare. Nu se temea de ea, ci de bulgărele de zăpadă pe care ea l-ar fi putut rostogoli la vale. Și hoțomanul acela, pe care bătrânul Flynn îi îngăduise să-l scoată din închisoare pe sub nasurile lor, ale tuturor a! Dacă și-ar fi dat seama din vreme ce era cu adevărat tânărul acela, acum ar fi vărsat gălețile de gunoaie în căruțele Uzinelor Comunale. Bătrânul Dougherty înțelegea prea bine cine scrisese articolul. Firește că nu ieșea din pana bieteii Vinia McLeod și era prea abil pentru a fi pe placul Bătrânului Dougherty sau al oricărui altuia.

Luni apăru Scutul și Drapelul cel nou. Deși tiparul era același, totul fusese reorganizat și repaginat în așa fel, încât părea cu adevărat un alt ziar. Multă lume spuse că părea un ziar foarte modern. Pe când înainte avea o înfățișare învechită și demodată, acum părea cu desăvârșire modern. Reportajele, luate altă dată cu toptanul, cu o ții întârziere, din ziarele macilor orașe, erau acum prelucrate într-un spirit care le dădea tuturor un caracter local. Și erau foarte variate. Richardson lăsa la o parte întâmplările obișnuite și se folosea numai de acelea care aveau Un conținut omenesc.

Numărul de luni avea ca noutăți, coloana de „pălăvrăgeli” a lui Willie Ferguson și un articol de Janebăld-Win asupra posibilității de a face din Platteville un oraș al florilor, plantând flori și făcând grădini acolo unde până atunci nu erau decât maidane și grămezi de gunoaie. Și Un articol special al directoarei, Lavinia

McLeod, despre Vechile rețete de marmeladă și de conserve, rețete ce fuseseră uitate și pe care numai cele o bătrână de la sate sau din ranchos le mai păstra, așa cum dovedeau marmelaflele și conservele expuse în fiecare an la târgul din oraș. deși numele ei nu era pomenit, trei dintre rețete fuseseră date de Maria Gashouse. Mai era apoi și un articol de fond al lui Richardson, în care se spunea că deși ziarul înțelegea să respecte și să păstreze tradițiile vechiului Scut, avea o politică nouă, care va face din el ziarul oralului și al provinciei, o foaie atât de personală și atât de tipică, încât va fi cunoscută și poate chiar cântă în toate Statele Unite.

Pentru prima oară apăreau acum articole iscălite în coloanele ziarului Scutul și Drapelul; și lucrul acesta îi dădea un colorit special și aducea o anumită căldură în inima celor ce iscăleau. Până și veterana doamnă McLeod simți, văzându-și numele tipărit, o nouă tinerețe și ceva care semăna cu celebritatea.

Coloana lui Willie era foarte bună: o culegere de anecdote, de aforisme, de observații scoase dintr-o viață lungă, bazată pe whisky și pe cuceriri feminine; și pentru Prima dată de douăzeci de ani veni la redacție, de luni dimineața, cu desăvârșire treaz. În așteptarea zilei celei mari, nu băuse deloc, așa încât se simți rușinat în fața privirilor uluite ale celorlalți.

Mărți, puțin înainte de amiază, cel dintâi abonat nou fu primit de Myrtle Ferguson la ghișeu ei de la parter, Ț la trei după amiază mai veniseră șapte, și ziua se încheie cu un total de nouă. Se primiră și telefoane de felicitări, care o tulburară pe doamna McLeod și o făcură să nu mai Poată lucra toată ziua. Iar seara, înainte de închiderea birourilor, doamna Mabel Urquhart Jenkins, președinta

Cercului Feminin din Platteville, îi telefonă Janei și-i I spuse că în cursul adunării Cercului din după amiaza aceea, articolul ei despre înfrumusețarea orașului stârnise

atâta interes, încât se și formase un comitet pentru plantarea florilor și a arbuștilor. Doamna Jenkins o întrebă dacă primește să fie membră de onoare a Cercului și gă facă parte din comitet.

Jane primi, roșie de plăcere și de confuzie; plecând de la redacție, se duse numaidecât la bibliotecă să împrumute cărți despre grădinărit; și de-abia ajunsă acasă scrise să i se trimită cataloage de semințe. Nu se pricepea deloc la grădinărit; dar de vreme ce scria articol despre subiectul acesta, trebuia să se informeze în acest domeniu, așa încât Comitetul să nu-i descopere neștiința. Mintea ei însă nu era preocupată numai de grădinărit. Mai avea și pagina feminină de marți și pagina de sâmbătă pentru provincie. I se părea că până atunci viața nu fusese niciodată atât de plină și de tulburătoare.

În aceeași seară, pe la unsprezece, doamna McLeod, Jane și domnâil Richardson sărbătoriră evenimentul în bucătărie, cu cacao și franzeluțe calde. Aida, stând la altă masă, asculta cu atenție. Deși singura băutură era cacao toți erau puțin amețiți. Până și domnul Richardson părea mulțumit, în felul lui, puțin absent, ca de obicei. Era de fapt o nouă consfătuire de la care lipseau soții Ferguson și bătrânul Zimmerman.

Mintea lui Richardson părea că nu e altceva decât un „rezervor fără fund de idei pentru înfrumusețarea și în bunătațirea ziarului. Le expuse una după alta; și una după alta fură ascultate și discutate. Chiar și Aida se amestecă în discuții și își spuse părerea.

— Dar oamenii de culoare? Noi n-avem un ziar. Nu avem unde să câtim nimic despre noi înșine. Sunt atâți negri în Platteviile și toți cumpără haine și alimente și au drept de vot, iar atâția sunt chiar bogați.

Și în felul acesta, din ideea Aidei, se născu pagina de vineri seara, dedicată nașterilor și morților înregistrate la biserica baptistă africană, și celorlalte întâmplări

însemnate din cartierul negru.

— Dar cine o scrie?, întrebă Richardson. Ar trebui să fie cineva de culoare.

— Fiul verișoarei mele Athena, răspunse Aida, ar putea-o scrie. A studiat la Tuskagee. E poet, dar nu câștigă mult cu poeziile lui, și ar fi foarte mulțumit să pună mina pe doi dolari în plus în fiecare săptămână.

— Măine dimineată să te duci să-l cauți, Aida, și să-l spui să treacă pe la doamna McLeod. Spune-i că-i vom da o slujbă.

Apoi își destăinui alt gând, spunând:

— Ar trebui să se găsească cineva la țară să scrie articole despre vremurile de odinioară la Platteville. Lucrul acesta ar face mare plăcere tuturor oamenilor bătrâni;

Și sunt mii de tineri care ar fi fost mulțumiți să știe ceva despre aceasta... Câteva articole bune „colorate, ar stârni mult interes și ar pregăti terenul pentru cruciadă.

Se uită la doamna McLeod: Nu cunoașteți pe nimeni care

6 le-ar putea scrie?

Întrebarea o tulbură cu tot. Roși și se bilbăi; În cele din urmă izbuti să spună:

— Nu; dar poate aş găsi pe cineva.

În entuziasmul ei, Aida dezvălui secretul

— De ce nu-i vorbiți despre carte, doamnă?

— Nu... nu... Și doamna McLeod roși și mai tare.

— Ce carte?, întrebă Richardson.

— Ce carte?, repetă Jane.

— Nimic, nimic, se grăbi să răspundă doamna McLeod.

Însă Aida era acum hotărâtă. Punând jos ceașca de cacao, spuse:

— Sigur: doamna McLeod a scris o carte întreagă, herând la ea atâția ani. Și nu e altceva decât povestirea vremurilor de odinioară din provincia Waharmatchee.

Jane o privi uluită, iar mătușa, tot rușinată, protestă:

— Nu e nimic... numai ceva scris ca să nu uit.

— Arătați-mi-o și mie, spuse Richardson, s-ar putea l-a fie tocmai ce ne trebuie.

— Dacă vrei... Cred însă că te vei plictisi. Și apoi fac [prinoare că nu-mi poți câți scrisul. Numai bătrânul Zim-I morman reușește.

— L-ar putea transcrie o dactilografă.

— E foarte lung și ne-ar costa o mulțime de bani.

— Vedem noi ce trebuie făcut. Ar putea să fie bună pentru ziar. Ceea ce înseamnă că ar putea acoperi cheltuielile.

Doamna McLeod nu mai răspunse. Rămase mută și înturcată. Însă domnul Richardson nu era om să renunțe la o idee. Spuse deci:

— Îmi veți da manuscrisul și-l voi da unei stenografe.

— Nici ea nu l-ar putea citi.

— Bine, atunci va veni la redacție și va lucra lângă Dumneavoastră; iar când nu va înțelege, o veți putea ajuta. Vreți așa?

— N-aș vrea.

Richardson râse:

— Haideți, ce Dumnezeu, sunteți o veterană în ziaristică, nu un învățăcel.

— Foarte bine... vom vedea. Roși ca o fetiță și fu limpede că Richardson dobândise încă o victorie.

Ceasornicul cel vechi din bucătărie bătu de două ori.

— Pentru numele lui Dumnezeu!, strigă doamna McLeod. E ora două și mâine dimineață avem de lucru.

Toți se ridicară, și când doamna McLeod rămase în urmă să-i dea Aidei câteva ordine pentru a doua zi, negresa spuse:

— Nu v-am spus eu, doamnă? Tânărul acesta e ca un fulger; e chiar... Iar acum se va vorbi și despre negrii în ziare. Cunosco oamenii de la prima ochire. E un om foarte

de treabă, chiar dacă e din Nord. Râse răutăcioasă și triumfătoare: Și acum voi câți și eu în sfârșit cartea. De atâția ani doresc aceasta!

Miercurea, joia și vinerea aduseră alte abonamente; și simțământul de neliniște din redacție merse crescând. Caracterul lui Willie Ferguson, redactor la Scutul și Drapelul, începu să se schimbe. Iar această schimbare coincise cu Valul de abonamente Myrtle Ferguson în ghișeul ei de la parter, nou-vopsit, începu și ea să fie mai dulce, mai puțin antipatică r, până și gulerul înalt și scrobît dispăru, fiind iniocuit cu un guler deschis, mult mai feminin. La tipografie, bătrânul Zimmerman își schimbă cămașa

La mijlocul săptămânii, întâmplare cu desăvârșire nouă în Istoria ziarului. Luni nu-și scoase gulerul și cravata toată ziua. iar Willie îl jigni, întrebându-l dacă se îmbrăcase pentru a se duce undeva.

Domnul Richardson continuă să se scoale devreme, să lucreze toată ziua la redacție, să colinde seara prin oraș și să se întoarcă târziu la „Trăsnaia lui McLeod”, unde scria până după miezul nopții în biblioteca lui J.E. Cu toată activitatea aceasta, era însă vădit că încetul cu încetul începe să-și dea seama de existența Janei. Așezați la același birou, cercetau ziarul, atunci când primul exemplar ieșea din bătrână rotativă, făcându-i critica și căutând idei și îmbunătățiri noi. La început el ședea de cealaltă parte a biroului; dar a treia zi o privi deodată și-i spuse în felul lui sever și ciudat:

— Pot sta lângă dumneata? Cred că vom lucra mai bine.

Și Jane, cu o mică tresărire interioară de bucurie își mută puțin scaunul, răspunzând:

— Desigur. Vino, te rog.

Uneori se duceau împreună la bibliotecă să caute vreo informație și ședeau în sala de lectură uitându-se la

revistele de arhitectură, grădinărit și urbanism. Iar adunările din bucătărie erau tot mai dese, până seara târziu, în **r** jurul ceștilor de cacao, când se părea că el se lasă oricum în voie și devine mai apropiat și aproape uman. Totuși: purtarea și personalitatea lui adevărată o lăsau tot nedumerită. Nu cunoscuse încă niciodată un tânăr care să **t** rămână. atât de deplin nepăsător la farmecul ei. Cu toate silințele Janei, el izbutea să mențină legăturile lor pe un

I plan cu totul profesional: iar purtarea aceasta îl făcea și

I mai interesant. Fata nu-l mai ura, poate fiindcă încetase Bă o trateze ca pe o provincială și îi acordase o anumită

I

I încredere, cerându-i chiar unele sfaturi; sau poate fiindcă? începea să se obișnuiască cu el. Puțin câte puțin, începu chiar să descopere că era departe de a fi urât. Avea lucruri care îi plăceau: de pildă unghiul obrazilor, forma ș gâtului, licărirea de ironie ce apărea și dispărea în ochii; cenușii îndărătul ochelarilor cu rame de oțel, și chiar ț umerii lați și pătrați. Într-o dimineață i se întâmplă chiar să se trezească cu gândul: „Poate am fost o proastă crezând că Mino Dougherty îmi plăcea. Poate nu era nimic însă chiar în clipa în care se gândi la Mino, chipul lui îi apărui înainte și nu mai fu în stare să vadă în fața ei figura puternică și ochii cenușii, ci numai zâmbetul ușuratic și părul negru al celui alt. Și pe neașteptate simți un dor aprins pentru el și pentru felul lui de a-i lua mina sau brațul, când era cuprins de o pornire dragăstoasă.

De zece zile nu mai știa nimic despre el. Când i se întâmpla să treacă prin fața palatului Dougherty (**căci** ziarul ti lua atât de mult timp, încât nu-i dădea răgaz să se mai plimbe), nu descoperea nici urmă de Mino sau de automobil verde. O lămuri coloana de mofturi a lui Willie

Ferguson. Lunea următoare câți: „Aflăm că Mino Dougherty a prins un delfin uriaș la Galveston, unde își petrece un concediu de două săptămâni. Acum două zile a prins unul dintre cei mai mari toni pescuiți vreodată în golf. Se pare că tânărul Dougherty se va înapoia vinerea viitoare”.

Informația aceasta o neliniști. Gândr: „Iată deci unde a fost... s-a dus să petreacă... A plecat fără să-mi spună un cuvânt...”. Acum știa. Mino nu dorise niciodată de la ea altceva decât ceea ce putea avea de la fete ca Fern Hedges. Roși la amintirea serii aceleia de pe lacul de la Millersville, când fusese atât de proastă încât să-și închipuie că el avusese de gând să o ceară în căsătorie, iar el o întrebase numai dacă nu voia o slujbă la Gazeta.

Se hotărî deci cu toată tăria să și-l scoată din cap și să se concentreze asupra domnului Richardson: nu cu gândul să-l cucerească pe noul-venit sau să se mărite cu el, ci zuxmai fiindcă gândindu-se la el ar uita mai repede.

Mai erau numai câteva săptămâni până la banchetul Partidului Democrat; și, cu mult înainte, Mino o rugase să meargă cu el; firește însă că aceasta se petrecuse înainte de cearta de la Millersville, așa încât era de așteptat că invitația nu mai avea rost. Nu se putea opri însă să nu se întrebe, în clipele în care nu izbutea să-și stăpânească gândurile, dacă la întoarcerea lui nu se va folosi de acest prștext pentru a încerca o împăcare. Iar în sufletul o știa că dacă el i-ar fi repetat invitația, ar fi primit-o.

Și iată că într-o seară Richardson îi spuse:

— Mi se pare că am lucrat destul. Ce-ai spune să mergem să cinăm împreună și apoi să ne ducem la cinematograf? Putem pleca de la ziar fără grijă, și puțină distracție ne va face bine.

După ce luară apetitivul, cinară la Hotelul Beauregard, iar domnul Richardson se arătă mai deschis decât până atunci. Masa în foarte hună: biftecuri mari cu

cartofi prăjiți și mazăre. Începuseră să vorbească despre ziar, când Jane spuse deodată:

— Mi se pare că trebuia să ne distrăm, și nu să vorbim despre ziar, nu-i așa?

Richardson râse:

— Ai dreptate. Uitasem. Răul stă în faptul că nu izbutesc să mă gândesc la altceva. Nu m-am distrat niciodată atât până acum.

Ceea ce dorea și nădăjduia fata era ca el să-i vorbească puțin despre el însuși despre cartea lui, despre scrisorile primite de la Boston, și scrise întotdeauna de aceeași mână, care îl așteptau în fiecare seară pe masa din vestibulul cel mare al „Trăsnăii lui McLeod”. Cu toată stăpânirea lui de sine, și deși avea douăzeci și opt de ani, iar ea douăzeci și trei, ei i se părea uneori că ea este mai în vârstă decât el. Simțea o dorință tot mai puternică să-l ajute să petreacă, să-i dea puțin din delăsarea aceea sufletească și animalică pe care o avea Mino în așa de mare măsură. Im sfârșit, dorea să-l scoată din rezerva lui și să-i satisfac în același timp curiozitatea ei feminină.

— Ai lucrat mereu la ziare?, îl întreabă puțin încurcată.

— De când eram copil, afară de timpul petrecut la colegiu.

— Înțeleg. Un om care-și datorează totul lui însuși.

Tânărul râse:

— Să zicem.

— Mă rog, trebuie să recunoști. că nu arăți așa.

— Ce vrei să spui?

— De pildă, hainele dumitale.

— Cum adică?

Jane se aplecă înainte cu îndrăzneală și îi pipăi stofa mânecii:

— Nu trebuie să uiți că și eu am fost în Est. Știu cât Costă hainele și am văzut cum se îmbracă oamenii care

lucrează ca să-și poată plăti taxele școlare... Nu poartă asemenea stofe.

Richardson râse iar:

— Ar fi trebuit să te faci detectivă, nu ziaristă. Sorbi o înghițitură de vin și continuă: Hai să-ți spun. Nu-i nimic tainic în mine. Sunt un ziarist profesionist și, pot spune singur, destul de bun. Într-o zi voi avea multe ziare. În politică sunt radical. Cred în nevoia schimbărilor. Cred atât de mult, încât înainte de a veni aci m-am certat cu tata. Și când i-am spus mătușii dumitale că doream să stau în închisoare, spuneam adevărul. Nimic nu mi-ar fi putut strămuta dorința, afară de mătușa dumitale cu propunerea ei. Vremurile se schimbă; pe la 1920 a murit ceva, și lumea abia începe să admită aceasta. Viitorul va fi al acelor care înțeleg ce s-a întâmplat și sunt gata să urmeze calea cea nouă. Râse din nou. Și cine știe dacă într-o bună în, dacă voi avea timp de pierdut, nu-mi voi pune candidatura la Președinția Statelor Unite! Deocamdată nu-ți pot spune mai mult.

— Ceea ce nu e mult mai mult decât știam până acum afară de candidatură...

O făcuse din nou să-și simtă inferioritatea, ceea ce o supăra. Și nu-i plăcu nici felul în care întâmpină numaidecât după aceea o altă întrebare.

— Uitasem, îi spuse Richardson, săptămâna viitoare trebuie să plec pentru câteva zile în Capitală și voi lăsa pe seama dumitale toate îndatoririle mele.

— De ce?

— Fiindcă ai inteligența cea mai limpede și mintea cea mai bună din redacție.

— Mătușa Vinia conduce ziarul de treizeci de ani. Nu cred că i-ar fi greu să-ți țină locul câteva zile.

— Nu-i același lucru.

— De ce?

— Pentru că e obosită, pe când dumneata ești în

deplină stăpânire a forțelor și ai toate calitățile unui ziarist de prima mână. Când va trebui să plec definitiv, dumneata îmi vei lua locul.

Poate că nu doresc să lucrez toată viața la un ziar... Richardson zâmbi:

— Mă rog, nu spun că n-ar fi cu totul sigur că te vei mărita. Dar poți lucra și după aceea. În zilele noastre atâtea femei măritate lucrează.

— Mulțumesc. Am alte planuri.

Tânărul nu mai răspunse și chemă chelnerul la plată.

În timpul tăcerii ce urmă, pe când el plătea, fata îl observă cu ochii întredeschși, uimită puțin că simte pentru el ceea ce simțea pentru Mino la început. Un sentiment făcut din admirație, simpatie, nemulțumire și atracție. Purtarea lui Mino față de femei o jignise la început; le trata ca pe creaturi drăguțe și prostuțe, care-i plăceau, făcute pentru distracția lui. Simțea acum în domnul Richardson puțin din aceeași purtare; numai că la el, gândi fata, e mai degrabă o atitudine spirituală, din pricină că el e radical și intelectual. Uneori amândoi se purtau cu ea ca și cum ar fi fost o jucărie: o jucărie foarte drăguță și plăcută, dar tot o jucărie, „asta-i din pricina înfățișării mele”, gândi. Dacă aș purta tocuri joase și ochelari cu ramă de baga și nu m-aș vopsi, m-ar respecta ca pe o persoană de seamă. Simțea însă că nu s-ar putea lipsi de admirația lor. Tocmai pentru a-l cuceri se îmbrăca însă pe cât putea mai bine din venitul ei modest; de aceea Se uita de douăzeci de ori pe zi în oglindă.

„De ce n-ar putea uita domnul Richardson că suntem de sexe diferite?” își dădu însă seama că atunci legăturile lor ar fi fost cu mult prea șterse. Nu trecuse decât o săptămână de când fusese foarte necăjită că lui nu-i păsa de ea. „Sunt o proastă”, gândi iar. „Adevărat proastă. Trebuie să fiu mai mândră, dacă vreau să ajung la vreun rezultat”.

Richardson își aprinse o țigară, în timp ce chelnerul îi mai turna puțină cafea. Și îi spunea:

— Citesc cartea mătușii dumitale. Primul capitol a și fost transcris la mașină. G foarte bună; tocmai ceea ce ne trebuie.

— Ce înțelegi prin „foarte bună”?

— Vreau să spun că e ceva original și că primul capitol este foarte interesant. Dacă și mai departe e tot așa, mătușa dumitale va câștiga bani mulți. r-Să sperăm. Merită cu prisosință.

— N-aș fi crezut. Vreau să spun că nu bănuiam în ea atât simț de organizare.

— Poate nu e simț de organizare; poate e altceva: a iubit viața aceea mai mult decât orice pe lume.

— Asta-i adevărat.

Își sfârși cafeaua și aștepta ca Jane să și-o bea pe-a ei. Apoi spuse:

— Mergem?

Dar Jane nu-i răspunse. Privea spre ușa din spatele lui. Întoarce capul fără să vrea.

În prag era Mino Dougherty: slab, proaspăt, ars de soare. Privi împrejur și o zări. îi privi o clipă. Apoi se înclină, se întoarce și ieși.

— Cine-i? întrebă Richardson. Mi se pare că l-am* mai văzut undeva.

— Un anume Mino Dougherty. Glasul ei suna slab și îndepărtat.

— A, da, acum îmi aduc aminte. Eram la El Dorado când a fost dat afară.

— Dat afară?

— Da; era împreună cu o blondă platinată. Ți-a trimis salutările sale călduroase. Se pare că te cunoaște foarte bine. Mătușa dumitale nu ți-a spus nimic?

Jane se ridică și, întorcând capul în altă parte, spuse cu un glas ciudat de liniștit:

— Dacă vrei să mergem la cinema, e mi bine să plecăm:

Filmul nu era prea grozav; era însă foarte sentimental, și pe la jumătate, Richardson se aplecă în întuneric și îi tuă mâna:

— Nu-ți place?... Să nu-ți închipui cine știe ce...

Ea își trase mâna repede și îi răspunse:

— Nu-mi place. Iar dacă ai neapărată nevoie să ții ceva în mână, îți pot da un carnețel pe care-l am în geantă. Își dădu seama că lacrimile îi curgeau pe obraji și nu îndrăzni să-l lase să vadă că plânge, fiindcă el ar fi putut crede că plânge din pricina filmului acela prost; sau chiar să creadă că el ar putea fi cauza acelor lacrimi.

Ciudat era tocmai faptul că nădărduse că Richardson e va duce la plimbare și chiar, că-i va lua mina și că vor fi văzuți împreună de Mino Dougherty. Dorise să-i arate acestuia că nu-i pasă de el și că mai erau și alți bărbați care o găseau atrăgătoare. Acum nu simțea însă niciun fel de bucurie. Nu era ceea ce își închipuise. În sufletul ei se simțea înjosită.

Vizita domnului Richardson în capitala statului federal avea drept scop o întâlnire cu Bill Swain, șeful statului. Numai doamna McLeod și cu Maria Gashouse știaau aceasta; și niciuna nu trăda secretul cu cât treceau săptămânile, fiecare dintre cei trei conspiratori era tot jttai rezervat, ceea ce era ușor pentru Richardson, dat „ied temperamentul lui; cât despre Maria Gashouse, lunga ei experiență cu politicienii din orașele fluviale o frvățase să tacă. Pentru doamna McLeod era însă mai Sfeu. Umbla prin birourile ziarului și pe străzile orașului ca o pisică după ce a înghițit un canar, cu dorința nebună să strige tuturor: „Dacă ați ști ce știu eu! Dacă ați ști ce furtună se va stârni în Platteville în primele zile ale lunii viitoare 1” Uneori trebuia să-și muște limba ca să nu Vorbească; mai ales după ce făcea câte o vizită Mariei Gashouse sau la

agenția de-pompe funebre a lui Jim Nevnnan și afla cum mergea organizarea de-a lungul fluviului și în provincie. Pentru prima dată în viața ei simțea plăcuta senzație că este o persoană destul de importentă, și făcea eforturi disperate însă zadarnice, pentru a fi mai elegantă și a-și ține părul în ordine.

Tulburarea aceasta nu se datora numai apropiatei campanii împotriva Bătrânului Dougherty: mai era și cartw. În fiecare zi o dactilografă necăjită, o anumită domnișoară Willett, ședea lângă ea în cămaruță și încerca descifreze secretele misterioaselor zmingălituri, întrepîndu-se de o sută de ori pe zi să-i ceară ajutor doamnei McLeod, atunci când un cuvânt sau o literă erau cu des & vârsire de neînțeles. Pentru doamna McLeod, faptul că ht cotind cartea va ieși la iveală, era un eveniment tăia respirația. În fiecare seară, când alte pagini ieșeau clare și curate de la mașina de scris a domnișoarei Willie, le cătea mângâindu-le cu drag. Era pentru ea un fel de minune, căi și cum ar fi fost vorba de o carte nouă cu care nu avea nicio legătură. Impresia aceasta contribui să-i înăbușe modestia, așa încât i se întâmplă să gândească:

„E într-adevăr bună. Nu se poate să o fi scris eu. Trebuie să fi fost inspirată de un spirit...” Și începu să se gândească la cărțile de spiritism, întrebându-se dacă nu cumva era și ea un mediu și cartea nu-i fusese dictată de cineva... poate chiar de spiritul lui J.E., în timp ce ea stătea și lucra în sanctuarul biroului lui. Și îl privea sfioasă pe domnul Richardson, ascultând părerile lui, de câte ori îi aducea o duzină de pagini.

De fiecare dată el spunea decăt:

— Foarte bine. E tocmai ceea ce ne trebuie. Vom începe să ne servim de aceasta în ziua când vom începe campania.

Vorbea cu indiferență, lăsând-o dezamăgită. Ar fi avut nevoie să-i spună cineva că e minunată, că e cea mai bună

carte ce fusese scrisă vreodată. Ar fi vrut uneori să-l vadă pe domnul Richardson entuziazându-se cel puțin odată pentru un fragment oarecare. Își spunea că el se purta în felul acesta fiindcă era „un om din Nord”; așa își explicau ea și Willie Ferguson orice ciudățenie a tânărului.

Pe de altă parte, sângele lui rece era cel mai bun lucru pentru Scutul și Drapelul; nu era nicio primejdie ca noul redactor să fie vreodată măcar amețit, sau să facă ceva ce n-ar fi fost mai dinainte pregătit cu toată gîija. Era de ajuns să vezi tot ce făcuse până atunci, toate schimbările aduse, și cei două sute șaptezeci și nouă de abonați noi.

Așadar, atunci când el plecă să-l vadă pe Bill Swain, doamna McLeod se simți cu sufletul rănit și se întrebă ce va face în timpul lipsei lui. Nu i se părea cu puțință să conducă ziarul fără el, nici măcar două zile. Simți însă că-i vine inima la loc când intră să-și ia rămas bun, înainte de a pleca la gară, spunându-i:

— I-am dat domnișoarei Baldwin toate îndrumările. Nu - vreau să vă plictisesc cu un sac de amănunte: aveți și așa destule de făcut și trebuie să vă îngrijiți de carte.

Ea îi ură noroc și apoi, privindu-l de la fereastră pe când trecea prin piață, gîndi - văzînd pasul lui hotărât și elastic - că într-adevăr nu trebuie să-și facă griji. Bărbatul acela va obține probabil ceea ce voia. Avea în buzunar o scrisoare a Mariei Gashouse pentru Bill Swain în care îl prezenta și-i arăta că vine să-i ceară sprijinul împotriva Bătrânului Dougherty. Bill Swain și Maria Gashouse erau prieteni vechi; și nu va fi prima dată când luptau cot la cot. De obicei lupta era împotriva reformatorilor; însă de data aceasta tocmai ei erau reformatorii, ceea ce li se păru într-adevăr caraghios doamnei McLeod și chiar Mariei.

Dar când tânărul dispăru în direcția gării, doamna McLeod se simți din nou deprimată, fiindcă înțelesese că Richardson încredințase ziarul Janei în locul ei, nu pentru

motivele spuse, ci pentru că era o bătrână puțin sărită, pe care nu te puteai bizui. Se simți mulțumită însă pentru Jane. Faptul acesta va trezi în față sentimentul unei anumite superiorități și va îmbunătăți raporturile ei cu redactorul. „Dacă cel puțin Jane s-ar îndrăgosti și s-ar mărita cu el – gândi – în loc să plângă după o secătură drăguță ca Mino Dougherty”. Poate că atunci domnul Richardson ar fi rămas pentru totdeauna la Platteville, iar Scutul și Drapelul ar fi trăit înfloritor până la moartea directoarei și chiar mult timp după aceea.

În biroul său din palatul Dougherty, șiretul păianjen bătrân știa că Richardson se dusese în capitală, și știa perfect de ce se dusese și chiar ziua și ceasul în care va avea o consfătuire cu Bill Swain.

Dușmănia dintre Bătrânul Dougherty și șeful statului nu era de dată recentă. Dăinuia de douăzeci de ani, de când se întâlniseră întâia oară la Congresul Democrat al statului. Pe atunci amândoi erau plini de ambiție și ținta lor era aceeași: să ajungă șeful statului și în felul acesta să aibă trecere în politica națională, iar în cele din urmă să ajungă senator la Washington.

Pe atunci Bill Swain avea asupra Bătrânului Dougherty superioritatea de a se fi născut în regiunea aceea. Avea Un metru și optzeci și nouă de centimetri înălțime, fără ghete; era slab ca un cui și avea o figură lungă și îngustă, de culoarea pielii tăbăcate. Erau încă destul de aproape de Vremurile imigrării, încât să iasă la plimbare fără guler, Să poarte o pălărie mare cu margini late și să azvârle unscuipat la cinci metri. Bătrânul Dougherty care pe atunci nu era încă „Bătrânul”, era voinic și zdravăn, cu o ceafă de taur, ca un luptător, vorbind nu cu accentul tăragănat din Sud-Vest, ci cu un ecou de dialect irlandez. Metodele politice ale lui Bill Swain erau acelea ale crâșmelor și ale localurilor de dans de la frontieră; ale lui Dougherty erau acelea ale unui

gunoier din Boston. Lipsurile educației lui Dougherty erau suplinite de răutate. Iar în păcălirea aproapelui îl întrecea de departe pe Bill Swam.

Când se văzură întâia oară, își zbârliră părul cu antipatie reciprocă, întocmai ca doi câini ce își dau târcoale, înainte de a se înhăța. Bill Swain îl socotea pe Dougherty un intrus, un imigrant venit să invadeze un teritoriu asupra căruia nu avea niciun drept; și făcu în așa fel încât Dougherty să-i afle părerea aceasta. Și deoarece Dougherty avea sentimentul inferiorității sale tocmai pentru că era un nou-venit, aceasta nu făcu decât să sporească antipatia unuia față de celălalt.

Astfel, timp de douăzeci de ani se combătuseră sau se înțeleseră rând pe rând în politica Sud-Vestului, mânați de ură și de ambiție; iar după douăzeci de ani, Bill Swain o luase înainte. Era șeful partidului din statul federal și avea influență în tot Sud-Vestul. Bătrânul Dougherty era însă și el puternic; avea în mână Platteville și stăpâna o întreagă regiune a statului; pe de altă parte își organizase partizanii după modelul politicii din Boston și din New York, și organizația lui era mai solidă, mai eficace și mai primejdioasă decât aceea descusută și lasă-mă-să-te-las a lui Bill Swain.

Bill știa că în toată regiunea pe care o domina nu era decât o singură amenințare pentru putere și autoritatea lui: Bătrânul Dougherty.

I-ar fi plăcut să-l strivească, așa cum strivești o insectă călcând-o în picioare, dar se temea că Bătrânul Dougherty să nu fie scorpion, și nu furnică; iar până atunci nu-l putuse doborî.

Așa încât, atunci când Richardson sosi în oraș. ca o scrisorică de la Maria Gashouse, care amintea pe larg despre planurile tânărului, Bill Swain își coborî picioarele lungi de pe birou, zvârli de la trei metri un scuipat, nimerind tocmai în scuipătoare, și-i spuse secretarei:

— Telefonează la hotel și spune-i domnului Richardson să vină îndată.

Se plăcură de la prima vedere. Bill Swain îl pofti pe celălalt să șadă și îl întreabă numaidecât ce mai face Maria Gashouse, adăugând:

— Suntem prieteni de aproape patruzeci și cinci de ani. Zâmbi... scui pă și continuă: De fapt, Maria Gashouse m-a învățat ce e viața. Eram un flăcău de optsprezece ani și mă pricepeam mai mult la cai decât la femei. Și pot spune că era o dascăliță minunată mai bună decât cele pe care le-am întâlnit mai târziu.

La această primă destăinuire în privința trecutului lui Bill Swain, Richardson zâmbi și răspunse:

— Maria se simte foarte bine. Și afacerile îi merg - bine; numai cu Bătrânul Dougherty nu se prea împacă.

— O, nu mă miră. Tipul acela n-a înțeles niciodată oamenii ca mine și ca Maria Gashouse. Încet, așa cum se deschide un metru de tâmplar, picioarele cele lungi se întinseră și se așezară iar pe birou. Luă scrisoarea Mariei, scrisă pe hârtie trandafirie, cu inițiale aurite, și spuse: Îmi scrie că ești pe punctul de a ruina Scutul și Drapelul.

— Tocmai aceasta nădăjduim să facem. Și mi se pare că izbutim destul de bine.

Bill Swain lăasă scrisoarea și își întoarse spre tânăr ochii cenușii și pătrunzători.

— Ai multă experiență politică?

— Destulă.

— Unde ai dobândit-o?

— Mai ales în Est. Dar și în Illinois.

— Maria Gashouse ți-a spus ceva despre potlogăriile acelui individ?

Da, Maria; doamna McLeod și cu mine am adunat împreună multe date.

— Vinia e femeie foarte de treabă. Dar nu are prea mult bun-simț.

— Nu, admise Richardson, și eu cred tot așa.

— Nu trebuie să stai mult timp fără să bei ceva, cum spunea tata, aminti Bill Swain lovind cu pumnul lui de fier în birou.

Ușa se deschise și intră o tânără drăguță.

— Domnișoară Bradford, spuse Swain, spune-i lui Anania să aducă whisky.

Tânăra dispăru, iar după o clipă intră un negru bătrân aducând sticle și pahare. Bill Swain turnă în două pahare câte o dușcă zdravănă, spunând:

— Iată ce ne trebuie. Goli paharul și se întoarse spre negru. Lasă sticla aici și șterge-o. Apoi se întoarse din noulpre tânărul ziarist.

Vorbiră două ceasuri; a doua zi Richardson veni iar șicei doi bărbați băură din cealaltă sticlă de whisky și iar vorbiră; și a treia zi, când veni să-și ia rămas bun, Bill îl bătu prietenește pe umăr cu mâna. spunându-i:

— Noroc, băiete! Sunt cu voi. Înștiințați-mă cum merg lucrurile. Amintește-ți numai că pe Bill nu l-a văzut niciodată nimeni beat. Trebuie să ai întotdeauna o viziune limpede. Dacă datele voastre sunt exacte, voi trece de partea voastră cu tot ce am. Scurpă și adăugă: Du-i Mariei cele mai bune amintiri de la mine și spune-i că nu voi uita niciodată ceea ce a făcut pentru mine când eram tânăr și aveam nevoie de lecții.

Întors la Platteviile, Richardson se duse de-a dreptul în cămăruța directoarei. După ce o rugă pe dactilografă să se ducă să ia puțin aer în piață, își scoase pardesiul, se așeză hotărât, își puse ochelarii și scoase din servietă câteva foi. În așteptare, doamna McLeod era foarte îngrijorată. În cele din urmă spuse liniștit:

— Ne-am înțeles. Bill va fi cu noi până la capăt. E convins de faptul că Bătrânul Dougherty încearcă să-l dea peste cap și să-i ia locul. E gata să ne susțină când vom începe campania; cere numai ca această campanie să fie

bine făcută.

Nu se arăta deloc entuziasmat Singura dovadă a unei anumite înflăcăări interioare fu întrebuițarea câtorva cuvinte dialectale.

Din clipa întoarcerii sale, întâmplările se urmară cu repeziciune. În dimineața următoare, domnul Richardson fu chemat la telefon; când luă receptorul, auzi un glas spunând:

— La telefon e W.M. Dougherty.

— Bună ziua, răspunse Richardson.

— Cred că știi cine sunt.

— Da.

— Aș vrea să vorbesc cu dumneata.

— Prea bine.

— Poți trece pe la mine acum dimineața, pe la unsprezece și jumătate?

— Sunt foarte prins la ora aceea. N-am putea vorbi aici, în redacția Scutului?

O tăcere scurtă, o tuse, apoi glasul răgușit continuă:

— Aș vrea să-ți vorbesc despre un lucru personal.

Cred că ar fi mai bine să vorbim în biroul meu.

Richardson tăcu la rândul lui câteva clipe, apoi spuse:

— Bine, voi face așa încât să fiu liber... La unsprezece și jumătate.

După ce puse jos receptorul, se duse la doamna McLeod și trimise din nou pe dactilografă să ia aer. Rămas singur cu doamna McLeod, îi spuse:

— Au aflat.

— Cine?

— Dougherty și cu banda lui. Mi-a telefonat chiar acum, rugându-mă să mă duc la el.

— Și te duci?

— Da.

— Va încerca să te înspăimânte, făcând pe grozavul.

— Știu. Dar s-ar putea să aflu ceva ce ne-ar putea fi de folos.

Doamna McLeod îl privi îngrijorată:

— Pot încerca să te atace.

Tânărul râse, și de data aceasta în glasul lui era puțină, înfrigurare: **m**

— Nu vă îngrijiți de aceasta. Dacă încearcă să mă lop vească o șterg ca vântul.

Doamna McLeod păru descurajată, și Richardson continuă zâmbind:

— Trebuie să-mi țin cuvântul încă zece zile. Nu vreau să le dau prilejul să mă vâre iar la închisoare sub învinuirea că am încercat să-i lovesc.

— Înțeleg. Cred că ai dreptate. Mi se pare că te pricepi destul de bine la asemenea lucruri.

— Întocmai.

În clipa aceea doamna McLeod observă un lucru ciudat: vinele de la tâmpile și de la gâtul tânărului erau umflate și se zbăteau. Își mai dădu seama că în timp ce vorbea cu ea, rupsese în două cu o singură mină un creion gros. Rămase uimită. Nu se gândise niciodată că Richardson ar putea fi un om violent.

După cât înțelese, nu avuseseră de gând să-l înspăimânte. Când ajunse în birourile firmei „W.M. Dougherty & Fiul, antreprenori, un Secretar îl conduse îndată în biroul Bătrânului. Erau acolo trei bărbați: unul mic, gras, cu obraji roșcați și netezi, purtând ochelari sclipitori cu rame; altul, cu chipul supt, părul cărunț și spatele puțin adus; și al treilea, voinic, chel, având puțin înfățișarea unui luptător în repaus. După cum bănuia numaidecât Richardson, ultimul era Bătrânul Dougherty. Al doilea era directorul Gazetei, pe care-l cunoștea din vedere; iar primul îi fu prezentat de bătrân, după ce se prezentase pe sine însuși și îl prezentase pe cel cărunț, ca demnul Hirsch redactor-șef și administrator al Gazetei.

În timp ce Richardson se înclina, o ușă se deschise și intră Mino Dougherty. Bătrânul îl prezentă pe fiul său și cei doi tineri își strânseră mâna. În gestul lor era o foarte ușoară ostilitate, amestecată cu puțină neîncredere și bănuială.

Toți se așezară, și Bătrânul Dougherty îl întrebă pe Richardson:

— O țigară de foi?

— Mulțumesc. Ziaristul luă țigara și o aprinse. Niciunul nu vorbi în timp ce el îndeplini această operație r stăteau privindu-l, ca și cum aprinderea unei țigări ar fi fost o scamatorie nemaivăzută. Richardson nu se tulbură deloc.

În cele din urmă Bătrânul Dougherty rupse tăcerea:

— Am stat de vorbă între noi despre ceea ce ai știut să faci din vechitura aceea de Scutul și Drapelul. Ai făcut adevărate minuni cu zdreanța aceea nenorocită de - ziar.

— Mulțumesc, răspunse Richardson.

— Bun lucru, într-adevăr, spuse omul înalt și slab.

Vorbea nervos, ca și cum ar fi vrut să sară de pe un scaun.

— Sunt lucruri noi foarte reușite, adăugă și redactorul-șef. Îmi închipui că numărul abonaților a crescut.

Da.

— Simțitor?, întrebă directorul.

— Da. Simțitor.

Urmă o clipă de tăcere, ruptă din nou de Bătrânul Dougherty:

— E frumos să vezi un ziar vechi ca Scutul și Drapelul înviind în felul acesta.

— Dacă se menține, spuse roșcatul domn Hirsch. Se întâmplă destul de des să obții o sporire a tirajului. Mai greu este să o menții.

— Da, încuviință Richardson.

Mino Dougherty nu vorbea. Așezat de partea cealaltă a mesei de mahon, îl privea țintă pe ziarist. În privirea lui nu era nimic din blândețea și din prietenia pe care o arătau ceilalți trei. În privirea ochilor albaștri se vedea bine dușmănie și dispreț. Ședea pe marginea scaunului, ca și cum ar fi fost gata să sară dintr-o clipă într-alta să-i trântască un pumn în falca domnului Richardson.

Altă tăcere. Fiecare pauză parcă părea mai încurcată decât cea dinainte. Fiecare tăcere părea mai apăsătoare* părea că pune o răspundere și mai mare pe umerii lui Richardson. De altfel umerii lui păreau destul de puternici încât să poată suporta această greutate. Tot ce-i puteau scoate oamenii aceea, era un „da” liniștit. Tânărul continua să fumeze netulburat țigara scumpă ce-i fusese dăruită.

De data aceasta administratorul Gazetei vorbi cel dintâi:

— Ne-au interesat întotdeauna tinerii ce făgăduiesc. Am văzut ceea ce faci și suntem convinși că ești foarte talentat.

— Mulțumesc. În glasul lui Richardson era o umbră de ironie.

Celălalt continuă:

— Suntem mereu în căutare de talente tinere. Își scoase ochelarii înrămați și începu să-i șteargă. Ne-am gândit, domnule Richardson, că poate ai dori altă slujbă. Vreau să spun o slujbă bună, bine plătită.

— Ce fel de slujbă? De data aceasta răspunse Bătrânul Dougherty:

— Ascultă tinere, cred că cel mai bun lucru e să vorbim deschis cu dumneata. Domnul Winterbottom, aici de față, directorul Gazetei ar vrea să se retragă la anul. Ne-am gândit că te-am putea lua co-director la Gazeta și când va veni clipa plecării domnului Winterbottom, dumneata îi vei putea lua locul. Îl privi pe tânăr cu o înfățișare de așteptare, ca și cum și-ar fi închipuit că-l va

vedea primind cu entuziasm o propunere atât de neașteptată. Dar chipul tânărului era cu desăvârșire lipsit de expresie. Era clar că se gândește.

— Uij prilej minunat, spuse administratorul, în special pentru un tânăr cu totul necunoscut... un tânăr care abia...; se întrerupse încurcat și Richardson sfârși fraza:

— Care abia a ieșit din închisoare.

— Nu voiam să spun chiar aceasta.

— Puteți adăuga că am fost închis numai fiindcă venisem la Platteville fără ocupație. De data aceasta se simțise în glasul lui Richardson oarecare emoție; nu o emoție prietenească și plăcută, ci mai degrabă una supărată. Glasul era tăios ca oțelul și rece ca gheața. Mino Dougherty îl privea mereu, dușmănos.

— Ce răspuns ne dai?, întrebă administratorul.

— Răspunsul meu e nu.

— N-ar trebui să iei o hotărâre pripită. E un prilej foarte bun și un salariu de mâna întâi. Mult mai mult decât câștigă mulți alții cu slujbe foarte bune. Vezi, Gazeta este cel mai însemnat ziar din provincia noastră și înțelegem să rămână și mai departe așa. Mai bine să te gândești. Nu-ți cerem îndată un răspuns. Te mai poți gândi și după aceea să ne spui.

— Nu-i nevoie. Răspunsul meu ar fi tot „nu”.

— Îmi închipui că îți dai seama, interveni Bătrânul Dougherty, că Scutul și Drapelul e în stare de faliment... Dacă ar vrea creditorii, ar putea chiar azi să obțină falimentul doamnei McLeod.

— Da, cunosc situația financiară a ziarului. Am studiat-o cu atenție. Cred însă că dacă vom merge mai departe așa cum am început, o vom putea îndrepta.

— Și dorești să rămâi la Scutul și Drapelul?

— Da.

— Pot să te întreb de ce?, spuse domnul Hirsch.

- Fiindcă îmi place să muncesc.
- Vrei să spui că banii nu te interesează?
- Ba da, firește... dar nu mă preocupă.

Pe neașteptate, Mino Dougherty nu-l mai privi țință și vorbi. Glasul lui era mânios.

Cine te-a trimis?

- Cine dracu', ești. la urma urmei. Și ce faci aci?

Richardson zâmbi:

— Sunt ziarist. Încerc să pun iar pe picioare Scutul și Drapelul. Nu m-a trimis nimeni. Am venit singur.

Bătrânul Dougherty. temându-se că Mino, în furia lui, i-ar putea dezvălui planurile, interveni cu glas dulceag:

— Mai bine să te mai gândești, domnule Richardson. Nu vrem să te zorim. Gândește-te, și dacă-ți schimbi părerea, ne poți da răspunsul.

- Pot să vi-l dau chiar acum. Răspunsul este nu.

— Pari foarte sigur de ceea ce spui, observă suav domnul Hirsch.

- Și sunt.

În purtarea Bătrânului Dougherty se vădi o schimbare. Orice dulceață îi dispăru din glasul care luă un ton aspru:

— Atunci vrei să lupți împotriva noastră? Îl privi țință pe Richardson, însă acesta nu se tulbură și răspunse.

— Nu știu dacă ceea ce fac eu se poate numi lupta împotriva dumneavoastră. Scutul și Drapelul trebuie să-și vadă de drumul lui. Nu văd de ce aceasta înseamnă o luptă. În orașul acesta este loc destul pentru trei ziare, iar Cronica nu poate fi pusă la socoteală. Se ridică și își luă pălăria. Mi se pare că nu mai e nimic de spus. Vă mulțumesc pentru propunerea dumneavoastră, domnilor, dar nu o pot primi.

Domnul Hirsch zâmbi batjocoritor de după ochelarii sclipitori:

- Mai e un lucru de spus, domnule Richardson. Când

vei fi iar pe drumuri, e mai bine să nu vii să ceri de lucru la Gazeta.

— Nu-i nicio primejdie. Bună ziua, domnilor. Și fără ca mai adauge ceva, se întoarce și ieși;

Cei patru bărbați rămaseră câteva clipe tăcuți. Apoi Bătrânul Dougherty izbucni:

— Cred că nu se poate spune că n-a vorbit lămurit.

— E cu siguranță ceva suspect în omul acesta, răspunse directorul, nervos.

Bătrânul Dougherty puse piciorul jos și se întoarce în scaunul turnant:

— Zău, domnilor cred că nu e altceva de făcut decât să distrugem Scutul și Drapelul. îmi pare rău că trebuie s-o las pe drumuri pe doamna McLeod, dar nu se poate face altfel.

— Ea a vrut așa, răspunse domnul Hirsh.

Mino nu spuse nimic. Se sculă și plecă fără o vorbă.

Chiar în după amiaza aceleiași zile, dactilografa sfârși de transcris cartea și puse pe biroul doamnei McLeoo teancul gros de foi bătute la mașină în trei exemplare. Puse și o notiță, pentru 56 de dolari, care-i răpi doamnei McLeod o parte din plăcerea simțită la vederea acelor foi. Nu știa cum va plăti; dar Richardson intrând, luă notița și spuse:

— Văd eu de aceasta. Mă înțeleg cu Myrtle.

— Dar Myrtle n-are bani. Nu putem întrebuința banii încasați pe abonamente, când avem atâtea alte lucruri de plătit.

— Lăsați pe mine.

Doamna McLeod observase că de câțva timp tânărul devenise tot mai imperios; ceea ce îi făcea plăcere. îi plăceau bărbații care spuneau: „Lăsați pe mine”. De trei zeci de ani așteptase să-i spună cineva așa; fraza aceasta nu-i mai fusese spusă de nimeni de la moartea lui J.E.

— Voi lua un exemplar acasă, să-l câtesc, continui

Richardson. Am cânt numai primele două capitole.

— Mă tem că-i prea lung și plictisitor, spuse doamna McLeod.

— Firește că va trebui să tăiem ceva la publicare, dar este tocmai ce ne trebuie.

În timp ce tânărul își lua rămas bun, doamna spuse cu sfială:

— Mi-e frică de Bătrânul Dougherty și de șleahta lui. Mă tem să nu facă ceva.

— Mie nu mi-e frică deloc. Voi rezista până în pâmelt albe.

— Dar nu-i numai aceasta. Mai este problema Janei Richardson părea nedumerit:

— Ce problemă?

— Jane și Mino.

— Ce vreți să spuneți?

— Îi făcea curte. Cred că ea se mai gândește și acum la el... i îl privi o clipă pe Richardson, ca și cum s-ar fi întrebat cât de mult i se poate destăinui. Apoi continuă:

— Mi se pare că dumneata ești într-adevăr unul de-al nostru; de aceea pot vorbi. Înțelegi, Jane este cu adevărat îndrăgostită de el. Încearcă singură să se facă să creadă că nu este; dar este. Cunosc toate simptomele la o femeie.

E singurul lucru ce nu se schimbă odată cu schimbarea Vremurilor. Mai șovăi puțin, și după o clipă continuă sfioasă: Uneori mă gândesc că ar fi bine să renunț la cruciada aceasta, dacă trebuie să însemne o ruptură între ei. Zâmbi. La început nu mi-am dat seama că e ceva serios. Să nu mă crezi proastă și sentimentală... Dar oamenii îndrăgostiți îmi fac întotdeauna o anumită impresie... E întotdeauna ceva minunat în ei... și mișcător.

Pe când doamna McLeod vorbea, chipul tinferesc al domnului Richardson se făcuse tot mai serios. Când tăcu, Richardson așteptă o clipă să vadă dacă doamna McLeod mai avea ceva de spus. Apoi vorbi:

— Înțeleg ce vrei să spunei. Mă tem însă că acum nu mă mai pot opri... După tot ceea ce am făcut și am făgăduit... și după ce am fost la Bill Swain... De altfel ceilalți sunt hotărâți să lupte împotriva noastră. Mi-au. dat-o să înțeleg azi dimineață. Au amenințat.

— Ce fel de amenințări?

— Că ne vor face să dăm faliment. Cred că nu se vor da înapoi de la nimic.

— Era de față și Mino?, întrebă doamna McLeod cu o șiretenie neașteptată.

— Da.

— Și a amenințat și el?

— Nu. S-a mărginit să mă privească ținând. Dar părea că mă urăște mai mult decât toți ceilalți.

— Din pricina Janei.

Richardson își luă pălăria și se ridică:

— Aș fi dorit într-adevăr să știu toate acestea puțin mai de vreme. Aș fi rămas în închisoare și mi-aș fi văzut de treabă acolo.

— Nu trebuie s-o iei așa. Apoi, după câteva clipe zâmbi și continuă: Cred că va trebui să mergem înainte. Nu știu de ce sunt toate, întotdeauna, așa de grele.

— Poate ar fi mai bine să o înștiințați și pe Jane. Nu știu însă dacă folosește la ceva. Acum e prea târziu.

— De ce nu-i vorbești dumneata? Ai o oarecare trecere la ea.

Tânărul râse:

— Mă tem că nu atât cât credeți. Apoi scoase un sunet ca Un fluierat și exclamă: Dumnezeuule! Acum mi-aduc aminte.

— Ce anume?

— I-am povestit că Mino a fost dat afară de la El Dorado. I-am spus totul: Că era beat, că, era cu femeiușcă aceea, că i-a trimis salutări. Credeam că o distrează. Nu mă gândeam mai departe... Acum înțeleg de ce s-a purtat

ca o artistă de cinema.

Așadar îi spusese el în locul ei. Îi spusese tot, gândi doamna McLeod și spuse îngândurată:

— Poate aceasta va fi de ajuns ca totul să se sfârșească.

— Mă îndoiesc, răspunse tânărul...

Într-adevăr, nu fusese de ajuns. Informația aceea o făcuse pe Jane numai nefericită și o umpluse de îndoieli... îndoieli peste îndoieli, despre toate. Dacă Mino se purta în felul acesta, era mai bine să o știe îndată, până nu era prea târziu-Dacă era un asemenea om, ca soț ar fi făcut-o nenorocită. Acum nu se mai prefăcea nici față de ca însăși.

SUA că îl iubește destul încât să dorească să se mărite cu el, cu toate cele întâmplate. Dar dacă se îmbătase. și ieșise cu Fern Hedges tocmai fiindcă era îndurerat și nefericit din pricină că se certaseră? Atunci ea pierdea totul, fiindcă își bătuse joc de el. Cum să se dezvinovățească? Și Richardson? De ce-i povestise lucrurile acestea? Poate fiindcă înțelesese care erau sentimentele ei pentru Mino și nădărduse să le sfârâme? Atât de rău să fie? De aceea încercase mai târziu să-i ia mâna, în întunericul cinematografului? Se îndrăgostea de ea, sau Voia numai să-i facă curte? Deși voia să se convingă că acesta era motivul, totuși nu putea crede. Cu toată nepăsarea tulburătoare a lui Richardson pentru farmecul ei, și cu toată antipatia ei șovăielnică pentru el, simțea că nu era așa. Putea el să fie din Nord și să nu aibă o picătură de sânge cald în vine, dar nu avea nimic vulgar în el.

Se simțea deci tot nenorocită; atât de nenorocită încât nici însuflețirea noii activități nu mai avea vreun efect asupra ei. Ar fi putut lămuri totul ducându-se la Mino și vorbind cu el; asemenea gesturi nu erau însă în firea ei, așa cum nu erau în firea tânărului Dougherty. Mândria îi făceau pe amândoi să tacă: mândria dură, amară,

mistuitoare și prostească a tinereții, care cu timpul și cu experiența sa îndulcește, se înmoaie și în cele din urmă dispăre. Cum ar fi putut ea, o McLeod, să se expună unei umiliri din partea unui Dougherty? Și dacă atunci când s-ar fi dus la el, i-ar fi spus că se îmbătase și se plimbase cu Fem Hedges fiindcă așa-i plăcuse și fiindcă era sătul de ea și atâta „cum se cade”? Dacă-i spunea că nu mai vrea să o vadă? Nu, nu putea face aceasta; chiar dacă ar fi trebuit să-și chinuiască sufletul tot restul vieții.

Toate îndoielile acestea o frământau. Lua hotărâri pe care le părăsea îndată. În cele din urmă, neizbutind să găsească puțină liniște, își spuse că trebuie să amâne orice hotărâre până la banchetul Partidului Democrat. Dacă îi trimitea un bilet, invitând-o din nou, dacă era destul de delicat încât să-și calce în picioare mândria, își va umili și ea mândria și va face ca și cum între ei n-ar fi fost nici cea mai mică neînțelegere. În clipele acestea dorea chiar să o părăsească pe mătușa Vinia cu cruciada ei. Dacă însă el nu-i trimitea nimic, atunci totul se va sfârși pentru totdeauna.

În seara aceea, când se întoarse la „Trăsnaia lui McLeod”, luă un pahar cu lapte și o bucată de tort pregătite de Aida în bucătărie și se duse repede la culcare, ca să nu fie nevoită să vadă pe mătușa ei sau pe domnul Richardson. Pe masa din vestibul se afla obișnuita scrisoare din Boston. O luă și o privi curioasă. Domnul Richardson parcă ar fi primit scrisori de la o singură persoană pe lume. Oricât privea, nu-și putea da seama dacă e un scris bărbătesc sau femeiesc. Plicul era fin și părea Ecump. Ținându-l la lumină, își dădu seama că era puțin deschis, și cu oarecare efort se puteau distinge câteva cuvinte. O clipă ascultă ca să se asigure că nu e nimeni în camerele vecine. Apoi apropie plicul de lumină și izbuti să câtească cinci cuvinte: „Dragă Jack, n-am știut că...”. Restul era acoperit de plicul de culoare închisă și

opac.

O clipă fu ispitită să deschidă scrisoarea și să o citească. Gândi chiar: „Dacă omul acesta ne înșală, am dreptul să știu adevărul.

„Dragă Jack\... Și spusese că-l cheamă Tom.

Ca și cum scrisoarea i-ar fi ars degetele, o zvârli în grabă pe masă și sui scara în fugă. În orice împrejurare s-ar găsi, o McLeod nu poate face așa ceva.

Din pricina aceasta, domnul Richardson i se păru mai misterios și mai interesant ca oricând.

Doamna McLeod și redactorul ei cinară împreună; apoi doamna McLeod ieși și se duse la Maria Gashouse, lăsându-l pe tânăr în bibliotecă să lucreze la cartea lui despre situația lucrătorilor.

Rămas singur, se gândi să citească două-trei capitole din carte și apoi să scrie; seara trecu însă altfel. Așezat într-unul din fotoliile de piele ale lui J.E., cu pipa între dinți și cu un pahar de whisky și sifon la îndemână, câți două capitole; apoi, fără să vrea, îl luă de pe măsuta ăla. turată pe al treilea, și apoi pe al patrulea, pe al cincilea, și așa mai departe. În cele din urmă, când se uită la ceas, era unsprezece și jumătate. Se gândi o clipă; apoi, renunțând la orice gând de lucru pentru seara aceea, își continuă lectura. Puțin înainte de miezul nopții, se deschise ușa de la intrare, și după o clipă se auzi zgomotul pașilor doamnei McLeod, care urca scara. După aceea, în clădirea uriașă totul fu numai liniște, iar Richardson luă din nou textul. Citi mai departe, capitol după capitol, până ce, simțindu-se amorțit și puțin înțepenit, se ridică, se întinse și se uită la ceas. Era două și jumătate și mai avea patru capitole până la sfârșit. Își mai turnă un whisky; după aceea se așază iar și reîncepu să citească. Iar când puse jos ultima foaie, era ora patru și un sfert. Privi teancul gros de foi cu un fel de respect; apoi stinse lumina și se duse la culcare.

A doua zi dimineața nu fu văzut la cafea; dar de data

aceasta nu fiindcă mâncase mai devreme și plecase la redacție, ci fiindcă săvârșise aceeași crimă de care se făcuse de atâtea ori vinovată Jane. Trezit la șapte și jumătate de clopoțelul deșteptătorului se întorsese pe partea cealaltă și adormise iar. Și Aida nu-l trezise, socotind că, devreme ce tânărul lucra mult putea să-și îngăduie măcar odată luxul să stea în pat până târziu. La ora zece, negresa urcă scările, ducând o tavă cu cafea, plăcinte calde, ouă și șuncă. Era prima dată de când murise J.E. McLeod, când cineva își lua dejunul în pat în casa aceea mare; dar Aida îl iubea pe Richardson, care ajunsese răsfățatul ei.

Între timp, când mergea cu Jane spre redacție, doamna McLeod încerca să-și adune curajul; și numai în ultima clipă, când treceau prin piață, izbuti să-i spună:

— Dragă, trebuie să te întreb ceva.

Jane păru bănuitoare și aproape ostilă, și întrebă repezit:

— Ce anume?

— În legătură cu Mino Dougherty. Crezi că cruciada îți poate încurca planurile? Se gândise atât cum să-i pună această întrebare, și acum simțea că fusese grosolană.

— Nu știu ce vrei să spui, fu răspunsul nelămurit al Janei.

— Vreau să spun că dacă nu-ți face plăcere ca ziarul să ducă o campanie împotriva tatălui său... avem încă timp să renunțăm.

— Nu înțeleg ce mă privește pe mine.

— Credeam că ții la el... asta-i tot.

Ajunseră lângă intrarea ziarului. Pe neașteptate, Jane spuse:

— Doresc să nu-mi mai vorbești de el. M-am săturat... toți nu fac decât să-mi vorbească despre el: tu, Willie, Aida și chiar domnul Richardson.

— La drept vorbind, eu nu i-am pronunțat niciodată

numele.

— E ca și cum ai fi făcut-o. Te-ai gândit întotdeauna la el și la mine. Și mie puțin îmi pasă de el și de ceea ce face el.

Prin urmare totul merge bine. Jane spusese că nu-i pasă. Totuși doamna McLeod ar fi preferat ca nepoata ei să nu fie atât de violentă când făcu această mărturisire.

Era aproape unsprezece când Richardson apăru la redacție. Willie, încurajat de o dușcă de whisky, îl salută cu o umbră de mulțumire în glas, pentru că găsisese în marele, desăvârșitul, punctualul și implacabilul domn Richardson, un om care păcătuiește tocmai ca el.

— Ne-am culcat târziu aseară, nu?

— Da; și m-am lăsat furat de somn.

Tânărul se duse de-a dreptul în biroul doamnei McLeod, rușinat ca un școlar: — Nu știu ce mi s-a întâmplat; poate fiindcă am stat noaptea târziu și am cânt cartea dumneavoastră.

— Ai nevoie de un somn bun din când în când. f în loc să plece numaidecât, tânărul se așează. Părea foarte serios în timp ce spunea:

— Doamnă McLeod, trebuie să vă vorbesc despre cartea aceea.

V O clipă, ea se temu de dojeni și-l opri sfioasă:

— Nădăjduiesc că nu e nimic rău.

— Dimpotrivă, doamnă. E într-adevăr un lucru bun. Merge de minune pentru ziar. Ne va aduce abonați mulți, își scoase ochelarii, ceea ce la el era întotdeauna o dovadă că e foarte serios, și continuă: Dar nu-i de ajuns. Va trebui să facem ceva. O carte ca aceasta nu trebuie lăsată să se piardă.

— Ce vrei să spui?

— Că ar trebui să vă gândiți la un editor. Nu e o carte obișnuită. E ceva mare. E cartea pe care o așteaptă toată America.

— Nu m-am gândit niciodată la aceasta Nici măcar n-aș ști cum să încep.

— Vreți să mă lăsați pe mine?

— Ai și așa atâtea pe cap...

— Am un prieten la New York în legătură cu casele de editură. Îi voi trimite un exemplar bătut la mașină și ce va ocupa el de toate.

Doamna McLeod începu să plângă pe neașteptate. Lacrimile îi curgeau din ochi, cu toate încercările ei de a se năpâni. și se prelingeau prosteste pe chipul zbârcât. Erau lacrimi de ușurare, de bucurie, de oboseală și de delăsare. Vinia McLeod era una dintre femeile acelea făcute pentru a fi iubite și apărute, iar după moartea lui J.E., nimeni n-o iubise și nu-și bătuse capul cu ea. În schimb toți veniseră să o copleșească cu necazurile lor.

Cu glas sugrumat și rușinat șopti:

— Nu știu de ce îți pierzi atâta vreme pentru mine.

Lacrimile acelea îl puseră pe Richardson în încurcătură, și de aceea se frământa pe scaun ca și cum ar fi avut și el ceea ce numea Aida „nervi”.

— Și Dumneavoastră ați fost bună cu mine. Apoi, ridicându-se, îi puse mâna pe umărul uscat: Lăsați pe mine. Îl voi trimite chiar azi.

Și o lăsa singură, ca să se poată liniști plângând zdravăn.

Toată săptămâna aceea și săptămână următoare veniră alți abonați să-și adauge numele pe listă; La parter, Myrtle Ferguson, la ghișeu ei, nu mai prididea cu înscrierea numelor, semnarea chitanțelor și, punerea banilor în caseta veche.

Fiecare abonat nou îndulcea parcă puțin asprimea Myrtlei. Schimbarea aceasta i se păru miraculoasă doamnei McLeod. Zbârcăturile săpate pe fața casieritei de anii de dezamăgire, necazuri și plictiseală, se pierdeau puțin câte puțin. Vechiul guler scrobit și cravata

bărbătească dispăruseră, așa cum s-a mai spus; Myrtle începuse să poarte cercei de peruzele și într-o dimineață, spre uimirea tuturor celor de la ziar, apăru cu părul tăiat și cu ondulați? permanentă, pe atunci la începuturile ei, făcând-o să semene mai mult cu regina unui trib de sălbatici, decât cu casierița unui ziar serios ca Scutul și Drapelul

Această schimbare se datora în parte schimbării firii lui Willie, care nu-și mai petrecea sfârșitul săptămânii îmbătându-se iar sâmbătă seara nu se mai ducea la El Dorado și în celelalte localuri de pe Franklin Street să bea whisky și să azvârle gologani de nichel în găurile placnelor mecanice de la Mannie Fumoy și Estelle Laveme. Își tăiasse până și vârfurile bătrânelor lui mustăți pătate de tutun, și își cumpărase de la Frenlich un costum nou. Ca tăietură, nu se deosebea de vechiul lui costum mototolit; stofa era însă cu pătrățele plăcute; într-o dimineață adăugă, cu oarecare sfială, la această eleganță, și o cravati roșie, și după aceea întinerirea lui fu desăvârșită, iar el se simți din nou cuceritorul din tinerețe. Sâmbăta seara dinainte de începerea cruciadei o duse pe Myrtle să ia masa la hotelul Beauregard și după aceea la teatru, să vadă „Romeo și Julieta”.

Minunea fusese săvârșită de coloana de pălăvrăgeli. Era destul de reușită și succesul lui Willie fu constatat îndată în tot orașul. Devenise un personagiu. Nu mai era, bătrânelul obosit, silit să se dea peste cap ca să afle o informație; acei cărora le plăcea să-și vadă numele tipărit, îi telefonau sau veneau să-l vadă și să-i dea informații personale. Iar el știa că mulți dintre noii abonați se datorau acestei coloane. Faptul acesta îi redase stima de sine însuși, influențând în chip neașteptat asupra caracterului său. Acum, în costumul său nou cu pătrățele, intra prin cârciumi și prin cafenele cu o înfățișare de fanfaron.

Fiul verișoarei Aidei aducea odată pe săptămână pagina dedicată nașterilor, morților, serbărilor și adunărilor religioase din cartierul negrilor. Era un tinerel sfios care Beria poezii. Îi câti câteva domnului Richardson, și redactorul îi spuse că nu erau rele, luând câteva să le publice în Scutul și Drapelul și plătiind băiatului Athenei duci dolari din buzunarul său pentru fiecare poezie. Îi spuse chiar să-i mai aducă, fiindcă el, domnul Richardson, putea să i le publice în vreo revistă din Est.

Cea mai mare schimbare din birouri era însă aceea care privea telefonul. Ani de zile aproape nici nu fusese întrebuințat; acum, de la nouă dimineața până la șase după amiaza, numai rareori înceta să zbârnâie. Aparatul cel vechi, așezat la capătul mesei pe care erau ziarele, zbârnâia acum atât de des, încât în cele din urmă un funcționar al societății de telefoane o chemase pe doamna McLeod și o convinsese să instaleze încă două aparate, unul în cămăruța ei și altul pe biroul redactorului-șef. Societatea primea să facă instalația cu preț redus, fiindcă scutea centrala de o muncă uriașă și de o mare încurcătură deoarece era silită să sune de nenumărate ori, singurul fir al ziarului fiind mereu ocupat.

Și iată cel puțin câte puțin se înmulțiră reclamele și, ca atare și încasările; săptămâna dinaintea cruciadei, doamna McLeod, cu ajutorul doamnei Myrtle și al lui Richardson, aplecată pe registrele de contabilitate, găsi, pentru prima dată, nu numai că era în stare să-și plătească socotelile întârziate, dar că erau destui bani pentru micile facturi și pentru plățile săptămânale, rămânând un activ de doi dolari și jumătate, firește fără a fi vorba de miile de dolari de datorii și de ipoteci.

Cu privire la salariul lui Richardson, avu loc o discuție aprinsă. El stăruia că nu vrea să primească mai mult de treizeci de dolari pe săptămână, ca orice reporter, susținând că fusese angajat ca atare; dar la rândul ei

doamna McLeod susținu că trebuia să-i plătească cel puțin de două ori atât, fiindcă de fapt îndeplinea funcția de redactor* șef și fără el renașterea ziarului Scutul și Drapelul nu s-ar fi petrecut niciodată.

În sfârșit, tânărul spuse:

— Dar ce fel de femeie sunteți dumneavoastră? Abia aveți câțiva gologani și vreți iar să dea faliment ziarul?

— Și dumneata?, râse doamna McLeod. La început voiai să stai în închisoare și acum nu vrei să fi plătit 1

În cele din urmă câștigă el partida, spunând că va primi atât cât dorea să-i dea doamna McLeod, numai când ziarul va fi bine consolidat. Și în timpul acestei convorbiri be prefăcură că amândoi cred că el va rămâne la Scutul și Drapelul.

Consfătuirea aceasta dădu în chip vădit de gândit domnului Richardson, căci în după amiaza aceea, mai tându o rugă pe Jane să meargă cu el să ia o ceașcă de ceai în localul „Vechea VÂrginie”; în fața ceștilor ce abureau, îi spuse fetei:

— Trebuie să facem planurile pentru atunci când voi pleca „tvsfe - v

Jane îl privi nedumerită:

— Ai cumva de gând să pleci acum?

— Nu, dar voi pleca atunci când să-i cina mea va fi terminată. Odată tot va trebui să mă întorc și eu acasă.

Îl asculta neatentă, ca și cum o parte din mintea ei ar fi fost absentă. Așa încât el trebui să-i vorbească mai aspru decât voise, pentru a stabili toate lucrurile.

— La început erai entuziasmată, îi spuse. Ce ai acum? Ce s-a întâmplat?

Nădăjduia poate că fata îi va vorbi deschis despre Mino Dougherty; dar ea nu spuse nimic în privința familiei Dougherty și a cruciadei. Răspunse numai:

— N-am absolut nimic.

— Într-o bună zi va trebui totuși să las ziarul pe

seama dumitale. Va trebui să fi redactor-șef. Poate că ziarul va merge bine și își va putea îngădui cheltuieli, îți voi putea trimite ca ajutor un tinerel dezghețat. ÎnșQ deocamdată trebrie să te învăț tot ceea ce trebuie să știi.

Ea îl privi cu ochi pătrunzători; apoi se uită în altă parte, spunându-i:

— Aș vrea să mă poți învăța să am puțin bun-simț.

Tânărul râse:

— Mi se pare că ai destul.

— N-am deloc. Dacă aș avea măcar puțin din al dumitale...

— Ce vrei să spui?

— Că aș vrea să i-ați lucrurile liniștită, așa cum faci dumneata. Nu te înfierbânți niciodată, nu-ți pierzi niciodată Cumpătul. Ești întotdeauna stăpân pe dumneata. Își duse din nou privirile în altă parte, apoi izbucni:

— Câteodată mă gândesc că ești neuman. i.

— Și dumneata ai vrea să fi așa?

— Da. Viața ar fi mult mai ușoară.

Tânărul răspunse, zâmbind:

— Partea cea mai drăguță a dumitale este tocmai că ești neasemuit de umană și de spontană. Îți pierzi calmul într-o clipă și îndată după aceea ești numai zâmbete. Acum ești plictisită și în clipa următoare ești entuziasmată; ești romantică și plină de sentiment. Își aprinse o țigară și continuă: Mi-ar plăcea să fiu așa. Bunul simț te face în cele din urmă să nu poți ancora nicăieri. Și nu-i prea plăcut.

Deocamdată Jane își dădu seama că vorbesc prietenește. Vorbeau unul despre altul, ceea ce era foarte plăcut; iar Richardson nu i se păruse nicicând atât de simpatic. Se înfuria totuși auzindu-l că-i spune romantică și sentimentală.

Puțin după aceea fu și mai supărată, auzindu-l că-i spune:

— De altfel nu sunt deloc psiholog. Nici nu știu să mă

analizez. Și nu-mi place să vorbesc despre mine, însumi; totuși îți pot spune că nu întotdeauna se poate judeca din afară, ceea ce se petrece înăuntru.

Ar fi vrut să-l întrebe ce vrea să spună; dar tonul batjocoritor cu care vorbise despre lipsa lui de psihologie, risipise atmosfera aceea de intimitate ce începuse să se creeze. Se simți iar tânără și proastă. Ridicându-se și punând țigara în scrumieră, spuse:

— Mai bine să ne întoarcem la redacție să aruncăm o privire asupra ziarului. Primele exemplare trebuie să fie tipărite. Se îndreptă spre ușă. Își dădu însă seama că se schimbase ceva. Pentru prima oară bărbatul acesta îi plăcea. Simți dorința să-l ajute. Nu știa însă cum. În ce fel putea fi ajutat un om așa de încrezut ca domnul Richardson?

Pe când mergeau spre piață, văzu cu coada ochiului automobilul mic verde-deschis, oprit în mijlocul străzii, din pricina semnalului luminos; în automobil era Mino Dougherty. Simți dorința să-i dea bună ziua, dar nu îndrăzni. Văzu cu coada ochiului că el o privește și gândi: „Drăcia dracului! De ce mă vede de câte ori sunt cu Richardson?”

Luminile semnalului se schimbă și automobilul își continuă goana, aproape atingând un cărucior de copil. Când ajunseră pe cealaltă parte a străzii, Richardson îi spuse:

— Nu crezi că fiind camarazi de birou, ne-am putea spune pe nume? E o prostie să ne tot spunem domnul Richardson și domnișoara Baldwin. Pot să-ți spun Jane? Toți îmi spun Tom și mi-ar face plăcere să-mi spui și dumneata așa.

Richardson se întoarse deodată spre ea, cu privirea pătrunzătoare, însă figura ei era cu desăvârșire lipsită de expresie, atunci răspunse:

— Foarte bine. Vom fi Tom și Jane. E mai intim.

— Nu credeam că intimitatea ar avea mare însemnătate pentru dumneata.

EL.râse puțin melancolic:

— Ba are. Are foarte multă.

Data începerii campaniei fu amânată de domnul Richardson. Întâi fusese hotărâtă pentru ziua de trei, adică pentru a doua zi după expirarea termenului liberării condiționate. Hotărâre îndrăzneată, care o făcea pe doamna McLeod să râdă. Însă cu o săptămână mai înainte, Richardson veni la ea și-i spuse:

— Am o idee mai bună.

— Care?

— Banchetul Partidului Democrat e fixat pentru ziua de șase, nu-i așa?

— Da.

— Foarte bine, de ce să nu începem campania în seara zilei de cinci.

Ea se gândi o clipă:

— Ziarul nu ajunge la abonații din provincie decât a doua zi.

— Provincia este în mare parte cu noi. Orașul interesează.

— Poate ai dreptate. Ca de obicei. Și într-adevăr, chibzuind, ideea i se păru minunată.

Cu două zile înainte de banchet, Richardson anunță în pagina editorială a ziarului că Scutul și Drapelul va începe cu numărul din ziua de cinci, să publice în supliment un roman de la vinia McLeod, întemeiat pe istoria orașului. Suplimentul va fi zilnic și va fi de mare interes, nu numai pentru băirmii care aveau aceleași amintiri cu autoarea, dar și pentru generația tânără, care nu știa nimic despre asprimea, greutatea și gloria vieții de odinioară. Înștiințarea era făcută cu dibăcie; trebuia să semene puțină spaimă în șleahta Gazetei și a familiei Dougherty, și să le inspire o bănuială nelămurită asupra a

ceea ce va urma, însă fără nimic prea precis ca să-i pună pe gânduri.

Toată ziua de cinci, redacția ziarului Scutul și Drapelul fu înfrigurată de frământare stăpânită. Acum nu se mai putea păstra secretul cruciadei. Alf Kyman, linotipistul, bătea ca un nebun clapele, uluit de ceea ce compunea. Bătrânul Zimmerman înghiți de două ori zeama tabacului mestecat, în fierbințeala titlurilor ce-l erau trimise. La parter, Myrtle își legăna cerceii de peruzele și se purta misterios cu persoanele ce veneau să facă plăți. Willie umblă de două ori în ultimul sertar al biroului, să soarbă putere, iar spre mijlocul după amiezii îi spuse doamnei McLeod:

— Vinia, se va dezlănțui iadul, în orașul acesta de văcari.

Cât despre doamna McLeod, inima-i bătea nebunește într-o îmbinare de tulburare și de înflăcărare. Nu atacase niciodată pe nimeni în viața ei și acum trecea la atac împotriva clicii celei mai puternice din Platteville. Avea un sentiment de groază și de rușine, ca și cum ar fi săvârșit o faptă pentru care ar putea fi arestată.

Numai domnul Richardson își vedea liniștit și nepăsător de lucru, ca și cum nu trebuia să se întâmple nimic nou; însă Jeane văzu expresia ochilor albaștrici-cenușii, expresie de neliniște, aproape de înflăcărare, care o făcu dinti-odată să-și amintească de cuvintele spuse de el când luau ceaiul: „Nu întotdeauna se poate judeca din afară ceea ce se petrece înăuntru”. Și se surprinsese de mai multe ori observându-l, vrăjită, întrebându-se cum se putea el interesa atât de mult de ceea ce se petrecea într-un oraș pe care nu-l văzuse niciodată până acum două luni. Ea n-avea nicio înclinare pentru lucrurile auctrice și nu putea bănuî – și nici n-ar fi crezut* dacă ar fi fost în stare să bănuiască – în ce măsură mare îl preocupa pe Richardson binele și răul.

Vederea tânărului îi aducea puțină alinare, în ziua aceea care pentru ea devenea tot mai tristă, pe măsură ce se spulbera treptat orice speranță de a primi un bilet de la Mino. În sinea ei înțelegea acum că Mino va privi cruciada ca o lovitură dată și împotriva lui, deși atacul ziarului era îndreptat împotriva tatălui său; și se va gândi, desigur, că era un complot pus la cale de ea și de domnul Richardson. Acum era prea târziu să mai facă ceva. chiar dacă mătușa Vinia și cu Richardson ar fi primit să renunțe în ultima clipă la proiectele lor. Cu toate acestea, la ora cinci, în sufletul ei mai rămăsese încă o umblă de nădejde că Mino va telefona să o poftască să meargă cu el la banchet.

La cinci și un sfert, când Myrtle apărură aducând în triumf primele exemplare umede ale ziarului „inima Janei se împietrise. Mino nu dăduse niciun semn de viață. Ceea ca însemna că pentru el totul se sfârșise. Nu o iubise cu adevărat niciodată și nu dorea deloc să se împace. Ea era aceea care își făcuse mereu iluzii, crezând că se iubesc. Pusese însă o proastă. Ziarele acelea, cu cerneala încă Umedă și aduse de Myrtle pe brațele întinse ca să nu-și murdărească bluza, i se păsură aproape un simbol. Totul se sfârșise și iată atacul lui Richardson împotriva Bătrânului Dougherty, în Scutul și Drapelul. Cel puțin acesta era ceva definitiv. Foile ajunseseră acum și în stradă. Cruciada era începută. Și totul se sfârșise între ea și Mino. Tiparul acela încă umed avea ceva înfiorător la vedere.

Mușcându-și buzele, începu să cerceteze împreună cu ceilalți - mătușa Vinia și Richardson, Myrtle cu Willie Ferguson, și bătrânul Zimmerman - Scutul și Drapelul.

Informațiile nu aveau niciun Interes pentru el. Numai pagina editorială și aceea din fața ei îi interesa.

În fruntea paginii editoriale era un titlu cu litere groase: „CE ÎNȚELEG SA FACĂ LOCUITORII DIN i? LATEVILLE”, iar sub titlu, numele lui Richardson. Începea printr-o analiză a situației, atrăgând atenție asupra

faptului că, de vreme ce locuitorii din Platteviile nu făcuseră nicicând nimic pentru administrația orașului.

aceasta se înrăutățise tot mai mult. până ce ajunsese un adevărat putregai și o nenorocire pentru tot Sud-Vestul. Scutul și Drapelul – continua articolul – făcuse o anchetă și înțelegea să dea la lumină, într-o serie de articole, toată corupția care fusese impusă contribuabililor unuia dintre cele mai frumoase orașe din Statele Unite. Scutul și Drapelul cerea cetățenilor cinstiți din Platteviile să se organizeze pentru luptă. Ziarul le va da tot sprijinul cu putință. Trebuia o organizație democratică, nouă și independentă.

După acest început violent, erau o serie de paragrafe fiecare având un subtitlu: Munca deținuților – Noul acoperiș al Palatului de Justiție – Sistemul luminatului pe Hyllard Street – Noul apeduct – Săpăturile pentru noile canale și contractele din Franklin Street.

Pe pagina din față era prima parte a romanului Laviniei McLeod, intitulat „FRUMOASELE TIMPURI DE ODINIOARĂ”. Era frumos și impunător; și în timp ce citea primul articol al campaniei, ochii doamnei McLeod alunecau fără voia ei pe pagina din față, privind numele LA VINIA MCLEOD tipărit cu litere groase în fruntea paginii. În sfârșit. era o „autoare”. O clipă gândi în chip egoist că lucrul acesta era pentru ea mai însemnat decât cruciada.

Tacâturnul Zimmerman zâmbi pe neașteptate, cu o strâmbătură a buzelor pătate de talâac.

— Mda, cred că asta-i va pune spatele la zid.

Willie Ferguson îi răspunse:

— Nu, nu-i destul. Lupta abia a început și Platteviile a dat întotdeauna luptătorii cei mai neobosiți din tot Sud-Vestul.

În ochii doamnei McLeod era o expresie de admirație, când îl privea pe domnul Richardson. Tânărul nu părea impresionat și nici chiar mișcat, însă privea cu

atenție pagina prin ochelarii cu rame de oțel. Iar Jane îl observa, admirându-l și urându-l în același timp, fiindcă era atât de iscusit și de sigur de el.

Doamna McLeod îl întrebă cu glas stins:

— Dar cum ai adunat tot materialul acesta? Vreau să spun, toate amănuntele acestea?

Richardson ridică ochii uimit:

— Dar dumneavoastră mi-ați spus atâtea lucruri! Și apoi Maria Gashouse mi-a dat multe informații; iar șeful statului a pus la lucru pe doi tineri, despre care nici nu v-am vorbit. Eu însumi am auzit nenumărate plângeri. N-a trebuit să fac altceva decât să adun acest material și să-l orânduiesc.

În clipa aceea ușa se deschise și intră un poștaş tinerel. Toți se întoarseră să-l privească, parcă s-ar fi gândit că telegrama trebuia să fie primul rezultat al cruciadei. Băiatul îi privi și întrebă:

— Domnișoara Jane Baldwin?

— E pentru mine, spuse Jane și iscăli de primire. Atenția celorlalți trecu de la băiatul ce pleca la Jane.

Fata deschise telegrama cu mâna tremurând. O câți în timp ce toți o priveau. Apoi, pentru a îndepărta privirile de la ea spuse cu un glas ciudat de sugrumat; Nu e nimic, și mototoli hârtia în mână. Toți, în afară de doamna McLeod, se întoarseră iar spre ziar. Bătrâna doamnă continua să-și privească nepoata; pe când fata își lua pălăria fi se îndreptă spre ușă.

O urmă pe coridor și o întrebă i

— Vești rele?

— Nu, răspunse Jane. Și trecând înainte, adăugă: Te rog, lasă-mă. Trebuie să plec. Iar doamna McLeod înțelese că telegrama era de la Mino Dougherty.

Cu privirea scăldată în lacrimi, Jane coborî treptele ca o furtună și străbătu piața, ajunse în goană la fântâna închinată soldaților și marinarilor și se trânti pe o bancă.

Ținea încă într-o mână telegrama mototolită, și o cătea iar. Nu spunea decât: „N-aș fi vrut, dar nu mă pot opri. Vrei să uiți tot și să vii la banchet cu mine? Salutări călduroase. Mino”.

La început nu reuși să înțeleagă ce simte. Gândea: „Nu se poate să fi văzut încă ziarul”; și apoi, cu o umbră de nădejde: „Poate l-a văzut și vrea să-mi spună că nici nu-i pasă”. Apoi privi iar telegrama, și locul de expediere îi dădu o senzație dureroasă. Nu fusese trimisă de la oficiul din palatul Dougherty. ci de la Millersville; iar fata știa că într-adevăr Mino trebuia să fie acolo pentru a lua ultimele măsuri în vederea adunării. Deci încă nu știa... Nu putea să știe, fiindcă nu văzuse ziarul. Nu aflase încă despre atacul cel groaznic...

Cu toată disperarea ei, auzi strigătele vânzătorilor: Scutul și Drapelul. Ediție specială! Citiți articolul despre marile potlogării;

După puțin timp, se ridică și străbătu piața, ducându-se la oficiul telefonic ce se găsea de partea cealaltă.

Și într-un fel de coșmar, scrise următoarea telegramă: „Totul a trecut, dar acum e prea târziu”. Formularul era scăldat în lacrimi, și Jane gândi: „Dacă le-ar vedea, ar înșele ge”. Însă nu se pot trimite lacrimi prin telegramă...

În același timp, în birourile Gazetei avea loc o consfătuire cu ușile zăvorâte. Domnul Hirsch, redactorul-șef, împreună cu directorul și cu Bătrânul Dougherty, ședeau în jurul mesei grele de mahon din biroul lui Hirsch. Pe masă erau două exemplare din Scutul și Drapelul. În dosul ochelarilor lucitori, chipul roșcat al lui Hirsch avea o expresie asemănătoare aceleia a unui purcel de India înfricoșat. Figura domnului Winterbottom, directorul palid și suferind de fiere, era încrețită, iar pe fruntea aspră a Bătrânului Dougherty apăreau broboane de sudoare pe care și le ștergea cu o mare batistă albă.

— Ne-au luat repede, spuse Hirsch, începând atacul înainte ca noi să fim gata de apărare.

Directorul spuse cu glas domol:

— Dacă vă amintiți, domnule Dougherty, v-am spus acum câțva timp că veți avea supărări.

Dougherty își șterse sudoarea:

— Ce-mi folosește asta, acum! Nu ne rămâne decât să-i facem să tacă înainte de a fi prea târziu.

Hirsch întrebă cu glas suav:

— Când expiră libertatea condiționată?

— În privința aceasta nu-i nimic de făcut, răspunse Dougherty. A expirat de acum cinci zile. Acum trebuie să le zvârlim în cap creditorii și în felul acesta foaia aceea murdară va fi distrusă. a

— Trebuie timp. Ne pot face o mulțime de necazuri înainte de a reuși să întrerupem campania. De săptămâna trecută am vrut să pun în mișcare mașina, însă dumneavoastră nu m-ați lăsat.

— Aveam un motiv, răspunse Bătrânul Dougherty.

— Care?

— N-a vrut Mino.

— Și de ce?, întrebă Hirsch.

Bătrânul tuși nervos, ca și cum se rușina că se arată sentimental:

— Adevărul e că băiatul nu s-a prea simțit... cum să spun? nu s-a prea simțit bine din pricina domnișoarei Baldwin... nepoata bătrânei McLeod.

Directorul întări:

— Mda. acum ne va costa cam mult.

Expresia de șobolan înspăimântat dispăru de pe chipul domnului Hirsch, fiind înlocuită cu aceea a unui șoarece ironic:

— Întâmplarea nu-i așa de rea cum puteți crede. N-am stat nici eu cu mâinile în sold. Am scris, vreo două scris Jii și am verificat ipotecile puse pe ziar și pe casa bătrânei

McLeod. Nu ne va trebui atâta timp cât credeți.

Bătrânul Dougherty izbucni pe neașteptate:

— Cum dracu' ai făcut asta fără ordinul meu? Eu sunt stăpân aci; nu uitați asta!

Deși pe fata osoasă a directorului se ivise spaima, chipul de purcel de India a lui Hirsch nu arăta - destul de ciudat - multă teamă; poate fiindcă în lunga-i și lipsită de glorie carieră lucrase de prea multe ori cu oameni ca Bătrânul Dougherty. La urma urmei, fusese primit la Gazeta tocmai pentru că știa să facă unele lucrătoare...

Răspunse liniștit:

— Atunci preferați să mergeți la penitenciarul statului, în loc să distrugeți un ziar murdar ca Scutul și Drapelul?

— La penitenciar? Cine? Nimeni n-are în mână nimic împotriva mea.

Hirsch însă stăruie, punând un deget pe ziar:

— Ați cânt cu atenție? Doar nu vă închipuiți că au tras toate cartușele pentru a stârni dușmanul.

Bătrânul Dougherty începu să facă pe viteazul

— Ascultă, Hirsch. Sunt venit în orașul acesta de mai multă vreme decât dumneata. Cunosc politica locală. Îți spun că n-au în mână nimic împotriva mea.

Hirsch împături liniștit exemplarul său din Scutul și Drapelul și răspunse:

— Cu atât mai bine. Însă e mai bine să-mi urmați sfatul. Gândiți-vă, și diseară să-mi spuneți ce-ați hotărât. Nu uitați însă că mai sunt și alții în stare să pună ceva la cale, în afară de dumneavoastră.

— Ce vrei să spui?

— Că nu sunteți singurul om cu oarecare influență în viața politică a statului.

Bătrânul Dougherty tuși. Apoi înjură:

— Blestemata asta de adunare! Tocmai mâine! Se bătu cu palma pe coapsă și o licărire de ceva ce semăna cu

admirația apăru în ochii lui. Porcul acela de Richardson! Nu e deloc prost! Să aleagă ajunul banchetului pentru a ne zvârli în cap murdăriile lui! Ar fi trebuit să-i oferim două mii de dolari pe lună ca să-l facem să treacă de partea noastră. Tăcu.

— N-ar fi venit nici dacă ia-ți fi oferit două milioane, răspunse Hirsch.

— De ce?

— Pentru că așa e el făcut. Am văzut oameni ca el. Numai de două ori... Sunt însă neștrămutați... Nu se vând. Sunt nebuni... oameni de felul acesta. Banii nu înseamnă nimic pentru ei.

Când, în cele din urmă, W.M. Dougherty părăsi redacția Gazetei pentru a se întoarce acasă, Hirsch și Winterbottom, redactorul-șef și directorul ziarului continuară consfătuirea înaintea unei sticle de bere și a unei farfurii de sandviciuri.

Pentru domnul Hirsch, activitatea lui de la Gazetă nu era decât o pauză de așteptare. Ziarul din Platteville, cu politica sa, erau lucruri mărunte pentru el. Dar biroul ziarului îi slujea pentru diferite scopuri. Șederea aceasta sub numele de Hirsch. În locul acela mai mult sau mai puțin îndepărtat din Sud-Vest, îl punea oarecum la adăpost de urmările legii, care-l făcuseră să nu mai poată rămânea în Illinois și în Indiana. Atâta vreme cât învinuirile ce-i fuseseră aduse nu se prescriau, ar fi fost destul de neprevăzător din partea lui să se întoarcă în Statele acelea; pe de altă parte, Guvernul Federal dorea să-i pună anumite întrebări, care-l cam încurcau: W.M. Dougherty cunoștea învinuirile. Dacă nu erau vechi prieteni, el și cu Hirsch erau cunoștințe vechi. Adevăratul nume al lui Hirsch era Sulzergher; cei doi bărbați se cunoscuseră cu mult înainte, la Congresul Național al Partidului Democrat. Ca redactor-șef, Hirsch nu era prea scripitor. Avea însă alte calități, care prețuiau mai mult în ochii lui W.M. Dougherty.

Politica necinstită nu avea taine pentru el; era expert în metodele de înșelătorie și, la nevoie, ar fi putut aduna dintr-o clipă într-alta o ceată însemnată de certați cu legea, gata să nu dea înapoi de la nimic. Tocmai haimanalele domnului Hirsch devastaseră de două ori El Dorado, atunci când Maria Gashouse refuzase să plătească tribut clicii lui Dougherty.

Domnul Hirsch nu semăna deloc cu reputația lui, cu obraji roșcați și cu ochelarii scânteietori, cu gura copilărească și cu minutele lui grăsuțe și curate; s-ar fi spus mai degrabă că e un profesor obosit de la o școală duminicală, decât un criminal crud; era însă unul dintre indivizii aceia care se distrează smulgând picioarele muștelor, și numai portarul Gazetei știa că el era răspunzător de focul ce mistuise cu șase luni mai înainte magazia unde se păstra hârtia pentru ziar. Se pare că domnul Hirsch turnase benzină pe un șoarece, dând foc cu un chibrit nenorocitului animal. Șoarecele fugise să se ascundă în magazia de hârtie. Cunoașterea acestui fapt îi prilejuise portarului două sporiri de salariu, sporiri de care nimeni nu știa nimic, afară de domnul Hirsch.

În ceea ce îl privește pe domnul Winterbottom, directorul, era obosit și descurajat. Timp de treizeci și șase de ani făcuse pe ziaristul în diferite orașe din Sud-Vest; iar acum, la cincizeci și șase de ani, câștiga trei mii cinci sute de dolari pe an, cu care trebuia să-și întrețină soția obosită și mofturoasă și pe patru dintre cei șapte copii, rămași încă sub acoperișul lui. Deși avea titlul de director, nu conducea chiar nimic. Dacă i se îngăduia – ceea ce se întâmpla destul de rar – să scrie un articol, conținutul acestuia nu putea avea legături decât cu buletinul meteorologic sau cu târgul provincial, sau cu vreun alt subiect inofensiv despre care putea fi indiscret. Bătrânul Dougherty îl socotea imbecil și se sluzea de el numai pentru a traduce într-o limbă ce se putea câți, articolele negramaticale și fără

ortografie pe care le scria el însumi în fiecare seară, în biblioteca sa din casa cea mare în stil Tudor.

Spre deosebire de domnul Hirsch, domnul Winterbottom avea înfățișarea a ceea ce era în realitate. Avea un chip de oaie, prost și josnic, pe un corp osos, colțuros și deșirat. Neîngrijit și murdar ca un măturător nesimțit, purta mânecute negre pentru a-și cruța cămășile, în cei treizeci de ani de căsătorie, soția lui mofturoasă născuse de două ori gemeni. Îndărătul acestei înfățișări care îți făcea impresia unei case neteneuite, domnul Winterbottom era plin de ranchiune. Simțea o ranchiună mare și nelămurită împotriva destinului și împotriva vieții; împotriva nevestei și împotriva acelor care, cu trecerea timpului, i se păreau copii veniți de prisos pe lume. Era mânios pe Bătrânul Dougherty și pe Mino, fiindcă era tânăr și simpatic și se bucura de toate fructele conte, de care metodismul său îl împiedicase să se bucure atunci când avusese vârsta lui Mino. Și măi mult decât pe oricine, era mânios pe Hirsch. Acesta nu numai că era ultimul venit, dar avea o mare autoritate prin birourile ziarului și în toată organizația lui Dougherty. Cu purtarea lui grosolană, domnea ca un despot peste întregul personal al Gazetei. Uneori – obișnuia Winterbottom să-i spună soției sale – s-ar fi putut crede chiar că Bătrânul Dougherty se temea de odiosul și nesuferitul domn Hirsch.

În schimb Hirsch nu-l ura pe Winterbottom. Se mulțumea să-l disprețuiască.

De aceea, în timp ce cei doi bărbați ședea în fața berii și a sandviciurilor, convorbirea lor nu era prea însuflețită. Amândoi știau că această consfătuire e o comedie; iar domnul Hirsch nici măcar nu-și dădea osteneala să arate că ar fi altceva; purtare care, firește, nu era făcută să-l liniștească pe domnul Winterbottom. Fără să vorbească însă, amândoi se gândeau.

Domnul Hirsch spunea în sinea lui: „Dacă nu-i atent,

Bătrânul Dougherty va avea o mulțime de plictiselii Partea rea e că e un politician de proastă calitate. Nu-i deloc modern... și situația e tocmai așa încât să-i dea posioilitatea lui Swain să-l gonească”.

Mu știa precis cât de mari și de complicate erau încurcăturile și hoțomăniile bătrânului. Bănuia însă că trebuiau să fie mult mai serioase decât i le arătase vreodată W.M. lui sau oricărui altuia. Iar bătrânul era acum obosit. Poate că n-avea chef de luptă. Altfel n-ar fi îngăduit ca legătura dintre fiul lui și Baldw n aceea să aibă vreo însemnătate! în politica necinstită trebuie să fi fără îndurare, chiar pentru mama ta! Cu sau fără față, Scutul și Drapelul trebuia strivit înainte de a fi prea târziu; și chiar băiatul acela obraznic de Richardson trebuia pus la locul lui, într-un fel sau altul.

Hirsch ridică paharul de bere până la gura sa ca un boboc de trandafir; punându-l iar jos, plescăi din buze cu mulțumire, nu pentru berea băută, ci pentru perspectiva de a-l pune la locul lui pe Richardson. Nu-i plăcuse (leioc ziaristul acela, în ziua aceea când venise în biroul Bătrânului Dougherty... Prea îndrăzneț și obraznic pentru un tânăr de vârsta lui. îi era antipatic și fiindcă era sănătos și normal. Domnului Hirsch nu-i plăceau oamenii voinici; dar la Richardson îi displăceau mai ales bărbia puternică și ochii albaștri-cenușii. Iar Bătrânul W.M. nu înțelegea cât de primejdioasă poate fi o ființă ca aceasta. Era unul dintre aceia pe care nu-i mai poți opri când au luat-o razna.

„Același gen cu procurorul care m-a gonit din Indiana”, gândi. „Dacă i-ar fi spart cineva capul, eu n-aș fi silit bă stau ascuns în orașul acesta de animale”.

Da, trebuia neapărat „să-l pună la locul lui” pe Richardson, dacă nu înceta campania începută. Drace, individul acela și-ar fi putut vârî nasul și în trecutul domnului Hirsch și să-i facă viața puțin plăcută! Trebuia deci să înceapă să se miște, făcându-le plictiseli cu

ipotecile, apoi prin presă și cu alte mijloace de felul acesta. Pentru ceea ce voia să facă, trebuia să cheme vreo doi prieteni. Cei mai buni erau poate Bill Vulpoiul și Herminio. Erau obișnuiți să lucreze împreună și aveau înfățișarea unor oameni de treabă. Puteau să se îmbrace în așa fel încât să pară membri la Rotary Club și nimeni nu s-ar fi îngrijit de ei într-un oraș ca Platteville.

„Am să le scriu astă seară când mă duc acasă”, gândi Hirsch. Nu era un păianjen mare și grosolan ca Bătrânul Dougherty; era mic și sprinten, și cu privirea lui de profesor modest de școală duminicală, era mult mai veninos.

În fața lui ședea domnul Winterbottom. privindu-l mânios pe sub sprâncenele zbârlite. își simțea stomacul greu din pricina celor câteva înghițituri de mezeluri din sandviciuri și se gândea înfuriat: „Dacă nu sunt atent, bătrânul se va lăsa înhățat de data aceasta. Pot avea atâtea motive de învinuire împotriva lui... atâtea! Și Hirsch acesta! Ce dracu' e? De unde vine? Ce făcea înainte? Poate-l vor ataca și pe el”.

În creierașul lui Winterbottom ideile începură să ia forme: „Știu și eu destule pentru a-l trimite la ocnă pe Bătrânul W.M. Tot ce trebuie e să deschid gura cu privire la o duzină de afaceri nu prea curate. Și am toate datele. Ar fi răzbunarea mea pentru că s-a purtat cu mine toată vremea ca față de un băiat de prăvălie. îl pot pune într-o încurcătură strașnică”. Rămase mult timp gânditor, cu o tartină în mână, închipuindu-și înfrângerea și umilirea Bătrânului Dougherty. Se vedea pe sine însuși pe banca martorilor. îl vedea pe Bătrân venind să-l roage și încercând să-i cumpere tăcerea. Dar el, viermele, i-ar fi spus: „Nu, așa ai vrut. Nu se poartă cu oamenii așa cum te-ai purtat dumneata zece ani cu mine. Acum trebuie să te resemnezi cu ceea ce ți se întâmplă”.

Deodată râse tare, de bucurie că și-l închipuia pe

Bătrânul Dougherty umilit. Hohotul răsună sinistru în birou. Hirsch tresări, întrebându-l:

— Ce dracu' ai? Ce te distrează atât de mult?

— Nimic. Mă gândeam la o poveste. Și hohotul lui se stinse văzând chipul sinistru și roșcat a lui Hirsch. Nu, nu s-ar fi putut revolta împotriva Bătrânului Dougherty și să-l trimită la ocnă, fiindcă și-ar fi pierdut slujba, iar la vârsta lui ar fi fost greu să-și găsească alta, chiar cu; trei mii cinci sute de dolari pe an. Și trebuia să se gândească la soție și la cele patru guri ce mâncau încă pe cheltuiala lui.

Era nouă și jumătate când Bătrânul Dougherty ajunsese la casa cea mare din marginea orașului. Vederea clădirii uriașe, goală, melancolică și întunecată, în afară de lumina din vestibul, îl făcu pe neașteptate să-și dea seama de oboseala și de bătrânețea lui. Nădărduse că Mino se va fi întors de la Millersville. Simțea nevoia să-și Vadă fiul mai mult decât orice pe lume. Intrând, găsi o cină rece pregătită de Ella, singura servitoare din toată casa. Lângă farfurie era un bilet al femeii, care-i scria că-l așteptase până la opt și jumătate și apoi plecase la cinematograf.

O clipă biletul negramatical și scris cu o caligrafie de analfabet îl supăra, făcându-l să-și spună: „Poate a văzut ziarul acela blestemat și crede că acum poate face ce vrea*, înțelese însă aproape numaidecât că judecata aceasta era superioară inteligenței de mulătră a Ellei și puterii ei de judecată. Gândi: „Trebuie să-mi țin firea. Dacă nervii cedează, m-am ars”.

Pe când mânca, își dădu seama, pentru întâia oară în viața lui, că era într-adevăr obosit și plictisit. Nu mai dorea avere. Dorea numai puterea: puterea, care cuprindea nu numai Platteville, dar tot statul și poate, mai târziu, chiar o oarecare forță în politica națională. Avea șaiszeci și unu de ani și nu era bătrân. Și-ar fi putut sfârși cariera ajungând senator la Washington; aceasta ar fi fost o lecție bună pentru cei ce-l atacau. Dorea puterea, aflată acum în

mâinile lui Bill Swain; și deodată îi trecu prin cap că poate Bill Swain bănuise ambiția lui, descoperise vreuna dintre potlogăriile lui și era în spatele acelei cruciade, mult mai răspunzător decât bătrână McLeod și decât tâlharul de Richardson. Poate aceștia erau numai marionete mișcate de el. Poate că misteriosul Richardson fusese trimis de Bill.

Nu putea crede că Richardson era atât de iscusit, pe cât părea. Un ziarist găsit pe stradă și închis pentru vagabondaj, nu putea fi atât de șiret. Dacă ar fi fost el* atât de șiret încât să descopere toate amănuntele care țâșneau din primul articol al ziarului Scutul și Drapelul - ar fi avut un post bun la Chicago, sau la St. Louis, sau la Kansas City. Da, era ceva ascuns în toată povestea aceasta. Și impresia aceasta îl făcu mai nesigur și mai nervos.

Avea nevoie de Mino... Mino cu care să vorbească... Mino să-i liniștească îngrijorarea... Mino cu optimismul lui, cu sănătatea și zâmbetul lui. Nu putu înțelege ce rămăsese să facă la Millersville după nouă.

După ce termină de mâncat, se duse în bibliotecă, își scoase ghetetele, se întinse pe divan și începu să facă socoteli. Nu reușea însă să lucreze. O parte din mintea lui era încordată, ascultând zgomotul fiecărui automobil care trecea. Se ridica mereu în capul oaselor, așteptând ca automobilul să cotească pe stradă și Mino să coboare în fața ușii de intrare. Se gândi că Mino era singura ființă pe lume pe care se putea bizui, spre care se putea întoarce într-o clipă de îngrijorare. Hirsch, Winterbottom, magistrații, șeful Poliției, până și primarul, toți l-ar fi părăsit, dacă lucrurile ar fi mers prost; ar fi alergat spre tabăra lui Bill Swain, fluturând drapelul alb. Însă pe Mino se putea bizui oricând.

Se așeză pe marginea divanului și își turnă un whisky, spunând cu jumătate de glas: „Fii tare, W.M. Nu se întâmplă nimic. Ai în buzunar pe toți judecătorii locali. Nu-ți pierde capul”.

Se scutură ca un leu bătrân și râios și se ridică greoi. Se apropie de fereastră și stătu mult timp privind luminile automobilelor ce treceau. Unul, apoi altul, al treilea, dar niciunul nu coti pe strada lor. Pe neașteptate, gândi înspăimântat: „Poate i s-a întâmplat ceva! Vreo nenorocire. Gonește întotdeauna ca Un nebun”.

Își spuse însă numaidecât că, dacă i s-ar fi întâmplat ceva lui Mino, el ar fi fost înștiințat, fiindcă toată lumea din provincie îl cunoaște pe tânăr și automobilul lui verde deschis. „Neghiob blestemat!”, își spuse sieși. „Te porți ci o babă proastă!”. Apoi, gândi iar: „Dacă cel puțin banchetul acesta ar fi peste o săptămână și nu mâine”. Iar după aceea: „Poate dacă e într-adevăr îndrăgostit de domnișoara Baldwin, a făcut o prostie”. Dar nici aceasta nu era cu putință. Mino era prea sănătos ca să facă așa ceva; În cele din urmă își spuse că, stând așa la fereastră, nu ajungea la niciun rezultat. Avusese de gând să-și petreacă seara fixând bazele apărării împotriva atacurilor Scutului și iată că nu făcuse nimic. Mai bău un whisky ca să capete putere și se așeză iar pe divan. Nu izbutea însă să lucreze.

La unsprezece trecut, nemaiputând îndura așteptarea, telefona la hotelul din Millersville; dar Ira Miller îi spuse că Mino plecase puțin după ora șase. Atunci telefonă la Cercul Tinerimii și la bodega Hennessey, schimbându-și glasul pentru ca nimeni să nu poată bănuie că la capătul firului era W.M. Dougherty care se purta ca o babă isterică. Dar nimeni nu știu să-i spună ceva și în cele din urmă, învingându-și mândria, telefonă la El Dorado. Era aproape de miezul nopții și în fierbințeala lui uită să-și prefacă glasul, așa încât omul de la bar care răspunse, îl salută aproape numaidecât cu un „Bună seară, domnule Dougherty”, ceea ce îl înfurie peste măsură.

Omul de la bar îl înștiință că Mino fusese în local, dar plecase de vreo zece minute. Se simți atât de ușurat, încât

nu se supăra nici când celălalt, cu o obrăznicie abia acoperită, îi spuse:

— Da, cred că aveți nevoie să-l vedeți în seara aceasta.

Pusese jos receptorul și se întorcea în bibliotecă, când auzi un automobil trecând pe stradă. Simți nevoia să se ducă la ușă, dar se nișină și se întoarse să se întindă pe divan. Tocmai se rezema de divan, când din 9 tradă ajunse la el un zgomot puternic, urmat de o tăcere deplină. Sărind în picioare, Bătrânul alergă la ușa de intrare și aprinse lumina.

Vuzu automobilul verde-deschis al lui Mino intrând pe jumătate în garaj. Ușile pe jumătate sfărâmate erau proptite de radiatorul spart. Mino coborî din automobil împleticindu-se. Văzând lumina aprinsă și pe tatăl său în ușă, zâmbi prosteste și spuse:

— Uitasem că ușile erau închise.

Coborând treptele, bătrânul văzu că Mino nu era singur, în urma lui cobora din automobil o siluetă feminină cu părul blond platinat și cu o blană de vulpe roșcată. Și ea se împleticea puțin. Bătrânului i se păru că o recunoaște.

În timp ce venea spre el, Mino spuse:

— Îți prezint pe Fem Hedges. Am adus-o să-i dau un whisky. Fem și cu mine vrem să ne căsătorim.

Auzind numele acela, bătrânul fu apucat de un fel de furie nebună. Câteva clipe nu fu în stare să vorbească, Beoțând numai câteva bâlbâieli. În sfârșit izbucni:

— N-o vei lua de soție! apoi strigă fetei: Și dumneata n-ai să pui piciorul în casa aceasta. Pleacă repede. Pleacă! Șterge-o!

Trezită puțin de spectacolul mâniei bătrânului, Fem 51 privi pe Mino, ca să-i ceară ajutor. Dar nici tânărul nu-și putea găsi cuvintele. Bătrânul îi spuse numai:

— Cred că ai înnebunit.

Atunci Tem își regăsi glasul:

— A, foarte bine! Insultați-mă! Goniți-mă! Ar fi trebuit să știu ce fel de primire mă așteaptă! Așa tată, așa fiu. Frumoasă pereche de ticăloși! Glasul i se făcu gălbatic de ascuțit: N-o să vă mai credeți atât, când Scutul și Drapelul vă va pune la locul vostru pe amândoi. Veți vedea voi ce se va întâmplă. Apoi, înainte de a pleca, azvârli o ultimă săgeată: Zău că n-aș vrea să mă mărit cu fiul unui om care va privi soarele printre zăbrele!

Bătrânul Dougherty simți din nou că se înăbușe. Reuși să strige bâlbâindu-se: Târâtură!, ceea ce provocă un nou șuvoi de ocări din partea fetei, în timp ce străbătea strada cu pasul nesigur. La strigătele ei, ferestrele caselor vecine și de peste drum se deschiseră.

Două-trei minute bătrânul stătu să-și privească fiul respirând cu greutate. Apoi îi spuse:

— Intră. Toți vecinii ascultă.

În bibliotecă îi spuse:

— Șezi.

Mino se așeză și, fără să vorbească, zvârli pe masă un număr din Scutul și Drapelul, pe care-l scoase din buzunar.

— Ce ți s-a întâmplat? Întrebă Bătrânul. Ai înnebunit?

Mino își ascunse fața în mâini!

— Nu știu.

— Bun moment ai mai ales să te arăți în halul acesta
1 Când mâine avem întrunirea!

— Mâine mă voi simți bine. Bețiile nu-mi lasă niciodată urme.

Tatăl își aprinse țigara de foi:

— Zău. mi se pare că fata ta de la Scutul și Drapelul ți-a făcut Un strașnic serviciu.

Mino însă nu răspunse.

— De acera suferi?

Tot niciun răspuns. Mino stătea nemișcat, cu fața în mâini.

Bătrânul își trecu țigara în celălalt colț al gurii:

— Nu pricep felul acesta de a te purta. N-ai curaj? n-ai nervi?

— Ba am curaj.

— E o nerozie să te porți ca un nătărău romantic...; Ca un sentimental nenorocit.

Mino tăcu mai departe și Bătrânul rămase o dipș uluit. Nu-l văzuse niciodată pe Mino în halul acela.

— Ai văzut Scutul și Drapelul?

— Da...

— Prin urmare știi că trebuie să luptăm cu înverșunare?

— Da, știu.

— Nu cumva ai de gând să pui în încurcătură?

— Cum poți vorbi așa?

— Și totuși s-ar părea că da... Să te duci să te îmbeți la Maria Gashouse! Tocmai la ea!

Mino tăcu iar. Și din nou țigara bătrânului trecu dintr-un colț al gurii în celălalt.

— Ascultă-mă, băiete.

— Ascult.

— Poate că nu m-am ocupat destul de tine; dar nu-i nevoie să-ți spun rătă treabă am și am avut întotdeauna. Glasul lui se îmblânzise. Se simțea că acum se teme.

— Știu, răspunse Mino.

— Trebuie să-ți spun ceva ce nu ți-am mai spus până acum. Vezi, băiete, tu ai avut întotdeauna totul. La vârsta ta, eu colindam pe străzi căutând o slujbă. Iar mai înainte, am fost un băiat venit în America într-un an de foamete, călătorind împreună cu părinții mei în cala unei corăbii încărcată cu Vite. Am început fără nimic; și după ce m-am însurat, am dorit să am foarte mult... întâi pentru maică-ta și, după nașterea ta, pentru tine. Nu eram bun cu mama ta. Am știut întotdeauna că tu nu-mi vei putea face nimic extraordinar... Eu sunt însă. șiret și am dorit să am lucruri

frumoase pentru nevasta mea și pentru tine. Am vrut ca familia Dougherty să aibă avere și să fie cineva; și când am avut avere... mama ta a murit. A fost ceva dureros și pentru tine ca și pentru mine. Am făcut multe lucruri ce nu puteau fi numite corecte, dar le-am făcut fiindcă voiam să o iau înainte.

— Așa nu le vei mai putea face tu. N-am făcut însă aceste lucruri pentru ca tu să te duci să te îmbeți și să spui întregului oraș că vrei să te însori cu o femeie de stradă. Ceea ce faci nu e drept. Nu e drept față de mine și nici chiar față de tine... Un băiat care a avut întotdeauna totul

Fără să ridice ochii, Mino spuse:

— Nu m-am gândit niciodată să mă însor cu Fem. A fost o glumă. Poate eram ceva cam prea beat astă seară.

— Vreau să te însori cu o fată de treabă, de familie bună și să faceți copii mulți și frumoși. Ești tânăr și voinic... Ești om să ai mulți copii; și dacă te însori cu o fată cumsecade, copiii ce vor veni vor fi copil aleși. Înțelegeți?

— Da.

— Aș vrea să te însori cu o fată frumoasă și sănătoasă, de felul acelei Baldwin; nădăjduiam că lucrul acesta se va face.

— Mda, acum nu se mai poate. De astă seară nu mai pot fi îndoieli în această privință.

— Nu știam că ți-ai atârnat la ea. Ai avut atâtea fete, dar mi se pare că la niciuna nu te gândeai serios.

— Într-adevăr.

— De ce nu mi-ai spus? Aș fi găsit mijlocul să împac lucrurile. Tăcu o clipă. Aș fi renunțat la tot și aș fi plecat chiar, dacă aceasta ți-ar fi folosit să obții ce doreai.

— Nu era atât de ușor.

— Mai întâi: de ce v-ați certat?

Mino na răspuns. Tatăl lui vorbi iar:

— Ai încercat poate să ți-o faci ca amantă?

— Nu, nici vorbă. N-o doream în felul acesta.

— Dă-i drumul. Spune-mi ce-a fost. Poate te pot ajuta.

— Zadarnic; să nu ne mai gândim la aceasta.

Bătrânul, îl privi îndelung; apoi o ciudată expresie răutăcioasă i se răspândi pe față. Era totodată și expresia unui școlar care încearcă să ascundă ceva. fi întrebă încet:

— Poate a fost ceva ce mă privea pe mine? Altă tăcere; după aceea Bătrânul Dougherty continuă înțeleg. Averele nu e totul. Ar fi trebuit să mă gândesc la altceva. Uneori trebuie să te fi rușinat de mine.

— Nu m-am rușinat niciodată de tine.

W.M. Dougherty făcu ceea ce nu mai făcuse niciodată în viața lui. Se ridică greoi și se duse să pună o mână pe umărul fiului său și spuse:

— Mda. Înțeleg. Acum îmi dau seama de situația în care te-ai aflat. Și văd că nu te mai poți întoarce către bătrânul tău tată. Poți totuși să-mi spui totul, dacă vrei și dacă crezi că poate folosi pentru a-ți alina durerea. Poți spune ce crezi. Te voi înțelege.

Pentru prima oară Mino își ridică ochii spre el. Ochii erau mai albaștri ca oricând, fiindcă erau umezi:

— Ce crezi că sunt eu?, întrebă mânios.

— Ascultă-mă, continuă tatăl. Acum nu mai pot da înapoi. Ași face-o, dacă aceasta ți-ar putea folosi; dar e desigur prea târziu. Trebuie să lupt. Mă ascultă, nu-i așa?

— Dă.

Cu o săptămână înainte de apariția acestui blestemat articol, am fi putut opri furtuna. Acum e prea târziu. Trebuie să lupt, fiindcă până acum n-am dat niciodată înapoi... Și trebuie să lupt (poate t bine să știi și tu) pentru a evita să sfârșesc în închisoare.

Cuvintele acestea, îl făcură pe Mino să-și vină cu totul în fire. Ridicând iar ochii, tânărul întrebă:

— Sunt lucruri așa de grave?

— Da, dacă au destule dovezi împotriva mea. Bill Swain vrea să scape de mine.

— Nu știam. Am crezut întotdeauna că...

— Sunt multe lucruri pe care nu ți le-am spus... poate fiindcă mă rușinam. Îl bătu ușor pe umăr și continuă: Acum e însă mai bine să te culci. Dormi, iar mâine să încercăm să părem nepăsători la banchet... Trebuie neapărat. Poate le dregem pe toate.

Mino îl lăsă și se urcă în camera lui. În timp ce se dezbracă, scoase din buzunar telegrama mototolită și o recăți: „Totul a trecut; dar acum e prea târziu”. Cu atenție exagerată, întinse cutele foii de hârtie, o îndoi frumos și o puse cu grijă între paginile unui volum din „Călătoriile lui Gulliver” care-i fusese dăruit de mama lui, cu mulți ani înainte, pe când era copil. Se gândea că într-o zi sau alta telegrama aceea îi va putea fi de folos.

În redacția ziarului Scutul și Drapelul avu loc o adunare care ținu până noaptea târziu. Începuse când domnul Simpson, pastorul bisericii prezbyteriene, telefonase pe la șase, întrebând dacă poate avea o consfătuire cu doamna McLeod. Citise ziarul și văzuse chemarea către cetățenii din Platteville. Ar fi fost deci bucuros să formeze un comitet pentru a sprijini lupta aceea.

Apoi telefonase Jim Newman de la prăvălia lui spunând:

— Bravo! E un articol minunat. Dacă mai rămâi la redacție, vin îndată. Ce-ai spune dacă s-ar telefona lui Sam Henderson și altor câțiva „băieți”, rugându-i să vină în oraș.

— O clipă, răspunse doamna McLeod. Și chemându-l pe Richardson, îi vorbi despre propunerea lui Jim Newman, adăugând: Dumneata trebuie să decizi ce facem.

— Să vină, răspunse tânărul. E întotdeauna mai bine să bați fierul cât e cald.

Jim Newman făgăduise deci să aducă vreo rîștăv prieteni de la țară. Apoi, pe la ora șapte, telefonase Maria

Gashouse:

— Strașnic! o lovitură de maestru! Și când doamna McLtod o informase despre întrunirea Improvizată Maria răspunse: Pot veni și eu pe la zece, atunci când pe aci totul merge bine. Mai sunteți acolo?

— Cred că vom sta foarte târziu, răspunse doamna McLeod. În glasul ei era un accent isteric de triumf. O'cuprinse înflăcărarea luptei. Inima îi zvâcnea cu putere și mâinile îi tremurau.

Alte telefoane de felicitări; două anonime, insultătoare, care o înspăimântară pe doamna McLeod; spaima se împrăstie însă repede. Nu i se mai întâmplase niciodată nimic de felul acesta, de pe când trăia J.E. și era o forță politică. Crețurile dispăruseră de pe chipul ei și o nouă lumină îi strălucea în ochi. Parcă dădea o recepție minunat de reușită.

La ora zece, redacția era atât de plină, încât nici chiar Richardson nu reușea să disciplineze toată lumea aceea.

O mulțime care înspăimânta pe doamna McLeod, pe Richardson, pe Willie și pe Myrtle Ferguson: se așteptaseră, firește, la succes, dar nu la mulțimea aceea. Amestec ciudat, în care se găseau pastori baptiști și metodști, împreună cu câțiva dintre aderenții lor: Jim Newman, mare și asudat, cu legiunea lui de vechi prieteni de la țară doamna Mabel XJrquahardt Jenkins și tfei membri ai „Comitetului feminin pentru înfrumusețarea orașului” și, în sfârșit - prezență ce dădu loc la oarecare nedumerire printre unii reformatori - Maria Gashouse, într-o rochie de catifea roșie, cu o pălărie cu pene și cu o blană de vulpe albă.

De când sosi, fu cu neputință să nu-ți dai seama de prezența ei. Efectul intrării ei fusese înspăimântător. Doamna Mabel Urquahardt Jenkins o luase de o parte pe doamna McLeod și îi șoptise:

— Ce caută femeia aceasta aci?

Iar doamna McLeod îi răspunse:

— Nu vă formalizați. E una dintre principalele noastre aderente. Are în mână toată organizația cartierului de lângă fluviu.

Apoi Maria dispăruse în altă cameră, împreună cu Jim Newman și cu alți prieteni, ca să bea împreună cu Willie Ferguson un pahar de whisky. Richardson trimise atunci să se aducă prăjiturile și cafelele: și chipul lui liniștit luă o înfățișare preocupată, ca și cum s-ar fi găsit de pe acum în fruntea unei mișcări reformatoare, și ar fi socotit cu neputință să împace prezența în același comitet a unor persoane atât de deosebite ca cei doi preoți, puternica doamnă Mabel Urquahardt Jenkins și însoțitoarele ei, Jim Newman și cohorta lui de provinciali și „mai rău decât orice”, Maria Gashouse.

Dar tocmai ea înlătură greutatea. Întorcându-se din camera linotipistului unde-și împrăștiase puterile cu whisky Bourbon dat de Willie, îl luă pe Richardson într-un colț. Privind împrejur, spuse:

— Nu-i rău, nu? Nu mi-aș fi închipuit un asemenea succes. Și mâine va fi și mai mare.

— Desigur că multă lume era gata să lupte împotriva Bătrânului Dougherty.

— Da; însă nimeni nu avea curajul să înceapă lupta. Adevăratul motiv este însă că provincia noastră n-a văzut o luptă politică înverșunată de douăzeci de ani. îi ducea dorul. îmi cunosc eu oamenii. Nimic nu le face atâta plăcere. Privește-le puțin fețele.

Richardson privi. Toți erau roșii și înfierbântați. Pretutindeni se simțea entuziasmul. Deodată Jim Newman strigă:

— Parcă s-ar fi întors frumoasele timpuri de odinioară, nu-i așa, Vinia?

În colț, Maria Gashouse vorbea mai departe cu

Richardson:

— Nu vreau să pun bețe în roate. Nu mă puneți în niciun comitet, altfel îi veți pierde pe toți puritanii; și avem nevoie de ei. Eu voi continua să lucrez liniștită fără să mă arăt. Lasă-mă să fiu „eminența cenușie!”

Cu adevărat ușurat, Richardson se întoarse în mijlocul camerei și bătu de câteva ori cu pumnul în masă, cerând puțină tăcere. După aceea, ținu unul dintre discursurile sale elegante, propunând alegerea unui comitet. El nefiind din oraș, ceru cu modestie ca numirile să fie făcute de o comisie compusă de doamna McLeod, pastorul bisericii prezbiteriene, doamna Mabel Urquahardt Jenkins, Sam Henderson și Jim Newman. Aceștia cinci se retraseră în cămăruța directoarei și puțin timp după aceea se întoarseră cu o listă de zece persoane, aprobată apoi cu unanimitate. Alte persoane – spuse pastorul – puteau fi cooptate mai târziu, când cetățenii cu frica lui Dumnezeu se vor fi ridicat în toată provincia pentru a sprijini cruciada.

Luând apoi măsuri pentru o adunare publică ce urma să se țină a doua zi la biserica prezbiteriană, cei de față se împrăștiară; rămaseră numai cei ce făceau parte din redacție, împreună cu Jim Newman și cu Maria Gashouse, să-și mai strângă odată mâinile și să închine pentru reușita acestui prim atac.

Se făcuse două noaptea când Maria Gashouse spuse în sfârșit că trebuie să se întoarcă la El Dorado. În prag se întoarse și zise:

— Am uitat să vă comunic că Mino Dougherty a fost astă-seară iar în localul meu cu femeiușcă aceea de Fern Hedges. Era beat și spunea tuturor că vrea să se însoare cu ea.

După plecarea ei, Richardson spuse pe neașteptate:

— Dar unde e Jane? Ar fi trebuit să fie aci.

Jane era acasă, în camera ei. Adormise de puțin timp,

doborâtă de mânia și de necazul ce puseseră stăpânire pe ea după trimiterea telegramei.

Se dusesese de-a dreptul la „Trăsnaia lui McLeod” și se suise în camera ei; iar când Aida venise să-i spună că cina e gata și că doamna McLeod și domnul Richardson nu se întorseseră încă, Jane răspunsese că probabil nu se vor întoarce și că ea nu voia să mănânce. Iar la stăruințele Aidei să ia ceva, se înfuriase și-i strigase prin ușă să plece și să o lase în pace.

Aida rămase nedumerită. Apoi se pregăti să răspundă, însă închise gura și se întoarse în bucătărie.

Negresa era mâniată, mai mâniată decât fusese VTeadată din ziua când - cu cincisprezece ani înainte - Sam fugise la Memfis cu fata aceea blondă ce răspundea la ciudatul nume de Maisie Dangerfield. Era mânioasă din mai multemotive, din pricina ticăloșiilor Bătrânului Dougherty și ale oamenilor lui; din pricină că renașterea Scutului răsturnase ritmul casei și adusese o mare zăpăceală în orarul meselor; și din pricină că Mino Dougherty o făcea nefericită pe mândra domnișoară Jane. Dar ceea ce îi spori mânia la culme fu gândul că cina aceea așa de bună, pregătită de ea, rămânea în bucătărie fără să mănânce nimeni.

În firea Aidei, mâniile sincere și puternice erau izbucniri rare. Deseori supărată și nervoasă, nu se înfuriase totuși niciodată cu adevărat, după fuga lui Sam. Iar acum, după cincisprezece ani, era furioasă, mânia ei fiind nestăpânită și spectaculoasă.

Ajungând în bucătărie, puse toate mâncările pregătite pe două tăvi și le duse celor trei cerșetori ce ocupau camera cuptorului la subsol, spunându-le acestora că, după ce vor sfârși, să pună tăvile pe scară. Apoi, suise iar, își puse pălăria și pardesiul, zăvorâse ușile, ferecase ferestrele și plecase. În „Trăsnaia lui McLeod” rămâneau numai Jane plângând în camera ei, și cei trei zdrențăroși

ce înghițeau cu lăcomie ciorba de roșii, puiul fript și prăjitura de ciocolată.

Străbătând aleea printre tufișurile de merișor, negresa își spunea: „Așa se vor învăța minte. Vor veni acasă și nu vor găsi pe nimeni și nimic de mâncare. O să le slujească drept lecție. Ar fi putut cel puțin să telefoneze închizând portița în urma ei, pomi de-a dreptul spre cartierul negrilor. Nu mai fusese acolo de multă vreme; știa însă foarte bine unde să se ducă... La localul lui Joe. Acolo găsea țuică de cereale, puțină muzică și o tovărășie plăcută. Va mai auzi și o mulțime de bârfeli și de noutăți, dintr-acelea ce se auzeau numai în localul lui Joe și pe care nici doamna McLeod, nici domnul Richardson și nici chiar Willie Ferguson, nu erau în stare să le descopere. Căci la Joe își dădeau întâlnire cele mai bune poame din cartier. Îndată după apusul soarelui, aceștia roiau din bucătăriile, prăvăliile și spălătoriile orașului, venind să povestească tuturor că domnul și doamna cutare se t Certaseră și că doamna îi trântise în capul domnului vasul de preparat cocktailuri; Că domnul cutărică se ținea după doamna Stan iar fiica acesteia, Veta, lipsise de acasă toată noaptea, plecată în costum, turistic cu tânărul Bran.

În cârciuma lui Joe se putea afla tot ce se petrece în casele boierilor ce locuiau în cartierele elegante ale orașului.

Joe era un găligan de patruzeci și cinci de ani, de culoarea cafelei cu lapte. Văzând-o pe Aida, scoase un strigăt de bucurie și făcu un semn orchestrei; așa încât negresa își făcu intrarea acompaniată de o fanfară potrivită pentru o artistă de circ. Joe o cunoștea pe Aida și știa că nu venea la el decât în împrejurări neobișnuite. Ea era mult mai apropiată de frumoasele timpuri de odinioară decât toți ceilalți clienți ai localului, și cunoștea multe cântece de pe vremea sclaviei, și dansuri pe care cea mai mare parte a clienților nu le știuseră niciodată sau le

uitaseră. Când venea Aida la el Joe nu-i îngăduia niciodată să plătească ceea ce bea, fiindcă prezența ei îi aducea un câștig mai mare decât cel mai bun cântăreț.

În seara aceea, urându-i bun-venit, Joe își dădu seama că era înfierbântată, și lucrul acesta îi dădu siguranța că va fi viaaie și mai nostimă decât de obicei. În ochi avea o privire bătaioasă; iar după sosirea ei, ritmul voioșiei din local deveni mai vioi, măbind simțitor consumul diferitelor băuturi alcoolice. Știrea venirii Aidei se răspândise ca fulgerul în cartier și puțin după aceea sala cea joasă era atât de plină încât n-ar mai fi fost cu putință să intre un singur om. De aceea mulți clienți rămaseră la ușă, iar Joe, împreună cu soția lui și cu trei fete de culoarea cafelei cu lapte îi servi trecând băuturile pe deasupra capetelor întinse să asculte.

Trebuiră câteva păhărele ca să o pornească pe Aida. Dispoziția războinică se menținea: iar câtva timp, țiuca de cereale nu făcu altceva decât să-i ațâțe mânia. Numai atunci când Joe în persoană începu să-i facă tot felul de complimente măiestre și îi propuse să danseze împreună cu el un dans vesel indian din alte vremuri, mânia dispăru de pe fața ei neagră.

Dinții albi îi scânteiară într-un zâmbet, pe rând spunea:

— Tu nu poți dansa ca indienii, Joe Jackson. Ești un copil și nu știnimic.

Joe mai făcu atunci câteva observațiuni asupra farmecului ei, și Aida răspunse cu o ocară rabelaisiană; mai trebuie încă două pahare bune de whisky să o facă să ridică fustele și scoțând un strigăt răgușit, începu un în mijlocul sălii, în fața celui ce cânta din banjo, își ridică fustele și scoțând un strigăt răgușit, începu un dans pe care niciunul dintre tineri nu l-ar fi putut imita, din pricina complicației și a iuțelii mișcărilor.

După ce sfârși și răsuflă puțin, Mu iar și apoi cântă

un cântec vechi din timpul robiei, intitulat „Când înflorește bumbacul”. Afară, mulțimea era tot mai numeroasă, iar Joe și familia lui continua să ridice paharele pline pe deasupra capetelor publicului încântat. Rareori cârciuma văzuse o seară ca aceea. Chiar și Aida își uitase mânia cu totul, și cântă și dansă iar. Petrecea; dar în fundul sufletului, rămânea ceva treaz; un drăcușor pe care nici muzica de banjo, nici țuica de cereale nu reușeau să-l izgonească. Din când în când în mijlocul unui rântec, Aida își amintea că avea ceva de pus la cale. Conștiința acestui lucru îi tulbura veselia ca o umbră; ar fi vrut să reușească să-l prindă pe drăcușorul acela, pentru a vedea cine e.

Puțin după miezul nopții, unul dintre muzicanții de la El Dorado, atras de vestea că Aida era în localul lui Joe, intră să bea ceva; și atunci negresa își aminti cine era drăcușorul care n-o lăsa în pace. În timp ce bea cu ea, muzicantul îi spuse:

— Băiatul Bătrânului Dougherty e la El Dorado. E beat și strigă la toată lumea că vrea să se însoare cu prostituata aceea de Fern Hedges.

Aceasta era! Venise să petreacă, dar venise și afle ceva despre Mino Dougherty, pentru că la întoarcere, să-i poată vorbi domnișoarei Jane, să-i dovedească ce fel de individ era acela și că nu merita să fie îndurerată din pricina unei astfel de ființe.

Acum aflate... tocmai ceea ce voia... Nedeslușit, prin vă M de muzică și de alcool, simți dorința să se ridice în picioare și să plece acasă să vorbească cu domnișoara Jane. În felul acesta domnișoară va ști ce ticăloși erau cei doi Dougherty... Auzi. să strige în gura mare că vrea să se însoare eu Fern Hedges! Ținând încă paharul în mână, se ridică și spuse:

— Mă duc acasă.

Joe încercă să o oprească, spunându-i cu glas tânguitor:

— Nu încă, surioară. N-ai cântat și n-ai jucat destul. I Aida era însă hotărâtă. Liniștită, dar cu o dârzenie neștrămutată, luă de pe masa alăturată o sticlă de bere și ridicând-o deasupra capului, repetă pe un ton și mai 1 hotărât: „Mă duc acasă!”, făcând doi pași. De data aceasta, amintindu-și ce-i făcuse Aida soțului ei, Sam, t când se întorsese acasă după ce o părăsise pentru Maisie; Dangerfield, Joe se dădu la o parte. Muzica tăcu, iar cântărețul din banjo se ridică în picioare, întinzându-și gâtul să vadă mai bine; mulțimea se dădea și ea la o parte, făcând puțin loc, și Aida. cu sticla de bere tot ridicată, deasupra capului, se îndreptă spre ușă, înconjurată de un nimb de demnitate și de autoritate.

Se opri însă în prag clătinându-se, și, ajutată de câțiva dintre cei mai apropiați, se cățăără pe un scaun. Ridicând iar sticla, strigă mării de capete negre:

— Trebuie să-l gonim din oraș pe ticălosul acela de Dougherty. Trebuie să votați toți împotriva lui. Să vă fie rușine să lăsați orașul Platteville să fie condus de un individ venit dintr-o țară nenorocită!

Discursul acesta scurt fu salutat cu aplauze și strigăt de: Aida are dreptate! Are dreptate! Să-i gonim! Da, îi vom goni, dacă tu mai joci odată!

Dar Aida nu mai dorea să danseze. Acum era obsedată de gândul de a îndrepta viața domnișoarei Jane pe calea cea bună, spunându-i ce fel de soi de individ era Mino Dougherty.

Coborî de pe scaun în mijlocul strigătelor, și cu pași nesiguri ieși din local și o porni spre casă. Pe când mergea, mormăia în sinea ei: I-arăt eu lui! Ticălos mizerabil! I-arăt eu lui! N-o poate el umili pe domnișoara McLeod Deschise portița împletidndu-se și sui treptele de la intrare. Puse pe dibuite cheia în broască, deschise și f intră în vestibulul întunecat. În grabă, nu-și luă nici osteneală să scoată cheia și să închidă ușa. Legănându-se puțin, ajunse la o scară, o

sui și se duse de-a dreptul laușa Janei. Aci, proptindu-se bine de picioarele ei mari, lovi în ușă cu sticla de bere.

După o clipă, glasul înspăimântat al Janei strigă:

— Ce s-a întâmplat? Cine-i?

Și Aida răspunse:

— Eu sunt. Nu te teme, comoaro. Te-am trezit să-ți spun ce fel de porc e Mino Dougherty. E în localul Mariei Gashouse, beat mort, și spune în gura mare că vrea să se însoare cu Fern Hedges!

Câteva clipe Aida rămase tăcută, așteptând un răspuns. Auzi însă numai suspine, și atunci continuă:

— Domniță, scumpo... Nu-ți bate capul pentru un ticălos de Dougherty.

Suspinele nu încetau, iar Aida, împleticindu-se și simțindu-se pe neașteptate foarte somnoroasă, se întoarce și cobori scara legănându-se. La fiecare treaptă îi era tot mai somn. Când aproape ajunsese jos, scăpă sticla de bere care se rostogoli înaintea ei. Ajungând în sfârșit jos, nu avu curajul să dea drumul balustradei, până ce nu găsește alt punct de sprijin; privind cu ochii somnoroși alese cuierul în formă de copac pe care se cățarau ursuleți, la vreo trei-patru pași de ea, și reuși să-i facă fără să cadă; apucându-se însă de cuier pentru a se sprijini, acesta se desprinse și căzu, târând-o și pe ea în cădere. Aida încercă puțin să se ridice în picioare; dar copleșită de somn, renunță și rămase pe jos. După un minut, adormise adânc, acoperită de un morman de pălării și de impermeabile, cu gura întredeschisă, sforăind fericată, cu conștiința nu tocmai limpede că-l demascase pe Mino Dougherty și că făcuse o faptă bună. Poate că [acum domnișoara Jane îl va uita pe nemernicul acela și se va mărita cu simpaticul domn Richardson; iar Scutul și Drapelul va rămâne în familie.

Întorcându-se acasă pe la două și jumătate, domnul Richardson și doamna McLeod o găsiră acolo, sforăind; liniștită. Le trebui mai mult de jumătate de ceas să o

descurce de sub pardesiuri, să o ridice în picioare și să o trimită la culcare.

I

A doua zi, Congresul anual al Partidului Democrat avu loc ca de obicei la Millerville. Se băură cincisprezece butoaie de bere și fripsură trei boi și zece miei, pe grămezi uriașe de jăratec, pregătite cu o zi mai înainte de oameni tocmiți pentru această împrejurare de Ira Miller. Se dădură premii pentru peștele cel mai mare pescuit în lacul de peruzea și pentru acela ce pescuia cea mai mare cantitate de pește; avu loc un concurs de frumusețe printre înotători și unul de drăgălășenie pentru copii, toate acompaniate de muzica difuzată de megafoanele așezate în mijlocul pilcului de plop.

În aparență, succesul era mare. Câțiva copii se rătăciră; unul căzu în lac și fu scăpat; patru sau cinci dintre servitorii veniți cu țiuca de cereale se îmbătară, fiind lăsați să doarmă sub copaci până în clipa întoarcerii spre casă; două femei se luară de păr; și patrusprezece fete, după ce dădură câte o raită prin tufișuri cu admiratorii lor, se întoarseră „logodite”. În aparență deci, congresul fu la fel cu toate celelalte ținute de la data când Bătrânul-Dourgherty, cu mai bine de zece ani înainte, îl, organizase pe cel dintâi. Sufletul Bătrânului Dougherty era însă altul.

Pe când se plimba sărutând copiii, oferind țigări de foi, bătând pe cunoscuți pe umăr și făcând complimente frumuseților ce se scăldau, sufletul lui era în altă parte. În aceste sărutări, bătăi pe umeri și complimente, nu mai era entuziasmul obișnuit, aproape mecanic. Făcea toate aceste gesturi, însă în el simțea un gol. Adunarea aceasta, care altă dată îi făcuse plăcere, îl lăsa acum nepăsător. I se părea că lumea petrece, dar că față de el ne mai era aceeași ca mai înainte. I se părea că ori de câte ori se ducea la un grup, sub copaci, cei de acolo tăceau

stânjeniți. Și când oferea țigări de foi, săruta copii și făcea glume, i se părea ci nimeni nu le gustă, iar lumea nu făcea haz ca în ceilalți ani. De vreo două ori, în timp ce se îndepărta după ce plecase de lângă un grup, întoarse capul să vadă dacă cei rămași se apropiau unul de altul să vorbească pe șoptite despre Soitul și Drapelul. Auzea mereu un glas interior care-i spunea: Atenție! la seama la ceea ce faci! Dacă lucrurile merg rău, toți te vor părăsi! Toți se vor îndrepta împotriva ta! Încearcă de fiecare dată să-și facă curaj: Nu trebuie să-mi mai fie frică. Nu-mi pot face nimic. Nici chiar Bill Swain nu-mi va putea face nimic. Nici registrele lui nu sunt în regulă. Nu va îndrăzni să facă nimic.

Gândul acesta nu era însă atât de convingător ca celălalt. I se părea că răsună în pustiu. Și tocmai când aproape izbutea să se convingă că nu e nimic îngrijorător, iată-l că ajungea la alt grup și trebuia să reînceapă să se arate voios; de fiecare dată se simțea mai obosit și își dădea seama tot mai mult de sentimentul de gol din el. Ceea ce îl îngrijora tot mai mult însă, era dorința de a ști cât de departe mergeau informațiile Scutului și cine era acel Richardson. Își cunoștea prea bine meseria ca să fie un simplu pierde-vară.

Pe de altă parte, ori de câte ori se gândea la Winterbottom și la Hirsch, se simțea neliniștit din diferite motive. Winterbottom nu era altceva decât o rotiță și nu putea fi de niciun folos într-o împrejurare ca aceea. Era numai un om de paie, care nu-și iubea patronul. Hirsch era altfel de om, mult mai rău, fiind primejdios și necinstit. Uneori se arăta atât de obraznic, încât s-ar fi spus că el e proprietarul Gazetei. Era în stare să facă ceva necugetat, care ar fi provocat Dumnezeu știe ce dezastru! Bătrânul Dougherty știa multe, lucruri pe socoteala lui și bănuia că mai sunt și multe altele pe care nu le cunoștea. Hirsch venea din metropole și poate nu-și dădea seama că la

Chicago se pot face lucruri, care nu pot fi îngăduite într-un oraș mic ca Platteville.

Și în toiul preocupărilor sale, Bătrânul Dougherty trebuia să dea o țigară de foi, să spună o glumă, să-l bată pe vreunul pe umăr. sau să sărute un copil.

Apoi mai era și Mino. De câte ori îl zărea, băiatul i se părea un străin. Nu era obișnuitul Mino scripitor, voios, simpatic, mereu înconjurat de o jumătate de duzină de băieți și care-i făcea pe toți să râdă de îndată ce deschidea gura. Dimpotrivă, era palid și abătut. Mintea lui era în altă parte. De câte ori în timpul după amiezii, Bătrânul Dougherty gândi: „Nătărăul! Și spune că bețiile nu-i lasă nicio urmă!”. Când Mino zâmbea, zâmbetul lui părea un zâmbet de dinți falși. Iar când strângea mâna cuiva, s-ar fi spus că era un automat.

De două ori în cursul după amiezii, Bătrânul Dougherty se retrase cu domnul Hirsch și cu domnul Winterbottom într-o cameră a hotelului să discute ce trebuia tăcut pentru a răspunde primului atac din Scutul și Drapelul; nu ajunseseră însă la nicio concluzie, fiindcă metodele lui Hirsch i se păreau cu totul neortodoxe, ca să spunem că el ar fi întrebuintat de-a dreptul „maniera Torței”. Iar în domnul Winterbottom, orice idee originală fusese distrusă de mult timp de sistemul, nivelator al Bătrânului Dougherty. De fiecare dată, tocmai când se pregăteau să ia o hotărâre, Ira Miller venise să-l cheme pe Bătrânul Dougherty. a cărei prezență era necesară pentru înmânarea unui premiu. În cele din urmă, târziu după amiază, Hirsch și Winterbottom plecară împreună, ducându-se la redacția Gazetei să se sfătuiască iar, încercând să pună la cale vreun plan care să poată avea aprobarea bătrânului.

Mino și cu tatăl lui plecară din Millersville la ora șapte; nu mai rămăseseră acolo decât doi bețivani în puterea vârstei, părăsiți de soțiile lor indignate, dormind

liniștiți la marginea crângului.

În drum spre - Platteville, nici tatăl nici fiul nu vorbiră mult. Pe Mino îl durea capul, și ori de câte ori încerca să vorbească, își simțea gâtul paralizat; nu-i păsa de altfel nimic dacă adunarea fusese sau nu reușită, nici nu-l interesa ce plan trebuia adoptat pentru a preveni atacurile Scutului. Nu era în stare să se gândească la altceva decât la Jane Baldwin și la faptul că nu simțise niciodată pentru nicio altă fată ceea ce simțise pentru ea „Ce-mi pasă de politică”, se întreba. „Ce-mi poate păsa de stăpânirea unui oraș ca Platteville?”

Fiind din fire un animal tânăr și sănătos, beția din ajun îl umplea de deznădejde. Conducea cu îndrăzneală, ca întotdeauna, și de vreo două ori. când automobilul săltă la câte un hop, gândi: „Se vede că sunt într-o situație groaznică. Voi muri”. Și aproape numaidecât își spuse: „Aș putea pleca din orașul acesta. Jane și cu mine i-am putea lăsa baltă pe toți”.

Își dădu însă îndată seama că aceasta nu se putea. Probabil că ea nu-i va mai vorbi niciodată. Nici n-ar fi primit să fugă cu el. Și apoi trebuia să-și păstreze demnitatea. Un Dougherty nu putea cere hatâruri unei McLeod. Pe de altă parte, nici nu-și putea înșela tatăl. Scoase un geamăt și tatăl său îl întrebă:

— Ce ai? Te simți rău?

— Nu. N-am nimic.

Bătrânul nu-l mai întrebă altceva, fiind preocupat cu încercarea de a se convinge că nimeni nu-i putea face rău, că Hirsch nu era un șantajist primejdios și că Winterbottom nu era un nătărău desăvârșit și nefolositor.

— Păcat că azi a fost vreme înnorată, zise deodată:

— Da, răspunse Mino. Mare păcat.

Ciudățenia acestei afirmații stătea în faptul că nu fusese pe cer nici cel mai mic nor.

Ajunseră la Gazeta după ora opt și îi găsiră pe Hirsch

și pe Winterbottom așteptându-i. Ședeau la cele două capete ale sălii de redacție, întorcându-și spatele, fiecare dintre ei adâncit în cătirea câte unui exemplar din Scutul și Drapelul. Bătrânul Dougherty tuși, înțelegând că cei doi colți ai săi discutaseră foarte puțin.

Strânși în jurul mesei, niciunul dintre ei nu îndrăzni să nesocotească greutățile sarcinii ce se proiecta în fața lor și nici dibăcia domnului Richardson. Paragraf cu paragraf, frază de frază, cuvânt cu cuvânt, Bătrânul Dougherty, Hirsch și Winterbottom examină toată pagina electorală. Mino luă și el parte, dar fără interes.

Spre uimirea lor, descoperiră că nici o singură dată în tot articolul care ocupa o pagină întreagă, nu era amintit vreun nume: nici al lui Dougherty, nici al lui Hirsch, nici al judecătorului Flyn sau al șefului poliției. Harvey Bingham. Richardson adusese numai învinuiri grele și precise de corupție, făcând apel la conștiința și cinstea cetățenilor orașului și cerându-le să stabilească răspunderile.

„Nu era datoria Scutului să-i numească pe vinovați... Cetățenii din Platteville îi cunoșteau chiar prea bine”.

Tactica aceasta stârni nedumerire în grupul aHnnat la redacția Gazetei. Nici Bătrânul Dougherty, nici judecătorul, nici altcineva nu puteau fi apărați fără a fi învinuiți în același timp.

Discutară trei ceasuri Bătrânul Dougherty încerca să domolească zelul lui Hirsch și temeiurile nedumeririi lui Winterbottom. Mino nu spuse decât câte un „da” sau „nu” întâmplător și pronunță singurele cuvinte înțelepte din timpul consfătuirii, când spuse *i*

— Dacă vreți să știți, părerea mea e că trebuie să vă prefaceți că nici n-ați auzit de povestea aceasta blestemată.

Nu avea însă nici energia, nici dorința să susțină această părere, iar ceilalți nici n-o luară în seamă.

După trei ceasuri, așternuseră pe hârtie un atac

personal împotriva lui Richardson și, în al doilea rând, împotriva doamnei McLeod. Când articolul fu terminat, îl încredință lui Winterbottom să-l corecteze.

În acest articol. Richardson era numit un individ ieșit Dumnezeu știe de unde, venit la Platteville numai pentru a crea frământări și a stârni neînțelegeri între pașnicii locuitori ai orașului. Se vorbea despre „cazierul lui personal”, amintind că venise la Platteville ca vagabond, arestat și închis. Fusesse liberat în chip mărinimos pe cuvânt de onoare, și răsplătise bunătatea judecătorului Flynn și a cetățenilor din Platteville atacându-i de corupție și de perfidie. Mai departe, Gazeta vorbea despre doamna McLeod ca despre o babă pe jumătate tâmpită, victima unui aventurier. Nu îndrăznea să pomenească de Bătrânul Dougherty, de frică să nu arate că atacul din Scutul și Drapelul era îndreptat chiar împotriva lui.

Răspunsul destul de moale, constituind cea mai rea tactică, deoarece îi dădu lui Richards On - acum înfierbântat de luptă - prilejul să scrie în ziua următoare una dintre replicile sale elegante. Firește - afirma el în răspunsul acesta - redactorul-șef fusesse arestat ca vagabond, numai fiindcă venise la Platteville să caute de lucru. În loc să procedeze ca bunul Samaritean din Biblie, administrația comunală îl înhățase, îl zvârlise în închisoare și-l dăduse în judecată. Și-ar fi dorit să-l pună la muncile lor silnice, așa încât tâlharii din Platteville să poată încasa de la contribuabili bani care ar fi trebuit să folosească la platatelor fără de lucru și a acelor ce aveau nevoie să lucreze. Apoi făcea o largă dare de seamă asupra suferințelor șomerilor cinstiți, atât de mișcătoare și de vorbitoare încât doamna McLeod, cântind corecturile, izbucnise în lacrimi. La sfârșit era o singură mențiune, scurtă și demnă, despre doamna McLeod, „una dintre cefățencele noastre cele mai vechi, mai cunoscute și mai iubite. Firea, inteligența, bunătatea și dragostea ei pentru

Platteville și pen tur. provincie, o pun la adăpost de orice atac deasupr; oricărei insulte”.

Articolul avu un succes nemaivăzut. Ziarul se vândi în sute de exemplare și toate inimile fură mișcate până U lacrimi pentru suferințele și ticăloșiile îndurate de oamenii cinstiți ce veneau să caute de luciu la Platteville Câteva zile, șirurile de vagabonzi ce săpau canalele și cărau gunoaiele fură tulburate în munca lor de privirile binevoitoare, de zâmbete și chiar de darurile de țigări și de ciocolată împărțite la întâmplare, – fie că erau pungași, l’le că erau lucrători cinstiți – de către femeile sentimentale din Platteville. Pe de altă parte, adevărul e că Platteville o iubea pe Lavinia McLeod. Și nu voia să fie atacată nici indirect.

Chiar romanul avea mare succes. Abia după trei zile de la publicarea primelor capitole, Bătrânul Dougherty înțelese șiretenia lui Richardson când așezase „Frumoasele timpuri de odinioară” pe pagina din fața aceleia cu atacurile editoriale. La stânga, cântitorul avea viziunea decadentei și corupției actuale; la dreapta povestea orașului și a luptelor primilor săi cetățeni pentru a întemeia o comunitate unde libertatea, cinstea, dreptatea și mila trebuiau să fie la loc de frunte. În istorisirea doamnei McLeod era o dare de seamă mișcătoare despre întemeierea și activitatea șarlatanilor, a femeilor ușoare și a tuturor celor certați cu legea, în perioada emigrării. Vecinătatea celor două pagini spunea în chip tăcut: „La Platteville avem nevoie de un Comitet de Vigilență; trebuie să facem curățenie”.

Pe neașteptate Scutul și Drapelul devenise ziarul cel mai interesant din Platteville. Aproape toată lumea îl cumpăra pentru a afla ultimele destăinuiri și pentru a câți „Frumoasele timpuri de odinioară”.

Se vindea teancuri-teancuri, și cum la Platteville și ia provincie era cât de toată lumea, reclamele deveniri atât

de numeroase, încât, la cincisprezece zile după primul articol al cruciadei, trebuiră să adauge două pagini la fiecare număr.

— De (cealaltă parte a pieții, în birourile Gazetei, domnul Hirsch și Bătrânul Dougherty țineau consfătuiri după consfătuiri împreună cu directorul nervos, având mereu păreri atât de deosebite încât nu foloseau decât să înlănțuie și să încurce orice soluție și orice posibilitate de răspuns la atacurile care - întocmai ca pumnii unui boxer priceput - urmau unul după altul, fără să le dea răgaz să respire. Domnul Winterbottom, ajuns foarte nervos, ar fi voit să scrie pagini întregi de răspunsuri; însă Bătrânul Dougherty îi spuse crud că nimeni nu și-ar da măcar nici osteneala să-l câtească. Hirsch propunea tot metode criminale - amintiri din trecutul lui - pentru suprimarea ziarului adversar. Altă dată Bătrânul Dougherty ar fi primit aceste propuneri fără să clipească. Ar fi pus să se toarne nisip în mașinăriile rotativei Scutului sau chiar ar fi primit să fie zvârlită în aer cu dinamită sau incendiată ciudata clădire de cărămidă unde era adăpostit ziarul; acum era însă împiedicat nu de propria-i conștiință, cât de vederea chipului lui Mino, zi de zi tot mai slab și mai palid, și de spectacolul bețiilor lui. Din iubire pentru copil nu se mai putea folosi de aceste sisteme; și apoi trebuia să țină seama și de viitorii copii a lui Mino, acei Dougherty ai viitorului, care nu vor fi șantajști și mituitori ca el, ci vor fi gentilomi demni să locuiască în marele palat „stil Tudor” de pe Fleming Avenue.

Uneori, la aceste consfătuiri era de față și Mino; de cele mai multe ori găsea vin pretext să lipsească, și atunci când venea, rămânea cu desăvârșire mut, întrerupându-și tăcerea numai pentru a combate vreo propunere ticăloasă de-a lui Hirsch, purcelușul de India.

Soarele arzător al Sud-Vestului răsărea și apunea ca de obicei deasupra orașului. Erau zile înnorate și zile

senine, iar lumea își vedea de treburile obișnuite. Îndărătul acestei activități zilnice, era însă ceva deosebit. Sub - această suprafață liniștită, se afla curiozitatea, înflăcărarea, bănuieli și nervozitate. Cetățenii dornici de reforme începură să se alăture Comitetului și să organizeze întruniri; alții, a căror conștiință era mai puțin activă, începuseră să se gândească îndată că impozitele vor fi micșorate, dacă se vor face schimbări în administrația orășenească. Și mulți dintre aceia care aparțineau timpurilor de altă dată se interesau de perspectiva unei lupte înverșunate.

De două ori, Bătrânul Dougherty fu fluierat pe stradă de ștregari; și odată, trecând prin fața unui grup de vagabonzi condamnatr cocoțați pe o căruță încărcată cu gunoaie, fu salutat ou aplauze batjocoritoare. Roși de mânie și o clipă, simțind că i se întunecă vederea, gândi „Mi se va face rău-l. Cel mai rău lucru era însă că nu putea face nimic. Dacă s-ar fi răzbunat pe oamenii aceia, Scutul și Drapelul ar fi aflat și l-ar fi atacat iar.

În cele din urmă, Scutul și Drapelul anunță că reformiștii vor face o paradă, cu o lună înainte de alegeri, o procesiune cu torțe aprinse, ca acelea ce se făceau în vremurile Refacerii, pe când Platteville era Platteville. Mai era numai ceva mai mult de o lună, însă, după părerea ziarului, era destul timp pentru organizare. Domnul Richardson pune la contribuție în felul acesta „Frumoasele timpuri de odinioară”; și când Bătrânul Dougherty câți articolul acela, înjură mult timp cu glas tare. Înțelegea ce voiau să facă: să arate că el era un intrus, venit la Platteville să aducă viciul și corupția.

Începu să descopere chiar în partidul lui semne de îngrijox are și de neîncredere. Străngerile de mână erau mai puțin călduroase; tonul respectuos începea să dispară din vocile acelora cărora le dăduse slujbă sau pe care-i făcea să participe la șperțuri. De vreo două ori observă că

oameni care întotdeauna se purtaseră cu el ca și când ar „fi fost un rege, se întorceau în altă parte și plecau, atunci când el se iveau în ușa bodegii Hennessy. Simptomele acestea nu-l umplură de deznădejde, ci de furie, și ajunseră să-l facă să creadă că-l pândește o apoplexie grabnică. Și în cele din urmă, ieșind într-o zi de la Hennessey, i se întâmplă să o întâlnească pe Maria Gashouse. În loc să se prefacă și de data aceasta că nu-l vede, așa cum făcea întotdeauna, Maria veni spre el și i spuse i

— Bună ziua, domnule Dougherty. Cum merg lu’*
cruile?

Încercă să-și ascundă mâniai și izbuti să zâmbească,
t & Bp ce răspundea j.

— Foarte bine. Și dimitale?

— Cum nu se poate mai bine. De câțva timp îl văd des
pe fiul d-lale în cartierul nostru.

Bătrânul se făcu purpuriu:

— I-am spus să nu se ducă la localul dimitale!

Maria Gashouse rămase nepăsătoare și se mulțumi să
spună:

— Ce vrei. copiii cresc. Fiul dimitale e acum bărbat.

Și nu-i poți spune totdeauna unui tânăr ce trebuie și
ce nu trebuie să facă. îi întinse mâna. Încurcat, bătrânul i-o
luă și i-o strânse moale. Trebuie să plec, încheie Maria. Am
mult de lucru. La revedere.

Se întoarse repede, văzându-și de drum. Bătrânul
Dougherty, încă zăpăcat, o urmări cu privirea, apucat de o
dorință neașteptată să râdă. În sufletul lui, Maria
Gashouse îi fusese întotdeauna simpatică, fiindcă
recunoaște în ea o ființă pe măsura lui, gata în orice clipă
să intre în luptă împotriva societății. De câțva timp o
bănuiacă-l ajuta pe nătarăul acela de Richardson cu toate
cunoștințele dobândite în lunga-i experiență din anii
petrecuți la St. Louis, la Memphis. la Nachtez și la New-

Orleans. De câțva timp bănuia chiar că-i dădea lui Richardson anumite informații. Acum era sigur. Convingerea aceasta i-o dădea unditul rochei ei în timp ce se îndepărta, obrăznicia penei ce stătea țăntoșe pe pălărie. Și îi veni să râdă, fiindcă nu se putea împiedica să „nu o admire. Era într-adevăr nemaipomenit să se mențină atât de activă și de voinică la vârsta ei.

Ca atâția alții, și ea îl credea bătut. Scrâșni din dinți și spuse aproape tare: Nu m-au învins încă. I-arăt eu vrăjitoarei aceleia bătrâne! Le-arăt eu tuturor a!

Într-o după amiază târzie. Richardson intră în cămăruța doamnei McLeod, închise ușa și se așeză. Înainte de a începe să-i vorbească, își scoase ochelarii și o privi:

— Am să vă spun două-trei lucruri.

— Anume?

— Cel dintâi este acesta. Și îi întinse o telegramă. Doamna McLeod începuse să se simtă cam obosită de cruciadă. Frământarea neîncetată, lupta continuă, o slăbiseră într-un anume fel; avusese clipe în care se gândea:

Sunt prea bătrână pentru a fi început un lucru de felul acesta. Aș vrea să se termine. E prea obositor pentru mine. Iar oboseala o făcea nervoasă și uneori chiar se înspăimânta, ca și cum ea - ar fi fost vinovată și nu Bătrânul Dougherty. De aceea luă telegrama cu o oarecare îngrijorare.

Pe când cătea. Richardson o privea, clipind ușor din ochii lui albaștri. Doamna McLeod recăti, de două ori telegrama, ținând-o cu mâna tremurătoare; în cele din urmă întrebă:

— E adevărat? Nu e o glumă?

— Nu. nu e o glumă.

— Două mii cinci sute de dolari! Cu neputință!

— E tocmai ceea ce i-am răspuns telegrafic.

Îl privi nedumerită și-l întrebă:

— Țar cum? I-ai scris că socotești că e o greșeală?

— Da; când un editor îți propune un avans de două mii cinci sute de dolari, aceasta înseamnă că poți primi cinci mii; așa încât i-am telegrafiat numai atât: „Prea puțin!” Cartea dumneavoastră e ceva deosebit, doamnă: McLeod. Știu ce spun. Toată țara aștepta o carte ca aceasta.

Doamna McLeod păru înspăimântată.

— Dar nu pot refuza două mii cinci sute de dolari. N-am dreptul. Ochii i se umplură de lacrimi. S-ar putea întâmplă să nu-mi mai dea nimic; și dumneata nif ști câta nevoie am.

Richardson se aplecă spre ea și-i mângâie genunchiul:

— Lăsați pe mine. Dacă primul editor care a văzut-o e de părere că face două mii cinci sute de dolari, credeți-mă pe mine: veți obține mult mai mult. Sunt foarte mulțumit, căci aceasta dovedește că romanul este într-adevăr bun. așa cum am crezut eu.

Doamna începu să plângă. 1

— Nu poate fi adevărat. Sunt sigură că e o glumă.

E o glumă proastă, făcută de nu știu cine.

— Vă repet că nu e glumă.

— Nu știi câtă nevoie am de banii aceștia Nu ți-am spus, ca să nu te mai pun pe gânduri; dar banca nu mai vrea să mai reînnoiască ipotecile de rangul mi îi i al doilea puse pe „Trăsnaia lui McLeod”. jFCare bancă?

Banca... Provinciei.

Ochii albaștri se înăspiră:

— E banca Bătrânului Dougherty, nu-i așa?

— Da.

Mi-am închipuit că va încerca ceva de felul acesta.

— Și apoi și fabrica de hârtie stăruie să-i achit datoriile. Dacă nu plătim, nu ne mai trimite hârtie.

— Nu-i așa că-și dau multă osteneală? Pentru a doua oară de când îl cunoștea, doamna McLeod văzu cum rupe

creionul în două cu o mână. Apoi Richardson continuă J Mda, sunt mai multe feluri de a omorî un porc... Acum trebuie să mergem înainte.

— În ce privință?

— În ceea ce am început. Trebuie să facem al doilea pas. Trebuie să cerem o anchetă și trimiterea în Jhdecată. Avem toate datele necesare. Îl putem trimite pe Bătrânul Dougherty la ocnă pentru douăzeci de ani și pe acel răufăcător de Hirsch să-i țină tovărășie. Bill Swain e gata să meargă până la capăt. Nici chiar judecătoarul local nu va putea scăpa banda aceasta de tâlhari.

Doamna McLeod se frământa:

— Nu. nu. Nu putem face aceasta. Nu putem merge atât de departe.

— De ce?

— Din pricina Janei.

— Ce o privește lucrul acesta pe Jane?

— O privește, fiindcă în cele din urmă ar putea fi închis și Mino.

Mânia lui Richardson păru că se mai potolește, și el spuse:

— Nu, nu cred că trebuie să ne îngrijim de aceasta. Nu e nicio dovadă că Mino e amestecat. Cred că Bătrânul Dougherty nu l-a amestecat în nicio afacere murdară. După câte știu, aceasta va fi singura lui faptă cinstită.

— Dar chiar dacă Mino nu e amestecat... Bătrânul Dougherty e tatăl lui.

— Eiți?

— Și aceasta ar însemna ca bunicul copiilor Janei să fi stat în ocnă.

— O! priviți prea departe... peste generații. Tăcu și își puse ochelarii. Doamna McLeod tremura acum toată. Uitase vestea despre carte. Uitase succesul campaniei lor și sporirea tirajului ziarului. Sfioasă, dându-și seama că e cam neroadă, spuse:

— N-aș vrea să fac rău nimănui. Când am început campania aceasta, nu știam că l-ar putea duce pe cineva la închisoare și că va avea consecințe triste. Uneori aș dori să nu mă fi gândit la ea. Aș vrea... Se întrerupse deodată și roși.

Richardson zâmbi.

— Înțeleg. Ați dori să nu mă fi scos din închisoare și să nu-mi fi dat un post.

— Nu, nu vreau să spun aceasta, doamne ferește 1 Numai...

— Acesta-i răul unei reforme: îi târăște pe toți cu ea.

— Mai e și Harvey Bingham și cei opt copii ai lui, N-aș vrea să-l fac să aibă necazuri.

Richardson înjură printre dinți. Apoi răspunse: – Stați jos, doamnă McLeod, și să vorbim serios. Doamna se așează și tânărul continuă: Ascultați. Ați pornit împotriva unei bande de răufăcători. Oameni care nu v-ar cruța, dacă ați fi în aceeași situație. Înțeleg să se apere, și chiar dacă dumneavoastră ați întrerupe campania, ei ar continua lupta. Vor pielea dumneavoastră și noi trebuie, vrând-nevrând, să ne apărăm. Priviți ce sisteme au! Se agață de ipotecile dumneavoastră. Pun în mișcare conducerea fabricii de hârtie și vor face și mai rău.

— Înțeleg, răspunse moale McLeod. Dar e așa de „dureros... să te gândești să trimiți oameni la închisoare, închisoarea e groaznică.

— Ei au vrut așa. De ani de zile merită acest sfârșit, și acum nu pot face altceva decât să plătească ticăloșiile.

Deodată doamna McLeod își luă o înfățișare mâhnită.

— Cred că trebuie să-ți mărturisesc ceva.

— Anume?

«— Am scris lui Mino Dougherty.

— Pentru numele lui Dumnezeu, în ce privință?!"; r acmet o mare efortare, cu fața purpurie, doamna McLeod mărturisi:

— I-am scris să-i spun că Jane e îndrăgostită de el și că ea n-are niciun amestec în cruciadă și nici n-o putea împiedica. Rămase o clipă. tăcută, luptând cu ea însăși pentru a-și continua mărturisirea: Am făcut ceva și mai rău: i-am spus că nu vom face nimic cu adevărat serios, din pricina lui și a Janei.

— O, sfinte Dumnezeule! strigă Richardson și începu să râdă. Și continuă să râdă, să râdă, până ce doamna McLeod se sperie. Atunci, gâfâind încă, îi spuse: Nu mai e nimeni ca dumneavoastră pe lume... nimeni.

— Râzi de mine? Nu înțeleg ce găsești de râs...

— Nu; nu rid chiar de dumneavoastră. Poate aveți dreptate. Poate e întotdeauna mai bine să fim omenoși. Numai că, înțelegeți, Mino îi va duce scrisoarea tatălui său și toți vor râde de noi. Chipul lui deveni pe neașteptate serios: Vedeti, acum nu mai puteți părăsi lupta. Toată organizația statului e în joc.

— Măcar de-am putea-o părăsi!

— I-ați spus Janei ce ați făcut?

Nu, ce Dumnezeu! N. - aş avea curaj. M-ar. omorî.

— Și cum știați că făcând așa ceva, i-ați putea face un bine?

— Ajunge să te uiți la ea, biata fată.

— Mi se pare puțin cam palidă.

— Și nimeni n-ar reuși să o facă să recunoască adevărul. Spune numai că puțin îi pasă de Mino» Dougherty. Spune că dacă l-ar întâlni, nu i-ar da nici bună ziua. Mândria aceasta blestemată a familiei McLeod.

— Mi se pare că dumneavoastră nu prea aveți așa ceva, spuse Richardson.

Doamna McLeod zâmbi:

— Altă dată aveam foarte multă; însă experiența m-a învățat multe. Sunt bătrână și am învățat că uneori mândria poate fi un rău sfătuitor. Ne poate distruge toată viața.

— Sunteți neschimbată. Aveți un fel special de a încurca totul. Deodată deveni serios: La cât se ridică ipo

— Teca?

— La zece mii de dolari... și mai sâni și dobânziile no doi ani. Ochii i se umeziră și Richardson crezu că va izbucni în plânsete. De aceea am atâta nevoie de cei două mii cinci sute de dolari. Poate dând un scont...

— N-ar ajunge. Nu mai aveți altceva de ipotecat?

— Nimic. Totul a fost ipotecat. N-a mai rămas nimic. Redactorul tăcu câteva minute. Apoi declară:

— Mă voi duce să vorbesc cu ei.

— Nu va folosi la nimic, mai ales după ceea ce s-a întâmplat.

— Aș fi dorit să fiu informat de la început.

— Nu mi-aș fi închipuit vreodată că ar fi putut face așa ceva.

În fața acestei naivități, tânărul rămase iar tăcut. Apoi o întrebă:

— Cu cine pot vorbi la bancă?

— Directorul general este Elmer Hoskins. Cred de mai bine să vorbești cu el.

— Foarte bine, îl voi vedea. Acum nu vă mai gândiți la aceasta. Se poate întâmpla să reușesc să fac ceva.

De data aceasta ea nu-și putu stăpâni lacrimile, care-i inundau fața, cu toate încercările ei de a le opri. Murmură spunând:

— Nu știu de ce îți dai atâta osteneală pentru mine. Ești prea bun. Iar eu sunt o bătrână neghioabă.

Richardson se aplecă încurcat și îrepuse brațul său voinic în jurul umerilor plăpânzi:

— Pentru că țin la dumneavoastră și vă cred o ființă înțeleaptă și extraordinară. După o mică pauză, unghiul drept al bărbiei deveni dur și el adăugă: Și fiindcă mi-ar face plăcere să le dau o lecție bună porcilor aceștia!

Era adevărat că Jane era palidă. În fiecare zi părea tot mai abătută. Își îndeplinea lucrul, dar fără pasiune, fără interesul pe care-l arătase înainte de începerea campaniei. Și pe neașteptate (cel mai rău semn, care a sperie pe mătușă mai mult decât orice) păru că se obișnuiește cu gândul că între ea și Mino Dougherty totul se sfârșise. Deveni chiar puțin mai drăguță cu Richardson și încetă să se mai hârâie cu bătrânul Willie Ferguson. Începu să aibă înfățișarea aceea căreia doamna McLeod îi spunea: înfățișare de mătușica bătrână. O înfățișare de resemnare, aproape de pace, pe care o văzuse așa de adesea pe chipul mătușilor din generația ei, care suferiseră în tinerețe o dezamăgire în dragoste. Doamna McLeod cunoștea înfățișarea aceea și găsea că pe chipul tânăr și drăgălaș al Janei era peste măsură de dureroasă... încercă să-și spună sieși că asemenea lucruri nu se mai întâmplă azi... dar nu era convinsă, văzând mereu în fața ei chipul Janei din zi în zi mai nepăsător, mai drăguț și mai anemic. Socotise întotdeauna că nepoata ei nu e în stare să iubească în înțelesul cunoscut de ea și de alții câțiva din generația ei; o crezuse întotdeauna o fată modernă; și știa că pentru fetele moderne, iubirea nu are mare însemnătate. Și totuși, iată chipul Janei mereu în fața ei, dimineața la cafea, ziua la redacție, seara la cină, mereu cu aceeași înfățișare resemnată și răbdătoare de „mătușică bătrână”. Fata nu se mai ducea nici măcar la cinematograful, deși chiar domnul Richardson o poftise de vreo două ori.

E tocmai ca povestea lui Romeo și a Julielei, se gândi doamna McLeod puțin mișcată de romantismul ei fără leac.

Și poate din pricina aceasta îi venise gândul să joace ea rolul lui Fra Lorenzo și să trimită scrisoarea.

Efectul acelei scrisori asupra lui Mino nu fu tocmai acela pe care îl nădăjduse doamna McLeod; și nici nu se folosi de ea, așa cum se temuse Richardson. Citind-o se simți înviorat și îndată iar descurajat. Altă nebunie de-a

doamnei McLeod! Oricum, chiar dacă ceea ce îi scrisese doamna McLeod era adevărat, el nu putea părăsi acum pe tatăl lui pentru a se întoarce la Jane; aceasta era eu neputință, acum când Bătrânul Dougherty era pus la zid și părea în fiecare zi tot mai obosit și mai suferind. Campania aceea îngrozitoare trebuia să înceteze; iar el știa - mai bine decât puteau ști doamna McLeod și domnul Richard & on că lucrul acesta nu mai era cu putință. Bulgărul de zăpadă începuse să se rostogolească și nimic n-ar mai fi putut opri oamenii fanatici ca pastorul Simpson și doamna Mabel Uргуahardt Jenkins. și persoană ca Maria Gashouse, prea bucuroasă că se pot răzbuna. Nici pe Bill Swain, ea», în după atâția ani, putea să-și strivească rivalul. S-ar fi putut obține o renunțare din partea doamnei McLeod și poate chiar din partea lui Richardson, care nu putea fi băiat rău, gândi Mino în sinea lui. Dar ceilalți... Nu, nu era nădejde. Să se ducă la tatăl lui și să-l convingă să părăsească lupta, să plece pentru totdeauna din Platteville și din statul acela? Nici aceasta; ar fi ca și cum ai vrea să-l ajuți pe dușman.

Era într-adevăr îngrijorat din pricina lui Richardson. Dacă Jane renunțase într-adevăr la el, s-ar fi putut îndrăgosti de celălalt, lucrând toată ziua în același birou cu el.

Nu răspunse la scrisoare și n-o arătă nici tatălui său, nici altcuiva. O rupse și o aruncă în coșul de hârtii; apoi se duse la cârciuma Hennessey să bea ceva și să facă o partidă de biliard și să-și uite necazul. Își spunea că totul se terminase și că avea ce merita, fiindcă se plimbase prosteste cu o fată frumoasă *ci* Jane, fiindu-i mereu inferior. Poate că Fern Hedges era femeia potrivită pentru el.

În casele de pe malul fluviului, Maria Gashouse își continua campania, fiind chiar prea îndrăzneată. Toți o cunoșteau: lucrătorii de pe cheiurile de ancorare, acei ce

trăiau în cocioabe prin locurile cele mai expuse inundațiilor, negri și copiii. Oriunde se ducea, popularitatea ei se dovedea prin saluturile, glumele și câteodată prin aplauzele cu care o primeau. Avea obiceiul să trimită de Crăciun câte cincizeci de coșuri cu alimente în cartierul săracilor și să împartă toată ziua câte o supă caldă oricui dorea, la El Dorado. Ajuta familiile sărace cu mici împrumuturi și de vreo două ori scăpase o casă din ghiarele unei bănci hrăpărețe. Făcuse toate acestea din bunătatea sufletească și din acel impuls care o făcea să fie cea mai bună prietenă, deși era bătrână. Mai făcea aceste lucruri și fiindcă avea avere și n-avea pe nimeni pe lume cui să-i lase averea. Cu toată înclinarea ei pentru politică, de când se așezase în Platteville se ținuse departe de ea, până când Richardson și Scutul și Drapelul nu începuseră campania. Se aruncase în ea cu trup și suflet, și toată bunătatea și dărnicia ei fuseseră răsplătite. Tot cartierul de-a lungul fluviului era cu ea. Nici chiar organizația Bătrânului Dougherty nu putea face nimic împotriva puterii ei. Bătrânul putea să plătească și acum cinci dolari de fiecare vot, însă Maria știa că cea mai mare parte dintre alegători ar fi luat banii, s-ar fi dus la urne și ar fi votat împotriva lui, dacă ea le spunea să facă așa. Toți o cunoșteau pe Maria. Gashouse; de ani de zile era în mijlocul lor. Deși se împopoțona și purta rochii de catifea, nu făcea deloc mofturi; știa foarte bine să povestească anecdote piperate și să ocăre ca ei; rui semăna cu Bătrânul Dougherty, care nu știa decât să-i stoarcă; trăise prea mult în mijlocul dezolării, al viciului și al mizeriei, ca să nu fie plină de omenie. Și toți, bărbați, femei și copii, știau că se pot bizui pe (a).

Nu patima pentru politică și nici zelul de reformare e în demnau acum să se zbată. Era împinsă mai degrabă de pnlma luptei și de dorința răzbunării; și cu cât campania mergea înainte, de o simpatie tot mai mare pentru

Richardson.

Acesta se ducea să o vadă de două ori pe săptămână, la să afle noutăți și să constate progresele campaniei în cartierul acela. Uneori ședea la măsuța Mariei Gashouse din colțul sălii, lângă bai; mai adesea se retrăgeau însă în salon, unde beau câte un pahar de bere adusă de Minr<W, vara Aidei. Și vorbeau liniștit despre atâtea lucruri. În rifară de afaceri: despre doamna McLeod și despre bunătatea ei, despre frumoasele timpuri de odinioară, despre e pisoadele glorioase din trecutul Mariei, despre mizeria din cartierul fluviului și despre ceea ce ar trebui pentru lecuirea ei.

— Nimic, spunea Maria. Domnul Iisus a avut dreptate. Vor fi întotdeauna săraci. Nu poți face altceva decât să încerci să-i faci mai puțin nenorociți.

Partea aceea din sufletul Mariei care se dedicase întâmplărilor sentimentale pe vremea când fusese tânără, îl prețuia acum pe domnul Richardson, părându-i rău că are șaiszeci și opt de ani în loc de treizeci, îi plăcea culoarea deschisă a pielii lui. limpezimea privirii și felul cum arăta fercheș, parcă ar fi fost întotdeauna scos din cutie. îi plăceau umerii lați și puternici, și căldura glasului său – când se înflăcăra împotriva Bătrânului Dougherty și a exploatării săracilor și a nenorociților.

Un tip bine, gândea cu partea aceea a spiritului ei care în alte vremuri se consacrase iubirii. Câte n-aș fi putut face pentru el, dacă l-aș fi cunoscut acum treizeci sau patruzeci de ani!

I se părea că-l vede în costumul ciudat de acum cincizeci de ani, în Platteville-ul copilăriei sale, în fruntea unui Comitet de Vigilență, cu două pistoale prinse în brâu. Dacă ar fi avut mustăți, ar fi semănat mult cu J.E. McLeod. Nu putea face însă nimic altceva decât să se poarte ca o mamă și să-l ajute când poate.

Îi povestea uneori câte ceva din viața ei, însă nu reuși

să știe despre el nimic mai mult decât îi spusese înliia oară. Încercă să afle sentimentele lui pentru Jane. și el îi răspunse:

— Îmi place. E o fetiță interesantă; am însă o drăguță.

— Unde?

— În Est.

— O drăguță cu care te vei însura?

— Da.

— Când?

— Când voi sfârși ceea ce am făcut aci și când doamna McLeod nu va mai avea nevoie de mine.

Într-o seară, după ce Richardson își luase pălăria, spunând: Trebuie să mă întorc să lucrez, reintrară în sală de dans, Maria Gashouse se opri însă în prag, privind la doi bărbați de lângă bar. Richardson se întoarse, așteptând-o și o întrebă:

— Cine e?

Maria veni spre el, răspunzând;

— Mi se păruse că văd pe cineva cunoscut.

— Cineva important? Iar ea știa că prin cuvântul important, tânărul voia să vorbească despre, partizanii Bătrânului Dougherty, amestecați în campanie.

Maria se așeză la masă și spuse:

— Poate m-am înșelat. Era o figură pe care mi se părea că o cunosc. Apoi în șoaptă: Stai și i-a o bere.

— Dar trebuie să plec;

Ea repetă, cu glasul aspru și crunși și!

— Stai și ia o bere.

Richardson înțelese și se așeză spunând:

— Foarte bine.

Cerură bere și Maria Gashouse întrebă deodată:

— Cine e domnul Hirsch?

— Nu știu. O fi domnul Hirsch.

— Nu, nu cred că-l cheamă așa.

Tăcură, bând berea. Apoi Maria întrebă iar:

— Nu cunoști pe nimeni în Poliția Federală?... Vreau să spun detectiv?

— Nu. De ce?

— N-ar strica să-i rogi să se ocupe puțin de domnul Hirsch.

În mintea domnului Richardson se făcu deodată lumină. Până în clipa aceea nu se gândise în mod special la Hirsch, decât pentru a-l găsi antipatic, după convorbirea avută în biroul lui Dougherty, când îi oferise o slujbă. Era într-adevăr ceva lipicios în individul acela; ceva sinistru în obrazii lui roșcați, în părul prea moale, în gura subțire și crudă, Hirsch nu era un individ grosolan ca Bătrânul Dougherty; avea în el ceva pieziș și îndoielnic. Își dădu pe neașteptate seama de aceasta destul de lămurit și o întrebă pe Maria:

— De ce mă întrebi?

— Așa; o părere.

Sfârși berea și el aprinse o țigară. Vorbind în șoaptă, cu glasul șuierând printre dinții falși, Maria spuse:

— Când ieși de aici, cotește de-a lungul sălii de dans până ce ajungi la trecătoarea dintre local și casa mea. Intră acolo și vei da de ușa subsolului. Stai acolo ascuns puțin; voi veni să-ți deschid.

— De ce?

— Fă cum îți spun.

— Bine.

Richardson se ridică nepăsător și ieși prin ușa principală a barului El Dorado. Afară, furișându-se prin întuneric, urmă sfaturile Mariei și după o clipă se afla ascuns lângă ușa subsolului simțindu-se cam încurcat. După câteva clipe auzi deschizându-se ușa localului; ascuns în umbră, privi și văzu doi bărbați profilați lămurit în lumina clară a firmei electrice. Cei doi făcură câțiva pași până la marginea trotuarului. Aci se opriră, privind

nehotărâți în dreapta și în stânga și vorbiră între ei. Nu auzi-ce spuneau, însă după o clipă, îi văzu zorindu-se pe strada ce ducea spre centru și pe care ar fi trebuie să plece el. În aceeași clipă auzi o cheie învârtindu-se în broască în spatele lui și îndată după aceea glasul înăbușit al Mariei. Gashouse:

— Intră repede. Aveam dreptate.

O urmă până în salon.

La strălucirea marelui candelabru, văzu o lumină nouă pe chipul Mariei.

— Pleacă repede, până nu se întorc înapoi.

— Cine?

— Cei doi, care te-au urmărit când ai plecat. Și du-te acasă pe străzi ocolite, nu pe Alamo Street: iar când ajungi, nu merge pe aleea dintre tufișuri. Treci prin magazie. E deschisă?

— Nu știu.

— Dacă e închisă, sparge geamul unei ferestre și sări pe ea.

Richardson aprinse o țigară și întreabă I

— Dar de ce atâta mister?

— Nu știu. Am o intuiție, îi luă de braț. Te scot pe ușa bucătăriei. Iar mâine cumpără-ți un revolver.

Tânărul îi urmă sfaturile: și trebui să spargă geamul unei ferestre a magaziei pentru a intra în „Trăsnaia lui McLeod”; pătrunse pe ușa subsolului, ascultând-o pe Aida, care doimea în bucătărie. Înfășurată într-un chimonou cu flori uriașe, negresa, înspăimântată la culme, ridică zăvorul ușii când recunoscuse glasul lui Richardson și-l întreabă:

— Ce s-a întâmplat? De ce intrați pe aci?

— Nu-i nimic. Am vrut să mă întorc acasă fără să dau peste cineva cu care nu voiam să vorbesc. Îi puse mâinile pe umăr și o rugă să nu-i spună nimic doamnei McLeod.

Aida îl privi, arătându-și tot albul ochilor. Apoi îl

întrebă:

— Ce-ați făcut?

— Întoarce-le în pat și încearcă să dormi.

De data aceasta negresa nu răspunse. Puse zăvorul, mormăi ceva pentru ea, întinzând uriașa ei buză inferioară. Richardson o cunoștea acum destul de bine ca să înțeleagă că era jignită și supărată. Când pune buza de jos, acesta era preludiul nervilor. Era. furioasă nu pentru că fusese trezită, ci pentru că nu-i făcuse nicio destăinuire.

Puțin timp după ce Maria Gashouse se întoarse la măsuța ei, izbucni o ceartă în colțul său, în spatele orchestrei de negri. Nu știa cine începuse; dar când Jack sări în mijlocul celor ce se certau, lovind cu mâinile lui lungi de cimpanzeu, încăierarea se lăți și cuprinse jumătate din sală. Sticle și pahare zburară prin sală, spărgând lămpi și geamuri. Orchestra și fetele alergară grămadă spre ușă și o clipă după aceea sala era plină de polițiști care o arestară pe Maria Gashouse și pe unul dintre acei ce serveau la bar; ceilalți fură dați afară, cu excepția a patru bărbați pe care Maria nu-i mai văzuse încă niciodată.

Îi suiră. pe ea și pe omul de la bar, în autocarul poliției, și în timp ce se îndepărta. Maria auzi în urma ei zgomotul oglinzilor prefăcute în țandări și a mobilelor sfărâmate. Scrâșnind din dinții falși, începu să înjure. De data aceasta localul era devastat pe îndelete, Nu va rămâne nici un singur scaun teafăr. Devastarea aceasta o supără numai într-o oarecare măsură pe Maria Gashouse. Nu înjura din pricina aceasta. Puteau chiar să dea foc casei, căci până la urmă tot vor fi învinși. În năvala de gânduri, în mintea ei se făcu lumină ca și cum ar fi luminat-o Dumnezeu. Înțelese dintr-odată cine erau bărbații ce șezuseră la bar și plecară apoi să-l urmărească pe Richardsdson. O amintire din trecui. Unul dintre cei doi era Mahoney „Mutră-de-maimuță”. Își vopsise părul și își

lăsase mustăți, dar era tot „Mutră-de-Maimuță”. Nu putea uita fața aceea cu bărbia ieșită, cu ochisorii de porc și umerii obrajilor osoși.

Gândi: I-arăt eu lui. dar am nevoie de domnul Richardson. Probabil că vor încerca să mă împiedice să-l văd. Nu e bine să le vorbești celor de la poliție despre „Mutră-de-maimuță”. E sigur că el și tovarășii lui au fost tocmiți de banda lui Dougherty... Probabil au fost chemați de ticălosul acela de Hirsch. S-ar putea ca Bă. trinul Dougherty să nu știe nimic.

Bătrânul Dougherty nu era om să amestece criminalii într-o luptă de felul acesta. Alunecând de la o margine la cealaltă a autocarului poliției, Maria se gândi că devastarea barului El Dorado nu însemna nimic. Clica lui Dougherty făcuse o mișcare greșită. Poți tocmi tâlhari într-o metropolă ca Chicago, dar nu într-un orașel ca Platteville. Locuitorii acestuia, chiar dacă erau aserviți lui Dougherty, n-ar fi răbdad așa ceva. Probabil că Hirsch era răspunzător de lovitura aceasta. Dar cine dracu' era acest Hirsch? Maria Gashouse nu-l mai văzuse niciodată înainte de venirea lui în Platteville; însă individul nu-i plăcea deloc.

În dimineața următoare o învinuiră că ține un local ce nu respectă măsurile regulamentului polițienesc și îi cerură două mii cinci sute de dolari cautiune, ca să o pună în libertate provizorie: pe de altă parte, judecătorul Flynn nu-i admise să pună drept garanție El Dorado și nici casa ei. Trebuiau bani gheață. Bătrânul Dougherty se gândise la toate. Voiau să o țină închisă, ca să nu mai poată continua să ia voturi în cartierul fluviului. Nu-i păsa că stă la închisoare! Nu era pentru prima oară!, și se gândi cu o anumită filosofie că odihna aceasta îi va da răgaz să se gândească la alte planuri împotriva bandei Bătrânului. Singurul lucru cu care-și bătea capul era cum să-l apere pe Richardson de Mutră-de-Maimuță și de sinistrul lui

complice.

Făcu așa fel încât să poată vorbi cu Harvey Bingham, țelul poliției, și-l întrebă:

— Unde va ajunge orașul nostru. dacă dumneata îngădui să pătrundă aici criminalii tocmiți la St. Louis?

Harvey răspunse că nu înțelegea nimic din ce-i spunea; și Maria îl creiu, fiindcă Harvey nu era prea deștept și nu prea știa să se prefacă. Îl lămuri cine era Mahoney „Mutră-de-maimuță” și îi povesti câteva întâmplări din viața lui sângeroasă. Când sfârși, Harvey păru încurcat și se scarpină în cap:

— Nu știu cum au intrat în Platteviile asemenea indivizi, fără să aflu și eu. Facem o supraveghere foarte serioasă.

— Nu mă îndoiesc. Dar îi supravegheați pe vagabonzi. Iar aceștia nu sunt vagabonzi. Sunt oameni primejdioși. Caută și-i spune șefului dumatăle că dacă aceștia fac ceva, s-a sfârșit cu el. Cunosce lumea de aici, fiindcă și eu sunt din vechea ceată. Îndură multe lucruri, dar nu să se importe asasini de aiurea.

Harvey Bingham o închise iar în celulă și plecă scărpinându-se uluit în cap. Ceea ce-i spusese bătrâna Maria nu-i plăcea. Atâta vreme cât se glumea, treacă-meargă; dar nu putea risca să-și piardă locul atât de bun. Avea opt copii la care se gândea, și gândul ci în Platteviile putuseră pătrunde criminali îi zbârlea puținele fire de păr rămase pe chelie.

A doua zi dimineață, Richardson se sculă devreme și plecă mai înainte ca doamna McLeod și Jane să se fi sculat. Nu așteptă nici chiar factorul, care i-ar fi putut aduce o scrisoare din Boston.

Când aduse cafeaua. Aida se arată nervoasă și gemu tot timpul, însă doamna McLeod nu era în stare să o vindece, neavând mijlocul necesar, deoarece nu știa de întoarcerea lui Richardson seara târziu, pe ușa subsolului.

își dădu totuși seama că „nervii. Aidei aveau ceva deosebit; nu se putea însă dumiri. Între un geamăt și celălalt, Aida avea o înfățișare de taină și de triumf ascuns. În cele din urmă, când termină de mâncat, doamna McLeod se hotărî să întrebe:

— Se poate ști ce dracu' ai azi?

— Nimic, răspunse Aida mândră. Am nervi.

— Să chem doctorul?

— Doctorul nu-mi poate face. Atunci, pierzându-și răbdarea, doamna McLeod izbucni:

— Probabil urmările nopții de alaltăieri.

Dacă ar fi putut, Aida ar fi roșit de rușine la această Insultă. Nimeni nu-i vorbise despre beția ei. Doamna McLeod și cu domnul Richardson o duseseră în pat și a doua zi se purtaseră ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— N-are nicio legătură... Apoi se întoarse și spuse mândră: Trebuie să fie vina nebunului acesta de domn Richardson. N-am mai văzut pe nimeni ca el.

Între timp Richardson se duse la redacție și orânduise materia pentru numărul de seară. Scrise apoi un bilet doamnei McLeod, spunându-i că avea câteva lucruri de făcut și că probabil nu se va întoarce înainte de amiază.

Îl lăsă pe birou și plecă. Trecu piața și intră în clădirea Băncii Naționale din Platteville. Birourile abia se deschiseseră, iar casierul nu venise încă, așa încât trebui să aștepte câteva minute, ceea ce făcu fumând și bătând nerăbdător din picior, în timpul acesta, portarul și cu femeia de serviciu aveau o convorbire al cărui înțeles îl prinse încetul cu încetul.

Femeia spunea cu un puternic accent polonez j

— Ieri seara au arestat-o pe Maria Gashouse.

— Cum se poate? întrebă portarul.

— Un mare număr de polițiști au intrat în local și au scos-a afară.

— Dar de ce?

- Fiindcă în localul ei se petrec scandaluri.
- Și unde-i acum?
- În închisoare.
- Ce ticăloșie și ce rușine!

Câteva frânturi din această scurtă convorbire se furișară prin ceața gândurilor și proiectelor ce asaltau mintea lui Richardson. - începu atunci să asculte cu atenție, fără să piardă o silabă, gândind:

Zău, sunt mai ticăloși decât credeam. Însă gândul că în oraș se afla o pereche de asasini care-l căutau probabil pe că-și că banda lui Dougherty o dusesse la închisoare pe Maria Gashouse, îi făcu o anumită plăcere. Aceasta tosemna că le era frică de el și de Sculul și Drapelul, de Comitelui Reformato și de voturile pe care le putea controla Maria Gashouse, într-un fel sau altul. Acesta era primul semn sigur că adversarii erau dezorientați. Și el, ca și Maria Gashouse, îl bănuia mai mult pe Hirsch decât pe Bătrânul Dougherty. Și în timp ce asculta, îi veni altă idee.

Între timp venise casierul și ieșise în vestibul să-l primească; o primire la care într-adevăr nu se aștepta. Era un omuleț rotund, cu ochelarii cu rama de baga și care-l salută spunându-i:

— Încântat că vă văd. domnule Richardson. Telegrama a sosit. Am pregătit banii. Cum îi vreți?

— Douăsprezece mii în hârtii de câte o mie și restul în hârtii de câte o sută.

— Ce zi minunată! Luați loc; vi-i pregătesc îndată. Duceți o campanie minunată în Scutul și Drapelul. Pentru doamna McLeod trebuie să fiți ca un trimis al lui Dumnezeu.

— Nu m-a trimis Dumnezeu. Doamna McLeod m-a ecqs din închisoare.

Casierul râse, cu o umbră de enervare în glas:

— Da, am auzit. Ah! ah!

Apoi îi întinse banii într-un plic, pe care tânărul îl

puse în buzunarul dinăuntru al hainei, mulțumindu-i.

— N-aveți de ce, răspunse casierul. A fost pentru mine o plăcere. Sunt întotdeauna gata să vă servesc. Știți, m-am înscris în Legiunea Reformatoare. Aproape toți de aici de la bancă fac parte din ea.

— Foarte bine. Mulțumesc încă odată.

Ieși, gândindu-se la schimbarea pe care cei cincisprezece mii de dolari plătiți la ordinul telegrafic al Băncii Naționale din New York o putea aduce în purtarea unui casier de bancă dintr-un orașel de provincie. Cu patru luni înainte, dacă ar fi intrat îmbrăcat așa cum îl întâlnise doamna McLeod lângă fântâna închinată marinarilor și soldaților, ar fi fost probabil dat pe ușă afară.

De la bancă se duse de-a dreptul la oficiul telegrafic, de unde trimise o telegramă la Cartierul General al Poli și ei Federale din Omaha. Cuprinsul era acesta: „Sunt pe urmele unui complot criminal. Trimiteți-l pe T.R. Richardson la Scutul și Drapelul din Platteville”. Iscălitura nu era însă T.R. Richardson.

Trimise apoi altă telegramă Asociației Presei Canadiano-Americană. Acesta era și mai scurtă: „Garantați credit nelimitat Laviniei McLeod de la Scutul și Drapelul din Platteville: „Telegrama aceasta fu iscălită și ea cu numele din care Jane câțise o parte, prin plicul venit din Boston. Ieșind de la oficiul telegrafic, bărbăția pătrată a tânărului era cam voluntară, iar ochii cenușii de oțel puțin mai metalici.

Se duse de-a dreptul la Banca Fermierilor din Palatul Dougherty, unde, după zece minute de așteptare, fu primit de directorul general, cu mult mai puțină căldură decât îi arătase casierul Băncii Naționale. Convorbirea fu scurtă. Richardson scoase plicul cu cei 15.000 de dolari și-l puse pe biroul de mahon; puțin după aceea, părăsea biroul, având în buzunar ipoteca doamnei McLeod și ceva mai mult de trei mii de dolari.

De la Banca Fermierilor trecu la biroul avocatului Landon. Acesta era un om slab, cavernos și pios; nu era tipul care-i plăcea lui Richardson, dar era avocat cinstit și membru al Comitetului Reformatör: două calități de care Richardson. avea nevoie atunci.

Vorbiră jumătate de ceas: Richardson îi explică ce i se întâmplase Mariei Gashouse și nevoia de a o scoate îndată din închisoare. Avocatul Landon, membru al bisericii prezbiteriene, nu prea aproba opera Mariei Gashouse, fiind convins că, pentru binele orașului și al ci înșiși, o zi de carceră nu i-ar face rău. Trebuiră mai mult de douăzeci de minute să-l convingă: dar în cele din urmă își luă pălăria și. Însoțit de Richardson, o porni spre judecătorie.

Bătrânul judecător Flvnn nu fu tocmai mulțumit văzându-i pe Richardson și pe avocatul prezbiterian intrând în sala de ședințe. Din clipa în care îi văzu așezându-se liniștiți în ultimele bănci rezervate publicului, nu mai fu în stare să fie atent la micile procese ce se desfășurau. Cei doi nu erau cetățeni pașnici veniți și asiste la ședință, ci erau două păsări prevestitoare de rele. Și cum, ca toți cei din banda lui Dougherty, era și el cel puțin înspăimântat, prezența lor îi făcu nervos. Avea câteva păcate pe conștiință, iar prezența șefului cruciadei și a unui membru al Comitetului Reformatör nu era menită să-l liniștească.

Pe deasupra, mai era și povestea libertății provizorii a Mariei Gashouse. Judecătorul știa că depășise limitele legale refuzându-i Mariei Gashouse dreptul de a pune cauțiune proprietatea ei; și știa că C.M. Landon, deși bisericos, era un avocat foarte bun și tare ca o stâncă, la nevoie. Oamenii ca el îl tulburau. Cu oamenii necinstiți se putea sta întotdeauna de vorbă: totul se reducea la preț. Dar cu fanaticii aceștia doi! Zadarnic să discuți cu ei: „Blestemăție!, spuse în sinea lui. De ce i-am făcut pe plac

Laviniei McLeod și l-am lăsat pe porcul acesta în libertate? La urma urmei el era răspunzător de cruciada rare frământase întreg orașul și amenința acum săsfăa ime mecanismul construit cu atâta grijă, mecanismul. care le folosea lor tuturor. Dacă n-ar fi făcut prostia aceea, astăzi blestematul de Richardson ar fi fost ocupat cu golirea găleților de gunoaie, în loc să stârnească toată zarva aceea”.

Se auzi singur spunând hamalului ce stătea în fața lui ca acuzat: „Achitat. Și apoi ușierului: „Cheamă-l pe celălalt”.

Nu putea ști nimic bun din faptul că G.M. Landon venise personal să o scoată din închisoare pe Maria Gashouse. Aceasta însemna că tot orașul, cetățenii buni și cei răi, erau uniți împotriva clicii lor. Maria Gashouse și avocatul prezbiterian: ce ciudată împerechere!»

Mai era tulburat și de știrea pe care i-o dăduse Harvey Bingham înainte de deschiderea ședinței... că în oraș erau doi asasini. Bătrânul Flynn nu știa cine-i adusese, însă bănuia aproape sigur.

Când sfârși ultimul proces, îl văzu pe Richardson și pe avocat ridicându-se și venind spre el. Știa ce-i vor spune; și, într-adevăr. nu se înșela. Richardson scoase trei hârtii de câte o mie de dolari și le puse în fața lui, spunându-i's

— Am venit pentru libertatea provizorie a Mariei Gashouse.

Nu avea altceva de făcut decât să primească garanția și să îndeplinească formalitățile necesare, ca și cum în această poveste n-ar fi fost nimic neobișnuit. După ce sfârșiră, avocatul Landon, cu înfățișarea unui profet din Vechiul Testament și cu glasul de gheață, spuse:

— Vă prevenim că dacă la proces Maria Gashouse va fi declarată vinovată, vom face apel. Dacă va fi nevoie, vom merge până la Curtga Supremă de Casație.

Bătrânul Flyn, care ani și ani de zile tiranizase și nenorocise pe acuzații lipsiți de ajutor, primi cuvintele acestea cu umilință, mărginindu-se să răspundă;

— Legea trebuie să-și urmeze cursul.

— Aceasta doresc și eu, răspunse Landon. Apoi, ca un „bună alua” scurt, repetat și de Richardson, ieși împreună cu acesta din sala de ședințe, lăsându-l pe judecător destul de îngândurat și grijuliu, întrebându-se ce puteau avea aceștia în mână de se arătau atât de siguri de ei.

De abia se închiseseră ușile închisorii, după ce o lăsară pe Maria Gashouse să iasă, și ea se grăbi să-l informeze pe Richardson și pe avocat despre tot ceea ce îl privea pe „Mutră-de-maimuță” și pe demnul lui tovarăș. Era la curent cu tot ce îi privea pe acești indivizi, având îndărătul lor o lungă serie de crime săvârșite în orașele fluviale, și nu cruță amănunte lui Richardson și avocatului uluit.

La sfârșit. fața bătrânului prezbiterian era palidă și contractată.

— E o ticăloșie!, strigă cu glasul lui tăios. Să aducă criminali în orașul nostru! Trebuie să trecem îndată la fapte!

— Duceți-vă la șeful Poliției, îl sfătui Richardson. Și avocatul se îndreptă numaidecât într-acolo, cu toată iuțeala picioarelor lui lungi și cu cozile redingotei flulurându-i pe genunchii osoși.

Întors la redacție, Richardson se duse în biroul d-nei McLeod, închise ușa în urma lui și îi întinse ipoteca ridicată.

Uluirea. directoarei fu atât de mare, încât nu putu face altceva decât să întrebe, ținând în mâna tremurătoare documentul:

— Ce-i asta?

— Ipoteca dumneavoastră e radiată.

— Dar cum?

— Nu vă bateți capul. Am avut eu grija.

— Dar cum ai putut? Uluirea îi strâmba trăsăturile J. Etei.

— Nu vă bateți capul. Vă voi lămuri mai târziu. Acum am prea mult de lucru.

„Și o lăsă cu documentul în mână.

— Rămasă singură, doamna McLeod privi cu grijă coala de hârtie; nu fiindcă ar fi. Înțeles ceva, ci fiindcă i se părea că așa trebuie să facă. Înțelegea că ipoteca, era radiată; că preocuparea aceasta dispăruse; și deodată se simți fericită și ușoară ca un fulg, ca și cum i s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Însă fericirea făcu loc spaimei; nu din pricina amenințărilor, sau din pricina răului ce i s-ar fi putut face, ci din pricina intervenției magice a lui Richardson în viața ei monotonă. Cine era oare acest tânăr? Și de ce făcea atât pentru ea? Cum îndrăznea ea, o McLeod. să primească atâtea de la un străin? Avea dreptul? Ce-ar fi spus J. E?

Dar când îi spuse tânărului, revenit în birou ceva mai târziu:

— Nu-ți pot da voie să faci aceasta pentru mine, el răspunse simplu:

— N-avem timp acum să discutăm aceste lucruri. Nu fiți atât de sigură că le fac pentru dumneavoastră. Le fac pentru mine însumi. Acum nu vă bateți capul cu ele. Poate veți înțelege într-o zi.

Chipul tineresc era foarte serios și pentru întâia oară în glasul lui era o umbră de nerăbdare. I se păru aproape grosolan, așa încât se simți mai înspăimântată și mai nedumerită ca oricând.

— Nu trebuie să vă îngrijiți de plata hârtiei, continuă Richardson. Am avut grijă și de aceasta. O bătu prietenește pe umăr cu o drăgălășenie care o uimi. Nu vă bateți capul. Continuați-vă lucrul. Comitetul pentru procesiunea cu torțe se va aduna de îndată ce ziarul va

intra în mașină; și eu am o mulțime de lucruri de făcut până atunci.

Doamna McLeod nu știe nimic despre „Mutră-de-maimuță” și despre tovarășul lui, până când, pe la cinci, Mytle Ferguson sui treptele să-i aducă primul exemplar din ediția de oraș. În prima pagină, cu titlul uriaș, cu litere cât pumnul, se putea citi toată povestea: Sosirea unor asasini la Platteville. Ultima noutate introdusă de clica corupătorilor.

Reportajul era scris minunat. Vorbea despre El Dorado, despre arestarea Mariei Gashouse și despre învinuirile ce i se aduceau, și despre prezența în local a unor cunoscuți răufăcători, amândoi travestiți, însă recunoscuți de martori care îi văzuseră altă dată. Li se dădea chiar și numele: Mahoney zis „Mutră-de-maimuță” și Herminiut, alias Herminio Sánchez. Ultimul nume era o ipoteză fericită a Mariei Gashouse, care știa că perechea lucrase împreună la New Orleans și la Memphis. Poliția – continua articolul – fusese înștiințată despre prezența celor doi la Platteville, însă nu-i găsisese. Scutul și Drapelul destăinuia că nu se putea aștepta mare lucru de la poliția subjugată elementelor coruptoare din Platteville. Până acum – scria Richardson – Platteville nu fusese murdărit de elementele cele mai josnice; se părea însă că dușmanii legii și ai ordinii nu înțelegeau să dea înapoi de la nimic. Prezența lui „Mutră-de-maimuță” și a lui Herminiut era o insultă pentru cetățenii orașului.

Doamna McLeod simți că-i aleargă pe șira spinării fiorii groazei în timp ce citea povestirea; și-l întrebă pe Richardson: i

- De ce nu mi-ai spus nimic?
- Fiindcă nu voiam să vă îngând urați.
- Acum nu voi mai putea închide ochii.
- Nu vă vor putea tulbura în niciun fel.
- Nu mă gândesc la mine. Mă tem pentru dumneata.

— Nu vă mai gândiți. Am văzut eu altele.

— Ar trebui să ai pe cineva să vegheze asupra dumitale. Richardson zâmbi:

— Nu e chiar așa mare primejdie. Îi mângâie mâna. Mă pot apăra singur.

Înșind însă de la birou, găsi un paznic care-l aștepta. Stătea în prag, cu pălăria în mână, legănându-se înainte și înapoi cu mâinile uriașe ajungându-i la genunchi. Era Jack „dă-l afară* de la El Dorado.

Maimuțoiul îi întinse zâmbind un bilet scris de Maria Gashouse, care-i spunea numai că i-l trimite pe Jack, căruia îi dăduse instrucțiuni să-l urmeze pe domnul Richardson pretutindeni, chiar la „Trăsnaia lui McLeod”, unde va dormi în fața ușii camerei lui de culcare.

„Te poți bizui pe Jack. Are revolver și știe să-l folosească. I-am spus să nu se depărteze de dumneata. și cum nu e prea deștept, nu vei putea scăpa de el chiar dacă ai vrea. Nici să nu te gândești însă la așa ceva, câtă vieme cei doi sunt în oraș. Știu ce spun”.

Richardson zâmbi, rupse biletul și îi spuse lui Jack:

— Șezi aci. Și Jack se așază, lăsându-și între genunchi mâinile uriașe în care-și ținea pălăria. Din clipa aceea nu se mai dezlipi de Richardson. Când tânărul se ridica de la birou, se ridică și Jack. Și când redactorul se duse la tipografie. sau se duse să vorbească cu Myrtle, maimuțoiul îl urmă. îl însoți până și la toaletă, așteptându-l afară, ca un câine credincios.

Din colțul lui, Willie Ferguson îl privea pe Jack cu respect și începea să se gândească să-și caute și el un însoțitor. De câtăva vreme era din ce în ce mai nervos; iar acum, știrea că în oraș erau criminali, îl făcea să umble mai des la ultimul sertar al biroului, pentru a găsi în sticlă tăria și curajul care nu-i lipsiseră încă niciodată. Iar de la locul ei, Jane privea și ea, puțin cam impresionată de importanța crescândă a lui Richardson, și tulburată de

prezența gorilei venite din lumea zbuciumată a cartierului de pe malul fluviului, despre care ea nu știa nimic.

La ora șase, redacția începu să se umple de membrii Comitetului organizator al Procesiunii. Era pasto Tul Simpson și bătrânul avocat Landon, întunecat ca întotdeauna, dar întrucâtva triumfător; erau doamna Mabel Urquahardt și Jim Newman, cu câțiva prieteni de la țară. Maria Gashouse, poetul negru, fiul Athenei, vara Aidei, și Joe, proprietarul localului din cartierul negrilor. Era o adunare impunătoare, deoarece cuprindea reprezentanți ai aproape tuturor claselor sociale din Platteville; și era vădit că jumătate din Comitet – ca Joe, Maria Gashouse, Jim Newman și prietenii lui – se găseau acolo nu atât din dorința de a face din Platteville un paradis al moralității, ci fiindcă erau sătui de stăpânirea Bătrânului Dougherty.

Acum cruciada mergea de la sine. Mătura totul în avântul ei și poate începea să scape de sub controlul acelor care începuseră. Lucrul acesta nu s-ar fi putut întâmpla în regiunea de Est a Statelor Unite, însă ceea ce spusese de la început Maria Gashouse, era adevărat. Platteville și provincia iubeau luptele politice, și de o bucată de vreme erau lipsiți de aceasta.

Cam la aceeași oră, un grup de oameni îngândurați se adunau la redacția Gazetei: Bătrânul Dougherty, judecătorul Flynn, Harvey Bingham, Winterbottom și Hirsch, în afară de un anumit număr de membri mai puțin importanți ai clicii. Numai Mino lipsea.

Grupul fusese convocat pentru a. discuta cele publicate în Scutul și Drapelul cu privire la prezența în oraș a lui „Mutră-de-maimuță” și a lui Herminiuț, fiindcă Bătrânul Dougherty, cu simțul lui de politician, înțelesese numaidecât cât rău putea face situației sale povestea aceea. Era un pas nou în campania lui Richardson, care îl făcea să apară ca un tâlhar tăbărât în Platteville pentru a exploata populația și aducând metode criminale într-un

oraș liniștit și respectabil din Sud-Vestul Statelor Unite.

Partea rea era că niciunul din grup nu-i văzuse pe cei doi răufăcători și niciunul nu părea în stare să pună mâna pe ei.

Harvey Bingham, puțin înspăimântat și însoțit de doi agenți, își petrecuse ziua cercetând cârciumile, bordelurile și hotelurile de mâna treia, bătând în uși. cu pistoalele în mâna și descoperind – când se deschideau ușile – numai borfași de rând prea bine cunoseuți. Bătrânul Flynn era rezervat; nu-i văzuse pe răufăcători, dar avea prea multă experiență ca să poată crede că lucrurile nu existau numai fiindcă nu le văzuse el;

Bătrânul Dougherty era nedumerit ca un taur să câștige prea mult de toreadori. Mesteca o țigară de foi și privea împrejur, întorcându-și capul mare și cărunț. Blestemata aceea de cruciadă devenea ceva uriaș. N-ar fi crezut niciodată că s-ar fi putut întâmpla așa ceva. Nu-și închipuia ră Estul și Vestul Statelor Unite, erau atât de deosebite, încât lumea din Platteville să fie cu totul alta decât aceea din Boston și din Chicago.

Sfiosul Winterbottom era de-a dreptul îngrozit. Hirsch, purcelul de India, avea înfățișarea lui de șoarece șiret și spunea că, după părerea lui, toată povestea era inventată de Scutul și Drapelul și că nici nu existau oameni ca „Mutră-de-maimuță” și Herminiut.

Auzind aceasta, Bătrânul Dougherty mirii, mormăi și spuse:

— Dacă aceștia doi sunt aci, nu știu cine i-a adus și ce fac. Apoi se adresează supărat lui Harvey Bingham și judecătorului Flynn. E datoria voastră să-i găsiți și să-i goniți din oraș. Prezența lor aci nu ne poate face decât rău. Bănuia cine-i putuse aduce la Platteville și, împins de această bănuială, aruncă o privire la Hirsch; dar ochisorii de șoarece nu destăinuie nimic pe chipul roșcat.

Continua să vorbească mult timp, fără să hotărască

nimic. Bătrânul Dougherty începu să se uite la ceas, întrebându-se de ce nu se întorsese Mino, căci dorea să-l vadă; nu pentru că în ultimul timp ar fi fost prea folositor, mai ales că părea că vrea să se spele pe mâini de toate poveștile acelea, și fiindcă, oricum, dorea să-l știe acolo în cameră. S-ar fi simțit mai puțin singur. Era tulburat și din pricina unui telefon primit din capitala Statului. Unul dintre oamenii lui, reprezentantul districtului, făcuse cercetări din proprie inițiativă și aflate o mulțime de lucruri destul de puțin plăcute; cel mai rău era că Bill Swain și clica lui plănuiau să facă din ancheta asupra celor ce se petrec la Platteville o afacere de stat. În felul acesta ar fi dus lucrurile dincolo de competența judecătorilor asupra cărora Bătrânul Dougherty își putea exercita influența. Faptele urmau să fie privite din punct de vedere al codului penal: alt motiv pentru care Bătrânul Dougherty nu-i plăcea prezenta la Platteville a lui „Mutrăde-maimuță” și a lui Herminiut.

În timp ce se gândea îngrijorat la dezvoltarea luată de campanie în ultimele ceasuri, și asculta fără prea multă atenție tânguierile lui Winterbottom, ușa se deschise deodată cu violență și intră Mino. Nu Mino cel nepăsător și absent din ultimele trei-patru săptămâni; ci un Mino al cărui chip frumos era ca purpura și ai cărui ochi albaștri aruncau flăcări. Trântind ușa în urma lui, tânărul întrebă:

— Ce fac în Platteville cei doi criminali?

O clipă de tăcere; apoi Bătrânul Dougherty răspunse:

— Nu știu; e tocmai ceea ce dorim să aflăm.

— Desigur că nu ceilalți i-au adus!

Domnul Hirsch întrebă dulceag, cu o umbră de zâmbet pe chipul lui de șoarece:

— Cum poți fi sigur că nu i-au adus ceilalți? Se pare că Maria Gashouse îi cunoaște.

Mino se întoarse spre el și bătu cu pumnul în masă:

— R Am vorbit cu Maria Gashouse. Și cred că știa al

dracului de bine cine i-a adus aci. Și trebuie să plece! Repede! La dracu'! îl amenința pe Hirsch peste masă: Ai înțeles? Trebuie să o șteargă! apoi se întoarse spre ceilalți – Sunt gata să lupt. Și voi lupta. Dar nu vreau să am alături de mine asemenea oameni. Ne-au făcut destul rău și faptul acesta ne poate doborî. Se întoarse din nou spre Hirsch și-l întrebă: Unde sunt acum?

— Nu știu, răspunse nevinovat Hirsch. Nu știu nimic despre ei.

— Ai face bine să-i găsești, strigă Mino. Apoi îi spuse lui Harvey Bingham: E mai bine să te pui și dumneata în mișcare. Și să trimiți doi polițiști să stea de pază la Scutul și Drapelul, atâta vreme cât cei doi răufăcători sunt în oraș.

— Nu știu ce să fac, răspunse suav Hirsch. Nu știu într-adevăr nimic despre ei.

— Rezemat de spătarul scaunului, Bătrânul Dougherty privea cu o licărire nouă în ochi. Acesta era Mino al lui.

15 - El Doradoun adevărat Dougherty, în care se trezea sângele bătaios. Nepăsarea și deznădejdea îl părăsiră pe neașteptate.

Mino se întoarse spre tatăl său:

— Vino. Să mergem de aci și să încercăm să judecăm puțin. Iar celorlalți: Și voi încercați să faceți ceva ca să-i goniți pe cei doi indivizi.

Tocmai ce dorise Bătrânul Dougherty. Știa că pentru el partida nu era egală și știa că aproape fiecare mișcare făcută de ei fusese prostească și nechibzuită; nu fusese încă în stare să-și vină în fire și să se gândească la felul în care să-și combată dușmanii în chip inteligent. Poate că fusese prea mult timp puternic, sau poate îmbătrânea; și iată că Mino intrase cu violență și cu autoritate; un Mino nou, un Mino așa cum nădăjduse el întotdeauna că va fi. Se ridică liniștit și îl urmă pe băiat, lăsând în cameră pe

șeful poliției, pe magistrat și pe domnul Winterbottom uluiți și înspăimântați iar pe domnul Hirsch, „botul de șoarece”, nepăsător și sigur de el; prea sigur pentru a fi în afară de orice primejdie.

În vestibul, Bătrânul Dougherty, îl întrebă mulțumit pe Mino:

— Ce ți s-a întâmplat, băiete?

Mino aprinse o țigară și aruncă chibritul cu violență.

— M-am săturat să te văd ȕapul ispășitor al tuturor acestor nătărăi și încurcă-lume ai orașelului acesta. Acum trebuie să luptăm, însă nu cu sistemele acelei moluște de Winterbottom și ale acelui șarlatan de Hirsch. Platteville e un oraș de treabă și este și orașul nostru, ca al atâtor altora. Eu mi-am petrecut toată viața aici. Nu e niciun motiv să nu avem o organizat io democratică, bună și puternică; nu însă așa cum o înțeleg indivizii de soiul lui Hirsch și a bătrânului Flynn. Nu putem merge mai departe cu metodele lui Hirsch într-un oraș ca acesta. Vino, hai să luăm masa la Millersville. discutând cu puțină judecată.

Bătrânul își urmă băiatul, răsând în sinea lui. După ce se suiră în automobil și porniră, Mino mai Spuse:

— Tare neghioabă idee a fost arestarea Mariei Gashouse și devastarea localului! Cine dracu' a avut-o?

— Bătrânul PI Inn.

— E mai bine să ne scăpăm de el. Trebuie să schimbăm toată tactica și să adoptăm altă linie de purtare. Trebuie să ne scăpăm de bătrânul Flynn și de porcul de Hirsch; și poate chiar de nătărăul de Winterbottom.

— E tocmai ceea ce așteptam să putem face; și tu ești cel potrivit pentru a face acest lucru. Chipul i se luminează de un zâmbet; un zâmbet de bucurie pentru schimbarea lui Mino. Nu-i păsa nici de faptul că automobilul verde-deschis mergea cu o viteză de o sută patruzeci de kilometri pe oră pe șoseaua spre Millersville. În sufletul lui nu era totuși

prea sigur că schimbarea aceasta nu venise prea târziu. Nu pomeni însă nimic despre teama lui. Nu voia să toarne apă rece peste spiritul bătaios al băiatului.

Ar fi putut să nu fie prea târziu. Dacă s-ar fi scăpat de Flynn și de Hirsch, ar fi putut câștiga mult, căci partizanii Bătrânului Dougherty erau numeroși, iar în Platteville, toată lumea ținea la Mino; se putea chiar întâmpla ca Bill Swain să-și schimbe gândul și să renunțe să deschidă acțiune penală împotriva vechiului său dușman. Dt fapt, toată povestea s-ar fi putut desfășura altfel, dacă în cele douăzeci și patru de ceasuri ce urmară nu 's«m și petrecut fapte noi.

În seara aceea. Richardson lucră până târziu în biroul său, după ce doamna McLeod, Jane și Willie plecaseră. Rămăseseră numai el și Jack; linotipistul în camera lui și rotativa de la parter erau acum tăcute, căci activitatea zilei se încheiase. Scrise o scrisoare lui Bill Swain. una agentului din New York care se ocupa de cartea doamnei McLeod și alta Asociației Presei Canadiano-Americane, pentru a confirma telegrama - lui de dimineață. Lângă el, Jack. paznicul nelipsit, cu chipul fără expresie, făcea jucării de carton și din capse, cu mâinile lui uriașe de maimuță.

După ce sfârși scrisorile. Richardson începu să lucreze, pregătind note, schițând articole, trasând liniile atacului de a doua zi. Scutul și Drapelul trebuia să apară cu trei-patru ceasuri înainte de retragerea cu torțe, și numărul special trebuia să aibă puterea să aducă tot (nașul la procesiune.

Lucra de vreun ceas, rând se auzi bătând în ușă. Se întoarse și spuse:

— Intră! auzindu-l, Jack sări în sus, lăsă ce avea în nună, apucă revolverul și ținti ușa. Aleasta se deschise încet; însă în loc de „Mutră-de-maimuță sau de Herminiuț, cei doi văzură intrând o femeie în puterea vârstei, pe care

niciunul dintre ei nu o cunoștea.

Era o femeie osoasă, cu chipul palid și obosit și cu privirea rătăcită. Purta o rochie neagră de lână, lucioasă și uzată, cu un guleraș de blană de dihor mâncată de molii. Primele ei cuvinte i se adresară lui Jack:

— Lasă jos arma. Apoi către redactor: d-voastră sunteți domnul Richardson?

— Da.

— Dumneavoastră sunteți deci tânărul care a stârnit atâta vâlvă?

Richardson zâmbi:

— Se pare.

— Foarte bine, eu sunt doamna Winterbottom, soția directorului Gazetei.

Își strânseră mâna: apoi tânărul o pofti să șadă și-i porunci lui Jack să pună revolverul în buzunar.

În timp ce doamna se așeza, tânărul ghici că era foarte nervoasă, cu toată înfățișarea ei de cal războinic. Avea în ea o sfială ciudată, care o făcu să-și încrucișeze sirins numite cu mânuși decolorate pe geanta roasă.

— Poate că sunteți surprins că mă vedeți aici, îi spuse tânărului redactor.

— Mă bucur că vă văd.

— Suntem singuri? Și femeia privi îngrijorată spre maimuțoi.

— Nu vă îngrijiți de Jack.

— Aș prefera să plece. Ceea ce trebuie să vă spun e cu totul secret.

Richardson zâmbi 's

— Foarte bine. Apoi către Jack: Stai la ușă, Jack.

Ar putea să suie cineva scara și să intre în cameră înainte ca noi să ne putem da seama. Dacă stai tu în capul scării, poți vedea pe oricine vine.

Uriășul se ridică prosteste, clătinând din cap și îl ascultă. Doamna Winterbottom trase scaunul mai aproape

de domnul Richardson și după ce înghiți în sec, începu:

— Este vorba de Gazeta și de W. Dougherty. Trebuie să vă spun multe lucruri. Vi se va părea ciudat că viii aci să-l trădez pe bătrân. Omul acesta ne face însă, pe Homer, pe mine și pe copiii noștri, să murim de foame de aproape zece ani, și se poartă cu Homer ea și cum ar fi noroiul de pe ghetetele lui. Bărbatul meu e un burii director. E priceput și dezghețat, dar Bătrânul l-a ruinat. Nu mai are niciun viitor.

Așteptă să vadă ce-i va răspunde Richardson; însă acesta părea că nu găsește altceva să-i spună decât:

— Nu știam nimic din toate acestea.

— Nimeni nu știe!, continuă doamna, strângând cu violență geanta cea roasă: Toți cred că Homer are un post bun și că trebuie să fie recunoscător, Nimeni nu știe cum l-a exploatat W.M. pe Homer și l-a chinuit... Da, la chinuit ani și ani. Homer era un om simțitor. Astă seară a venit acasă abătut și deprimat, spunând că trebuie să plece, fiindcă nu mai poate răbda. Nimic nu-i mai rău decât să ai de lucru cu un om ca Hiisch. De când a venit la Gazeta, și el l-a chinuit pe Homer. Făcu o pauză și lăsa ochii în jos; și Richardson văzu că își coboară privirea fiindcă ochii îi erau plini de lacrimi. Avem opt copii de crescut. Un ziarist n-ar trebui să aibă copii.

Îl privi iar, ca și cum s-ar fi întrebat dacă va îndrăzni să continue. Apoi își luă inima în dinți:

— Am o mulțime de informații să vă dau. Sunt atâtea lucruri pe care W.M. nu l-a putut împiedica pe Homer să le afle; așa încât, când Homer a plecat m-am așezat și am scris tot. Deschise geanta și scoase o coală de hârtie acoperită cu un scris neregulat. Homer nu știe că sunt aici. Și doresc să nu știe nimeni.

— Fiți liniștită, nu voi spune nimănui nimic. Vă puteți încrede în mine.

— Poate că informațiile acestea vă vor fi de folos

dumneavoastră și lui Bill Swain. A venit timpul să fie curățit și orașul acesta. Iar mie și lui Homer nu ni s-ar putea întâmpla ceva mai greu, acum când soțul meu s-a hotărât să plece.

Richardson așteptă, puțin cam stânjenit, și femeia continuă: „

— Știu totul despre scandalul cu canalele de pe Halstead Street și despre șperțuirea femeilor de pe Franklin Street și multe alte lucruri. Bătrânul Dougherty l-a pus câteodată pe Homer să-l ajute în operațiile sale murdare. Și mai sunt multe alte lucruri... destule să-l trimită pe Bătrân la ocnă.

Puse foaia pe masă, și în timp ce Richardson asculta și lua note grăbite, dădu drumul la tot ceea ce știa despre ce făcuse clica lui Dougherty în Platteville: ca un șuvoi ce fusese stăvilit de zece ani de necazuri și de suferințe. Bună parte dintre informații erau cunoscute de Richardson, însă erau și câteva lucruri pe care nu le știa. Singura greutate era să pună puțină ordine în valul acela de amintiri și de învinuiri. De vreo zece ori trebui să o întrerupă, pentru a întreba:

— Când s-a întâmplat aceasta?

În timp ce vorbea, fața doamnei Winterbotten se lumina treptat, ca și cum izbucnirea aceasta fusese pentru ea o ușurare. Vorbi un ceas și sfârși spunând:

— Aceasta e tot. Dacă îmi voi aminti altceva, vă voi comunica.

— Mulțumesc, doamnă. Ceea ce mi-ați spus e de mare preț.

— Folosiți-le așa cum credeți. Numai să nu spuneți că eu v-am informat.

— Aveți încredere în noi.

Femeia se ridică, iar sfioasă, însă totodată agresivă j

— Acum mă duc. Trebuie să fiu acasă înainte de înapoierea lui Homer. S-a dus la bodega Hennessey și cred

că se va îmbăta turtă. Dar astă seară-nu-mi pasă.

Richardson se ridică și o însoți până pe coridor, unde Jack stătea în așteptare, rezemat de perete. O privi coborând și o văzu uitându-se cu grijă spre piață înainte de a ieși. Apoi tânărul se întoarse și spuse:

— Mda, Jack, acum ne putem duce acasă.

Se întoarse să-și ia notițele de pe birou, le puse într-o mapă, stinse lumina și închizând ușa, o luă spre piață, cu Jack pe urmele lui, ca un câine mare danez.

Tufișurile de liliac și de merișor ce mărgineau aleea din curtea. „Trăznaici lui McLeod” erau un loc ideal pentru ascunzișuri. Iar Richardson și cu Jack puteau fi victime ușoare, unul adâncit în proiectele sale pentru campanie, celălalt mulțumindu-se să meargă lângă el, ca un câine credincios. Firește că Jack nu era un intelectual și nici nu era în stare de o convorbire; așa încât, de la ziar până la „Trăsnaia lui McLeod”, cei doi nu schimbă aproape niciun cuvânt.

Odată Richardson spuse:

— Te-ai putea duce acasă să te culci în patul tău. Jack. Nu mi se va întâmpla nimic. Însă Jack nu se lăsa convins:

— Doamna McGovern, mi-a spus că trebuie să mă țin scai de dumneavoastră, că o hârtie de prins muște, și mă voi ține scai.

Când deschise poarta aproape scoasă din țițini, Jack „îndemnat de un instinct animalic, scoase revolverul din toc și U ținu pregătit. Vederea armei învechite scinteind la lumina felinarului îl făcu pe Richardson să șovăie o clipă: poate îi trecu prin gând că ar fi fost mai înțelept să intre, ca și de dala cealaltă, pe fereastra magaziei. Râse însă și spuse:

— Înainte, Jack.

Acesta o luă înainte, cu curaj, ținând revolverul întins. Richardson îl urma; întunericul îi ascundea

zâmbetul. Când ajunseră în capul scării înalte ce ducea la intrare, Richardson râse iar, spunând!

— Ai văzut, Jack? Nu era nicio primejdie;

Dar în aceeași clipă se auzi detunătura înăbușită a unei arme moderne de foc – foarte modernă chiar. Pălăria lui Richardson îi zbură de pe cap, ca și cum violenți încărcăturii l-ar fi împins înainte, tânărul sări în cameră aproape fără să mai atingă ultimele trepte. În aceeași clipă, Jack își lăsă capul în jos și dintr-un salt își găsi adăpost îndărătul unui colț al balustradei înalte; acolo așteptă puțin, observând lumina ce se zărea în tufișuri când arma, sau mai bine zis cele două arme, traseră iar după Richardson. Atunci, cu arma lui veche cu repetiție, ochi cu grijă spre punctul unde apăruseră luminile, în mijlocul tufișurilor de liliac. Trase de cinci ori, atent și hotărât; iar la al patrulea foc se auzi un urlet și apoi se făcu tăcere. Jack își păstra al șaselea foc de rezervă.

O tăcere de vreo trei minute; apoi, ridicându-se cu băgare de seamă, ajunse la ușă și intră în casă. În vestibul, Richardson, întins pe divan, părea puțin cam tulburat, ștergându-și cu batista sângele ce curgea dintr-o rană de la cap. În fața lui, doamna McLeod, înfășurată într-un halat vechi, cu părul căzându-i despletit pe fată, își frângea mâinile plângând și spunând:

— Știam. Știam. E grav de tot?

— Nu, nu e nimic, răspunse Richardsort.

În clipa aceea apăru Aida tânguindu-se, și doamna McLeod se grăbi să-i poruncească să se ducă după apă caldă și prosoape.

Jane se și duse la telefon să cheme poliția; o Jane plină pe neașteptate de hotărâre, în care se trezise tot sângele bătaios al familiei McLeod. Obținând legătura cu poliția, spuse cu glas autoritar:

— Trimiteți îndată doi agenți la „Trăsnaia lui McLeod. Fără atâta vorbărie. E un rănit și prin preajmă

sunt criminali.

Întoarsă în vestibul, le găsi pe mătușa și pe Aida aplecate asupra lui Richardson și oblojindu-i nervoase rana făcută de lovitura care-i luase pălăria. Văzu îndată că mâna mătușii tremura prea tare pentru a putea face ceva bun și că Aida nu era în stare decât să geamă și să se tânguiască, așa încât luă din mina Aidei ligheanul cu apă caldă și din mâna mătușii prosopul, spunând:

— Dă-mi voie. Apoi porunci negresei. Du-te și adu tinctura de iod din baie și o sticlă de whisky.

La sosirea poliției. Richardson era iar în picioare, cu capul înfășurat într-o bucată de pânză și fără să simtă altceva decât puțină amețeală. În schimb, doamna McLeod se simțea rău. Întinsă într-un fotoliu din biroul lui J.E., înghițea cu greutate băutura turnată de Jane printre buzele fără culoare. Aida nu mai gemea. Își venise în [are, fiind prada unei mâinii violente; nu una dintre acelea din pricina cărora se îmbufna, ci o mânie care-și vărsă focul în clipa când Jack deschise ușa și-i lăsă înăuntru pe Harvey Bingham cu doi agenți. Văzându-i negresa urlă:

— Halal de polițiști!... Să lăsați să-l atace pe un om ca domnul Richardson! Netrebnici! Oameni de nimica!

Nimeni nu putu scoate un cuvânt până ce Richardson, preferatul ei, nu-i porunci să tacă. Îl asculta orbește pe tânăr. mai ales acum când bietul martis avea capul legat într-o fașă pătată de sânge. Nu mai striga, dar nu tăcea. Refugiată după fotoliul stăpânei sale. continuă să mormăie și să bombănească. privindu-l pe Harvey Bingham cu ochi scânteietori, ca o vrăjitoare voodoo.

Șeful poliției avea o înfățișare somnoroasă, uluită și. Însălmântată. Își dădea oarecum seama că el va fi acela ce va suporta consecințele acestei întâmplări. Asupra lui se va revărsa nu numai dezaprobarea întregului oraș, dar chiar și furiile Bătrânului Dougherty și ale lui Mino, fiindcă nu-i arestase pe cei doi ucigași și nu trimisese agenți să-l

apere pe domnul Richardson și birourile ziarului Scutul și Drapelul. Tulburat la vederea atacului de nervi al doamnei McLeod și de bombănelile de vrăjitoare. ale Aidei. șeful poliției înțelegea că în povestea aceasta urâtă va trebui un țap ispășitor și că acest rol îi va reveni lui. Nimic nu-l mai putea scăpa: pierduse pe toată linia. Și spaima lui creștea, văzându-l pe elegantul domn. Richardson cu capul înfășurat într-un bandaj atât de mare încât părea un turban. Zâmbetul tânărului îi îngheța sângele în vine.

Nu avva altceva de făcut decât să încerce să fie autoritar; și când Harvey Bingham voia să fie autoritar, devenea pretentios. Cu chipul roșu de spaimă și de uluială, porunci oamenilor săi:

— Duceți-vă și căutați prin tufișuri. Eu văd de percheziționarea casei.

Cei doi agenți (unul dintre ei fiind chiar acela care răsese de Richardson în ziua când, cu atâta timp înainte, fusese arestat) nu păreau prea dornici să „caute prin tufișuri”. Unul spuse că ar fi mult mai bine să caute în timpul zilei; însă șeful poliției deveni în clipa aceea întruchiparea însăși a poliției și strigă cu voce tunătoare:

— Ați auzit ordinul meu? Duceți-vă și căutați prin tufișuri!

Și cei doi polițiști, impresionați de neașteptata schimbare a șefului lor, plecară din cameră rușinați. În ușă fură ajunși de Jack cu revolverul cel vechi mereu în mână.

După ce agenții ieșiră, Harvey Bingham se simți din nou abătut. Făcea pe mândrul față de subalterni, însă știa foarte bine că această tactică nu folosea la nimic eu ceilalți din cameră. De aceea, întorcându-se spre doamna McLeod. spuse:

— Îmi pare foarte rău. Vinia. de ceea ce s-a întâmplat. Toată ziua i-am căutat pe cei doi criminali.

Îi răspunse Jane, încă plină de spiritul familiei McLeod:

— Plăcut oraș devine Platteville-ul, dacă nu mai poți fi sigur nici acasă la tine!

— O, îi vom prinde, domnișoara Baldwin. Nu vă fie frică. Am telefonat pretutindeni pe o rază de o sută de mile. ca să nu se poată ascunde nicăieri prin împrejurimi.

— Da. bombăni Aida, și până atunci domnul Richardson putea foarte bine să fie ucis. E ușor să închizi grajdul după ce au scăpat vitele.

Făcându-se că nu o aude, șeful scoase un carnețel și un creion și se adresă lui Richardson:

— Acum, domnule Richardson. te rog să-mi spui ce s-a întâmplat.

Richardson îi povesti totul ceea ce de altfel era destul de simplu; însă înainte de a fi terminat, Jack se întoarse în bibliotecă. își puse revolverul la brâu și mergea legănându-și mâinile lungi de maimuță. Gura lui mare se strâmbă într-un zâmbet care-i descoperea toți dinții neregulați și spuse:

— Am cules unul.

— Ce vrei să spui, Jack, întrebă Richardson.

— L-am nimerit în cap. îl aduc aci. În timp ce toți ieșeau din bibliotecă să se ducă în vestibul, cei doi polițiști intrau pe ușă, ducând un bărbat leșinat găsit printre tufișurile de liliac și de merișor. îl întinseră pe jos. Unul dintre polițiști își scoase chipiul, își șterse nădușeala, apoi trecu batista de-a lungul panglicii de piele din interiorul chipiului și întrebă:

— Unde-i telefonul? Trebuie să chem o ambulanță. Mormăind neîncetat, Aida îl însoți la telefon; când se întoarse, îl văzu pe Richardson îngenușețat lângă criminalul leșinat.

— Nu e încă mort, dar nu se poate spune dacă rana este gravă. Nu putem face nimic până ce nu vine doctorul. Apoi îl privi pe Bingham și continuă: Cred că dacă își vine în fire atât cât trebuie ca să poartă vorbi, prietenul dumitale Hirsch va trebui să plece din Platteville.

O clipă, șeful poliției îl privi țință: apoi, în creierul lui obtuz se făcu puțină lumină și răspunse:

— Ciudat, nu m-am gândit la aceasta. Nu-mi trecuse prin minte că Hirsch ar putea fi amestecat în toată povestea aceasta. Și o umbră de zâmbet apăru pe gura lui prietenoasă.

Aida îl bătu cu palma pe umăr pe Jack, spunându-i:

— Ești un bun ochitor, Jack. Îngerul legii trebuie să-ți fi îndreptat glonțul. Și încă odată zâmbetul larg de mulțumire scoase la iveală dinții stricați ai maimuțoiului.

Ușa se deschise și Maria Gashouse intră. Era în cămașă de noapte și în pantofi cu tocuri înalte; își pusese pe umeri un pardesiu de catifea roșie și pe cap o pălărie peste clădirea de bucle. Văzând grupul în vestibul, îl privi numaidecât pe Richardson, întrebându-l: - Nu. nu sâni nici măcar rănit.

— Minnie a auzit povestindu-se întâmplarea în dreiuma lui Joe. Mi-am luat pardesiul și am alergat aci... Apoi îl privi pe cel ce zăcea întins pe jos și spuse aproape iară să vrea: E chiar el... Mahoney „Mutră-de-maimuță”... N-a fost de ajuns să-și vopsească părul și să-și lase mustăți ca să-și schimbe mutra aceea urâtă... Apoi se întoarse:

— Cine l-a nimerit?

— Jack, răspunse Richardson.

Și Maria își îmbrățișa servitorul și-l sărută pe obraz, spunându-i:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, Jack! apoi către Harvey Bingham: Strașnic șef al poliției mai ești! Mă arestezi pe mine și lași liberi prin oraș Criminali ca „Mutrăde-maimuță”! Atinse cu vârful pantofului piciorul celui leșinat, și-i spuse lui Jack:

— Păcat că nu l-ai omorât!

— Nu, protestă Richardson; când își va veni în fire, va putea spune multe.

Sosi ambulanța, și „Mutră-de-maimuță, tot leșinat fu?

cos afară de cei doi agenți și de șeful poliției, ultimul fiind fericât că scapă de mânia Janei, bătaia de joc a Mariei Gashouse, de ocările Aidei și de privirea dulce de mustrare a doamnei McLeod. Se simțea însă puțin ușurat. Richardson îi dăduse o indicație. O simplă indicație. Își dădea seama nu tocmai lămurit că ziaristul trebuie să aibă dreptate. Nu încăpea nicio îndoială că Hirsch îi adusese pe e ei doi ucigași la Platteville. Poate că nu va mai fi el, Harvey Bingham, țapul ispășitor... sau, cel puțin, nu el singur.

Doctorul veni cu ambulanța, desfăcu voluminosul bandaj care înfășură capul lui Richardson și aruncă o privire grăbită la rană. Spuse că nu era nimic; ajungea puțină tinctură de iod și nu era nevoie de kilometri de fașă... Puțină vată și câteva fâșii de plasture.

După ce plecă doctorul, Aida spuse:

— Acum vă fac puțină cacao.

Însă Richardson răspunse că le trebuia tuturor a ceva mai tare și-i porunci negresei să se ducă să aducă o sticlă de whisky și puțină apă rece:

— Vom bea ca să ne venim în lire și apoi ne vom duce la culcare. Mâine va fi o zi mare.

— Mai e vorbă! strigă Maria. Era triumfătoare, deoarece, cu simțul ei politic, asemenea aceluia al domnului Richardson, înțelegea toată însemnătatea celor întâmplare.

În timp ce Aida era dusă după whisky, doamna McLeod începu să plângă încetitor, spunând:

— Dacă aș fi prevăzut toate acestea, n-aș fi început niciodată campania.

Richardson îi luă o mină și i-o mângâie.

— Nu vă mai gândiți la aceasta; totul merge de minune. Ceea ce mi s-a întâmplat nu-i nimic. Aș prefera să fi fost rănit mai rău. Ar fi meritat. Și cred că chiar dacă prietenul meu, ucigașul, s-ar duce pe lumea cealaltă, n-ar

fi o pierdere prea mare.

— Întocmai, încuviință Maria.

Aida reapăru și toți băură pentru succesul cruciadei. Lui Richardson și Mariei Gashouse, victoria li se părea, foarte apropiată. Pentru a o liniști pe doamna McLeod, tânărul spuse:

— I-am pus în asemenea situație, încât acum se vor bate între ei. Vor încerca să facă din șeful poliției un țap ispășitor, iar Bingham se va revolta împotriva lui Hirsch. Se bātu pe coapsă și adăugă: Veți vedea ziarele de mâine!

Maria Gashouse le spuse „noapte bună”: iar lui Richardson, care propunea ca Jack să o însoțească până acasă, îi răspunse:

— Nu, am un taxi care mă așteaptă. Și e mai bine ca Jack să rămână aici să vă păzească pe toți. Întorcându-se spre Jack adăugă: vei dorim pe divanul din vestibul, și dacă porcul celălalt se întoarce, îl vei primi și pe el așa cum se cuvine. Făcu semn cu mâna, salutându-i, și, strângându-și pardesiul peste cămașuța trandafirie, ieși și cobori treptele „Trăsnăii lui McLeod 1, printre tufișurile bătrâne de liliac și de merișor.

Cea dintâi care se duse să se culce fu Jane. Nu spuse nici măcar „noapte bună”, fiindu-i frică să nu izbucnească în lacrimi. Emoția ce o stăpânea era o îmbinare de mânie și de durere amară. Nici mânia nu era simplă; în parte se îndrepta împotriva lui Mino Dougherty și în parte împotriva ei însăși, fiindcă îi plăcuse și. crezuse în el. Durerea venea din convingerea că Mino își bătuse joc de ea.

Crezuse în el, cu toate cele întâmplate. Se prefăcuse că nu înțelege aluziile Aidei, că nu vede durerea mătușii Vinia; și chiar atunci când mândria ei fusese rănită de povestea cu Fern Hedges. refuzase să creadă ceva împotriva lui. Luptase împotriva influenței tuturor celorlalți, împotriva propriului ei bun-simț, împotriva mindi

ici familiei McLeod, și nu avusese în schimb decât umilință. și dezamăgire. Căci acum nu se mai putea înșela singură: nu mai putea crede că cei doi Dougherty nu erau așa de negri precum se spunea.

Aduseseră criminali în Platteviile, ca să-l umoare pe Richardson. Asupra acestui lucru nu mai era îndoială. Richardson era bandajat la cap și unul dintre ucigași fusese dus la spital cu un glonț în cap: Dacă Jack nu l-ar fi rănit, poate că Richardson ar fi fost acum mort; iar, după el, criminalii ar fi tras împotriva sărmanei mătuși Vinia, sau împotriva lui Willie Ferguson, sau chiar împotriva ei.

Aprinse lumina în camera ei, se așează într-un fotoliu și aprinse o țigară. Nu era în stare să se dezbrace și nici să-și facă toaleta pentru culcat, atâta vreme cât nu vedea lucrurile lămurite în mintea ei; nu era încă sigură că totul nu fusese decât un vis urit și că, trezindu-se, nu ar fi văzut că nu era nimic adevărat.

Asemenea lucruri nu se puteau întâmpla într-un oraș liniștit ca Platteviile. Bătrânul Daugherty nu era în stare de asemenea comploturi și chiar Mino... Mino al cărui zâmbet era așa de drăguț, Mino care o dusesse de atâtea ori să ia cina la Millersville... Totuși era adevărat. După trei țigări, nu mai putea nădăjdui să se trezească și să constate că fusese un vis. Acum știa ce trebuie să facă. Trebuia să-și salveze demnitatea proprie, mândria ei, ca să spună întocmai ceea ce credea despre el.

După ce se dezbracă, își puse un halat și se așează la birou.

Ar fi vrut să-i scrie „Stimate Domnule Dougherty”; înțelegea însă că ar fi fost o nerozie și că l-ar fi făcut poate să râdă. „Stimate Domn” era și mai rău. Multă vreme căută zadarnic cum i-ar putea scrie pentru a-l putea face să înțeleagă răceala și dezgustul ei, dar totul i se păru. stupid, și în cele din urmă trebui să se hotărască să-i scrie „Dragă Mino”. Nu se putea altfel.

Scrise repede, cu scrisul ei mare, care părea disproporționat cu statura ei.

„Dragă Mino.

Îți scriu pentru a-ți spune că nu vreau nici să-ți mai aud numele. Dacă din întâmplare mă vei întâlni pe stradă, ți-aș rămâne îndatorată dacă ai intra în vreun gang, așa încât să nu trebuie să te văd. Aceasta e ceea ce simt pentru dumneata. Un șarpe sau un șoarece m-ar scârbi mai puțin decât mă dezgustă vederea dumitale sau a tatălui dumitale. După cele ce s-au întâmplat, orașul ar trebui scutit de prezența voastră. Așa se întâmpla cu oamenii de felul vostru când trăia unchiul meu J.E.

Fiecare ceas petrecut cu dumneata a fost un ceas pierdut.

Jane Baldwin”.

Recâți scrisoarea, întrebându-se dacă merge; și luând iar tocul mai adăugă câteva rânduri sub iscălitură:

„Până acum inima mea nu lua parte la cruciadă. N-am luat parte la ea din pricina dumitale; dar acum când știu cine ești, nu voi avea răgaz până ce nu vei fi alungat din Platteville”.

Puse scrisoarea într-un plic, scrisese adresa și apoi se culcă; rămase însă mult timp trează, suferind în mândria-i rănită și în conștiință că toți ceilalți, avuseseră dreptate și că acum trebuia și ea să recunoască. Avea însă în durerea ei, o mângâiere: se simțea liberă, ca atunci când ieșind din colegiu, venise la Platteville.

Acum totul se sfârșise cu Mino Doughevtv; însă își dădea seama că și acea umbră de interes pe care o simțea pentru Richardson, nu însemna nimic. Îl văzuse cu capul însângerat, scăpat de moarte ca prin minune, și nu simțise nici cea mai mică emoție, așa cum simțise mătușa Vinia, Maria Gashouse și Aida-Ele puteau fi îndrăgostite de neprețuitul lor reformator, ea însă nu. Dimpotrivă, simțea pentru el un fel de ură asemănătoare întrucâtva cu ceea ce

simțea împotriva lui Bătrânul Dougherty și judecătorul Flynn. Dacă el n-ar fi venit niciodată în Platteville, totul ar fi continuat ca mai înainte și ea probabil n-ar fi rupt legăturile cu Mino. Și când, în cele din urmă, adormi, ultimul ei gând conștient fu: De ce l-a scos din închisoare mătușa Vinia?

Odată cu răsăritul soarelui, a doua zi dimineța veni și căldura; căldura apăsătoare și prăfoasă din câmpiile Sud-Vestului. De-a lungul străzii Franklin și pe malul fluviului, hamali negri dormeau copleșiți la umbra magaziilor celor mari. Pe Main Street cetățenii încercau să umble pe partea umbrită a străzii, însă chiar pe acolo căldura răsfrântă de pavaj și de clădirile de pe partea cealaltă a străzii îi apăsau ca o greutate. În redacția ziarului Scutul și Drapelul, noile ventilatoare electrice bâzâiau, frământând aerul cald. Bătrânul Jim Newman spuse că nu-și amintea de asemenea căldură de cincizeci de ani.

Cu toată căldura aceasta, Comitetul Reformator lucra toată ziua, gâfâind și asudind, la lipirea stegulețelor și a insignelor, chemându-i pe aderenții mai puțin înflăcărați, și organizând diferite secțiuni ale paradei demonstrative ce trebuia să aibă loc seara.

Vestea atacului săvârșit împotriva domnului Richardă On de către răufăcători străini de oraș, chiar în fața ușii „Trăsnăii lui McLeod”, trecu din gură în gură cu o iuțeală uluitoare. Jack, de obicei tăcu ca un pește, se duse dintr-o cârciumă într-alta, bând și povestindu-și isprava; pe la ora două, copleșit de alcool și de conștiința vitejiei sale, se culcă pe jos în camera din spate a bodegii Hennessey și r. dormi. Doctorii și infirmierii spitalului răspândiră și ei povestea, iar cei doi agenți care-l însoțiră pe Harvey Bingham nu putură ascunde nimic soților lor, cu toate ordinele primite. Și cu cât se răspândea știrea, cu atât valul de sârbă, de mânie și de teamă străbătu Platteville-ul și

întreaga regiune până în vârful dealurilor.

Cetățenii cinstiți se întrebau ce va ajunge orașul lor, dacă oamenii nu se mai puteau simți în siguranță în casele lor. Soția lui Homer Winterbottom îl înfruntă pe soțul ei înainte de plecare, spunându-i cu ton triumfător.

— Acum vine rândul tău. Vor voi să scape de un om rare știe prea multe. Frază nu tocmai potrivită pentru a-i da curaj soțului fricos.

La fiecare jumătate de ceas, Richardson, cu zgârietura acoperită de o bucată de plasture, telefona la spital să afle dacă „Mutră-de-maimuță își venise în fix-e și putea vorbi; răspunsul era însă același: rănitul nu se trezise din leșin. S-ar fi putut să moară din pricina glonțului de revolver, dar era voinic și putea să scape. Era însă limpede că Richardson dorea ca individul să poată vorbi chiar în ziua aceea. Cu toată căldura, tânărul dădea dovadă de 3 energie uluitoare. Ședea la birou fără haină, scriind articole, răspunzând la telefon, chemând spitalul, poliția și cartierul general al Comitetului Reformat, ca și cum cruciada era toată pe umerii lui; ca și cum și-ar fi dat «ama că momentul hotărâtor al campaniei se apropia și nu trebuia scăpat.

Jane, încă supărată, îl privea uluită. Nici chiar doamna McLeod, nici chiar însuși J.E. n-ar fi putut da dovadă de atâta energie pe o căldură ca aceea. Spectacolul dat de Richardson o înspăimântă.

Nu numai căldura o făcuse pe Jane inutilă toată ziua. Mai era și faptul că se simțea golită și amărită, ca și cum nimic pe lume n-ar mai fi putut însemna ceva pentru ea. Trimise lui Mino scrisoarea cu un curier, pentru a fi sigură că o va primi cât timp focul indignării îi mai mistuia în - A inima. Scrisoarea plecase, și acum totul era sfârșit. Nu se dusese nici să ia masa; nu-i era foame și nu avea puterea să se îidice de la birou și să plece din redacție. La trei după amiază, simți o tresărire de interes când Harvey

Bingham telefonă, spunând că îl prinseseră pe celălalt criminal în localul Walkers Ford. Însă Herminiut nu putuse spune nimic și nu va mai putea vorbi niciodată. Când îl înconjuraseră, încercase să-și deschidă drum trăgând cu revolverul, și șeriful local îl culcase la pământ cu un foc tras de la distanță cu un revolver Winchester de mare calibru. Comentariul lui Richardson fu scurt:

— De ce dracu' l-au omorât? Acum că a murit, nu ne nici poate fi de niciun folos.

Când biata doamnă McLeod află vestea aceasta, se retrase în cămăruța ei și izbucni în plâns. Din clipa în care îl găsisese pe Richardson cu fața însângerată în vestibulul, Trăsnăii lui McLeod¹, rămăsese atât de zdruncinată încât nu mai era bună de nimic; nu izbutea nici măcar să-i dea an ordin Aidei. Se trezise în toiul nopții și rămăsese trează până ce zorii îi umpluseră camera de lumină. Ceea ce se întâmplase era prea mult pentru ea. De când fusese tânără, avusese curajul și energia să continue lupta până la capăt, dar acum se simțea obosită și înspăimântată. I se părea că toate se întâmplaseră din pricina ei, din pricina gândului ei nebunesc de a curăți orașul. Nu-și închipuise niciodată ce ar putea produce o cruciadă ca aceea. „Sunt prea bătrână și obosită”. Localul Mariei Gashouse era devastat. Jane cu inima sfâșiată și cu perspectiva de a ajunge o mătușica bătrână; Richardson scăpat ca prin minune; la spital un om cu un glonț în cap, și o sută de alte grozăvii. Lui Richardson parcă nici nu-i păsa însă de toate acestea. Stând la birou, lucra ca un hamal, ca și cum Platteville ar fi fost orașul lui și el însuși ar fi fost un McLeod. Gândi din nou: Sunt o bătrână sfârșită. N-am tăria să duc la capăt ce-am început. Sunt o neroadă bătrână.

Ciudat, fiindcă nu dorea altceva decât să facă din Platteville un oraș activ, înfloritor, plin de fericire, în care toți să fie buni și să se iubească între ei.

Până în clipa când ziarul intră la mașină. Richardson continuă să lucreze pe nerăsuflăte, schimbând paginația, icriind alte titluri de efect. Venise momentul., momentul potrivit pentru strivirea Răului și pentru triumful Binelui în Platteviile; numărul acesta din Scutul și Drapelul trebuia să le întrecă pe cele mai bătaioase publicate în vremea reformei de J.E. și de tatăl lui. Trebuia să fie un număr istoric, păstrat de fiecare cetățean pentru a-l arăta nepoților. Nicio spărtură nu trebuia lăsată înfront, la dezlănțuirea atacului!

La ora patru, ziarul intră în mașină. Și când ultimul rând fu dus de bătrânul Zimmerman la tipografie. Richardson se odihni și bău un whisky, spre uimirea lui Willie Ferguson.

Și atunci aflară despre ultima nenorocire.

În timp ce Richardson bea încă, ușa ce dădea spre scara interioară se deschise și Jacobi, șeful mașinilor, intră. Chipul lui pătat de cerneală de tipărit, era galben ca ceara; ținea în mină un inel de fier, turtit aproape cu desăvârșire. Întinzându-l spre redactor, strigă:

— Uitați ultima lor lovitură!

— Ce vrei să spui? întrebă Richardson.

Jacobi arată ceea ce fusese odată un inel de fier:

— Cineva trebuie să fi intrai azi-noapte în tipografie, punând fierul acesta între mașinăriile rotativei. Când am început să tipărim, blestematul acesta de inel a stricat rotativa.

Foarte palid, Richardson întrebă 5

— Nu se poate repara?

— Nu, răspunse Jacobi. S-a și neat.

— Ce porci! strigă Ferguson.

O clipă Richardson rămase tăcut. Apoi, într-o inspirație neașteptată, întrebă:

— Nu-i așa că avem o mașină de mână?

— Sigur.

— Foarte bine, vom face o ediție specială pe mașina plată... într-o singură pagină. O vom împărți pe străzi.

— Ne va trebui un secol să tipărim un ziar în condițiile acestea.

— Vom lucra toți, răspunse Richardson. Au încercat să ne lovească de moarte. Le vom arăta noi. Fapta aceasta va fi o armă în mâinile noastre. Noi vom fi aceia ce vom lovi. Scriu îndată o dare de seamă violentă despre ceea ce ne-au făcut... Zimmerman o va culege și foaia va fi împărțită pe străzi înainte de începerea defilării cortegiului.

E tocmai ceea ce ne trebuia... o faptă ca aceasta! Nici că se putea întâmpla ceva mai bun... Spune-i lui Zimmerman să vină aici.

Se duse repede la birou și după o scurtă pauză, începu să bată energic la mașina de scris. Zimmerman mergea de colo până colo, din tipografie în redacție, meșterind tabac și culegând aproape tot atât de repede pe cât scria Richardeon. Într-o jumătate de ceas era gata. După douăzeci de minute, mașina lucra, tipărind numărul special și istoric din Scutul și Drapelul. Vânzătorii obișnuiți ai ziarului fura puși să găsească alți copii să le ajute la împărțirea gratuită a foilor în tot orașul, în cartierul de lângă fluviu, pe Main Street, în mahalale, pentru ca tot orașul să afle despre complotul pus la cale împotriva ziarului, în ajunul Marelui Cortegiu.

Toți cei din redacție lucrară cu schimbul la mașina plană, până și Jane, a cărei ochi scânteiau de admirație pentru această nouă dovadă de forță-Puțin după ora șapte, un băiat aduse o scrisoare pentru Jane; o luă fără să spună nimic și șp duse la toaletă. Recunoscuse scrisul și, în timp ce o deschidea, mâinile îi tremurau. Citi:

„Dragă Jane.

Poți crede ce dracu' vrei. Nu te pot împiedica. Dacă nici eu nici tata nu știm nimic despre cei doi criminali. Să

mă trăsnească Dumnezeu dacă nu spun adevărul. Trebuie să fi fost ceva pus la cale de Hirsh. În orice caz, acum Hirsch nu mai poate face niciun rău; aceasta nu înseamnă că lupta s-a sfârșit.

Mino”.

În timp ce cătea, auzi strigătele vânzătorilor ce împărțeau ziarul tipărit de mână; îndoind biletul și punându-l în geantă, înțelese că orice ar putea face Mino și cutatăl lui, lupta era sfârșită; și se simți pe neașteptate fericătă, fiindcă îl credea pe Mino. Îl cunoștea. Era superstițios. N-ar fi chemat trăsnetele lui Dumnezeu asupra capului lui.

— La șapte și jumătate cortegiul începuse să se formeze pe un câmp mare, proprietatea avocatului Landon, la marginea orașului, nu departe de Fleming Avenue, unde era palatul Dougherty. Adunarea era prezidată de pastorul Simpson și de avocatul Landon, asistați de doamna Mabel Urquahardt Jenkins. Toți trei purtau pieziș pe piept o panglică largă albă pe care cuvântul COMANDANT, în Utere de aur arăta misiunea lor. Nu era ușoară, căci erau acolo câteva sute de persoane de disciplinat: unii își puseseră costume de odinioară, alții erau în alb, ca îngerii nepătați, alții purtau hainele de toate zilele, însă își puseseră pe piept panglici pe care scria: „Să curățim orașul” sau „Jos cu Dougherty și cu banda lui”. Alții, în sfârșit, duceau torțe și steaguri. Zăpăceala era sporită de vreo cincizeci sau șaizeci de băieți de toate vârstele, veniți să se distreze privind spectacolul, însoțiți de câini de toate rasele, care făceau un zgomot nemaipomenit cu lătrăturile și hârâielile lor. * La marginea câmpului erau trei. prăvălioare de plăcinte calde, una a unui argentinian și celelalte două ale unor greci: toate treifăceau afaceri strașnice.

Un ceas întreg cei trei „comandanți” își dădură osteneala să pună puțină ordine în haosul acela; în cele din

urmă, văzând că toate încercările lor sunt zadarnice, cerură ajutorul lui Jim Newman, iar acesta, desprinzând de la barieră unul dintre caii lui negri de dric, sări pe el. și se azvârli în mijlocul mulțimii. Ajutat de glasul de stentor dăruit de mama natură, amplificat de un megafon de hârtie cenușie împrumutat de la unul dintre cei doi greci, Jim izbuti să-i încoloneze pe toți cei veniți, așa încât fiecare să-ți țină locul.

La ora nouă fără un sfert cortegiul se puse în mișcare spre centrul orașului, cu torțele aprinse și cu steagurile fluturând în vânt.

În frunte era pastorul Simpson, suit (cu oarecare teamă) pe un cal alb bătrân și purtând o haină care-l făcea să semene cu ceva între generalul Robert Lee și un amiral din secolul al XVIII-lea. Numaidecât după el venea fanfara orășenească din Millersville, lipsită însă de cel ce cântă din trombon și un clarinetist, amândoi reținuți de ocupațiile zilnice în slujba întreprinderilor Dougherty. După fanfară era un batalion de doamne baptiste, toate în alb, ca niște îngerași, cântând „înainte, creștini, mergeți la război”,acompaniate de fanfara din Millersville. În urma lor, o delegație a Federației Cercurilor Feminine din Platteville, condusă de doamna Mabel Jenkins, îmbrăcată și ea în alb, cu o cruce roșie cusută pe piept sub insigna de „comandant”. Jumătate dintre doamne purtau torțe și cealaltă jumătate steaguri mari, pe care erau scrise fraze ca acestea: „Unde s-a dus acoperișul Palatului de Justiție?”; „Trebuie să închidem Franklin Street”; „Cetățeni din Platteville, ridicați-vă și votați împotriva lui Dougherty!”: „Ce s-a făcut cu banii pentru canalele de pe Elm Street?; i.

Al treilea batalion de manifestanți era* cam dezordonat. Se compunea dintr-o delegație din cartierul de pe malul fluviului, recrutată de Maria Gashouse printre hamali, șomeri, haimanale și obișnuiți ai barului El Dorado.

Și aceștia aveau torțe și plancarde pe care se cătea; „Purtați-vă bine cu lucrătorii”; „De ce trebuie să lucrăm pentru Bătrânul Dougherty?”; „Faceți din Platteville un oraș primitiv pentru cei ce vor să lucreze”. Jumătate din acest batalion era puțin cam amețit și toți be legănau în dezordine, cântând cântece de taverne, ce nu se potriveau deloc cu cântecele doamnelor. În fruntea batalionului îngeresc, doamna Mabel Uguahardt se făcu roșie de mânie și de ciudă; era însă prea târziu ca să mai schimbe locul diferitelor batalioane ce formau cortegiul, așa încât trebui să se resemneze să meargă înainte, tulburată de cacofonia celor două coruri. Abia când ajunse în centrul orașului, doamnei Uguahardt îi trecu prin gând că batalionul haimanalelor nu-l arma pe al ei dintr-o greșală, ci poate dintr-o mică răutate a lui Jim Newman...

După hamali – și de data aceasta» puțin cam prea aproape de ei – o altă cohortă de îngeri în alb; erau îngeri metodicii, conduși de pastorul Burwash pe alt cal alb. Urma fanfara trompetelor de argint și apoi un mare contingent de cetățeni intrați în procesiune în ultima clipă. Duceau și ei plancarde și făclii. Venea apoi corpul local de cercetași și cercetașe, și la sfârșit delegația de provinciali condusă de Jim Newman; prea gras ca și călărească. tot drumul, Jim era condus într-o trăsurică deschisă, scoasă dintr-una din magaziile lui și trasă de doi cai negri de dric. Puțini dintre provinciali aveau sub cincizeci de ani; iar unii aveau peste șaptezeci. Călăreau pe cai de stepă și purtau pălării cu margini largi și cizme cu pîteni lungi, cum nu se mai vedeau în regiune de jumătate de secol. Unii erau îmbrăcați ca indieni și toți vociferau într-un chip cu totul tulburător pentru inger îi metodiști dinaintea lor. Bătrânii crescători de vile erau foarte bine dispuși, susținuți de sticlute de whisky ce treceau din mână în mână. Sam Henderson călărea unul dintre cailor lui tăi cați, formând ariergarda împreună cu Hal Pierree, care ducea cu el ceva

neobișnuit, la care nu se gândise nici Richardson, nici Comitetul.

Făcuseră o paiată dintr-o haină veche a lui Jim Newman umplută cu paie și îi înfipseră o plancardă pe care era scris cu litere uriașe: W.M. Dougherty. îi legaseră un ștreang și, pe când călăreau, trăgeau paiata în praful serii de vară, scoțând din când în când chiote sălbatice. Pe toată lungimea cortegiului, alergau vânzătorii ce împărțeau foile ediției istorice a ziarului Scutul și Drapelul, cu povestirea ticăloasei agresiuni împotriva redactorului șef și a actului de sabotaj împotriva rotativei ziarului.

Cortegiul străbătu străzile principale și în cele din urmă intră în Main Street și ajunse în piața principală. Aici se adunase o mulțime uriașă, care salută cu strigăte și aplauze pe îngerii pastorului Simpson; strigăte și aplauze ce crescură la culme când apărură crescătorii de vite, cu caii lor speriați de lumina torțelor și cu chiotele lor sălbatice de război.

Când cortegiul trecu prin fața redacției ziarului Scutul și Drapelul, toți ridicară ochii spre ferestrele luminate, unde se strânsese întregul personal; la una dintre ferestre stătea Richardson, zâmbitor și doamna McLeod tremurând toată și cu ochii plini de lacrimi în timp ce treceau, pastorul Simpson, doamna Urquahardt și pastorul Burwach salutară militărește. Îngerii își reîncepură cântecul; cei din cartierul fluviului aplaudară și cântaia iar cântecul de taverne, iar crescătorii de vile scoaseră chiotele lor sălbatice, toți mai tare ca oricând. Nimeni nu ținu seama că prin aplauzele și strigătele lor erau salutați nu numai de doamna McLeod și de Richardson, dar chiar de Maria Gashouse, Aida și fiul verișoarei Athena. Într-adevăr, Maria Gashouse dorise să vină la ziar și stătea discret mai îndărăt, distrându-se peste măsură de mult. Băuse o dușcă de whisky împreună cu Willie Ferguson și-l dăduse o palmă pe spinare, spre marea

indignare a doamnei Myrtle.

Numai Jane nu era voioasă. După puțin timp se retrase în fundul redacției, prefăcându-se că e adâncată într-o lectură.

Era înspăimântată în adâncul sufletului. De patru cinci. zile își dădea seama de sentimentul de dușmănie crescândă care-i frământau pe cetățenii din Platteville; iar în seara. aceea se îngrozise. Nu știa de ce; îi era însă groază de retragerea aceea cu torțe și se simțea pierdută din pricina spiritului de revoltă și de ură pe care-l bănuia în mulțimea aceea. Pe neașteptate i se făcu frică pentru Mino și dorea să fi fost. plecat la Millersville sau în altă parte. Atât Mino cât și tatăl lui ar fi trebuit să plece... să nu rămână în oraș în timpul cortegiului. Dar un glas interior îi spunea că nu piccaseră. Celor doi Dougherty le plăcea lupta. Nu s-ar fi ascuns, tremurând de spaimă. Și, de după paginile deschise ale unui ziar, șopti o rugăciune pentru ca Mino să nu iasă pe stradă în seara aceea.

Cei doi Dougherty nu plecaseră. De după ferestrele întunecate ale direcției Gazetei, priveau cortegiul Bătrânul tăcea, înspăimântat pentru prima oară până în cele mai ascunse colțuri ale sufletului său. Nu se așteptase ca manifestația să fie atât de impunătoare. Spusese și repetase că se va sfârși ca un balon de săpun; nu se putea nega însă că succesul era măreț. Și era aplaudai - de public, de lumea aceea pe care el o crezuse credincioasă lui însuși, căreia îi făcuse atâtea hatâruri.

În spatele lui, Hirsch, - purcelul de India - era înspăimântat și tăcut. Lovitura cu inelul de fier aruncat în rotativă nu reușise. Avusese drept rezultat furia Bătrânului Dougherty, care-l dăduse afară din slujbă, și pe aceea a lui Mino, care-l amenința că îl omoară: iar pentru Richardson se sfârșise printr-o nouă victorie. În spatele tuturor a era Winterbottom, tremurând ca un membru al Curții lui Ludovic al XVI-lea la vederea mulțimii revoluționare.

Stăteau tăcuți în întuneric: și când coada cortegiului făcu ocolul pieții, trăgând după ea. prin praf. paiața Bătrânului Dougherty, Mino se întoarse și ieși din cameră.

— Unde te duci? îl strigă tatăl său.

— Nu te îngriji de mine.

— Nu face pe prostul. Nu ieși pe stradă E primejdios.

Singurul răspuns fu însă zgomotul ușii trântite. Bătrânul se ridică greoi în picioare și plecă după băiat; când ajunse însă jos, Mino dispăruse în mulțime, așa încât Bătrânul Dougherty se întoarse înapoi. Nu dorea deloc să dea ochii nici cu manifestanții, nici cu mulțimea. O femeie, una dintre cele găzduite de Esteila Laverno, îl zări o clipă prin ușă și urlă:

— RĂmorâți bestia aceea botoasă!

Între timp Mino, făcându-și loc cu coatele, trecu strada spre Scutul și Drapelul. Stătuse jumătate de ceas în spatele Bătrânului, în întunericul ferestrei. Văzuse îngerii bapțiști și metodști. delegațiile feminine, oamenii din cartierul fluviului și pe crescătorii de vite. La lumina torțelor câțise planeardele insultătoare. Și mânia puse treptat stăpânire pe el. O mânie violentă și sălbatică ce îl ardea ca o flacăară. În sfârșit, vederea efigiei tatălui său târâtă prin praf în mijlocul strigătelor umpluse măsura. Văzuse roșu și se simțise cuprins de o dorință puternică de a-l ucide pe Richardson, care sttmise tot tărăboiul acela și o îndepărtase de el pe femeia iubită.

În timp ce trecea prin piață, fu recunoscut de câțivi dintre manifestanții înfierbântați; însă înainte ca el să fi avut timp să-i spună ceva, el trecuse. Ajunse sub ferestrele ziarului Scutul și Drapelul și, intrând pe ușă, sul scara în goană.

La fereastra redacției, stând cu spatele spre el, erau toți cei ce creaseră toată zăpăceala aceea din Platteville, cei ce erau răspunzători de insultele aduse tatălui său... Erau toți. afară de Jane. Văzu într-o clipă că fata nu era

printre acei ce priveau mulțimea ce aplauda, la lumina torțelor.

Străbătu camera și, apucându-l pe Richardson de un umăr îi strigă:

— Hai. vino jos, fii de câine Vino să boxăm

Uluit. Richardson îl privi o clipă. Apoi ochii i se înveseliră. își scoase liniștit haina și răspunse:

— Desigur, hai afară. Și se îndreptă spre ușă.

În clipa aceea, doamna McLeod, dându-și seama de ceea ce se întâmplă. Începu să urle:

— Nu te duce, domnule Richardson, nu te duce! Dumnezeu, ce trebuie să facem?

Willie Ferguson rămase nedumerit, însă Maria Gashouse strigă:

— Nu le îngriji! Mă duc și eu și voi avea grijă să boxeze cinstit! îi supraveghez eu. Stai liniștită!

Sărind din colțul ei. Jane începu să strige la rândul ei

j — Mino! Tom! și îi urmă în goană pe scară.

Aida, care privise din biroul doamnei McLeod, retragerea cu torțe, împreună cu verișoara Athena, ieși afară întrebând:

— Ce s-a întâmplat? Ce-i zgomotul acesta?

Mino și Richardson dispăruseră însă, urmați de Maria și de Jane; iar doamna McLeod rămăsese să plângă și să-și frângă mâinile, mângâiată de bătrânul Zimmerman și de Willie Ferguson.

Richardson și cu Mino străbătură strada printre manifestanții uluiți și alergară în piață. Aci. lângă fântâna monumentală, întinseră pumnii și lupta începu. - tJn corp-la-corp strașnic. Mino era un luptător înăscut *, și Tatăl Ceresc nu-i dăduse degeaba umeri puternici lui Richardson. Se încăierară ca doi cerbi tineri și o clipă după aceea se formase în jurul lor un cerc de bărbați și de femei din cartierele fluviului și de fete de pe Franklin Street,

libere în seara aceea, deoarece se știa că tot orașul se va duce să vadă retragerea cu torțe, iar cafenelele vor rămâne pustiu în mijlocul mulțimii, Maria Gashouse și cu Jane îi pierdură din vedere pe cei doi tineri și îi căutară zadarnic cinci minute încheiate, până ce strigătele de aprobare ale micului cerc de privitori le îndreptară spre fântâna închinată soldaților și marinarilor. Aci, în lumina nesigură, descoperiră cele două siluete ce se loveau pe rând. Niciunul dintre ei nu era mai tare. Amândouă fetele erau tot atât de însângerate și cămășile erau sfâșiate pe amândouă piepturile. Împrejurul lor mulțimea creștea, în timp ce Maria Gashouse, ajunsă cea dintâi, striga:

— Înapoi! Faceți-le loc! înapoi!

Și iată că Jane sări între cei doi luptători, strigând:

— Ajunge! Ajunge! Lasă-l! Lasă-l!

O clipă fu cu neputință de înțeles căruia dintre cei doi bărbați îi vorbea și care dintre ei voia să fie lăsat în pace. Numaidecât după aceea se văzu că lovea cu pumn ușorii ei în pieptul gol al lui Richardson, continuând să strige: „Lasă-l! Lasă-l!”, iar lupta fu întreruptă; în liniștea neașteptată, lumea mai auzi glasul fetei strigând întoarsă spre Richardson:

— Totul e din vina dumitale! Nu s-ar fi întâmplat nimic... nimic, dacă nu veneai dumneata!

Apoi începu să șteargă cu batista ei fața însângerată a lui Mino. Până în clipa aceea, câțiva din mulțime își arătaseră simpatia, insultându-l pe tânărul Dougherty; văzând-o însă pe nepoata doamnei McLeod că venea în ajutorul lui, tăcură; și rău se mai auzi decât un murmur Ușor, ce creștea treptat-treptat, pe măsură ce alte persoane se adăugau la cele ce priveau lupta. Și atunci, Maria Gashouse amintindu-și de puterea care o avea atunci când i se întâmpla să trebuie să gonească ea însăși pe cineva din localul ei, își făcu loc printre ei și în rochie de catifea roșie și cu pălăria cu pene, se apropie de

domnul Richard-Bon să-l ajute.

În aceeași clipă, trei polițiști săriră în fugă și fără vreo. somație îl înconjurară pe Richardson, spunându-i:

— Sunteți arestat!

Aceasta depășea puterea de răbdare a Mariei; se adresă deci noilor veniți, cu un torent de cuvinte luate din vocabularul localurilor îndoielnice. Richardson o întrerupse însă, pe când își ștergea sângele:

— Lasă-i în pace! Lasă-i să mă aresteze!

— Nu cred. Și fața lui umflată se schimonosi într-un zâmbet ce era mai degrabă o strâmbătură. Apoi spuse polițiștilor: - Vin îndată! Ce învinuire mi se aduce?

— Ați tulburat liniștea publică.

— Dar el, atunci?, strigă Maria Gashouse arătându-l pe Mino, care încerca să scape de îngrijirile Janei. El a început!

— Taci! îi strigă Richardson. Și întors către polițiști, continuă cu o înfățișare de martir creștin: - Să mergem. Duceți-mă! Și se îndreptă spre strada închisorii.

Maria nu mai era însă în stare să se stăpânească. În Veșmântată în rochia ei de catifea purpurie, se cățără pe una dintre figurile alegorice ce împodobeau fântâna (era figura Războiului) și ajunse să se agățe de acelea ce înlățăseau Pacea și Abundența. De acolo de sus, începu să vorbească mulțimii:

— Cetățeni din Platteviile! Trebuie să mai răbdăm oare asemenea insulte? Trebuie să mai îndurăm tirania și. corupția? Trebuie să lăsăm să fie persecutat în chip ticălos un om cinstit ca domnul Richardson?

— Nu! Nu!, urlă mulțimea de lucrători de pe țărmul fluviului, și de femei de pe Franklin Street, la care se adăugaseră mulți cetățeni onorabili și cinstiți.

— Trebuie, continuă Maria. să-i măturăm pe ticăloșii aceștia! Să-l liberăm pe cel arestat pe nedrept! Cine vine cu mine la închisoare să-l liberăm pe domnul Richardson?

O aprobare sălbatică porni din mulțime.

— Atunci să mergem! Să-l smulgem din mâinile poliției. Haideți să-l scăpăm pe domnul Richardson!

Maria părăsi statuia Abundenței și, trecând peste silueta prostită a Războiului, porni spre închisoare, urmată de o mulțime dezlănțuită, ca pe vremea când regiunea era năpădită de turmele de vite lăsate libere. Toți doreau să-l salveze pe erou. Se împrăștiară prin piață și pe străzi, unde se mai adăugară mulți care făcuseră parte din cortegiul risipit în fața Palatului de Justiție.

Și toți – îngeri bapțiști și metodici, cercetași, femei de pe Franklin Street, crescători de vite, doamne din cercurile feminine și hamali din port – conduși de Maria Gashouse, porniră împreună, umăr la umăr, spre închisoarea orașului.

Clica lui Dougherty greșise iar. De data aceasta greșeala fusese a lui Harvey Bingham și a judecătorului Flynn. Procedaseră după o sugestie făcută cu mult timp înainte de Hirsch, purcelușul de India: dacă se putea pune în sarcina lui Richardson cel mai mic lucru, trebuia închis numaidecât; închis, ar fi în siguranță și nevătă? mător. Lucrul acesta fusese spus însă cu câteva săptămân» mai înainte; iar în seara aceea, dacă nu s-ar fi ascuns în redacția Gazetei, domnul Hirsch le-ar fi spus să nu se atingă de Richardson nici chiar dacă ar fi săvârșit o crimă. După întâmplarea cu inelul de fier, în seara aceea nu se puteau gândi să-l atingă nici măcar cu un deget pe eroul popular. Dar ne ci Hirsch, nici Bătrânul Dougherty nu erau aproape de locul luptei; iar șeful poliției, care privise cortegiul din piață, nefiind prea deștept, crezu că face ceva bun folosindu-se de acești prilej neașteptat, Acum, în biroul lui, în aceeași clădire cu închisoarea, stând cu ușile și ferestrele închise, se căia că fusese atât de nesocotit. În fundul sufletului, era un om liniștit, căruia nu-i plăceau în niciun fel scandalurile; și nu i se mai întâmplase niciodată

să se găsească în mijlocul atâtor tulburări. În fața închisorii, îngerii, cercetașii. crescătorii de vile, prostituatele de pe Franklyn Street, urlau toți cerând libertatea eroului lor. Pândind pl într-o crăpătură a obloanelor, privi câțva timp mulțimea. Lumina ce murea ti torțelor aproape arse dădea fețelor o înfățișare de cruzime neobișnuită.

În spatele lui, în birou, arestatul – îmbrăcat numai cu pantalonii și având cămașa în zdrențe – zâmbea și își ștergea sângele ce-i curgea pe față. Deodată Bingham se întoarse și-i spuse:

— Dacă vii cu mine, te scot pe ușa din dos. pe unde se aduc cărbunii.

Richardson zâmbi mai larg:

— Nu vreau să mă mișc.

— Ce vrei să spui?

— Îmi place să stau aci. E un loc liniștit.

Purtarea aceasta îl lăsa nedumerit pe șeful poliției. Acum că-l avea în mină, i se făcuse frică. Nu reușea să-l înțeleagă. Era mai șiret decât Bătrânul Dougherty. decât Hirsch și decât judecătorul Flynn, mai șiret decât oricare dintre cunoscuții lui. Și deodată îi trecu prin gând că poate era o înșelătorie și că Richardson făcuse în așa fel încât să fie arestat, ca să-și bată încă odată joc de ei.

St: uită din nou prin crăpătură și văzu că mulțimea încurajată de Mari). Gashouse, pusese mâna – Dumnezeu știe de unde! – pe un stâlp de fier și acum se pregătea să spargă cu el ușa închisorii. Până și cei doi pastori dădeau o mână de ajutor. Maria, cu pălim pusă pieziș pe pieptănătura complicată, striga: Curaj băieți! Spargem ușa cât ai clipi din ochi 1

Șeful poliției începu să se simtă prost și întorcându-se repetă:

— Să mergem: fii bun, vino cu mine.

— Nici nu mă gândesc, răspunse Richardson

încăpățânat.

Mai înainte ca șe Ml poliției să poată deschide iar gura, se auzi zgomotul semnificativ ce venea de la ușa lovită de stâlpul de fier. Apoi a doua și a treia lovitură. Harvey Bingham care nu era venit de ieri de alaltăieri

Me

În Platteviile, începu să-și amintească de ceea ce putea fi în stare mulțimea de aci, odată dezlănțuită.

Pentru a treia oară își repetă propunerea, și pentru a treia oară Richardson îl refuză.

— Atunci, hotărî Bingham. plec singur.

O ultimă lovitură, și ușa cedă, însă mai înainte ca mulțimea să năvălească, șeful poliției și cei trei polițiști dispăruseră în subsol, ieșind pe ușița pe unde se aduceau cărbunii și care dădea în Market Street.

Însângerat, jupuit și pe jumătate gol, Richardson așteptă în biroul lui Bingham pe Maria Gashouse și cohorta ei.

Între timp în alt loc al pieții, avusese loc altă fugă de același fel, pe o ușă asemănătoare. Nervosul Winterbottom, Bătrânul Dougherty și Hirsch „bot de șoarece” coborâseră scara de serviciu a Gazetei, trecând prin curtea plină de gunoaie și sperind două pisici hoinare. Săriră un gard; și abia ajunși pe stradă, domnul Hirsch se grăbi să dispară în noapte. La colț, domnul Winterbottom îl privi pe bătrân, șovăi o clipă și apoi spuse:

— În oapte bună.

— Noapte bună!, răspunse bătrânul; și fiecare își văzu de drum.

Încrezător în protecția întunericului, Hirsch ajunsese la ușa de serviciu a hotelului Beauregard. Din fericire tot orașul era în clipele acelea în fața închisorii și străzile erau pustii. Se sui grăbit în camera lui și își pregăti geamantanul. După o jumătate de ceas. se afla ascuns în depozitul de bagaje al gării, așteptând trenul de

douăsprezece și douăzeci și unu pentru St. Louis.

Rămase pitit în colțul lui, până când auzi fluieratul locomotivei. Atunci, luându-și geamantanul, deschise ușa și se pomeni în brațele a doi bărbați cu o înfățișare nu tocmai liniștitoare. Unul îl apucă de braț, în timp ce celălalt îi spunea:

— Bună seara, domnule Sulzberger. Ne pare rău că trebuie să vă tulburăm plimbarea.

În clipa aceea Hirsch luă înfățișarea unui soarece prins în cursă. Gura lui subțire se înăspri, ochii părură două gămălii.

— Ce vreți? Dați-mi drumul. Nu mă cheamă Sulzberger și trebuie să iau trenul.

— Îi vei lua, nu te îndoii, răspunse cel ce îl ținea de braț. Numai că nu vei călători singur. Te vom însoți.

— De ce mă puteți învinui?

— De foarte multe lucruri.

Domnul Hirsch renunță la atitudinea îndrăzneată.

— Foarte bine. Dar dați-mi drumul. Vă urmez de bunăvoie. În tren întrebă: Cum ați aflat unde eram?

— Ne-a spus o pășărică.

Richardson jucase o carte, telegrafind Poliției Federale. Maria Gashouse îi spusese că Hirsch nu-i plăcea; și avusese dreptate.

Venirea polițiștilor îndepărtase numaidecât atenția mulțimii de la spectacolul nemaipomenit al nepotei doamnei McLeod care sărea în ajutorul fiului Bătrânului Dougheriy. Maria Gashouse, cățărata pe statuile fântânii. ocupa acum centrul scenei; iar Mino Dougherty, aproape cumințit, simți deodată dorința să dispară nevăzut. Urmat de Jane, se strecură printre grupurile cărora nu le mai păsa de ei și se îndepărtară de fântână. La marginea pieții, se găsiră cu desăvârșire singuri, căci mulțimea condusă de Maria pornise spre închisoare.

Rămaseră câțva timp tăcuți, în timp ce Jane încercă

și mai oprească, cu o bucată din cămașa sfâșiată, sângele ce picura din buza crăpată a lui Mino. Până în clipa aceea, din pricina înflăcărării generale, întâmplarea n» li se păruse deloc neobișnuită nici unuia dintre ei; dar acum, când piața începea să fie liniștită, senzația aceea de singurătate îi încurcă și îi intimidă.

— Acum mă simt bine, spuse Mino.

— Adevărat?

Urmă fcâtă tăcere lungă.

Erau din nou prieteni; și totuși nu erau. Vechea intimitate reapăruse, însă se lovea de mândrie. În chip instinctiv se simțiră mai aproape unul de altul decât fuseseră Vreodată; aproape ca o intimitate dintre doi soți căsătoriți de multă vreme, trecuți împreună prin multe necazuri. Nu lămuriseră nimic. Situația era și mai rea ca înainte, (dacă era cu puțință), căci domnul Richardson fusese dus la închisoare și cruciada continua mai violentă ca orirind.

Mino o privi rece și spuse:

— Mda, cred că acum e mai bine să te întorci la redacție.

— Și eu cred. Glasul ei suna depărtat și nepăsător.

— Eu mă întorc la Gazeta.

— Noapte bună.

Apoi, nemaștiind ce să spună, îi întoarse spatele și trecu iar prin piața acum pustie. Auzea strigătele îndepărtate ale mulțimii, ajungând până la ea, și zgomotul făcut de drugul de fier ce lovea în ușa închisorii. Un zgomot înspăimântător, ca acela de care își aducea nelămurit aminte că îl auzise în copilărie, când era linșat câte un negru la Millersville, iar ea se trezea îngrozită în toiul nopții și rămânea trează, în pătucul ei, până dimineța.

Gândi: ar trebui să mă întorc și să-l sfătuiesc să dispară... să plece până ce încetează tulburările. Și Bătrânul ar trebui să plece. Mulțimea înfierbântată e în

stare de orice.

Se întoarse iar și, fără să se rușineze, căci nu era nimeni să o vadă, alergă să-l găsească pe Mino acolo unde îl lăsase: dar tânărul plecase. Atuțiți porni spre Scutul și Drapelul.

De la fereastra redacției, doamna McLeod și cu Aida văzură mulțimea întorcându-se de la închisoare. Rămăseseră singure, fiindcă toți ceilalți plecaseră cu mulțimea. Chiar și doamna McLeod ar fi vrut să meargă, însă Aida, pe neașteptate autoritară, se împotrivise spunând:

— Nu vă veți îndepărta nici un singur pas, doamnă. Sunteți prea bătrână ca să vă duceți să vă amestecați prin gloata aceea de albi zdrențăroși.

Așteptaseră așadar, nedumerite și înspăimântate de vuietul ce venea până la ele. Și iată că valul de strigăte se apropie acum; văzură că lumea se întoarce spre ziar. Toți țineau încă torțe muribunde și, fumegânde; și în mijlocul îngerilor și a hamalilor, purtată pe umeri de trei-patru rancheros, se vedea silueta lui Richardson rămas numai cu pantalonii pe el.

Îneebunită de bucurie, Aida se aplecă pe fereastră strigând:

— Înainte băieți! Bravo! Iar către doamna McLeod:

Ce v-am spus eu atunci când tânărul acesta ne-a intrat întâia oară în casă? Nimeni nu-l poate învinge. E prea deștept.

În fața ziarului, mulțimea se opri, aplaudind și cântând, iar Richardson alunecă de pe umerii celor ce-l duceau și o zbughi spre scară. Atunci, Maria Gashouse, suită pe balustradă cu ajutorul a trei-patru oameni din cartierul fluviului, strigă:

— De trei ori „trăiască” pentru doamna McLeod!

Și urletele se ridicară spre cer. Încă odată chipul bătrânei doamne fu inundat de laciimi; îndărătul ei,

redacția se umplea între timp de prieteni și de admiratori... Erau Maria Gashouse, cei doi pastori și zeci de alți aderenți» înflăcărați la culme.

Willie Ferguson scoase sticla cu whisky din ultimul sertar și o făcu să treacă din mână în ra mă: toți băură din sticlă și. când fu goală, Jim Newman trimise pe fiul Athenei la bodega Hennessey să cumpere alta.

Ridicând sticla deasupra capului, Willie - înfierbântat și întinerit - strigă:

— Zău, cred că i-am arătat cine e stăpân în Platteville! De trei ori „Trăiască” pentru domnul Richardson!

Pe la unu noaptea, adunarea din birourile ziarului Scutul și Drapelul începu să se împrăstie și mulțimea să se răspândească. În cele din urmă, rămaseră numai doamna McLeod și Richardson, așezați unul în fața celuilalt. Iar doamna McLeod spuse:

— Ar fi bine să mergi acasă și să pui puțină carne crudă pe ochiul lovit. Altfel, mâine vei arăta foarte rău.

— Nu-i nimic. Aș vrea să știu unde s-a dus Jane.

— Probabil s-a dus acasă să se culce. În zăpăceala mea, am uitat cu desăvârșire de ea. Richardson nu-i povesti scena petrecută lângă fântână, când Jane îl atacase, lovindu-l cu pumnii în piept. În schimb spuse:

— A fost puțin cam dureros pentru ea.» tot ce s-a întâmplat.

Fără să-l asculte, doamna McLeod sări deodată de pe scaun, aproape strigând:

— Am uitat... Ai o telegramă 1

Se duse și o aduse din biroul ei și i-o dădu. Richardson o deschise, o câți și apoi i-o întinse zâmbind:

Editorii oferă acout cinci mii. Să duc mai departe tratativele pentru un film?

Doamna McLeod se lăsă pe un scaun.

— Ce v-am spus? întrebă Richardson.

— Nu înțeleg nimic, răspunse încet doamna McLeod.
Mi se învâртеște capul

— Beți o dușcă. Și îi turnă puțin whisky într-un pahar de carton.

În clipa aceea apăru în prag silueta Janei. Era puțin zăpăcită și rușinată; s-ar fi spus că aproape se făcuse mai mică în timpul serii. Rămase o clipă în prag, galbenă, șovăitoare, aproape neșjiind dacă trebuie să intre sau să întoarcă spatele și să fugă. Ceilalți doi o priveau, așa încât fu o tăcere stânjenită.

Apoi fata, cu glasul ciudat de umil, șopti:

— Îți cer iertare. Iartă-mă. Trebuie să-mi fi pierdut capul. Mi-e rușine parcă aș fi furat ceva.

— N-ai de ce, răspunse Richardson. Nu m-am distrat niciodată atât schimbând câțiva pumni.

— Ce s-a întâmplat, întrebă doamna McLeod. Te-a lovit cumva rău Mino Dougherty?

— Nu; Jane a încercat să mă bată.

Toți trei erau foarte obosiți din pricina înflăcăării și a emoțiilor ultimelor trei zile și trei nopți. Atât de obosiți încât, ducându-se acasă în taxiul chemat de Richardson, nu spuseră niciun cuvânt, adâncit fiecare în gândurile sale. Într-un colț, doamna McLeod, încă uluită de tot ceea ce se întâmplase, de ciudata desfășurare de întâmplări, care într-un timp atât de scurt schimbase toată viața ei și o azvârlise într-o luptă a cărei violență nu și-ar fi putut-o închipui niciodată. Temerile și părerile de rău erau aproape uitate, căci avusese clipa ei de glorie, când Maria Gashouse ceruse să se strige de trei ori „trăiască” pentru doamna McLeod și mulțimea răspunse cu entuziasm. Zâmbea în întuneric, fără să-și dea seama, gândindu-se din nou și la veștile nemaipomenite cu privire la carte. Un singur lucru îi lipsea, ca să fie fericită; siguranța că J.E. știa nu numai că ea scăpase ziarul, dar îl făcuse și bătaios, așa cum era pe vremea lui.

Lângă ea, Jane, istovită, se rezemase de pernă, dându-și seama nelămurit că Richardson, pe care cu puțin înainte îl atacase cu unghiile și eu pumnii, ședea lângă ea zâmbind în sinea lui. Vedea cu coada ochiului zâmbetul acela, atunci când îl luminau felinarele. Zâmbetul acesta o înfuria și o umilea, fiindcă înțelegea că era provocat nu numai de succesul serii, ci și de spectacolul pe care-l dăduse ea, aizvârlându-se ca o pisică sălbatică la pieptul lui voinic. Zâmbea desigur și pentru că se gândea că în clipa aceea ea își trădase sentimentele pentru Mino Dougherty și fiindcă, deși făcea pe intelectuală și pe superioară, se purtase ca o lucrătoare de fabrică. Faptul acesta o necăjea, căci se gândea că acum sau mai târziu va trebui să-i explice de ce își pierduse capul; îi va explica, numai să nu mai vadă zâmbetul acela supărător.

Iar în colțul lui, Richardson zâmbea mai departe.

Ajunși în sfârșit la „Trăsnaia lui McLeod” și rămași singuri în vestibul, în timp ce doamna McLeod se dusesese să dea ordine Aidei, Jane își luă inima în dinți, vorbind cu greutate:

— Iartă-mă, dacă am fost atât de proastă.

Richardson zâmbi iar, disprețuitor, și răspunse:

— Nici nu merită să vorbim despre aceasta.

— În orice caz, îți mulțumesc că te-ai bătut pentru mine.

La cuvintele acestea, Richardson zâmbi și mai tare. unul dintre ochi era aproape închis din pricina umflăturii; iar pe un obraz avea trei zgârieturi lungi, pe care Jane-nu le văzuse până atunci.

Înfățișarea lui, cu pieptul gol, acoperit numai de haină, era atât de ciudată, încât dacă n-ar fi fost supărată, Jane ar fi izbucnit în râs.

— Dar nu era deloc pentru dumneata, vorbi tânărul. Ce te-a făcut să crezi aceasta?

Chipușorul Janei se încrurjă puțin și îi apără o

lumină ce o făcea să semene iar cu Jane cea obișnuită, nu umilită și nenorocită.

— Dar atunci pentru ce te-ai bătut?

— Înainte de toate fiindcă Mino Dougherty dorea mult și n-am voit să-l dezamăgesc. În al doilea rând - și glasul lui era dulce și cam ironic, ca în timpul conferințelor sale de marți - am luptat pentru un principiu. Observă desigur înfățișarea mirată a Janei, căci continuă: Da, mă tem că tocmai dumneata n-ai fost deloc în cauză. Știu că femeilor le place să fie pricina certurilor, dar din păcate a fost o luptă pe care aș numi-o „abstractă”, pe Un plan ideal foa 1 te înalt.

Jane se așează; toată sfiala dispăru și izbucni:

— Ești odios! Ești odios și fără inimă.

— Nu spur că nu eram gata să mă îndrăgostesc de dl.. Însă în primul rând ar fi fost cel mai rău lucru, și în al doilea rând am o logodnică, aceea care îmi scrie în fiecare zi.

— O! făcu Jane.

Oboseala începea să-i învingă pe amândoi. Ca să-și arate nepăsarea. Jane își scoase pălăria și se întoarse spre oglindji, prefăcându-se foarte ocupată să-și așeze părul. Dar în oglindă vedea iar imaginea chipului lui, lovit și batjocoritor. Cu o izbucnire de mânie, se întoarse din nou spre el.

— Atunci de ce m-ai făcut să cred că te interesezi de mine?

— Când?

— Când ai încercat să-mi mângâi mina la cinematograf.

— Ți-am spus să nu-ți închipui cine știe ce. Mi simțeam singur în clipa aceea.

— O faptă rușinoasă.

— Nici pomeneală. Dar vreau să-ți spun ceva. Ai face bine să fii cu socoteală, căci altfel îl pierzi pe Mino

Dougherty. Toți bărbații se satură până la urmă când femeile fac atâtea mofturi.

— N-am fost niciodată nesocotită și puțin îmi pasă dacă nu-l mai văd niciodată pe Mino Dougherty.

Încă odată străluci o s-o înțelegere răutăcioasă în ochii lui Richardson.

— Acum nu mă mai poți face să cred aceasta. După ce m-ai lovit cum m-ai lovit! Își acoperi pieplul gol, strângând gulerul hainei cu o mișcare de pudoare exagerată și spuse: Măine voi fi numai vânătăi!

— Ești odios, odios!, repetă Jane și începu să plângă.

— Liniștește-te, o încurajă Richardson, punându-i o mână pe umăr Dar Jane se scutură mânioasă și spuse:

— Plâng pentru că sunt obosită.

— Nici eu n-am crezut că plâng pentru altceva.

Pe neașteptate, Jane se întoarce și-l întrebă:

— Cum e fata aceea? Seamănă cu mine?

Richardson râse:

— Nu. Nici n-ar putea fi mai deosebită. Clipi din ochi: E o reformatoare ca și mine. Și e plină de bun simț.

— Niciun reformator n-are bun simț.

Richardson râse iar:

— Poate că ai dreptate. Și poate că de aceea reformatorii sunt reformatori.

Dir. ușa bucătăriei, străbătând sufrageria întunecată, Be auzi glasul Aidei:

— Dacă nu veniți se răcește cacaua.

În dimineața următoare toți dormiră până târziu, deoarece ziarul nu putea fi tipărit decât cu mașina de mână, într-o singură foaie, scrisă în întregime de Richardson: după amiază era destul timp pentru aceasta. La ora unsprezece, doamna McLeod răspunse zbârnâitului telefonului și auzi un glas care i se părea întrucâtva cunoscut:

— Bună ziua I

— Bună ziua.

— Aci e W.M. Dougherty.

— O! Și o clipă, bătrână doamnă fu cuprinsă iar de mii de spaime... Se gândi că ar putea pune să o arestez pentru atacul închisorii, că voia să-i spună că o va declara în stare de faliment că o dădea în judecată pentru a o preveni că va pune să o ucidă. Încercând să-și facă curaj, răspunse cu glas tremurat: Da... Ce este? Ce dorești?

— Aș vrea să vă vorbesc. Când vă pot vedea?

— O... când vrei. Când vrei.

— Chiar acum?

— Chiar acum.

— Aș vrea să vă văd singură.

— Foar e bine.

— N-aș vrea să vin la biroul dumneavoastră și îmi închipui că nici dumneavoastră nu vreți să veniți la mine.

— De ce nu vii aci... la „Trăsnaia lui McLeod”? Nu ne va vedea nimeni.

— Foarte bine. Vin îndată.

Abia puse jos receptorul și doamna McLeod se simți din nou cuprinsă de îndoielile și temerile ei. N-ar fi trebuit să-i spună că-l va primi singură. Desigur că venea să o înspăimânte, sau să-și bată joc de ea. Prevedea că dacă voi fi singuri în aceeași cameră, el ar fi putut i-o sili să facă ce vrea el, să înceteze cruciada, să părăsească orașul și chiar să-i vândă Scutul și Drapelul. Se spălă repede, se pieptănă și se duse să bată în ușa lui Richardson. Nu răspunse nimeni. Bătu iar, de mai multe ori, însă zadarnic; în cele din urmă deschise ușa și văzu că nu era nimeni în cameră.

Nevoia de a-l găsi deveni atunci tiranică și isterică. Dar Myrtle Ferguson, chemată la telefon, și răspunse că nu-l văzuse. Poate, gândi atunci înspăimântată. s-a dus să se plimbe și se va întoarce. În orice caz, trebuie să mă îmbrac. Nu-l pot primi pe W.M. Dougherty în halat. Și în timp ce se îmbrăca, își repeta mereu sieși: Nu trebuie să-

mi pierd capul. Nu trebuie să-mi; pierd capul. Dar de ce nu-i domnul Richardson aici când am nevoie de el?

Auzi soneria de la ușa de intrare; suna violent, agresiv și o clipă doamna McLeod crezu că leșină.

Aida se duse să deschidă; văzându-l pe domnul Dougherty, chipul ei de culoarea ciocolatei se făcu galben, iar ea își spuse: A aflat de oamenii din subsol și vine să ne aresteze pe toți.

Bătrânul nu părea însă aprig și spuse:

— Am o întâlnire cu doamna McLeod.

— Poftiți... poftiți... aci, în bibliotecă. Și îl însoți în camera tapetată cu cărți legate în piele roasă, atât de deosebită de biblioteca din casa lui mare de pe Fleming Avenue. Vederea atâtor cărți îl înspăimântă puțin. Cărțile erau unul dintre puținele lucruri pe lume pe care le respecta.

Doamna McLeod coborî scările cu sufletul la gură și intră. Iată-l pe dușmanul ei stând într-unul dintre fotoliile cele mari de piele; mare și impunător (Ce trebuia să-i spună? Ce trebuia să facă?). Dar pentru prima oară de când îl cunoștea, el se ridică și îi veni în întâmpinare: nu era furios și necuviincios, ca monstrul pe care și-l închipuise în clipa în care îi vorbise la telefon; dimpotrivă, părea abătut și încurcat.

Primele sale cuvinte fură acestea:

— Cred că ați fost foarte mirată auzindu-mă telefonind...

— Într-adevăr, încuviință doamna McLeod. Încercând și se arate nepăsătoare. Cu ce te pol servi? Nu vrei să șezi?

— Mulțumesc. Și domnul Dougherty se așează iar. Voiam să vorbesc cu dumneavoastră... să vedem dacă nu ne putem înțelege.

Și dintr-odată, ca prin minune, ei nu-i mai fu frică și înțelese că celălalt nu-și va bate joc de ea. Poate din pricina amintirii aplauzelor din seara precedentă, poate

din pricina avansului de cinci mii de dolari de la editor, sau poate din pricina gândului că, la urma urmei, orice s-ar fi întâmplat, îl avea pe Richardson să descurce totul. De aceea, cu o nouă demnitate, întrebă:

— Ce anume vrei să spui prin „să ne putem înțelege”?

Înainte de a răspunde, Bătrânul își aprinse o țigară de foi. Apoi spuse:

— M-am gândit că vom putea ajunge la un fel de compromis pentru tot ce s-a întâmplat.

Era vădit că fiecare cuvânt pe care-l spunea îl durea. Făcuse de atâtea ori acorduri politice, dar le făcuse întotdeauna așa cum voise; pe când acum el - el, neînvinsul W.M. Dougherty - trebuia să facă propuneri nu unui grup mai puternic, ci unei femei, unei femei cam neroade.

În fața lui, doamna McLeod ședea pe marginea unui scaun, înspăimântată din nou, fiindcă nu se pricepea deloc în politică și la compromisuri. Se temea să primească orice ar fi propus el. Nu trebuie să spun nici da, nici nu, gândi, trebuie să spun că voi vedea. Iar cu glas tare răspunse:

— Ar fi mai bine să-mi spui care sunt propunerile dumitale.

Era foarte plăcut să poată vorbi în felul acesta cu Bătrânul Dougherty. Când se ducea la biroul lui, avea întotdeauna senzația că bătrânul râdea de ea ca de o babă nebună. Acum totul se schimbase, datorită lui Richardson. Acesta stătea în spatele ei, ori de câte ori avea nevoie, și o ajuta ca și cum ar fi fost băiatul pe care-l dorise și-l visase.

W.M. scoase fumul pe nări; apoi se așeză picior peste picior și spuic pe un ton confidențial:

— Vreau să vă spun ceva. doamnă McLeod. Am avut întotdeauna simpatie și admirație pentru dumneavoastră. Nu cred că sunteți prea șireată, dar vă știu plină de compătimire; de aceea vă fac o destăinuire. O pauză; apoi

continuă: trebuie să mă întorc cu mulți ani înapoi, când aveam șase ani și abia debarcasem în țara aceasta. Până la vârsta aceea nu avusesem niciodată destul de mâncare; și părinții mei se hotărâră să-și strângă catrafusele și să plece în America, atunci când văzură că nu n-ai au nici cartofi în grădină. Abia în America mi-am putut potoli prima oară foamea. Părinții mei și noi, cei șapte copii, locuiam în două camere într-un cartier din sudul orașului Boston. Chipul lui se însenină puțin. Acolo am învățat politică... în Statut Bostan. Acolo poți învăța totul. Și până atunci nu învățasem nicio iotă. Își scoase țigara din gură și întrebă: Aveți puțin timp? Căci povestea pe care vreau să v-o spun e cam lungă.

— Oricât e nevoie. Nu putem tipări ziarul ca de obicei fiindcă rotativa e stricată.

La aceste cuvinte, bătrânul își încruntă fruntea și spuse:

— Trebuia să vă spun că nu știam nimic despre aceasta, însă mi-am închipuit cine-i autorul și l-am dat afară. Dar nu despre aceasta voiam să vă vorbesc. Tuși puțin cam încurcat. Nu știu de ce vă povestesc aceste lucruri. Ku le-am spus altcuiva decât lui Mino.

— Continuă, îl încurajă doamna McLeod, începând să se simtă și ea puțin ștânjenită. Bătrânul Dougherty se frământă și se zbuciumă în fotoliul cel mare de piele, ca și cum efortarea de a i se destăinui ei îi pricinuia o adevărată durere fizică. Continuă, repetă doamna, încercând jar să-i dea curaj.

Și bătrânul continuă, îi povesti tot ceea ce îi povestise lui Mino în seara când băiatul se întorsese acasă beat cu Fem Hedges; îi vorbi despre căsătoria lui, despre moartea soției, despre ambițiile lui pentru Mino și despre felul cum nu se îngrijise de Mino, tocmai ca să poată câștiga mai mulți bani și băiatul să poată trăi cinstit, ca un domn.

— Cred că am făcut din când în când porcării; dar are încercat să fac în așa fel încât să: nu-l amestec pe Mino. Multe lucruri nici nu le-a știut până în clipa când au fost publicate de Scutul și Drapelul; și lovitura n-a fost ușoară pentru el... Însă n-a vrut să-și părăsească babacul. Așa a dovedit e & mă iubește. Dacă ar fi fost un bun politician, m-ar fi imitat; Mino n-are însă stofă de politician. Are capul prea înfierbântat și prea plin de idei...

Seamănă puțin cu mama lui. Cred că a suferit mult mi ultimele două luni... atât din pricina campaniei ziarului dumneavoastră, cât și din pricina dirăguței dumneavoastră nepoate.

— O!... tăcu doamna McLeod, foarte interesată. A suferit... într-adevăr?

— Ar trebui să-l cunoașteți cum îl cunosc eu. B bolnav. A slăbit; a pierdut cu siguranță vreo zece kilograme.

Ochii doamnei McLeod se umplură de lacrimi. Le simțea că vin de câtăva vreme, de când el îi spunea povestea tinereții lui; iar acum, gândul durerii lui Mino le făcuse să izbucnească. În același timp însă gândi: Nu trebuie să mă las înșelată. Dacă mi-a vorbit așa, e fiindcă vrea să obțină ceva de la mine; și cu toate acestea sunt atât de tulburată, încât aș fi în stare să spun da.

— Am hotărât deci, continuă Bătrânul, că n-am niciun drept să-mi fac băiatul nefericât. Am șaiszeci și cinci de ani și m-am bucurat de viață plăcută. Nu că m-aș simți obosit și n-aș mai avea putere să lupt. Nu trebuie să credeți aceasta nici o singură clipă. Aș putea lupta până la nouăzeci de ani. Dar e pentru el. Dacă n-ar fi. el, m-aș apăra și m-aș lupta până aș izbuti să vă distrug ziarul. În schimb, înțelegeți, dacă eu las baltă totul și nu mai lucrez, Mino e liber. Și iată propunerea mea: De câtva timp doresc să iau vacanță, să pescuiesc și să joc popice. Măine plec la Dayton și voi rămâne câtva timp... poate pentru totdeauna.

Din partea mea, Partidul Democrat se poate da peste cap. Și în felul acesta orașul va rămâne la dispoziția dumneavoastră, a pastorului Burwash, a domnului Richardson și a Mariei Gashouse.

Stând în fața lui, doamnei McLeod i se părea că inima e gata să-i plesnească. Victorie! Victorie! Ceea ce Visase atâția ani, se împlinea!

— Fac aceasta în special pentru Mino, continuă Dougherty. Dacă eu mă dau la o parte, Mino și cu nepoata dumneavoastră se pot împăca. Și dacă plec la Dayton, fiului meu nu-i va trebui să-i fie rușine de mine.

— Nu spune asta!, protestă doamna McLeod. Sunt sigură că nu se rușinează deloc de dumneata.

— O, ba da. Și e firesc. Dacă aș fi în locul lui, aș simți la fel. Nu se poate altfel. Dar va putea veni din când în când la Dayton și poate va veni și ea. E drăguță și simpatică, deși cam încrezută. Strivi mukul țigării de alama unui vas de flori. Ceea ce doresc este ca dumneavoastră să-mi făgăduiți că încetați campania dacă plec din oraș și mă las de politică.

Câteva clipe doamna McLeod tăcu. Ar fi vrut să-i spună: Desigur, vom înceta atacurile. Atunci s-ar fi făcut pace și liniște, iar după toată revărsarea aceea de ură, Mino și Jane ar fi reînceput să se vadă și Jane ar fi fost fericată. Teama de Richardson o reținea însă; teamă de ceea ce ar fi spus, teama să nu o socotească neroadă. Apoi răspunse:

— Cred că ne vom putea înțelege; dar mai întâi trebuie să vorbesc cu domnul Richardson. Spunând aceasta, încercă să ia o înfățișare nepăsătoare, dar nu făcu decât o strâmbătură foarte caraghioasă.

— Domnul Richardson, spuse Bătrânul Dougherty, ar trebui să se dedice politicii. Cred că ar izbuti foarte bine.

— Da, e foarte inteligent. Și doamna McLeod se simți mulțamită, ca și cum Richardson ar fi fost inventat de ea.

— Un lucru aş dori să ştiu, continuă Bătrânul
— Ce anume?
— Cine este şi de unde a venit.
— E ziarist şi vine din New York.
— Dar atunci cum a venit aici fără ocupaţie şi a fost arestat pentru vagabondaj?

— Nu era fără ocupaţie. Lucra.
— La ce?, întrebă Dougherty uluit.
— La o carte. Scriao carte despre şomaj şi despre felul cum sunt trataţi aceia ce nu găsesc de lucru.

W.M. Dougherty. Se gândi o clipă la această mărturisire uluitoare. Apoi închise ochii şi buzele. Se strâmbară într-o expresie de dispreţ.

— Înţeleg. Un radical.

— Cred.

— E nebun; dar aceasta nu-l împiedică să fie foarte bun ziarist. Se ridică şi îşi luă pălăria: Nu vreau să vă mai reţin; doresc însă să înţelegeţi un lucru. Că plec din pricina lui Mino. Nimeni nu-mi poate face nimic. Dacă n-ar fi la mijloc fericirea băiatului, nu m-aş unii de aci şi în cele din urmă v-aş convinge.

— Înţeleg.

Bătrânul porni spre uşă şi apoi se opri:

— Din păcate, mi-a teamă că e prea târziu pentru a mai împăca lucrurile între băiat şi nepoata dumneavoastră. El este foarte mândru şi cred că şi ea la fel.

— Într-adevăr, recunosc doamna McLeod.

El o privi întrebător, aproape umil, şi apoi spuse:

— N-aveţi vreo obiecţie împotriva căsătoriei lor?

— Nu, niciuna. Era tocmai ceea ce dorea cântai mult în clipa aceea. Dorea să dispară înfăţişarea de „mătuşica. bătrână” de pe chipul frumos al Janei; şi ştia că pentru aceasta nu era decât un singur mijloc.

Bătrânul se făcu şi mai umil:

— Şi aţi fi dispusă să mă ajutaţi, ca să izbutim?

— Desigur.

— Nu știam. Așa cum stau lucrurile... își învârti pălăria în mâini. Seamănă puțin cu povestea mea... vreau să spun că povestea dintre minș și mama lui Mino. Familia lui mă socotea inferior ei. Ea era o doamnă, pe când eu eu eram un nenorocit.

— Înțeleg. Până acum câteva luni nici nu s-ar fi putut gândi că o McLeod s-ar fi putut căsători cu un Dougherty; de atunci însă se petrecuseră multe întâmplări. Platteville-ul și împrejurările nu mai erau ca odinioară. Vremurile se schimbaseră. Iar Richardson - n-ar fi putut să spună în ce fel - o învățase multe lucruri. Dougherty îi întinse mâna cam încurcat:

— La revedere, doamnă. Mi-a făcut mare plăcere să vorbesc cu dumneavoastră. După cum v-am spus, mi s-a părut întotdeauna că sunteți o femeie plină de compătimire.

focă odată lacrimile curseră din ochii doamnei McLeod de data aceasta erau însă lacrimi de bucurie. Toate se vor sfârși cu bine. Iar ea dorise întotdeauna ca toți să fie fericiți. Și iată că acum chiar Bătrânul Dougherty va fi fericât, căci se va dedica pescuitului și popicelor. I se păru chiar simpatic și se gândi că până și dracul poate fi simpatic, dacă îl cunoaște cineva bine.

lângă ușa de intrare, Bătrânul îi strânse iar mâna:

— La revedere, doamnă.

— La revedere; și vino din când în când să mă vezi.

— Mulțumesc. Cred însă că va trece câtva timp fără să ne vedem.

Eupă ce cobori treptele, se întoarse iar spre ea:

— Țineam să vă spun că retragerea cu torțe de aseară 6 fost spectacolul cel mai frumos văzut în Platteville de când am venit eu în acest oraș.

Cupă ce plecă Bătrânul, doamna McLeod o găsi pe Aida așteptând-o; negresa o întrebă:

— Ce voia dracul bătrân?

Pleacă. Nu mai poate răbda. Acum nu mă întreba fcitceva. Trebuie să mă duc să-i spun Janei.

fosă Jane nu primi știrea cu bucuria pe care șao închipuia ea. Stând lângă fereastră, în camera ei, cu înfățișarea resemnată de „mătușica*“, se mulțumi să răspundă E o păcăleală. Și oricum, acum e prea târziu.

Nu era însă o păcăleală. W.M. Dougherty ara învins și nimeni nu știa mai bine ca el însuși. Avea în buzunar o scrisoare-expresă care spunea numai atât: „Mai bine că tai funia cât mai e vreme“. Și era semnată de Bill Swain. Nu putea spune însă aceste lucruri dușmanului Acestuia trebuia sări spună că părăsise lupta din propria-i inițiativă.

Ieșind pe porțița aproape scoasă din țâțâni a „Trăsnăii lui McLeod“, dădu din cap, așa cum își scutură capul un leu bătrân. Nu izbutea să înțeleagă cum fusese învins într-un timp atât de scurt. Până și organizația lui, mecanismul acela construit cu atâta griji după modelul studiat atâta vreme la Boston, se prefăcuse în bucăți.

Poate e altfel de lume, gândi el. Poate e o mentalitate pe care n-am înțeles-o niciodată bine.

Dar, de fapt, îl bătuse tânărul acela inteligent, aed Richardson. Era un tip talentat, chiar dacă era un afurisit de radical.

Se duse la biroul său, trecând pe străzile mai puțin umblate, fiindcă nu dorea să vadă lumea. Acei pe care-i întâlnea se făceau că nu-l văd, sau se mulțumeau și schițeze un salut, fără măcar să-și scoată pălăria. Iar el făcuse destul de multă vreme politică, pentru a putea pricepe înțelesul acestei purtări.

În drum, însă uită de durerea înfrângerii și nu văzu măcar nici pe trecătorii pe care-i întâlnea; vedea numai nisipul auriu de la Daylon și un bar plin de whisky, auzind pocnetul popicelor ce se ciocneau când le doboră cu o lovitură puternică.

În timp ce W.M. Dougherty și doamna McLeod discutau în biblioteca „Trăsnăii lui McLeod”, Mino și cu Richardson ședeau la cele două capete ale unei mese lungi, în biroul firmei „W.M. Dougherty & Fiul, antreprenori”.

Erau îmbrăcați complet; însă hainele nu puteau ascunde urmele bății din ajun. Ochiul stâng al lui Mino era umflat, iar buza de sus crăpată și pansată; Richardson avea o vânătaie sub ochiul drept și obrazul umflat, ca și cum ar fi suferit de măsele. În fața lor, pe masă, era o sticlă de whisky cu două pahare.

Richardson ridică pahărul și zise:

— Bine. În orice caz, să bem pentru ceea ce am vorbit.

Când sosise, cu douăzeci de minute mai înainte, Mino îi deschisese ungar și îl privise, cu ochiul nelovit, cu o expresie ușoară de supărare și tu multă uimire și bănuială.

— Bună ziua, îi spuse foarte rece, și Richardson răspunsese:

Bună ziua, iar apoi îl întrebă: Pot să-ți vorbesc despre ceva important?

— Dacă e într-adevăr important, intră, răspunse Mino. Rămase în picioare fără să-l poftască pe Richardson să șadă, însă acesta nu așteptă să fie poftit și luă un scaun, spunând:

— Șezând vorbim mai bine. Așa încât lui Mino nu-i rămăsese altceva de făcut decât să se așeze și el.

— Acum trebuie să pun la punct două-trei lucruri, continuase celălalt. Înainte de toate, eu n-am nimic împotriva dumatăle... personal, se înțelege. Din cele ce mi s-au spus, trebuie să fii un om de treabă.

— Mulțumesc.

— În al doilea rând, Jane n-a fost niciodată amestecată în cruciadă. Așa încât, nu te-a înșelat cât de puțin.

— Știam.

— Cum asta?

Fiindcă nu e o fată în stare să joace teatru.

— În al treilea rând, n-a fost niciodată nimic între mine și Jane. Am privit-o de vreo două-trei ori cu oarecare interes... însă lucrurile au rămas aici. Oricum n-a fost nimic din partea ei.

Mino îl privi fără să vorbească*, dar în ochiul lui albastru era o expresie de uluială. După o clipă, întrebă:

— Ea te-a trimis?

— Nu; nu știe nimic. Ar sări în sus dacă ar afla.

— De ce?

— Pentru că ar spune că aceasta nu mă privește. Am venit însă să pun lucrurile la punct. Mă simt răspunzător de anumite neînțelegeri. Jane nu ți-ar spune niciodată așa ceva... e prea mândră.

— Sunt convins. Și cred că aceasta e piedica dintre noi.

— Când încetează armistițiulupta poate reîncepe. Dar să nu crezi că Jane are vreun amestec.

— Uneori am crezut într-adevăr... până aseară. Richardson zâmbi:

— Da, aseară a lămurit foarte bine lucrurile „Are pumni destui de grei pentru statura ei. Trase de câteva ori din țigară și apoi adăugă: Firește, nădăjduiesc că nu m-am înșelat. Dorești să te căsătorești cu Jane, nu-i așa? Nu cumva sunt un nătărău, spunând lucruri fără temei?

— Și ce crezi că putem dori? De ce m-am bătut cu dumneata?

Puțin cam nedumerit, Richardson răspunse:

— Ce vrei, nu poți fi niciodată cu desăvârșire sigur.

— Și nu știu zău ce te privește pe dumneata. Ai făcut totul pentru a provoca o ruptură între noi!

— Nici prin gând nu mi-a trecut. Nu știam nimic. Iar când am aflat, era prea târziu să mai opresc campania,

chiar dacă aş fi vrut. Dar aceasta n-are acum nicio importanță. Trebuia numai să punem lucrurile la punct.

— Cred că pot vedea singur de ceea ce mă privește.

Un zâmbet apăru pe chipul lovit al lui Richardson.

un zâmbet de prietenie irezistibilă, un zâmbet care avea ca atât mai multă valoare cu cât era al unui om care râu era – Mino – darnic cu zâmbetele sale.

— Ascultă, te rog. Nu înțeleg să mă amestec în ceea ce nu mă privește, nici să fac pe superiorul. Îmi plăceți și dumneata și Jane, și doresc să vă văd împăcați. Fac aceasta fiindcă asemenea fapte îți dau un sentiment de bunătate interioară... nu pentru altceva. Jane e foarte abătut! de câteva săptămâni. Aprinse o țigară. Dacă aş fi în locul dumitale, m-aş duce îndată la ea, chiar în dimineața acesta: m-aş duce cu automobilul acela frumos și nou al dumitale și a-și lua-o îndată să mă căsătoresc fără întârziere, înainte de a se însera. O pereche ca voi doi, are pentru nație o valoare socială. Ar trebui să aduceți pe lume vreo douăzeci de copii, pentru binele Statului. Iată ce ne trebuie... copii și iar copii în viguroasa și onorabila clasă mijlocie.

— De ce. nu începi o campanie demografică în Scutul și Drapelul?

— Foarte bună idee... pentru când vom fi reparat rotativa. Se sculă în picioare: Acum însă, trebuie să mă întorc la redacție.

Și Mino se ridică, încet, încă bănuitor, spunând:

— Bem ceva?

— Cu mare plăcere.

Luă o sticlă de whisky, puțin cam plictisit de faptul că Richardson socotea cruciada sfârșită și bătălia câștigată, Turnă whisky în două pahare, și atunci Richardson spuse:

— În orice caz, să bem pentru nunta voastră și pentru o familie numeroasă.

— Lasă astea, protestă Mino. Ridică paharele, și

Richardson continuă:

— Jane se crede superioară. Să nu-ți pese de aceasta. Ceea ce îi trebuie, este să fie stăpânită.

— Vrei să-mi spui dumneata cum trebuie să mă port cu logodnica mea?

În clipa aceea ușa se deschise și Bătrânul Dougherty intră *, se opri în prag, nemaifiind în stare să înainteze de uluială, în fața spectacolului ce i se arăta ochilor. Mino și Richardson beau împreună... Simți cum i se suiesângele la cap și o clipă îi fu iar frică de un atac de apoplexie. Băiatul lui și cu Richardson, amândoi zgâriați și cu vânătași, părăd prieteni... Un spectacol ce îl întrecea chiar și pe acela al capitulării sale în fața doamnei McLeod. Îl auzi pe Richardson spunând: Acum să bem pentru nuntă.

— Vino, babacule. Vorbeam despre pescuit. Vino să bei un whisky cu noi.

Dând drumul clanței, Bătrânul răspunse:

— Da, dar nu trântor simpatic.

După ce o înștiințase pe Jane despre câștigarea victoriei, doamna McLeod trebui să-i spună și Aidei tot ce se întâmplase. Era grăbită să se ducă la redacție să le povestească tot soților Ferguson și bătrânului Zimmermann, însă știa că dacă nu potolește curiozitatea Aidei, negresa s-ar fi văicărit toată ziua și ar fi avut „nervi”, ti povesti la repezeală convorbirea, lăsând la o parte multe amănunte; dar fu. zadarnic, căci Aida, bănuind că nu-i rune unele lucruri, nu mai înceta cu „Cum?” și cu „De ce la sfârșit, negresa mai întrebă:

— Și domnișoara Jane a făcut pace cu Mino?

— Nu știu.

— Ce rușine să alerge după el în felul acesta!

Doamna McLeod se gândi o clipă, apoi întrebă:

— Ai fost îndrăgostită, nu-i așa, Aida?

— Da. Sunt mulți ani de atunci.

— Și de ce l-ai luat pe Sam?

— Fiindcă eram nebună după el.
— Era un trântor, nu-i așa?
— Da, un trântor simpatic.
— Foarte bine, Mino Dougherty e un Dougherty simpatic. Iar tu trebuie să o lași în pace pe domnișoara Jane.

Apoi, punându-și cât putu mai bine pălăria ei veche, doamna McLeod se grăbi să plece la ziar.

Aci o aștepta altă surpriză. Myrtle Ferguson îi ieși înaintea cu o înfățișare uluită, ținând în mână o carte de vizită:

— Domnul acesta vrea să vă vorbească.

Și, o clipă, doamna McLeod simți că-i stă inima în loc, văzând respectul și misterul întipărite pe chipul Myrtlei. îi trecu prin gând: „O fi cineva de la Poliția Federală”. Apoi luă cartea de vizită și câți:

JOHN M. BURNHAM Gazeta din New York Curierul, din New York Cronica, din Boston Ziarul, din Chicago Gazeta, din Detroit Revista, din San Francisco Globul, din K ana sas City

Ridică privirea, cu ochii încă plini de uimire, spre Myrtle, iar aceasta spuse:

— Trebuie să fie Burnham de la trustul de presă.

— Și ce-o fi vrând?

— De, poate să cumpere Scutul și Drapelul. Poate a aflat ce-a făcut ziarul nostru.

— Se poate. Poftește-l să intre. Nu-l putem lăsa să aștepte pe un om ca el.

Se înfierbântase și simțea că i se învârtăste capul.

Se gândi să-i ceară lui Willie o dușcă de whisky, însă nu era timp. Trebuia să facă ordine pe birou. Ce-ar fi gândit un om ca John M. Burnham despre o directoare de ziar care-și ținea biroul în halul acela? Deschise în grabă sertarele și zvârli în el hârtiile claie peste grămadă. Șterse praful de pe birou cu o batistă, scuipând ckiar pe birou ca

să poată șterge o pată de cerneală făcută cu trei zile înainte, când văr șase călimara. Încercând să-și potrivească părul și să-și îndrepte bluza și gulerașul; ușa se deschise și Myrtle Ferguson, cu un glas ciudat de tenor, încă plin de respect spuse:

— Poftiți la doamna McLeod, domnule Burnham. Doamna McLeod salută, făcând o efortare să-și stăpânească tremuratul glasului:

— Bună ziua. Nu luați loc?

— Mulțumesc.

Îl privi cu ochi de femeie. Era un bărbat frumos, de vreo cincizeci și cinci de ani: o figură hotărâtă, cu maxilarele puternice și pătrate, cu bărbia voluntară și cu ochii cenușii limpezi.

O tăcere stânenită: apoi marele domn Burnham spuse:

— Eram la St. Louis și m-am gândit să viu să-l văd pe fiul meu.

— Firește, răspunse doamna McLeod nedumerită, însă nevoind să pară neghioabă.

— Nu mai știam nimic despre el - de câțva timp. Știți, avusesem oarecare neînțelegeri mărunte... Părerii diferite, atât în domeniul politicii, cât și în privința felului cum trebuie condus un ziar. Atunci s-a hotărât să plece să lucreze câțva timp pe seama lui. Cred că v-ați dat seama că e un radical... înfierbântat peste măsură...

Doamna McLeod crezu o clipă că înnebunește. Ar fi vrut să răspundă; dar nu putea continua să se prefacă, făcându-se că pricepe ceea ce spunea celălalt, fără să riște să se încurce și mai mult.

De aceea răspunse:

— Nu știu despre ce vorbiți. Nu cred că-i cunosc pe fiul dumneavoastră. Nu cunosc niciun Burnham.

Oaspetele o privi uimit:

— Nu e aici redacția ziarului Scutul și Drapelul din

Platteviile?

— Ba da.

— Ei bine, fiul meu lucrează aici.

— Trebuie să fie o greșeală. Nu avem în personalul nostru pe nimeni pe care să-l cheme așa.

Domnul BUmham nu răspunse numaidecât. Scoase din buzunar o telegramă și o întinse doamnei, spunând:

— Am primit-o alaltăieri de la el.

Doamna McLeod câți:

„Vino să vezi ce-am făcut. Caută-mă la ziarul Seutul și Drapelul, în Platteviile. Jack”.

— Nu înțeleg, repeta doamna McLeod, dându-i înapoi telegrama. Avem aci de câțva timp un tânăr, dar îl cheamă Richardson.

Domnul Burnham închise ochii și întrebă;

— Cum arată?

— Un tânăr blond, cu ochii albaștri-cenușii, foarte harnic... Și în timp ce vorbea, o s-o înțelegere de înțelegere îi fulgeră prin minte. Richardson semăna cu domnul Burnham; acesta trebuie să fi fost întocmai ca el la vârsta lui, înainte de a fi organizat marele trust de presă. Iată de ce se pricepea tânărul așa de bine în gazetărie! O clipă îl privi ținând pe oaspete, apoi continuă: Poate că domnul Richardson este fiul dumitale și lucrează sub alt nume.

Domnul Burnham zâmbi:

— Nu m-aș mira. E în stare să facă asemenea lucruri. Dar spuneți-mi vă rog: e băiat de ispravă? Doamna McLeod îi povesti tot. De câțva timp. simțea dorința să spună cuiva ceea ce gândea despre redactorul ei; însă nu avusese pe nimeni cu care să poată vorbi.

Și iată că acum avea prilejul să spună tot ce credea. Îi povesti vizitatorului său totul: cum îl găsisese în închisoare, împotrivirea de la început, când nu voia să fie scos de acolo și apoi cum pusese din nou ziarul pe picioare, începuse cruciada, cum începuse să-i publice

cartea, și atacul celor doi criminali, și retragerea cu torțe, și lupta eroică cu Mino Dougherty, scoaterea din închisoare și triumful final, care culmina cu plecarea Bătrânului Dougherty în Dayton. Apoi încheie:

— Ar trebui să se dedice politicii. A spus-o și Bătrânul Dougherty.

Se putea vedea ușor că domnul Burnham era înrântart. Zâmbea. Povestea luptei și liberării dina închisoare îi distra și spuse:

— Bun băiat. Plin de spirit și energie; păcat că-l încăpățânat. Poate îi va trece cu vârsta.

— Cred că e foarte priceput în gazetărie.

— Firește. A lucrat de pe când era un băiețandru. Are marna reformelor. Vrea să schimbe lumea. Ar face mai bine să-și vadă de meseria lui.

Și iată că în clipa aceea intră domnul Richariâson, zgâriat tot și plin de vânățăi.

Jane era la jumătatea aleii mărginite de liliac și de merișor când auzi glasul Aidei strigând-o:

— Domnișoară Jane! Domnișoară Jane! La telefon Glasul negresei o făcu să tresară și chiar să o sperie puțin; nu fiindcă ar fi fost întâia oară când o striga, ci fiindcă avea un sunet neobișnuit, o notă ciudată. De o săptămână, Jane începuse să-și dea seama de multe lucruri; mărunțișuri care-i scăpaseră întotdeauna în perioada ei de fericire. Ca și cum nefericirea îi ascațise simțurile; scârțâitul unui scaun, trântitul unei ușă, claxonul unui automobil în timpul nopții, făceau uneori să-i vibreze nervii într-un chip de nesuferit. Acum, trecând prin fața Aidei, o privi bănuitoare; dar nu văzu altceva decât zâmbettd care descopereau toți dinții negresei.

Telefonul era un aparat vechi, agățat de zid, sub scară; luând receptorul, Jane se așteptă să audă glasul mătușii sau al domnului Richardson, ca să o dojenească pentru că întârzia să vină la redacție. Ib schimb auzi un

glas ce nu putea fi confundat:

— Dumneata ești Jane?

Crezu că leșină și se țină de masă să nu cadă. Adunându-și toate puterile, izbuti să spună:

— Da; cu cine vorbesc? ca și cum n-ar fi cunoscut glasul.

— Știi prea bine, răspunse acesta.

— Da, da, știu. Însă dintr-odată fericirea o făcu atât de timidă, încât nu știu ce să spună. Singurele fraze ce-i veneau în minte erau acelea pe care mândria ei nu-i îngăduia să le spună. Nu reuși nici măcar să-i explice că nu mai era nici mimată, nici supărată; că nimic nu mai avea importanță, de vreme ce vor fi iar împreună: nici familie, nici mândrie, nici cruciada și nici chiar respectul de ea însăși.

— Cred că ai aflat vestea.

— Dei, Mino.

— Vrei să iei diseară masa cu mine ?

— Da. Ar fi vrut să plângă. Ar fi vrut să spună atâtea, însă nu izbutea decât să scoată un sfios „da”, ca o școlăriță.

— Să mergem la Millersville. E zi de lucru*, nu va fi multă lume.

— Da.

— Vin să te iau de acasă pe la cinci.

— Bine.

O clipă de tăcere: apoi glasul - glasul acela scump, atât de mângâietor, atât de primejdios - continuă:

— Ce ai? Tot mai ești supărată pe imne!

— Nu, Mino. Și apoi, eu o sforțare mrieșă pentru a-și umili mândria, izbuti să spună: N-am să mai fiu niciodată grosolană.

Și atunci glasul, cald și drăgăstos, fu> OM te frumos ca penele păsării paradisului:

— Ești o fată de ispravă. Nu știu cum voi putea

aștepta până la cinci.

— La revedere, Mino. își luă rămas bun în grabă, înainte de a izbucni în plâns. Simțea un nod în gât:

— La revedere... murmură iar.

— La revedere.

Se lăsă să alunece într-un fotoliu mic de lângă telefon și începu să plângă, așa cum nu plânsese încă în viața ei. Lacrimile ciudate, voluptuoase, lacrimi de fericire isterică, ce i se părură că o răcoresc și îi redau puterea. Din dosul ușii, de unde ascultase, apăru silueta Aidei:

— Ce ai, comoara mea? Vreo veste rea?

— Nu... nu... nu...

Aida îi dădu o palmă prietenească pe spinare și spuse:

— Atunci mă duc să aduc puțin whisky.

Când se întoarse, Jane ofta mai încet; și în timp ce bea, negresa spuse această frază ciudată:

— Cred că de acum nu mai ești fetiță. Ești o femeie ca Aida și ca mătușa McLeod.

Cu mult înainte de ora cinci, automobilul verde-deschis era în fața porții, și Mino, cu ochiul umflat și cu plasturele pe buză, suia scara câte trei trepte odată, în ajun, în lumina slabă din piață și în învâlmășala luptei, Jane nu-și dăduse seama cât e de palid și de slab. Acum, văzându-l atât de suferind, îi veni să plângă; dar îi veni și să râdă, fiindcă înfățișarea aceea dovedise că tânărul nu suferise mai puțin decât ea.

După ce el ajunsese în capul scării, câteva clipe se simțiră amândoi cuprinși iar de sfială. Nu era decât un mijloc pentru a o împrăștia: Mino ar fi trebuit să o ia în brațe și să o sărute: nu îndrăzni însă să facă aceasta la lumina zilei, cu lumea care trecea pe trotuare și cu Aida desigur ascunsă după perdelele salonului.

Deodată Mino rupse tăcerea.

— Ești gata?

Jane râse nervos:

— Poate nu se vede?

— Atunci să mergem.

Automobilul o luă nebunește la goană, ca întotdeauna când îl conducea Mino. Trecură de palatul Dougherty, de casele pretențioase și de grădinile de pe Fleming Avenue și ieșiră din oraș; dar amândurora peisajul acela cunoscut li se părea o lume nouă, deosebită, luminată de o lumină nemaivăzută... Când ajunseră la zece mile de oraș, Mino opri pe marginea șoselei. Ar fi trebuit să fie un copac sau un tufiș; însă pe câmpia aceea nu era nimic: nu se vedeau, în - depărtare decât plopii ce se înălțau lângă clădirile fermelor.

Singuri în mijlocul acestei întinderi, având drept martori numai boii cu coarne scurte dindărătul gardului de sârmă, Mino o luă pe Jane în brațe și o sărută, ținând-o mult timp strânsă la piept. În cele din urmă se desprinseră cam palizi și stânjeniți, iar tânărul spuse:

— E mai bine să mergem la Millersville înainte de a se mai întâmpla ceva.

Era o plimbare cu totul deosebită de aceea de acum câteva luni, când se certaseră și Mino oprise automobilul, amenințând că o duce înapoi la Platteville. Acum vorbeau despre cruciadă, despre Richardson, despre carte și chiar despre apropiata plecare a tatălui lui Mino, nu în chip serios, ci ca și cum totul ar fi, fost o glumă. Nu le mai păsa de nimic. Jane izbucnește proteste în hohote de râs, ca o fetiță, ceea ce nu mai făcuse în viața ei. În sinea ei gândea însă: Poate așa a fost mai bine. Acum am mai mult bun simț. Înțeleg ceea ce merită să-i dai atenție și ceea ce nu. Nu voi mai fi niciodată rea și urâcioasă. Doamne, ajută-mă să fiu bună, orice ar face Mino... Acum știu ce doresc. Ce teribil e să fi atât de fericât! Și din când în când arunca o privire spre Mino, să se încredințeze că e lângă ea, că nu-i un vis. Își spuse iar: poate a fost un bine că a venit

Richardson și a stârnit toate acestea.

În timp ce urcau șoseaua spre vârful dealului, dincolo de care era Millersville, Mino spuse:

— Minunat băiat, Richardson.

Fata râse:

— Erai gelos pe el, nu?

— Da. Înfrorător de gelos.

— N-aveai dreptate. Nu-l decât o mașină. Nu e nici măcar uman. E numai un reformator.

— Fac prinsoare că ai cochetat cu el.

— Da, însă numai ca să te fac să te înfurii.

— Mda, ai reușit.

Richardson fu acela care propuse să sărbătorească împăcarea și logodna lui Mino Dougherty și a Janei Baldwin printr-o masă. Vorbi despre hotelul Beauregard; însă doamna McLeod se împotrivi cu tărie.

— Nu se poate, din pricina Aidei. Nu s-ar potoli dacă nu i-am 4 a ei voie să pregătească masa. Vom chema pe vara ei Athena să servească la masă. Așa făceam întotdeauna când dădeam mese. A servit în casa unui fabricant de bere la St. Louis și se pricepe de minune.

Se sfătuiră în privința invitaților. Va veni domnul Burnham, marele Burnham de la trustul presei, și apoi soții Ferguson și părinții Janei.

— Și W.M. Dougherty? întrebă Richardson.

— A și plecat, răspunse doamna McLeod. S-a dus la Dayton a doua zi după retragerea cu torțe. Șovăi o clipă; Apoi spuse: Dar mai e cineva pe care aș vrea să o poftesc.

— Cine?

— Maria Gaschouse.

— Dar, firește!

Timp de două zile, Aida, ajutată de Athena, care dormea noaptea în patul verișoarei sale, lucra la pregătirea banchetului: ciorbă de roșii, păstrăvi din heleșteul vărului, erau fripți în făină de ovăz, pui fripți de

Maryâand, mazăre boabe, pure de cartofi – o adevărată poemă – salată, înghețară și tort de ciocolată.

În ziua banchetului, Aida era strălucitoare și înfierbântată. Vimic mai firesc: perspectiva de a da de mâncare multor persoane îi ridica moralul negresei. În felul ei de a se purta era ceva ce dădu de bănuiră doamnei McLeod. De treizeci de ani trăiau împreună, stăpână și slugă; de treizeci de ani erau prietene; de treizeci de ani se cunoșteau prea bine, și doamna McLeod cunoștea toate semnele ce dovedeau că Aida are un secret. Erau aproape tot atât de vădite ca și acelea care arătau „nervii” Aidei. Stăpâna ei o văzu toată ziua zâmbind singură, ținând și vorbind singură.

Ar fi fost zadarnic să întrebe de ce. Atunci când Aida avea un secret sau pregătea o surpriză, nimic și nimeni n-ar fi putut să-i smulgă vreun cuvânt. Doamna McLeod n-avea nici cea mai mică bănuială despre ce putea fi. Totuși, bănuiala ei se înfiripă atunci când, la ora șapte, ducându-se în sufragerie, văzu că Aida pusese un tacâm mai mult. Întrebă ce înseamnă aceasta, Aida luă înfățișarea pe care doamna McLeod o numea „înfațișarea unei pisici după ce a înghițit canarul” și răspunse:

— Se vede că a greșit Athena. E cam zăpăcătă, și luă tacâmul.

Întorându-se însă din întâmplare în sufragerie puțin timp după aceea, doamna McLeod văzu că tacâmul fusese iar așezat pe masă și înțelese că va veni un oaspete neașteptat. Nu mai spuse nimic, însă își bătu capul să ghicească cine ar putea fi.

Pentru prima oară după mulți ani, doamna McLeod își ondula părul în după amiaza aceea. Își puse cea mai bună rochie de mătase, iar când fu gata, se privi în oglinda dulapului cel mare din camera ei și rămase uimită că poate părea atât de elegantă și de îngrijită. Părea chiar întinerită; mult mai tânără decât păruse în ultimii ani. Ca

și cum ultimele zile ar fi șters zbârcăturile obișnuite de pe chipul ei. În timp ce se privea, îl auzi pe domnul Richardson ieșind din camera lui, coborând scara și ieșind din casă. îl văzu pe fereastră trecând stradă și cotind pe Main Street. „Unde dracu’ se duce la ora aceasta?”, se întrebă. „Nu m-au e decât jumătate de ceas până la cină.

Nu avu timp să se mai gândească, deoarece în clipa aceea sosi automobilul care-i aducea pe părinții Janei și trebui să-i primească.

Puțin după aceea veni și Jim, iar Jane se coborî să se îngrijească de apetitive; apoi apăru domnul Burnham și. după câteva minute, Maria Gashouse într-un taxi, îmbrăcată în verde deschis - rochie de vară, de seară - cu o blană de vulpe albă pe umăr. În pieptănătura complicată avea piepteni împodobiti cu briliante; la gât, la mâini și la urechi, cele mai frumoase bijuterii ale ei. iată-l apoi și pe Willie Ferguson, într-un frac închiriat, care-i atârna pe spate ca un cort, și Myrtle îmbrăcată în mătase albastră. Și în sfârșit Mino, având încă pe față câteva semne, însă dezumflat și fără plasture intră cu un zâmbet pe jumătate fericât pe jumătate încurcat.

Jane împărți apetitivele și adunarea începu să se învioneze. Domnul Burnham și cu Maria Gashouse se împrieteniră îndată, și el o făcu să-i povestească numeroase întâmplări din viața localurilor de dans și a barurilor: de lângă fluviu. De două trei ori stăpâna casei se apropie zadarnic de fereastră să vadă dacă vine domnul Richardson; a patra oară așteptarea el fu însă răsplătită.

Domnul Richardson urca scara de la intrare însoțit de o necunoscută. O simplă privire o făcu pe doamna McLeod să înțeleagă că nu era o doamnă din Platteville.

O clipă după aceea, Richardson era în salon și o prezenta:

— Logodnica mea, Serena Higginson.

Era o tânără înaltă, îmbrăcată cu o rochie cu hăinuță

de flaneluță și pantofi cu tocuri joase. Avea părul negru, lung și strâns într-un coc la ceafă. Nu s-ar fi putut spune nici că e frumoasă, nici că, e urâtă; dar se vedea sigur că e inteligentă. Nu era timidă. Strânse mâno tuturor, cerând iertare pentru mica întârziere datorită trenului. Abia sosise și n-ar fi avut timp să-și schimbe rochia, chiar dacă și-ar fi adus una de schimb. Telegrama lui Jack - spuse - sosise abia cu patruzeci de minute înainte de plecarea din Boston a trenului pentru Vestul Statelor Unite.

— Jane - foarte aproape de Mino, așa încât degetele lor se atingeau - simți, văzând-o, un sentiment nelămurit de ușurare. Știa că în seara aceea e mai drăguță, decât oricând; și gândi: „Dacă acesta e gustul lui, nu mă mir că nu s-a îndrăgostit de mine”. Și apoi: „Dacă bunul simț are înfățișarea aceasta, mai bine să nu-l am”. Totuși Serena Higginson și domnul Richardson păreau atât de potriviți unul cu celălalt! Cu multă dragălaşenie, domnișoara Higginson o întrebă pe Jane:

— Și pe când e nunta?

Jane șovăi o clipă: însă Mino o încurajă, zâmbind;

— Haide, spune!

— Ne-am și căsătorit, răspunse Jane. Ne-a cununat vărul Ira, la Millersville, a doua zi după retragerea cu torțe.

— Am vrut să ne căsătorim înainte de a se mai fi întâmplat ceva, adăugă Mino.

Când se risipi uimirea pricinuită de această mărturisire, toți o sărutară pe mireasă; mama Janei plânse puțin și apoi toți băură în sănătatea tinerei perechi.

Apoi Richardson ridică paharul:

— Acum să bem în sănătatea doamnei McLeod, care a purificat orașul Platteville; și în timp ce toți îi urau sănătate, bătrână doamnă, roșie și fericită, își simți ochii plini de lacrimi de emoție și de stânjenire. Încercă să vorbească, simțind cum i se îneacă glasul:

— N-am făcut eu nimic; domnul Richardson a făcut totul.

Tânărul râse:

— N-aș fi putut face nimic dacă dumneavoastră nu m-ați fi scos din închisoare. Apoi scoase din buzunar un plic mare și spuse: iată contractul pentru carte; și întorcându-se spre logodnica lui, o informă: Doamna McLeod a scris o carte. Cel dintâi editor care o câtit-o a și reținut-o. Titlul este: „Frumoasele timpuri de odinioară”. O privi pe doamna McLeod, și între ei trecu o fulgerare de înțelegere: E un titlu prevestitor de bine, adăugă tânărul. Atunci îl întrerupse glasul Athenei

— Cina e servită, doamnă.

Mergând în sufragerie la brațul vestitului domn Burnham, doamna McLeod zări silueta Aidei ce dispărea spre bucătărie. Negresa stătuse ascunsă după perdelele de catifea, încă de când domnul Richardson intrase aducând cu el „surpriza”.

SFÂRȘIT